

- (4) Ovim pravilnikom utvrđuju se opšte mjere za dopunu osnovnih standarda zrakoplovne sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu.
- (5) Ovim pravilnikom utvrđuju se detaljne mjere za provođenje osnovnih standarda za zaštitu civilnog zrakoplovstva od akata nezakonitog ometanja kojima se ugrožava zrakoplovna sigurnost civilnog zrakoplovstva iz člana 4. stav (1) ovog pravilnika, kao i opšte mjere kojima se dopunjuju standardi navedeni u članu 4. stav (2) ovog pravilnika, a koje su navedene u Aneksu III ovog pravilnika.
- (6) Ovim pravilnikom preuzimaju se:
- odredbe Uredbe (EZ) br. 300/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. marta 2008. godine o zajedničkim pravilima u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 2320/2002;
  - odredbe Uredbe Komisije (EZ) br. 272/2009 od 2. aprila 2009. godine o dopunjavanju zajedničkih osnovnih standarda sigurnosti civilnog zrakoplovstva utvrđenih u Aneksu Uredbe (EZ) br. 300/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća;
  - odredbe Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009 od 18. decembra 2009. godine o utvrđivanju kriterija na osnovu kojih se državama članicama omogućava odstupanje od zajedničkih osnovnih standarda sigurnosti civilnog zrakoplovstva i o donošenju alternativnih mjera sigurnosti;
  - odredbe Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1998 od 5. novembra 2015. godine o utvrđivanju detaljnih mjera za provođenje zajedničkih osnovnih standarda iz područja sigurnosti zrakoplovstva; i
  - odredbe Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005 od 28. oktobra 2015. godine o utvrđivanju detaljnih mjera za provođenje zajedničkih osnovnih standarda iz područja sigurnosti civilnog zrakoplovstva koja sadržava informacije iz člana 18. stav (a) Uredbe (EZ) br. 300/2008 (nije objavljeno u Službenom listu Evropske unije), a koje su dostupne u ECAC dokumentu br. 30.
- (7) Navođenje odredbi uredbi iz stava (6) ovog člana vrši se isključivo u svrhu praćenja i informiranja o preuzimanju pravne stečevine Evropske unije u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(Područje primjene)

Primjena ovog pravilnika obavezujuća je za:

- sve aerodrome ili dijelove aerodroma koji se nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine, a koji nisu u isključivoj upotrebi za vojne svrhe;
- sve operatore, uključujući zračne prijevoznike, koji vrše usluge na aerodromima iz tačke a) ovog stava;
- sve subjekte koji primjenjuju standarde zrakoplovne sigurnosti i koji svoje aktivnosti obavljaju u prostorijama, unutar ili izvan prostora aerodroma i koji osiguravaju robu i/ili usluge za ili kroz aerodrome iz tačke a).

Član 3.

(Pojmovi i skraćenice)

- Za potrebe ovog pravilnika koriste se sljedeći pojmovi:
  - Civilno zrakoplovstvo (civil aviation) je svaka zračna operacija koju obavlja civilni zrakoplov, osim operacija koje obavljaju državni zrakoplovi iz člana 3. Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu;

1391

Na osnovu čl. 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O STANDARDIMA IZ SIGURNOSTI CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA

DIO PRVI – OPŠTE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

- Ovim pravilnikom propisuju se pravila s ciljem zaštite civilnog zrakoplovstva od akata nezakonitog ometanja koja ugrožavaju sigurnost civilnog zrakoplovstva.
- Pravilnik pruža osnovu za tumačenje Aneksa 17 Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu.
- Načini postizanja ciljeva navedenih u stavu (1) ovog člana su sljedeći:
  - donošenje pravila i osnovnih standarda o zrakoplovnoj sigurnosti,
  - uspostavljanje mehanizama za praćenje usklađenosti standarda iz tačke a) ovog stava.

- b) Zrakoplovna sigurnost (aviation security) je kombinacija mjera i ljudskih i materijalnih resursa namijenjenih zaštititi civilnog zrakoplovstva od akata nezakonitog ometanja koji ugrožavaju sigurnost civilnog zrakoplovstva;
- c) Operator (operator) je lice, organizacija ili preduzeće koje je angažirano, ili nudi svoje usluge, u operaciji zračnog prijevoza;
- d) Zračni prijevoznik (air carrier) je preduzeće za zračni prijevoz koje posjeduje važeću operativnu dozvolu ili njen ekvivalent;
- e) Subjekt (entity) je lice, organizacija ili preduzeće koje nije operator;
- f) Zabranjeni predmeti (prohibited articles) su oružje, eksplozivi i druga opasna sredstva, predmeti ili tvari koji mogu biti upotrijebljeni za izvršenje akata nezakonitog ometanja koji ugrožavaju sigurnost civilnog zrakoplovstva;
- g) Sigurnosni pregled (screening) je primjena tehničkih ili drugih sredstava za identificiranje i/ili otkrivanje zabranjenih predmeta;
- h) Sigurnosna kontrola (security control) je primjena sredstava koja omogućavaju sprečavanje unošenja zabranjenih predmeta;
- i) Kontrola pristupa (access control) je primjena sredstava pomoću kojih je moguće spriječiti ulazak neovlaštenih lica ili neovlaštenih vozila, ili ulazak i jednih i drugih;
- j) Zračna strana (airside) je operativna površina aerodroma, okolni teren i zgrade ili dijelovi zgrada u koje je pristup ograničen;
- k) Zemaljska strana (landside) su oni dijelovi aerodroma, okolnog terena i zgrada ili njihovi dijelovi koji nisu zračna strana;
- l) Sigurnosna zona ograničenog pristupa (security restricted area) je prostor zračne strane gdje se, osim ograničenog pristupa, primjenjuju i drugi standardi zrakoplovne sigurnosti;
- m) Demarkirana zona (demarcated area) je područje koje je pomoću kontrole pristupa odvojeno ili od sigurnosnih zona ograničenog pristupa, ili, ako sama ograničena zona predstavlja sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, odvojeno je od drugih sigurnosnih zona ograničenog pristupa na aerodromu;
- n) Sigurnosna provjera (background check) je dokumentirana provjera podataka o identitetu lica, uključujući sve krivične i prekršajne aktivnosti, kao dio procjene lica sa ciljem da se utvrdi da li mu se može dozvoliti pristup bez pratnje u sigurnosne zone ograničenog pristupa;
- o) Putnici, prtljag, teret i pošta u transferu (transfer passengers, baggage, cargo or mail) su putnici, prtljag, teret i pošta koji ne odlaze istim zrakoplovom kojim su stigli;
- p) Putnici, prtljag, teret i pošta u tranzitu (transit passengers, baggage, cargo or mail) su putnici, prtljag, teret i pošta koji odlaze istim zrakoplovom kojim su stigli;
- r) Potencijalno opasan putnik (potentially disruptive passenger) je putnik koji je ili protjeran ili lice koje se smatra neprihvatljivim za imigraciju ili je lice u zakonitom pritvoru;
- s) Kabinski (ručna) prtljag (cabin baggage) je prtljag naznačen za prijevoz u kabini zrakoplova;
- t) Odvojen (predat) prtljag (hold baggage) je prtljag naznačen za prijevoz u prtljažniku zrakoplova;
- u) Praćen odvojen prtljag (accompanied hold baggage) je prtljag koji se prevozi u prtljažniku zrakoplova i koji je registriran za let od strane putnika koji putuje tim istim zrakoplovom;
- v) Pošta zračnog prijevoznika (air carrier mail) je pošta čiji je i pošiljatelj i adresat zračni prijevoznik;
- z) Materijali zračnog prijevoznika (air carrier materials) su materijali čiji je i pošiljatelj i adresat zračni prijevoznik ili koje koristi zračni prijevoznik;
- aa) Pošta (mail) su pisane pošiljke i drugi predmeti, osim pošte zračnog prijevoznika, koje poštanske službe predaju za prijevoz ili koje su namijenjene dostavi tim službama, u skladu s pravilima Opšteg poštanskog saveza;
- bb) Teret (cargo) je svaka pošiljka namijenjena za prijevoz zrakoplovom, koja nije prtljag, pošta, pošta zračnog prijevoznika, materijal zračnog prijevoznika i zalihe za korištenje tokom leta;
- cc) Regulirani agent (regulated agent) je zračni prijevoznik, posrednik (agent), špediter ili bilo koji drugi subjekt koji obavlja sigurnosne kontrole tereta i pošte;
- dd) Poznati pošiljatelj (known consignor) je pošiljatelj koji šalje teret ili poštu za svoj račun i čiji postupci ispunjavaju opšta i posebna pravila i standarde zrakoplovne sigurnosti dovoljna da bi se dozvolio prijevoz bilo kojim zrakoplovom;
- ee) Ograničeni sigurnosni pregled zrakoplova (aircraft security check) je pregled onih dijelova unutrašnjosti zrakoplova do kojih su putnici mogli imati pristup, zajedno sa pregledom prtljažnog prostora zrakoplova, u svrhu otkrivanja zabranjenih predmeta i akata nezakonitog ometanja u zrakoplovu;
- ff) Detaljni sigurnosni pregled zrakoplova (aircraft security search) je pregled unutrašnjosti i dostupnih vanjskih dijelova zrakoplova u svrhu otkrivanja zabranjenih predmeta i akata nezakonitog ometanja koji ugrožavaju sigurnost zrakoplova;
- gg) Službenik za zrakoplovnu sigurnost u letu (in-flight security officer) je lice koje je zaposlila država da putuje zrakoplovom koji pripada zračnom prijevozniku kojeg je licencirala ta država s ciljem da se zrakoplov i lica u njemu zaštite od akata nezakonitog ometanja koji mogu da ugroze sigurnost leta;
- hh) Zalihe za korištenje na aerodromu (airport supplies) su sve zalihe koje su namijenjene za prodaju, upotrebu, ili su na raspolaganju u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa;
- ii) Zalihe za korištenje tokom leta (in-flight supplies) su sve zalihe koje su namijenjene za unošenje u zrakoplov za upotrebu, konzumaciju ili kupovinu od strane putnika ili posade tokom leta, osim sljedećeg:
- 1) kabinskog/ručnog prtljaga,
  - 2) predmeta koje sa sobom nose lica koja nisu putnici, i
  - 3) pošta i materijal zračnog prijevoznika;
- jj) Regulirani dobavljač zaliha za korištenje tokom leta (regulated supplier of in-flight supplies) je dobavljač čiji postupci ispunjavaju sigurnosna pravila i standarde dovoljno da mu omoguće isporuku zaliha za snabdijevanje tokom leta neposredno u zrakoplov;
- kk) Poznati dobavljač zaliha za korištenje tokom leta (known supplier of in-flight supplies) je dobavljač čiji postupci ispunjavaju sigurnosna pravila i standarde dovoljna da mu omoguće isporuku zaliha za snabdijevanje tokom leta zračnom prijevozniku ili

- reguliranom dobavljaču, ali ne neposredno u zrakoplov;
- ll) Poznati dobavljač zaliha za korištenje na aerodromu (known supplier of airport supplies) je dobavljač čiji postupci ispunjavaju sigurnosna pravila i standarde dovoljna da mu omoguće isporuku zaliha za korištenje na aerodromu u sigurnosne zone ograničenog pristupa;
- mm) Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): Nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine (National Aviation Authority) / Državni nadzorni organ Bosne i Hercegovine (National Supervisory Authority) / Nadležni organ (Competent Authority).
- (2) Nezavisno od odredbe navedene pod 1.1 (3) Aneksa II ovog pravilnika, inspektor (inspector) je državni službenik s posebnim ovlaštenjima za obavljanje poslova inspekcijskog nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast uprave Bosne i Hercegovine, zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine i podzakonskim aktima donesenim na osnovu tog zakona.
- (3) Za potrebe ovog pravilnika koriste se sljedeće skraćenice:
- ECAC - Evropska konferencija za civilno zrakoplovstvo (European Civil Aviation Conference),
  - ECAC CEP - ECAC - Zajednički proces za procjenu sigurnosne opreme (ECAC Common Evaluation Process of Security Equipment),
  - EDD - Psi za otkrivanje eksploziva (Explosive Detection Dogs),
  - EDS - Sistem za otkrivanje eksploziva (Explosive Detection System),
  - ETD - Oprema za otkrivanje tragova eksploziva (Explosive Trace Detection),
  - HHMD - Ručni metal-detektor (Hand Held Metal Detection),
  - LAG - Tečnosti, aerosoli, gelovi (Liquids, Aerosols, Gels)
  - LEDS - Sistem za otkrivanje tečnog eksploziva (Liquid Explosive Detection System),
  - MDE - Detektor metala (Metal Detection Equipment),
  - SMD - Detektor metala za obuću (Shoe Metal Detection),
  - SED - Detektor eksploziva za obuću (Shoe Explosive Detection),
  - STEB - Namjenska zapečaćena vrećica (Security Tamper Evident Bag),
  - TIP - Projekcija slike opasnih predmeta (Threat Image Projection),
  - WTMD - Metal-detektorska vrata (Walkthrough Metal Detection Doors).
- DIO DRUGI – MJERE, NADLEŽNOSTI I PROGRAMI SIGURNOSTI**
- Član 4.
(Osnovni standardi)
- Osnovni standardi za zaštitu civilnog zrakoplovstva od akata nezakonitog ometanja koji ugrožavaju sigurnost civilnog zrakoplovstva utvrđeni su u Aneksu I ovog pravilnika.
  - Opšte mjere, čija je svrha izmjena i/ili dopuna elemenata osnovnih standarda iz stava (1) ovog člana, a koji nisu ključni, utvrđene su u Aneksu III ovog pravilnika. Opšte mjere odnose se na:
    - dopuštene metode sigurnosnog pregleda,
    - kategorije predmeta koji se mogu zabraniti,
- kada se odnose na kontrolu pristupa, osnove za odobravanje pristupa zračnoj strani i sigurnosnim zonama ograničenog pristupa,
  - dopuštene metode za pregled vozila, ograničeni sigurnosni pregled zrakoplova i detaljni sigurnosni pregled zrakoplova,
  - uvjete pod kojima se vrši sigurnosni pregled tereta i pošte, ili pod kojima se podvrgavaju drugim sigurnosnim kontrolama, kao i proces za odobravanje ili imenovanje reguliranih agenata i poznatih pošiljatelja,
  - uvjete pod kojima se vrši sigurnosni pregled pošte i materijala zračnog prijevoznika ili pod kojima se podvrgavaju drugim sigurnosnim kontrolama,
  - uvjete pod kojima se vrši pregled zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu, kao i proces za odobravanje ili imenovanje reguliranog dobavljača i poznatog pošiljatelja,
  - kriterije za definiranje ključnih dijelova sigurnosnih zona ograničenog pristupa,
  - kriterije za zapošljavanje osoblja i metode obuke osoblja,
  - uvjete pod kojima se mogu primjenjivati posebni sigurnosni postupci, ili izuzeća od sigurnosnih kontrola,
  - svaku opštu mjeru kojom se mijenjaju ili dopunjavaju elementi osnovnih standarda iz stava (1) ovog člana koji nisu ključni.
- (3) Detaljne mjere za provođenje osnovnih standarda iz stava (1) ovog člana i opšte mjere iz stava (2) ovog člana utvrđene su u Aneksu IV ovog pravilnika. Te mjere uključuju:
- zahtjeve i postupke za sigurnosne preglede,
  - popis zabranjenih predmeta,
  - zahtjeve i postupke za kontrolu pristupa,
  - zahtjeve i postupke za pregled vozila, ograničeni sigurnosni pregled zrakoplova i detaljni sigurnosni pregled zrakoplova,
  - u pogledu tereta i pošte, postupke za odobravanje ili imenovanje reguliranih agenata i poznatih pošiljatelja i obaveza koje oni moraju ispuniti,
  - zahtjeve i postupke za sigurnosne kontrole pošte i materijala zračnog prijevoznika,
  - u pogledu zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu, postupke za odobravanje ili imenovanje reguliranih agenata i poznatih pošiljatelja i obaveza koje oni moraju ispuniti,
  - definiciju ključnih dijelova sigurnosnih zona ograničenog pristupa,
  - zahtjeve za zapošljavanje i obuku osoblja,
  - posebne sigurnosne postupke ili izuzeća od sigurnosnih kontrola,
  - tehničke specifikacije i postupke za odobravanje i upotrebu sigurnosne opreme,
  - zahtjeve i postupke za potencijalno opasne putnike.
- (4) BHDCA osigurava primjenu osnovnih standarda iz stava (1) ovog člana u skladu sa nadležnostima utvrđenim zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine i podzakonskim aktima donesenim na osnovu zakona kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine.
- (5) Kada BHDCA sumnja da je nivo zrakoplovne sigurnosti ugrožen manjkavom primjenom mjera sigurnosti, tada preduzima odgovarajuće i hitne radnje kako bi operator, zračni prijevoznik ili subjekt otklonio nedostatke i osigurao kontinuiranu sigurnost civilnog zrakoplovstva.

Član 5.

(Mjere za dopunu osnovnih standarda)

Opšte mjere za dopunu osnovnih standarda iz Aneksa I ovog pravilnika utvrđene su da se:

- a) omogućuje metode sigurnosnog pregleda, kako je utvrđeno u Dijelu A Aneksa III ovog pravilnika;
- b) zabrane kategorije predmeta, kako je utvrđeno u Dijelu B Aneksa III ovog pravilnika;
- c) osiguraju osnove za dopuštanje pristupa zračnoj strani i sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, kako je utvrđeno u Dijelu C Aneksa III ovog pravilnika;
- d) omogućuje metode za pregled vozila, ograničeni sigurnosni pregled zrakoplova i detaljni sigurnosni pregled zrakoplova, kako je utvrđeno u Dijelu D Aneksa III ovog pravilnika;
- e) odrede uvjeti pod kojima se vrši sigurnosni pregled tereta i pošte ili pod kojima su podvrgnuti ostalim sigurnosnim kontrolama i proces odobravanja ili imenovanja reguliranih agenata i poznatih pošiljatelja, kako je utvrđeno u Dijelu F Aneksa III ovog pravilnika;
- f) odrede uvjeti pod kojima se vrši sigurnosni pregled pošte zračnog prijevoznika i materijala zračnog prijevoznika i pod kojima se podvrgavaju drugim sigurnosnim kontrolama, kako je utvrđeno u Dijelu G Aneksa III ovog pravilnika;
- g) odrede uvjeti pod kojima se vrši sigurnosni pregled zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu ili pod kojima se podvrgavaju drugim sigurnosnim kontrolama i određuje postupak odobravanja ili imenovanja reguliranih dobavljača i poznatih dobavljača, kako je utvrđeno u Dijelu H Aneksa III ovog pravilnika;
- h) utvrde kriteriji za određivanje ključnih dijelova sigurnosnih zona ograničenog pristupa, kako je navedeno u Dijelu I Aneksa III ovog pravilnika;
- i) utvrde kriteriji za zapošljavanje lica koja primjenjuju ili koja su odgovorna za primjenu sigurnosnih pregleda, kontrolu pristupa ili za druge sigurnosne kontrole i za njihove instruktore, kao i metode obuke tih lica i lica kojima se izdaju identifikacijske kartice aerodroma ili identifikacijske kartice posade, kako je utvrđeno u Dijelu J Aneksa III ovog pravilnika;
- j) odrede uvjeti pod kojima se mogu primjenjivati posebni sigurnosni postupci ili izuzeća od sigurnosnih kontrola, kako je utvrđeno u Dijelu K Aneksa III ovog pravilnika.

Član 6.

(Kriteriji za odstupanje od osnovnih standarda i primjena alternativnih mjera sigurnosti)

- (1) BHDCA može odobriti odstupanje od osnovnih standarda iz člana 4. stav (1) ovog pravilnika i usvojiti alternativne mjere sigurnosti koje osiguravaju odgovarajući nivo zaštite na osnovu procjene rizika koju odobri BHDCA na aerodromima ili demarkiranim zonama aerodroma na kojima je promet ograničen na jednu ili više sljedećih kategorija:
  - a) zrakoplovi sa najvećom masom na polijetanju manjom od 15 000 kilograma;
  - b) helikopteri;
  - c) državni, vojni i letovi s namjenom prinudnog provođenja zakona;
  - d) letovi za suzbijanje požara;
  - e) letovi za zdravstvene usluge, letove za slučajevne opasnosti i spašavanje;
  - f) letovi za namjene istraživanja i razvoja;
  - g) letovi za radove iz zraka;

- h) letovi za humanitarnu pomoć;
  - i) letovi koje izvode zračni prijevoznici, proizvođači zrakoplova ili preduzeća koja se bave održavanjem zrakoplova, kojima se ne prevoze putnici, prtljag, teret i pošta;
  - j) letovi koje izvode zrakoplovi s najvećom masom na polijetanju manjom od 45 500 kilograma, koji su u vlasništvu preduzeća i namijenjeni su za prijevoz sopstvenog osoblja, i putnika ili robe bez naplate naknade, kao pomoć u poslovanju preduzeća;
  - k) letovi koje izvode zrakoplovi s najvećom masom na polijetanju manjom od 45 500 kilograma, kojim se obavlja čarter let ili koji je u cjelosti zakupilo određeno preduzeće od operatora zrakoplova s kojim je potpisalo ugovor o prijevozu sopstvenog osoblja i putnika ili robe bez naplate naknade, kao pomoć u poslovanju preduzeća;
  - l) letovi koje izvode zrakoplovi s najvećom masom na polijetanju manjom od 45 500 kilograma, za prijevoz vlasnika zrakoplova i putnika i robe bez naplate naknade.
- (2) Za letove zrakoplova iz tač. j), k) i l) stav (1) ovog člana, ali s najvećom masom na polijetanju od 45 500 kilograma ili većom, BHDCA može, u izuzetnim slučajevima i na osnovu pojedinačne procjene rizika, odobriti odstupanje od ograničenja mase utvrđene za te kategorije.
  - (3) Kada prihvata let zrakoplova sa uzletnom masom od 45 500 kilograma ili većom, zračni operator dostavlja BHDCA prethodno obavještenje, pri čemu to obavještenje uključuje kopiju provedene procjene rizika i zahtjev za odobrenje odstupanja.

Član 7.

(Troškovi zrakoplovne sigurnosti)

- (1) U skladu sa programom kojim se uređuje sigurnost civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine iz člana 11. ovog pravilnika, subjekti odgovorni za primjenu sigurnosnih standarda utvrđenih ovim pravilnikom, troškove sigurnosti finansiraju iz vlastitih, budžetskih ili drugih sredstava.
- (2) Operator aerodroma, operator zračnog prijevoznika i drugi subjekti obuhvaćeni ovim pravilnikom, osiguravaju neophodna sredstva, kvalificirano osoblje i uvjete rada u svrhu ispunjavanja odredbi pravilnika i standarda opisanih sigurnosnih kontrola i mjera.

Član 8.

(Primjena pojačanih mjera)

- (1) Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika utvrđuje se koordinacija aktivnosti između nadležnih organa i tijela Bosne i Hercegovine u vezi sa utvrđivanjem i primjenom pojačanih mjera u odnosu na standarde sigurnosti iz člana 4. ovog pravilnika.
- (2) Utvrđivanje i primjena pojačanih mjera zasniva se na procjeni rizika i u skladu sa važećim propisima koje donose nadležni organi i tijela Bosne i Hercegovine kako je utvrđeno Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika.
- (3) Pojačane mjere su odgovarajuće, objektivne, nediskriminatorne i srazmjerne riziku zbog kojeg se preduzimaju.

Član 9.

(Saradnja sa Međunarodnom organizacijom za civilno zrakoplovstvo)

Nezavisno od odredbi ovog pravilnika, a na osnovu zaključenog Memoranduma o razumijevanju između Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo – ICAO i Bosne i Hercegovine u vezi sa stalnim praćenjem opšteg programa revizije zrakoplovne sigurnosti, Bosna i Hercegovina učestvuje u

aktivnostima u vezi sa uspostavljanjem i provođenjem programa kojim se uređuje sigurnost civilnog zrakoplovstva i sistem nadzora u skladu sa zahtjevima Aneksa 17 Čikaške konvencije.

Član 10.

(Nadležnost BHDCA)

Za koordinaciju aktivnosti i nadzor nad primjenom provođenja osnovnih standarda iz člana 4. ovoga pravilnika nadležna je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine i podzakonskim aktima donesenim na osnovu tog zakona.

Član 11.

(Program sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine)

- (1) Zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine utvrđene su nadležnosti za izradu, donošenje i primjenu Programa sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine.
- (2) Programom sigurnosti iz stava (1) ovog člana utvrđuju se odgovornosti za primjenu osnovnih standarda iz člana 4. ovog pravilnika i propisuju mjere koje se u tu svrhu zahtijevaju od operatora i subjekata.
- (3) BHDCA dostavlja u pisanom obliku odgovarajuće dijelove Programa sigurnosti iz stava (1) ovog člana nadležnim organima i tijelima Bosne i Hercegovine, operatorima i subjektima, koji, radi njegove primjene i ostvarenja definiranih ciljeva, moraju biti upoznati sa njegovim sadržajem.
- (4) U skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, Program kontrole kvaliteta sigurnosti civilnog zrakoplovstva čini sastavni dio Programa sigurnosti iz stava (1) ovog člana.
- (5) Program kontrole kvaliteta iz stava (4) ovog člana omogućava provjeru kvaliteta sigurnosti civilnog zrakoplovstva, praćenje usklađenosti aerodroma, operatora i subjekata odgovornih za primjenu standarda zrakoplovne sigurnosti sa ovim pravilnikom i Programom iz stava (1) ovog člana, i brzo otkrivanje i otklanjanje nedostataka.
- (6) Specifikacije za Program kontrole kvaliteta iz stava (4) ovog člana utvrđene su u Aneksu II ovog pravilnika.

Član 12.

(Program sigurnosti aerodroma)

- (1) Na osnovu zakona kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, operator aerodroma izrađuje, primjenjuje i održava Program sigurnosti aerodroma u skladu sa zahtjevima ovog pravilnika i zahtjevima utvrđenim Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika.
- (2) Program sigurnosti aerodroma iz stava (1) ovog člana propisuje metode i postupke koje operator aerodroma primjenjuje kako bi osigurao usklađenost sa ovim pravilnikom i sa Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika.
- (3) Program sigurnosti aerodroma iz stava (1) ovog člana sadrži odredbe koje se odnose na unutrašnju kontrolu kvaliteta, koje opisuju način na koji operator aerodroma prati usklađenost sa metodama i postupcima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Program sigurnosti operatora aerodroma odobrava BHDCA.
- (5) Odobrenje iz stava (4) ovog člana važi dvije godine.
- (6) BHDCA u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika donosi propis o formi i sadržini Programa sigurnosti aerodroma.

Član 13.

(Odgovornosti operatora aerodroma)

- (1) Operator aerodroma odgovoran je za primjenu sljedećih sigurnosnih kontrola i mjera:

- a) sigurnost aerodroma, i to:
    - 1) sigurnosne zone aerodroma,
    - 2) kontrolu pristupa,
    - 3) sigurnosni pregled lica koja nisu putnici i predmeta koje nose, te sigurnosni pregled vozila,
    - 4) nadzor, patrole i druge fizičke kontrole.
  - b) sigurnosni pregled i zaštita putnika i kabinskog prtljaga,
  - c) sigurnosni pregled i zaštita odvojenog prtljaga,
  - d) sigurnosne kontrole i mjere, te zaštitu tereta i pošte ako je operator aerodroma odobren kao regulirani agent u skladu sa ovim pravilnikom,
  - e) sigurnosne kontrole i mjere, te zaštitu zaliha za korištenje na aerodromu u skladu sa ovim pravilnikom,
  - f) obuku zaposlenih u skladu sa ovim pravilnikom,
  - g) nabavku i održavanje sigurnosne opreme u skladu sa ovim pravilnikom,
  - h) identifikaciju i zaštitu ključnih sistema informacijske i komunikacijske tehnologije i podatka koji se upotrebljavaju u civilnom zrakoplovstvu od računarskih napada,
  - i) izradu, izdavanje i zaštitu identifikacijskih kartica aerodroma u skladu sa ovim pravilnikom,
  - j) provođenje kontrole kvaliteta u skladu sa propisima koje donosi BHDCA,
  - k) uspostavljanje službe za fizičko-tehničku zaštitu u skladu sa primjenjivim propisima u Bosni i Hercegovini i propisima koje donosi BHDCA.
- (2) Operator aerodroma redovno pisanim putem izvještava BHDCA o svakom pojedinačnom incidentu kojim se ugrožava ili bi mogla biti ugrožena zrakoplovna sigurnost putnika, osoblja i materijalnih dobara.

Član 14.

(Sigurnosna ograda i slobodan prostor)

- (1) Pod fizičkom preprekom koja razgraničava zračnu i zemaljsku stranu podrazumijeva se sigurnosna ograda i svaka druga prepreka koja ispunjava zahtjeve opisane ovim pravilnikom.
- (2) Prepreka mora da:
  - a) definira i označi prostor koji treba zaštititi,
  - b) stvori fizičke i psihološke preduvjete da odvraći, onemogućiti i uspori pristup licu koje pokušava neovlašteno ući u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa,
  - c) onemogućiti prolazak ispod prepreke i pristup zračnoj strani, što podrazumijeva mjere za sprečavanje zloupotrebe otvora i kanala u cilju ostvarivanja neovlaštenog pristupa,
  - d) ima visinu od najmanje 2,44 metra uz dodatak bodljikave žice na vrhu,
  - e) bude bez oštećenja koja negativno utiču na karakteristike navedene pod tač. a) do e) ovog stava,
  - f) ima postavljene tablu upozorenja o zabrani neovlaštenog pristupa.
- (3) Slobodan prostor u širini od tri metra sa vanjske i unutrašnje strane od sigurnosne ograde mora biti očišćen od svih prepreka, objekata ili raslinja koji onemogućavaju patrolu, otkrivanje pokušaja neovlaštenog pristupa ili neovlašteni pristup zračnoj strani i oštećenja na prepreci iz tačke f) stav (2) ovog člana.
- (4) Operator aerodroma utvrđuje i primjenjuje dodatne sigurnosne mjere u cilju otkrivanja i sprečavanja neovlaštenog pristupa zračnoj strani na mjestima gdje se u slobodnom prostoru nalazi objekat ili raslinje koje nije moguće ukloniti iz razloga na koje operator aerodroma ne može direktno uticati.

Član 15.

(Sigurnost zemaljske strane)

- (1) Na osnovu utvrđenih područja zemaljske strane i njihovih karakteristika, operator aerodroma izrađuje procjenu rizika i utvrđuje sigurnosne kontrole i mjere kojima djeluje preventivno protiv neovlaštenog pristupa i akata nezakonitog ometanja.
- (2) U cilju zaštite zemaljske strane, operator aerodroma uspostavlja saradnju sa nadležnim policijskim organima.

Član 16.

(Rasvjeta)

- (1) Pored zahtjeva za rasvjetu utvrđenih propisima koje donosi BHDCA, operator aerodroma osigurava da rasvjeta u i oko aerodroma omogućava nesmetanu primjenu kontrole pristupa, sigurnosnog pregleda, zaštite sigurnosnih zona ograničenog pristupa i zrakoplova u redovnim vremenskim uvjetima.
- (2) U slučaju vanrednih ili otežanih vremenskih uvjeta koji imaju negativan uticaj na kvalitet rasvjete, na osnovu vlastite procjene, operator aerodroma primjenjuje dodatne mjere.

Član 17.

(Program sigurnosti zračnog prijevoznika)

- (1) Na osnovu zakona kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, zračni prijevoznik izrađuje, primjenjuje i održava Program sigurnosti zračnog prijevoznika u skladu sa zahtjevima ovog pravilnika i zahtjevima utvrđenim Programom iz člana 11. ovog pravilnika.
- (2) Program sigurnosti zračnog prijevoznika propisuje metode i postupke koje zračni prijevoznik mora poštovati kako bi osigurao usklađenost sa ovim pravilnikom i sa Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika.
- (3) Program sigurnosti zračnog prijevoznika sadrži odredbe koje se odnose na unutrašnju kontrolu kvaliteta, koje opisuju način na koji operator zračnog prijevoznika prati usklađenost sa metodama i postupcima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Program sigurnosti zračnog prijevoznika odobrava BHDCA.
- (5) Odobrenje iz stava (4) ovog člana važi dvije godine.
- (6) BHDCA zadržava pravo da od svakog stranog zračnog prijevoznika zatraži pojednosti u vezi s primjenom:
  - a) primjenjivih mjera sigurnosti utvrđenih članom 8. ovog pravilnika, i/ili
  - b) lokalnih postupaka koji se primjenjuju na aerodromu na kojem se pružaju usluge.

Član 18.

(Odgovornosti zračnog prijevoznika)

- (1) Zračni prijevoznik je odgovoran za primjenu sljedećih sigurnosnih kontrola i mjera:
  - a) sigurnost tijekom leta,
  - b) sigurnost zrakoplova,
  - c) sigurnost pošte i materijala zračnog prijevoznika,
  - d) sigurnost zaliha za korištenje tokom leta,
  - e) sigurnost tereta i pošte ukoliko zračni prijevoznik primjenjuje sigurnosne kontrole i mjere u skladu sa ovim pravilnikom,
  - f) identifikaciju i zaštitu ključnih sistema informacijske i komunikacijske tehnologije, te podatka koji se upotrebljavaju u civilnom zrakoplovstvu, od računarskih napada; i
  - g) drugih sigurnosnih kontrola i mjera propisanih ovim pravilnikom.
- (2) Zračni prijevoznik je odgovoran za izradu, izdavanje i zaštitu identifikacijskih kartica zračnog prijevoznika u skladu sa ovim pravilnikom.

- (3) Zračni prijevoznik je dužan dostaviti BHDCA specifikaciju za tip zrakoplova u upotrebi na međunarodnim aerodromima u Bosni i Hercegovini.
- (4) Specifikaciju iz stava (3) ovog člana BHDCA dostavlja Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine za postupanje u slučaju kriznih situacija.

Član 19.

(Program sigurnosti subjekta)

- (1) Na osnovu zakona kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, svaki subjekt predviđen Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika, koji primjenjuje standarde iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva, izrađuje, primjenjuje i održava Program sigurnosti subjekta.
- (2) Program sigurnosti subjekta propisuje metode i postupke koje subjekt primjenjuje kako bi osigurao usklađenost sa ovim pravilnikom i sa Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika u odnosu na djelatnosti koje obavlja.
- (3) Program sigurnosti subjekta sadrži odredbe koje se odnose na unutrašnju kontrolu kvaliteta, koje opisuju način na koji subjekt prati usklađenost sa metodama i postupcima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Program sigurnosti subjekta odobrava BHDCA.
- (5) Odobrenje iz stava (4) ovog člana važi dvije godine.

Član 20.

(Baza podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja)

- (1) BHDCA uspostavlja i vodi Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja.
- (2) Baza podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja se objavljuje na zvaničnoj internet stranici BHDCA i redovito se ažurira.

Član 21.

(Dozvole za kretanje u sigurnosnim zonama aerodroma)

- (1) Da bi se licima, navedenim pod 1.2.2.2 (b) do (e) iz Aneksa IV ovog pravilnika, odobrio pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, potrebno je da posjeduju dozvolu za kretanje i zadržavanje u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa aerodroma koju izdaje Granična policija Bosne i Hercegovine u skladu sa zakonom kojim se uređuje granična kontrola Bosne i Hercegovine i relevantnim provedbenim propisima.
- (2) Odredbe iz stava (1) ovog člana se odnose i na lica u svojstvu pratnje navedena pod 1.2.7.3 Aneksa IV ovog pravilnika.
- (3) Izuzeci od posjedovanja dozvole za kretanje i zadržavanje u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa aerodroma iz stava (1) ovog člana primjenjuju se u skladu sa propisima Granične policije Bosne i Hercegovine.
- (4) Propusnice za vozila navedene pod 1.2.6 iz Aneksa IV ovog pravilnika izdaje Granična policija Bosne i Hercegovine u skladu sa zakonom kojim se uređuje granična kontrola Bosne i Hercegovine i relevantnim provedbenim propisima.

Član 22.

(ECAC CEP)

- (1) Zajednički proces za procjenu sigurnosne opreme (ECAC CEP) je zajednički program testiranja sigurnosne opreme, koji organiziraju i provode države članice ECAC kako bi se osigurala zajednička osnova za nadležne zrakoplovne vlasti za certifikaciju i/ili odobrenje sigurnosne opreme raspoređene na aerodromima, u skladu sa standardima ECAC/EU.
- (2) ECAC CEP određuje da li je testirana sigurnosna oprema usklađena sa ECAC/EU standardima jedino ako je proces evaluacije proveden u laboratorijskim uvjetima i ne uključuje nikakva operativna testiranja na aerodromima.
- (3) CEP rezultati su priznati u svim državama članicama ECAC.

- (4) Proizvođač sigurnosne opreme može da podnese zahtjev za CEP testiranje svoje opreme Sekretarijatu ECAC koristeći obrazac zahtjeva za testiranje koji je dostupan na ECAC CEP internet stranici.
- (5) Detaljno postupanje sa zahtjevom za testiranje opreme iz stava (4) ovog člana provodi se u skladu sa ECAC CEP uspostavljenim postupcima.
- (6) Nakon izvršenog testiranja sigurnosne opreme, Sekretarijat ECAC dostavlja Zaključno pismo (*Closing Letter*) proizvođaču sigurnosne opreme.
- (7) Procjena iz stava (1) ovog člana ne predstavlja odobrenje ili certifikaciju sigurnosne opreme od strane ECAC.

Član 23.

(Odobranje sigurnosne opreme)

- (1) Nadležni organ Bosne i Hercegovine, operator ili subjekt, koji je u skladu sa Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika odgovoran za korištenje sigurnosne opreme, podnosi zahtjev BHDCA za odobranje sigurnosne opreme ili dijelova sigurnosne opreme.
- (2) BHDCA izdaje odobrenje za upotrebu sigurnosne opreme podnositelju zahtjeva iz stava (1) ovog člana na osnovu ECAC CEP liste i u skladu sa zahtjevima iz Poglavlja 12 Aneksa IV ovog pravilnika.
- (3) Nadležni organ Bosne i Hercegovine, operator ili subjekt iz stava (1) ovog člana osigurava:
  - a) detaljne mjere za postupanje u slučaju kvara ili prestanka rada sigurnosne opreme,
  - b) da se sigurnosna oprema koristi, testira i održava u skladu sa uputstvima proizvođača,
  - c) da održavanje sigurnosne opreme vrše samo ovlaštene i osposobljeni serviseri.
- (4) Mjere iz stava (3) tačka a) ovog člana osiguravaju postizanje uvjeta koje sigurnosna oprema mora da ispuni za obavljanje sigurnosnih pregleda, kontrole pristupa i drugih sigurnosnih kontrola utvrđenih ovim pravilnikom.
- (5) Prije instaliranja sigurnosne opreme koja je bila predmet odobravanja nadležne zrakoplovne vlasti neke druge države članice ECAC, operator aerodroma podnosi zahtjev BHDCA za prihvatanje certifikata ili odobrenja predmetne zrakoplovne vlasti. Po okončanju postupka, BHDCA izdaje potvrdu o prihvatanju sigurnosne opreme.
- (6) BHDCA vrši nadzor nad primjenom zahtjeva iz Poglavlja 12 Aneksa IV ovog pravilnika i nad primjenom mjera iz stava (4) ovog pravilnika.

Član 24.

(Sigurnost informacijskih i komunikacijskih sistema i podataka)

- (1) U cilju ispunjavanja sigurnosnih zahtjeva utvrđenih pod 1.7 Aneksa IV ovog pravilnika, operator i subjekt preduzimaju neophodne mjere s ciljem zaštite svojih informacijskih i komunikacijskih sistema od kibernetičkih prijetnji u skladu sa primjenjivim propisima ili standardima Bosne i Hercegovine.
- (2) Operator i subjekt imenuju lice odgovorno za sigurnost informacijskih i komunikacijskih sistema, podataka i informacija i osiguravaju njegovo adekvatno osposobljavanje.
- (3) Pored sistema, podataka i informacija koji su označeni stepenom povjerljivosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zaštite tajnih podataka u Bosni i Hercegovini, podaci i informacije koji se u smislu ovog pravilnika smatraju povjerljivim uključuju sljedeće podatke ili njihove dijelove:
  - a) program sigurnosti sa priložima i standardne operativne procedure koje opisuju specifične mjere sigurnosti u zrakoplovstvu,

- b) rezultate aktivnosti kontrole kvaliteta,
- c) informacije o prijetnjama i procjene rizika,
- d) informacije o sigurnosnim incidentima,
- e) planovi za krizne situacije,
- f) crteži, slike i video-zapisi koji prikazuju kontrolne tačke, sigurnosnu opremu, ulaze u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa i druge zone koje bi mogle otkriti ranjivosti u sigurnosti zrakoplovstva, i
- g) performanse i kriterije za sigurnosnu opremu, uključujući standarde otkrivanja, postavke kalibracije, softver itd.

Član 25.

(Mjere)

- (1) U slučaju nepostupanja u skladu sa odredbama ovog pravilnika, BHDCA preduzima mjere u skladu sa opštim odredbama zakona kojim se uređuje upravljanje u organima uprave Bosne i Hercegovine, odredbama zakona kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine i odredbama propisa kojim se uređuje provođenje nadzora u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine.
- (2) Mjere iz stava (1) ovog člana su efikasne, proporcionalne i odvratajuće.

DIO TREĆI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26.

(Izuzeci i odstupanje)

Nezavisno od člana 6. ovog pravilnika, BHDCA odobrava izuzeci i odstupanja od primjene ovog pravilnika u skladu sa propisom kojim se uređuje odobravanje izuzeci i odstupanja od primjene podzakonskih akata koje donosi Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine.

Član 27.

(Neprimjenjive odredbe)

- (1) Neprimjenjive odredbe iz Uredbe (EZ) br. 300/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. marta 2008. godine o zajedničkim pravilima u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2320/2002, Uredbe Komisije (EZ) br. 272/2009 od 2. aprila 2009. godine o dopunjavanju zajedničkih osnovnih standarda sigurnosti civilnog zrakoplovstva utvrđenih u Aneksu Uredbe (EZ) br. 300/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća, Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009 od 18. decembra 2009. godine o utvrđivanju kriterija na osnovu kojih se državama članicama omogućava odstupanje od zajedničkih osnovnih standarda sigurnosti civilnog zrakoplovstva i o donošenju alternativnih mjera sigurnosti i Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1998 od 5. novembra 2015. godine o utvrđivanju detaljnih mjera za provođenje zajedničkih osnovnih standarda iz područja sigurnosti zrakoplovstva navedene su u Aneksu V ovog pravilnika.
- (2) Odredbe Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005 od 28. oktobra 2015. godine o utvrđivanju detaljnih mjera za provođenje zajedničkih osnovnih standarda iz područja sigurnosti civilnog zrakoplovstva koja sadržava informacije iz člana 18. stav (a) Uredbe (EZ) br. 300/2008 (nije objavljeno u Službenom listu Evropske unije) koje su označene kao povjerljive u skladu sa propisima Evropske unije.
- (3) Odredbe iz stava (1) ovog člana primjenjuju se nakon završetka prvog prijelaznog perioda dok Bosna i Hercegovina ne ispuni sve uvjete određene u članu 2. stav (1) Protokola II ECAA sporazuma.

Član 28.

(Aneksi i prilozii)

- (1) Aneksi I, Aneksi II, Aneksi III, Aneksi IV i Aneksi V čine sastavni dio ovog pravilnika.
- (2) Prilozi I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX čine sastavni dio ovog pravilnika.
- (3) Prilozi iz stava (2) ovog člana propisuju detaljne odredbe koje se odnose na primjenu utvrđenih sigurnosnih kontrola i mjera, povjerljive su prirode i ne objavljuju se u "Službenom glasniku BiH".
- (4) Kako bi se osigurala primjena sigurnosnih kontrola i mjera utvrđenih ovim pravilnikom, BHDCA na zahtjev nadležnih organa i tijela Bosne i Hercegovine, operatora aerodroma, zračnog prijevoznika ili subjekta koji je odgovoran za primjenu sigurnosnih kontrola i mjera, dostavlja priloge iz stava (2) ovog člana u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita tajnih podataka i podzakonskim aktima donesenim na osnovu tog zakona.
- (5) Forma, unutrašnja struktura i podjela aneksa iz stava (1) i priloga iz stava (2) ovog člana data je u izvornom obliku i na latiničnom pismu (korištena verzija na engleskom jeziku) s ciljem lakšeg pozivanja na iste.

Član 29.

(ECAC dokument 30)

S ciljem provođenja ovog pravilnika BHDCA primjenjuje Dokument 30 II dio Evropske konferencije civilnog zrakoplovstva (ECAC Doc 30 II dio).

Član 30.

(Obrasci)

Svi potrebni obrasci, koji se koriste u postupku odobravanja i/ili certifikacije u skladu sa ovim pravilnikom, dostupni su na internet stranici BHDCA.

Član 31.

(Stavljanje propisa van snage)

- (1) Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaju da važe sljedeći propisi:
  - a) Pravilnik o utvrđivanju kriterija za odstupanje od zajedničkih osnovnih standarda sigurnosti civilnog zrakoplovstva i usvajanje alternativnih sigurnosnih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 40/11),
  - b) Pravilnik o utvrđivanju detaljnih mjera za primjenu zajedničkih osnovnih standarda u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva ("Službeni glasnik BiH", broj 40/11),
  - c) Pravilnik o opštim propisima iz oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva ("Službeni glasnik BiH", br. 20/11 i 40/11).

Član 32.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-805-14/24

26. decembra 2024. godine
Banja LukaGeneralni direktor
Zorislav Ivanović, s. r.

ANEKS I

**OSNOVNI STANDARDI ZA ZAŠTITU CIVILNOG
ZRAKOPLOVSTVA OD AKATA NEZAKONITOG
OMETANJA**

(Član 4. Pravilnika)

1. SIGURNOST AERODROMA

1.1. Zahtjevi za planiranje aerodroma

1. Prilikom projektiranja i izgradnje novih aerodromskih objekata ili prepravljavanja postojećih aerodromskih objekata, uvjeti

za provođenje osnovnih standarda navedenih u ovom aneksu i njegovim provedbenim aktima u potpunosti se primjenjuju.

2. Na aerodromima se uspostavljaju sljedeće zone:

- (a) zemaljska strana;
- (b) zračna strana;
- (c) sigurnosne zone ograničenog pristupa;
- (d) ključni dijelovi sigurnosnih zona ograničenog pristupa.

1.2. Kontrola pristupa

1. Pristup zračnoj strani aerodroma je ograničen kako bi se neovlaštenim licima i vozilima onemogućio pristup u ta područja.

2. Pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa je kontroliran kako bi se osiguralo da neovlaštena lica i vozila ne mogu njima pristupiti.

3. Pristup zračnoj strani i sigurnosnim zonama ograničenog pristupa može se dozvoliti licima i vozilima samo ako ispunjavaju sigurnosne uvjete propisane ovim pravilnikom.

4. Prije izdavanja dokumenta koji im omogućava pristup bez pratnje sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, lica, uključujući članove letačke posade, moraju uspješno proći sigurnosnu provjeru.

1.3. Sigurnosni pregled lica, koja nisu putnici, i predmeta koje nose

1. Prilikom ulaska u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, lica koja nisu putnici, kao i predmeti koje nose, podvrgnuti su stalnom i nasumičnom sigurnosnom pregledu kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u ta područja.

2. Prilikom ulaska u ključne dijelove sigurnosnih zona ograničenog pristupa, sva lica koja nisu putnici, kao i predmeti koje nose, podvrgnuti su sigurnosnom pregledu kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u ta područja.

1.4. Pregled vozila

Vozila koja ulaze u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa predmet su sigurnosnog pregleda kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u ta područja.

1.5. Nadzor, patrole i druge vrste fizičke kontrole

Na aerodromima i, prema potrebi, okolnim područjima do kojih je pristup javan, provodi se nadzor, patrole i druge vrste fizičke kontrole u svrhu otkrivanja sumnjivog ponašanja lica, otkrivanje ranjivosti koja bi se mogla zloupotrijebiti kako bi se izvršili akti nezakonitog ometanja i u svrhu odvracanja lica od vršenja takvih radnji.

2. DEMARKIRANE ZONE AERODROMA

Zrakoplovi parkirani u demarkiranim zonama aerodroma, na koje se primjenjuju alternativne mjere iz člana 6. ovog pravilnika, odvojeni su od zrakoplova na koje se u potpunosti primjenjuju opšti i posebni osnovni standardi kako bi se osiguralo da standardi sigurnosti, koji se primjenjuju na zrakoplove, putnike, prtljag, teret i poštu, ne bi bili ugroženi.

3. SIGURNOST ZRAKOPLOVA

1. Prije polaska, zrakoplov je predmet sigurnosne provjere zrakoplova ili detaljnog sigurnosnog pregleda zrakoplova kako bi se osiguralo da u njemu nema zabranjenih predmeta. Na zrakoplove koji su u tranzitu mogu se primijeniti druge odgovarajuće mjere.

2. Svaki zrakoplov zaštitice se od akata nezakonitog ometanja.

4. PUTNICI I KABINSKI PRTLJAG

4.1. Sigurnosni pregled putnika i kabinskog (ručnog) prtljaga

1. Svi putnici na polasku, putnici u transferu i putnici u tranzitu i njihov ručni prtljag predmet su sigurnosnog pregleda kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u sigurnosne zone ograničenog pristupa i u zrakoplov.

2. *Neprimjenjivo.*a) *Neprimjenjivo.*b) *Neprimjenjivo.*

3. Putnici u tranzitu i njihov ručni prtljag mogu se izuzeti iz sigurnosnog pregleda ako:

a) ostaju u zrakoplovu, ili

b) se ne miješaju s putnicima u odlasku koji su prošli sigurnosni pregled osim s onima koji se ukrcavaju na isti zrakoplov.

c) *Neprimjenjivo.*

d) *Neprimjenjivo.*

4.2. Zaštita putnika i kabinskog (ručnog) prtljaga

1. Putnici i njihov ručni prtljag zaštićeni su od neovlaštenog ometanja od trenutka kada su prošli sigurnosni pregled do odlaska zrakoplova kojim putuju.

2. Putnici koji su prošli sigurnosni pregled neće se miješati s putnicima u dolasku.

a) *Neprimjenjivo.*

b) *Neprimjenjivo.*

4.3. Potencijalno opasni putnici

Prije polaska, potencijalno opasni putnici podvrgavaju se odgovarajućim mjerama sigurnosti.

5. ODVOJENI PRTLJAG

5.1. Sigurnosni pregled odvojenog prtljaga

1. Prije ukrcaja u zrakoplov, sav odvojeni prtljag se podvrgava sigurnosnom pregledu kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u sigurnosne zone ograničenog pristupa i u zrakoplov.

2. *Neprimjenjivo.*

(a) *Neprimjenjivo.*

(b) *Neprimjenjivo.*

3. Odvojeni prtljag u tranzitu može se izuzeti iz sigurnosnog pregleda ako ostaje u zrakoplovu.

5.2. Zaštita odvojenog prtljaga

Odvojeni prtljag koji se prevozi zrakoplovom zaštićen je od nezakonitog ometanja od trenutka kada je izvršen sigurnosni pregled ili kada je povjeren zračnom prijevozniku, zavisno od toga šta se prvo dogodi, do odlaska zrakoplova kojim se prevozi.

5.3. Uparivanje prtljaga

1. Svaki komad odvojenog prtljaga se identificira kao praćeni ili nepraćeni prtljag

2. Nepraćeni odvojeni prtljag se ne prevozi zrakoplovom osim ako je taj prtljag bio odvojen zbog faktora na koje putnik ne može uticati ili je bio podvrgnuta odgovarajućoj sigurnosnoj kontroli.

6. TERET I POŠTA

6.1. Sigurnosna kontrola tereta i pošte

1. Prije utovara u zrakoplov, sav teret i pošta su predmet sigurnosnih kontrola. Zračni prijevoznik neće prihvatiti prijevoz tereta ili pošte u zrakoplovu osim ako sam nije obavio sigurnosne kontrole ili ako regulirani agent ili poznati pošiljatelj ne potvrdi primjenu sigurnosnih kontrola i ne odgovara za njihovu primjenu.

2. *Neprimjenjivo.*

3. Teret u tranzitu i pošta u tranzitu mogu se izuzeti od primjene sigurnosnih kontrola ako ostaju u zrakoplovu.

6.2. Zaštita tereta i pošte

1. Teret i pošta koji se prevoze zrakoplovom zaštićeni su od nezakonitog ometanja od trenutka primjene sigurnosnih kontrola do polijetanja zrakoplova u kojem se prevoze.

2. Teret i pošta, koji nakon obavljene sigurnosne kontrole nisu na odgovarajući način zaštićeni od nezakonitog ometanja, podvrgavaju se ponovnom sigurnosnom pregledu.

7. POŠTA I MATERIJALI ZRAČNOG PRIJEVOZNIKA

Pošta zračnog prijevoznika i materijali zračnog prijevoznika predmet su sigurnosnih kontrola i nakon toga su zaštićeni do utovara u zrakoplov, kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u zrakoplov.

8. ZALIHE ZA KORIŠTENJE TOKOM LETA

Zalihe za korištenje tokom leta, uključujući hranu, namijenjene za prijevoz ili upotrebu u zrakoplovu, podvrgavaju se sigurnosnim kontrolama i nakon toga su zaštićene do utovara u zrakoplov, kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u zrakoplov.

9. ZALIHE ZA KORIŠTENJE NA AERODROMU

Zalihe namijenjene za prodaju ili korištenje u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa na aerodromima, uključujući zalihe za bescarinske trgovine i restorane, podvrgavaju se sigurnosnim kontrolama kako bi se spriječilo unošenje zabranjenih predmeta u ta područja.

10. SIGURNOSNE MJERE TOKOM LETA

1. Ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila o sigurnosti (safety) zrakoplovstva:

(a) tokom leta neovlaštenim licima je onemogućen ulazak u pilotsku kabinu zrakoplova;

(b) tokom leta potencijalno opasni putnici su podvrgnuti odgovarajućim mjerama sigurnosti.

2. Kako bi se spriječila djela nezakonitog ometanja tokom leta, preduzimaju se odgovarajuće mjere sigurnosti, poput obuke posade zrakoplova i kabinskog osoblja.

3. Osim oružja koje se prevozi u prostoru za prtljagu, u zrakoplovu je zabranjeno nošenje oružja osim ako su ispunjeni traženi uvjeti sigurnosti u skladu sa propisom kojim se utvrđuju tehnički zahtjevi i upravni postupci u vezi sa letačkim operacijama i drugim propisima Bosne i Hercegovine, te ako su države relevantne za odvijanje tog leta to odobrile.

4. Navedeno pod 3. takođe se primjenjuje na službenike za sigurnost u zrakoplovu ako oni nose oružje u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine.

11. ZAPOŠLJAVANJE I OBUKA

1. Lica koja provode, ili su odgovorna za provođenje sigurnosnih pregleda, kontrolu pristupa ili druge sigurnosne kontrole, zapošljavaju se, obučavaju i, prema potrebi, certificirani su kako bi se osiguralo da su prikladna za zapošljavanje i kompetentna za izvršavanje dužnosti koje su im dodijeljene.

2. Lica, osim putnika kojima je potreban pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, prolaze obuku u pogledu zrakoplovne sigurnosti civilnog zrakoplovstva prije nego što im se izda identifikacijska kartica aerodroma ili identifikacijska kartica posade ili dokument koji im omogućava pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa bez pratnje, u skladu sa relevantnim propisima Bosne i Hercegovine.

3. Obuka navedena pod 1. i 2. se izvodi na početnoj, a potom na periodičnoj osnovi.

4. Instruktori koji izvode obuku za lica navedena pod 1. i 2. imaju potrebne kvalifikacije.

12. SIGURNOSNA OPREMA

Oprema koja se koristi za sigurnosni pregled, kontrolu pristupa i druge sigurnosne kontrole u skladu je sa definiranim specifikacijama i omogućava obavljanje predmetnih sigurnosnih kontrola.

ANEKS II

SPECIFIKACIJE ZA PROGRAM KONTROLE KVALITETA IZ SIGURNOSTI CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA BOSNE I HERCEGOVINE

1. DEFINICIJE

1.1. Za potrebe ovog aneksa koriste se sljedeće definicije:

(1) godišnji opseg prometa (annual traffic volume) je ukupan broj putnika koji dolaze, odlaze ili su u tranzitu (broje se jedanput);

(2) nadležni organ/vlast (appropriate authority) Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA) je državni nadležni organ koji je na osnovu člana 10. ovog pravilnika

odgovoran za koordinaciju i praćenje provođenja Programa sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika;

(3) stručno lice/inspektor (auditor) je lice koje u ime BHDCA provodi aktivnosti praćenja usklađenosti sa propisima koje donosi BHDCA;

(4) certifikacija (certification) je formalna procjena i potvrda od ili u ime nadležnog organa da lice posjeduje neophodne kompetencije za obavljanje poslova stručnog lica/inspektora na prihvatljivom nivou kako je definira nadležni organ;

(5) aktivnosti praćenja usklađenosti (compliance monitoring activities) je svaki postupak ili proces koji se koristi za procjenu primjene ovog pravilnika i Programa sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika;

(6) nedostatak (deficiency) je neispunjavanje zahtjeva iz zrakoplovne sigurnosti;

(7) inspekcija/inspeksijski nadzor (inspection) je postupak provjere primjene sigurnosnih mjera i postupaka kako bi se utvrdilo da li se isti obavljaju efikasno i u skladu sa zahtijevanim standardom i kako bi se utvrdili mogući nedostaci;

(8) intervju (interview) je usmena provjera koju izvodi stručno lice/inspektor kako bi utvrdio da li se određene sigurnosne mjere ili postupci provode;

(9) opservacija (observation) je vizuelna provjera koju provodi stručno lice/inspektor kako bi utvrdio da li se sigurnosna mjera ili postupak provodi;

(10) reprezentativni uzorak (representative sample) je izbor između mogućih opcija za praćenje, koji je po broju i rasponu dovoljan kako bi se pružila osnova za opšte zaključke o provođenju standarda iz ovog pravilnika;

(11) stručni nadzor u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva (security audit) je detaljno ispitivanje sigurnosnih mjera i postupaka kako bi se utvrdilo da li se isti provode u potpunosti i kontinuirano;

(12) test (test) je ispitivanje mjera sigurnosti civilnog zrakoplovstva, pri čemu BHDCA simulira namjeru izvršenja djela nezakonitog ometanja s ciljem ispitivanja efikasnosti primjene postojećih mjera sigurnosti;

(13) provjera (verification) je postupak stručnog lica/inspektora da bi se utvrdilo da li je određena sigurnosna mjera zaista na snazi;

(14) ranjivost (vulnerability) je svaka slabost u provedenim mjerama i postupcima koja se može zloupotrijebiti za izvršenje djela nezakonitog ometanja.

2. OVLAŠTENJA BHDCA

2.1. U skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, BHDCA je ovlaštena za praćenje i osiguravanje primjene svih zahtjeva ovog pravilnika, uključujući ovlaštenja inspektora BHDCA za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom u skladu sa navedenim zakonom.

2.2. BHDCA provodi aktivnosti praćenja usklađenosti i ima potrebna ovlaštenja da zahtijeva otklanjanje svakog utvrđenog nedostatka u utvrđenom vremenskom roku.

2.3. Postepen i srazmjeran pristup je uspostavljen u vezi sa aktivnostima otklanjanja nedostataka i mjera prinudnog izvršenja. Taj se pristup sastoji od koraka koje treba slijediti dok se nedostatak ne otkloni, uključujući:

- (a) savjete i preporuke;
- (b) službeno upozorenje;
- (c) obavještenje o prinudnom izvršenju;
- (d) prekršajne kazne i sudske postupke.

BHDCA može izostaviti jedan ili više od ovih koraka, posebno ako je nedostatak ozbiljan ili ako se ponavlja.

3. CILJEVI I SADRŽAJ PROGRAMA KONTROLE KVALITETA SIGURNOSTI CIVILNOG ZRAKOPLOV-STVA

3.1. Ciljevi programa kontrole kvaliteta su da se provjeri da li su mjere sigurnosti civilnog zrakoplovstva efikasno i ispravno primijenjene i utvrđivanje nivoa usklađenosti s odredbama ovog pravilnika i sa Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika, pomoću aktivnosti praćenja usklađenosti.

3.2. Program kontrole kvaliteta iz stava (4) člana 11. ovog pravilnika uključuje sljedeće elemente:

(a) organizacijsku strukturu, nadležnosti i sredstva;

(b) opise poslova i potrebne kvalifikacije za stručna lica/inspektore;

(c) aktivnosti praćenja usklađenosti, uključujući opseg stručnog nadzora u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva, inspekcija, testova i istrage nakon stvarnog ili mogućeg proboja sigurnosnih mjera, frekvencije stručnih nadzora i inspekcija, kao i kategorizaciju usklađenosti;

(d) procjenu, kada postoji razlog za ponovno procjenjivanje potreba zrakoplovne sigurnosti;

(e) aktivnosti otklanjanja nedostataka s detaljima o izvještajima o nedostacima, povratni stručni i inspeksijski nadzor (follow up) i otklanjanje nedostataka kako bi se osigurala usklađenost sa zahtjevima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva;

(f) mjere prinudnog izvršenja i, kada je primjereno, kazne, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zrakoplovstva Bosne i Hercegovine

(g) izvještavanje o provedenim aktivnostima praćenja usklađenosti uključujući, kada je primjereno, razmjenu informacija o nivoima usklađenosti između nadležnih organa;

(h) proces praćenja internih kontrolnih mjera kvaliteta aerodroma, operatora i subjekata;

(i) proces vođenja zapisa i analiziranja rezultata programa kontrole kvaliteta kako bi se utvrdili trendovi i usmjerio budući razvoj politika.

4. PRAĆENJE USKLAĐENOSTI

4.1. Svi aerodromi, operatori, kao i drugi subjekti koji imaju odgovornost za sigurnost civilnog zrakoplovstva, redovno se prate kako bi se osiguralo brzo otkrivanje i ispravljanje neusklađenosti.

4.2. Praćenje se obavlja u skladu sa Programom kontrole kvaliteta civilnog zrakoplovstva BiH iz stava (4) član 11. ovog pravilnika i pravilniku kojim se uređuje nadzor u civilnom zrakoplovstvu, uzimajući u obzir nivo opasnosti, vrstu i prirodu operacija, standard primjene, rezultate interne kontrole kvaliteta aerodroma, operatora i ostalih subjekata, kao i druge faktore i procjene koji utiču na frekvenciju praćenja.

4.3. Praćenje uključuje primjenu i efikasnost internih mjera kontrole kvaliteta aerodroma, operatora i drugih subjekata.

4.4. Praćenje na svakom pojedinačnom aerodromu se sastoji od prikladne kombinacije aktivnosti praćenja usklađenosti i osigurava sveobuhvatan uvid u primjenu sigurnosnih mjera u tom području.

4.5. Upravljanje, utvrđivanje prioriteta i organizacija kontrole kvaliteta obavljaju se odvojeno od operativne primjene mjera koje se preduzimaju u skladu sa Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika i drugim propisima koji reguliraju ovu oblast.

4.6. Aktivnosti praćenja usklađenosti uključuju stručne nadzore, inspekcije i testove.

5. METODOLOGIJA

5.1. Metodologija izvođenja aktivnosti praćenja u skladu je sa standardiziranim pristupom, koji uključuje dodjeljivanje zadataka, planiranje, pripremu, aktivnost na licu mjesta, kategorizaciju nalaza, izradu izvještaja i proces otklanjanja nedostataka.

5.2. Aktivnosti praćenja usklađenosti zasnivaju se na sistemskom prikupljanju informacija pomoću opservacija, intervjua, pregleda dokumentacije i provjere.

5.3. Praćenje usklađenosti uključuje najavljene i nenajavljene aktivnosti.

6. STRUČNI NADZOR U OBLASTI SIGURNOSTI CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA

6.1 Stručni nadzor u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva obuhvata:

- (a) sve sigurnosne mjere na aerodromu; ili
- (b) sve sigurnosne mjere koje provodi pojedinačni aerodrom, terminal aerodroma, operator ili subjekt; ili
- (c) određeni dio Programa sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika.

6.2. Metodologija za izvođenje stručnog nadzora uzima u obzir sljedeće elemente:

- (a) najava stručnog nadzora i dostavljanje upitnika prije obavljanja stručnog nadzora, ako je primjereno;
- (b) pripremna faza koja uključuje pregled popunjenog upitnika prije obavljanja stručnog nadzora i druge relevantne dokumentacije;
- (c) uvodni informativni sastanak s predstavnicima aerodroma/operatora/subjekta prije početka aktivnosti nadzora na licu mjesta;

- (d) aktivnost na licu mjesta;
- (e) zaključni informativni sastanak i izvještaj;
- (f) kada su utvrđeni nedostaci, postupak otklanjanja nedostataka i nadziranje tog procesa.

6.3. Kako bi se potvrdilo da se sigurnosne mjere provode, izvođenje stručnog nadzora zasniva se na sistemskom prikupljanju informacija pomoću jedne ili više od sljedećih tehnika:

- (a) pregled dokumenata;
- (b) opservacije;
- (c) intervjui;
- (d) provjere.

6.4. Aerodromi sa godišnjim opsegom prometa većim od 10 miliona putnika podliježu stručnom nadzoru koji obuhvata sve standarde sigurnosti civilnog zrakoplovstva najmanje svake četiri godine. Pregled uključuje reprezentativni uzorak informacija.

7. INSPEKCIJE

7.1. Opseg inspekcije obuhvata najmanje jedan skup sigurnosnih mjera iz Aneksa I ovog pravilnika i odgovarajućih propisa koje se prate kao jedna aktivnost, ili u razumnom vremenskom okviru, koji obično nije duži od tri mjeseca. Pregled uključuje reprezentativni uzorak informacija.

7.2. Skup neposredno povezanih sigurnosnih mjera je skup koji se sastoji od dva ili više zahtjeva iz Aneksa I ovog pravilnika i drugih relevantnih propisa koji imaju tako snažan međusobni uticaj da odgovarajuća procjena postizanja cilja nije moguća ako se ne razmatraju zajedno. Ti skupovi uključuju skupove navedene u Dodatku I ovog aneksa.

7.3. Inspekcije se ne najavljaju. Ako BHDCA smatra da to nije izvodljivo, inspekcije se mogu najaviti. Metodologija izvođenja inspekcije uzima u obzir sljedeći elemente:

- (a) pripremna faza;
- (b) aktivnost na licu mjesta;
- (c) zaključni informativni sastanak, zavisno od učestalosti i rezultatima aktivnosti praćenja;
- (d) izvještavanje/zapisi;
- (e) proces otklanjanja nedostataka i praćenje tog procesa.

7.4. Kako bi se potvrdilo da su sigurnosne mjere efikasne, provođenje inspekcije zasniva se na sistemskom prikupljanju informacija pomoću jedne ili više sljedećih tehnika:

- (a) pregled dokumenata;
- (b) opservacije;
- (c) intervjui;
- (d) provjere.

7.5. Na aerodromima s godišnjim opsegom prometa većim od dva miliona putnika najmanja frekvencija provođenja

inspekcija svih skupova neposredno povezanih sigurnosnih mjera navedenih u poglavljima 1 do 6 Aneksa I ovog pravilnika je najmanje svakih 12 mjeseci, osim ako je tokom tog perioda na tom aerodromu proveden stručni nadzor. Učestalost inspekcijskih pregleda svih sigurnosnih mjera obuhvaćenih u poglavljima 7 do 12 Aneksa I ovog pravilnika određuje BHDCA na osnovu procjene rizika.

7.6. Ako nema nijedan aerodrom s godišnjim opsegom prometa većim od dva miliona putnika, zahtjevi navedeni pod 7.5 ovog aneksa primjenjuju se na aerodrom koji ima najveći godišnji opseg prometa.

8. TESTOVI

8.1. Testovi se izvode za ispitivanje učinkovitosti primjene najmanje sljedećih sigurnosnih mjera:

- (a) kontrola pristupa u sigurnosne zone ograničenog pristupa;
- (b) zaštita zrakoplova;
- (c) sigurnosni pregled putnika i kabinskog prtljaga;
- (d) sigurnosni pregled osoblja i stvari koje oni nose sa sobom;
- (e) zaštita odvojenog prtljaga;
- (f) sigurnosni pregled tereta ili pošte;
- (g) zaštita tereta ili pošte.

8.2. Test protokol, uključujući metodologiju, izrađuje se uzimajući u obzir pravne, sigurnosne (safety) i operativne zahtjeve. Metodologija se odnosi na sljedeće elemente:

- (a) pripremna faza;
- (b) aktivnost na licu mjesta;
- (c) zaključni informativni sastanak, zavisno od učestalosti i rezultatima aktivnosti praćenja;
- (d) izvještavanje/zapisi;
- (e) proces otklanjanja nedostataka i povezano praćenje.

9. PREGLEDI

9.1. Pregledi se izvode kada god BHDCA utvrdi potrebu za ponovnom procjenom operacija kako bi se utvrdile i riješile ranjivosti. Kada se utvrdi ranjivost, BHDCA zahtjeva primjenu mjera sigurnosti koje su srazmjerne prijetnji.

10. IZVJEŠTAVANJE

10.1. O aktivnostima praćenja se izvještava ili se o njima sačinjavaju zapisi u standardiziranom obliku koji omogućava trajnu analizu trendova.

10.2. Uključeni su sljedeći elementi:

- (a) vrsta aktivnosti;
- (b) aerodrom, operator ili subjekt, koji su nadzirani;
- (c) datum i vrijeme izvođenja aktivnosti;
- (d) ime i prezime stručnog lica/inspektora koje provodi aktivnost;
- (e) opseg aktivnosti;
- (f) nalazi u odnosu na odgovarajuće odredbe Programa sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika i relevantnih propisa kojima se regulira ova oblast;
- (g) kategorizacija usklađenosti;
- (h) preporuke za korektivne mjere, kada je primjereno;
- (i) vremenski okvir za otklanjanje, kada je primjereno.

10.3. Kada se utvrde nedostaci, BHDCA o odgovarajućim nalazima izvještava aerodrom, operatore ili subjekte koji su bili podvrgnuti praćenju.

11. OPŠTA KATEGORIZACIJA USKLAĐENOSTI

11.1. Aktivnostima praćenja procjenjuje se primjena Programa sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika i relevantnih propisa kojima se regulira ova oblast korištenjem usklađenog sistema kategorizacije usklađenosti koji je naveden u Dodatku II ovog aneksa.

12. OTKLANJANJE NEDOSTATAKA

12.1. Otklanjanje utvrđenih nedostataka provodi se odmah. Ako se otklanjanje ne može izvesti odmah, provode se kompenzacijske mjere.

12.2. BHDCA zahtijeva od aerodroma, operatora ili subjekata koji su predmet aktivnosti praćenja usklađenosti da dostave na odobrenje plan korektivnih aktivnosti u vezi sa svim nedostacima navedenim u izvještajima, zajedno s rokovima za izvođenje korektivnih mjera i da dostave potvrdu kada je postupak otklanjanja nedostataka završen.

13. POVRATNE (FOLLOW-UP) AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSU NA PROVJERU IZVRŠENJA KOREKTIVNIH MJERA

13.1. Nakon potvrde aerodroma, operatora ili subjekta koji je predmet praćenja da je preduzeta neka od zahtijevanih korektivnih mjera, BHDCA provjerava provođenje tih korektivnih mjera.

13.2. U okviru povratnih aktivnosti praćenja koristi se najprimjerenija metoda praćenja.

14. DOSTUPNOST STRUČNIH LICA/INSPEKTORA

14.1. BHDCA osigurava dovoljan broj stručnih lica/inspektora, neposredno ili pod njenim nadzorom, za izvođenje svih aktivnosti praćenja usklađenosti.

15. KRITERIJI ZA KVALIFIKACIJU STRUČNIH LICA/INSPEKTORA

15.1. BHDCA osigurava da su stručna lica/inspektori koja obavljaju funkcije u ime BHDCA:

(a) oslobođeni su bilo kakvih ugovornih ili novčanih obaveza prema aerodromu, operatoru ili subjektu nadzora; i

(b) posjeduju odgovarajuće kompetencije koje obuhvataju dovoljno teorijskog znanja i praktičnog iskustva u relevantnoj oblasti.

Stručna lica/inspektori predmet su odobrenja ili ekvivalentnog ovlaštenja BHDCA.

15.2. Stručna lica/inspektori posjeduju sljedeće kompetencije:

(a) razumijevanje sigurnosnih mjera koje se trenutno primjenjuju i načina na koji se primjenjuju na operacije koje se ispituju, uključujući:

- razumijevanje načela sigurnosti,
- razumijevanje poslova nadzora,
- razumijevanje faktora koji utiču na ljudski učinak.

(b) praktično znanje o tehnologijama i tehnikama sigurnosti;

(c) poznavanje načela, postupaka i tehnika praćenja usklađenosti;

(d) praktično znanje o operacijama koje se ispituju;

(e) razumijevanje uloge i ovlaštenja stručnih lica/inspektora.

15.3. Stručna lica/inspektori pohađaju periodičnu obuku učestalošću koja je dovoljna za održavanje postojećih kompetencija i za sticanje novih kompetencija kako bi se uzeli u obzir razvoji u području zrakoplovne sigurnosti.

16. OVLAŠTENJA STRUČNIH LICA/INSPEKTORA

16.1. Stručna lica/inspektori koji provode aktivnosti nadzora imaju ovlaštenja u dovoljnoj mjeri da dobiju informacije neophodne za obavljanje svojih zadataka.

16.2. Stručna lica/inspektori nose dokaz o svom identitetu kojim su ovlašteni za aktivnosti praćenja usklađenosti u ime BHDCA i koji im omogućava pristup svim potrebnim oblastima.

16.3. Stručna lica/inspektori imaju pravo:

(a) na dobijanje neposrednog pristupa svim relevantnim oblastima, uključujući zrakoplove i zgrade, za potrebe praćenja; i

(b) da zahtijevaju pravilno provođenje ili ponavljanje mjera sigurnosti.

16.4. Obaveza, koja proizilazi iz dodijeljenih ovlaštenja stručnim licima/inspektorima, za BHDCA je da postupi u skladu sa navedenim pod 2.3 ovog aneksa u sljedećim slučajevima:

(a) namjerno sprečavanje ili ometanje stručnih lica/inspektora;

(b) nedobijanje ili odbijanje dostavljanja informacija koje je tražilo stručno lice/inspektor;

(c) kada su lažne ili obmanjujuće informacije dostavljene stručnim licima/inspektorima sa namjerom prevare; i

(d) u slučaju lažnog predstavljanja kao stručnog lica/inspektora sa namjerom prevare.

17. NAJBOLJE PRAKSE

17.1. *Neprimjenjivo.*

18. IZVJEŠTAVANJE KOMISIJE

18.1. *Neprimjenjivo.*

18.1. *Neprimjenjivo.*

18.2. *Neprimjenjivo.*

18.3. *Neprimjenjivo.*

Dodatak I

Elementi koje treba uključiti u skup neposredno povezanih sigurnosnih mjera

Skupovi neposredno povezanih sigurnosnih mjera iz 7.1 Aneksa II ovog pravilnika uključuju sljedeće elemente iz Aneksa I ovog pravilnika i odgovarajuće odredbe:

Za tačku 1 – Mjere sigurnosti na aerodromu:

(i) tačku 1.1 ili

(ii) tačku 1.2 (osim odredbi koje se odnose na identifikacijske kartice i dozvole za vozila); ili

(iii) tačku 1.2 (odredbe koje se odnose na identifikacijske kartice); ili

(iv) tačku 1.2 (odredbe koje se odnose na dozvole za vozila); ili

(v) tačku 1.3 i odgovarajuće elemente tačke 12; ili

(vi) tačku 1.4; ili

(vii) tačku 1.5.

Za tačku 2 – Demarkirane zone aerodroma:

cijela tačka.

Za tačku 3 – Mjere sigurnosti zrakoplova:

(i) tačku 3.1; ili

(ii) tačku 3.2.

Za tačku 4 - Putnici i kabinski prtljag:

(i) tačku 4.1 i odgovarajuće elemente tačke 12; ili

(ii) tačku 4.2; ili

(iii) tačku 4.3.

Za tačku 5 – Odvojeni prtljag:

(i) tačku 5.1 i odgovarajuće elemente tačke 12; ili

(ii) tačku 5.2; ili

(iii) tačku 5.3.

Za tačku 6 – Teret i pošta:

(i) sve odredbe koje se odnose na sigurnosni pregled i sigurnosne kontrole koje primjenjuje regulirani agent, osim kako je navedeno u tačkama (ii) do (v); ili

(ii) sve odredbe koje se odnose na sigurnosne kontrole koje primjenjuju poznati pošiljatelji; ili

(iii) neprimjenjivo.

(iv) sve odredbe koje se odnose na prijevoz tereta i pošte; ili

(v) sve odredbe koje se odnose na zaštitu tereta i pošte na aerodromima.

Za tačku 7 – Pošta i materijali zračnog prijevoznika:

cijela tačka.

Za tačku 8 – Zalihe za korištenje tokom leta:

cijela tačka.

Za tačku 9 - Zalihe za korištenje na aerodromu:

cijela tačka.

Za tačku 10 – Mjere sigurnosti tokom leta:

cijela tačka.

Za tačku 11 – Zapošljavanje i obuka osoblja:

(i) sve odredbe koje se odnose na zapošljavanje osoblja na aerodromu, kod zračnog prijevoznika ili kod subjekta; ili

(ii) sve odredbe koje se odnose na obuku osoblja na aerodromu, kod zračnog prijevoznika ili kod subjekta.

Dodatak II**Usaglašeni sistem kategorizacije usklađenosti**

Sljedeća kategorizacija usklađenosti primjenjuje se na procjenu primjene Programa sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine i relevantnih propisa koje donosi BHDCA.

STEPEN USKLAĐENOSTI	STRUČNI NADZOR	INSPEKCIJA	TEST
Potpuno usklađeno	✓	✓	✓
Usklađeno, ali poželjno je poboljšanje	✓	✓	✓
Neusklađeno	✓	✓	✓
Neusklađeno, ozbiljan nedostatak	✓	✓	✓
Nije primjenjivo	✓	✓	
Nije potvrđeno	✓	✓	✓

Dodatak III

Neprimjenjivo.

ANEKS III**Dio A**

Dozvoljene metode sigurnosnog pregleda

U skladu sa članom 4. stav (2) i članom 5. stav (1) tačka a) ovog pravilnika, dozvoljava se upotreba sljedećih metoda sigurnosnog pregleda, pojedinačno ili u kombinaciji, kao primarnih ili sekundarnih načina i pod utvrđenim uvjetima:

1. Za sigurnosni pregled lica:

- (a) ručni pregled;
- (b) prolazak kroz metal-detektorska vrata (WTMD);
- (c) ručni detektor metala (HHMD);
- (d) psi za otkrivanje eksploziva;
- (e) oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD); i
- (f) sigurnosni skeneri koji ne upotrebljavaju jonizirajuće zračenje.

2. Za sigurnosni pregled kabinskog/ručnog prtljaga, predmeta koje sa sobom nose lica koja nisu putnici, pošte zračnog prijevoznika i materijala zračnog prijevoznika, osim kada se ukrcavaju u prtljažni prostor zrakoplova, zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu:

- (a) ručni pregled;
- (b) vizuelna provjera;
- (c) rendgenska provjera;
- (d) sistemi za otkrivanje eksploziva (EDS);
- (e) psi za otkrivanje eksploziva;
- (f) oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD); i
- (g) sistemi za otkrivanje tečnih eksploziva (LEDS).

3. Za sigurnosni pregled odvojenog prtljaga, tereta i pošte, kao i za poštu zračnog prijevoznika i materijale zračnog prijevoznika, koji se ukrcavaju u prtljažni prostor zrakoplova:

- (a) ručni pregled;
- (b) vizuelna provjera;
- (c) rendgenska provjera;
- (d) sistemi za otkrivanje eksploziva (EDS);
- (e) psi za otkrivanje eksploziva;
- (f) oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD);
- (g) simulacijska komora; i
- (h) oprema za otkrivanje metala.

Neprimjenjivo.

DIO B

Kategorije predmeta koje mogu biti zabranjene

U skladu sa članom 4. stav (2) i članom 5. stav (1) tač. b) do j) ovog pravilnika, unošenje bilo koje ili svih sljedećih kategorija predmeta u sigurnosne zone ograničenog pristupa i u zrakoplov, se zabranjuje:

(a) pištolji, vatreno oružje i drugi naprave koji izbacuju projekte – naprave koje se mogu, ili izgledaju kao da se mogu upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede izbacivanjem projektila;

(b) naprave za omamljivanje – naprave osmišljene posebno za omamljivanje ili imobiliziranje;

(c) predmeti s oštrim vrhom ili oštromm ivicom – predmeti s oštrim vrhom ili oštrom ivicom koji se mogu upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede;

(d) radnički alat – alat koji se može upotrijebiti bilo za nanošenje ozbiljne povrede ili kao prijetnja sigurnosti letenja zrakoplova;

(e) tupi predmeti – predmeti koji se mogu upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede udarcem; i

(f) eksplozivi i zapaljive tvari i naprave – eksplozivi i zapaljive tvari i naprave koje se mogu upotrijebiti ili izgledaju kao da se mogu upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede ili kao prijetnja sigurnosti (safety) zrakoplova.

DIO B1

Tečnosti, aerosoli i gelovi

Tečnosti, aerosoli i gelovi mogu se unositi u sigurnosne zone ograničenog pristupa, pod uvjetom da su predmet sigurnosnog pregleda ili su izuzeti od sigurnosnog pregleda u skladu sa Aneksom IV ovog pravilnika.

DIO C

Kontrola pristupa: osnove za odobravanje pristupa na zračnu stranu aerodroma i sigurnosne zone ograničenog pristupa

Pristup zračnoj strani i sigurnosnim zonama ograničenog pristupa odobrava se u skladu sa sljedećim kriterijima:

1. Pristup zračnoj strani može se odobriti samo ako lica i vozila imaju opravdan razlog biti tamo.

Da bi se odobrio pristup zračnoj strani, lice mora da posjeduje ovlaštenje.

Da bi se vozilu odobrio pristup zračnoj strani, ono mora imati dozvolu za vozila.

2. Pristup sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa može se odobriti samo ako lica i vozila imaju opravdan razlog biti tamo.

Da bi se odobrio pristup sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa, lice mora pokazati ovlaštenje.

Da bi se vozilu odobrio pristup sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa, na njemu se mora nalaziti dozvola za vozila.

DIO D

Dozvoljene metode pregleda vozila, sigurnosnih provjera zrakoplova i sigurnosnih pregleda zrakoplova

Dozvoljava se upotreba sljedećih metoda za pregled vozila, sigurnosnih provjera zrakoplova i sigurnosnih pregleda zrakoplova, pojedinačno ili u kombinaciji, kao primarnih ili sekundarnih načina i pod utvrđenim uvjetima:

- (a) ručni pregled;
- (b) vizuelna provjera;
- (c) psi za otkrivanje eksploziva;
- (d) oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD).

Neprimjenjivo.

DIO E

Neprimjenjivo.

DIO F

Teret i pošta

1. Teret i pošta: uvjeti pod kojima se vrši sigurnosni pregled ili su predmet drugih sigurnosnih kontrola

Za teret i poštu koji se ukrcavaju u zrakoplov vrši se sigurnosni pregled, osim:

(a) ako je sigurnosne kontrole pošiljke obavio regulirani agent i ako je pošiljka bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja od trenutka izvođenja tih sigurnosnih kontrola; ili

(b) ako je sigurnosne kontrole pošiljke obavio poznati pošiljatelj i ako je pošiljka bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja od trenutka izvođenja tih sigurnosnih kontrola; ili

(c) ako je sigurnosne kontrole pošiljke obavio stalni pošiljatelj i ako je pošiljka bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja od trenutka izvođenja tih sigurnosnih kontrola i ako se teret prevozi u teretnom zrakoplovu ili pošta u poštanskom zrakoplovu; ili

(d) ako su za teret u transferu ili poštu u transferu obavljene sigurnosne kontrole, kako je navedeno u 6.1.2 Aneksa I ovog pravilnika.

2. Teret i pošta: postupak odobrenja ili imenovanja reguliranih agenata, poznatih pošiljatelja i stalnih pošiljatelja

Za odobrenje ili imenovanje reguliranih agenata i poznatih pošiljatelja primjenjuje se sljedeći postupak:

1. Regulirane agente odobrava BHDCA.

Kako bi bio odobren kao regulirani agent, podnositelj zahtjeva dostavlja dokumentaciju o standardima sigurnosti civilnog zrakoplovstva, a zatim se na samoj lokaciji podvrgava provjeri kako bi se utvrdilo ispunjava li zahtijevane standarde.

2. Poznate pošiljatelje odobrava BHDCA.

Kako bi bio odobren kao poznati pošiljatelj, podnositelj zahtjeva dostavlja informacije o standardima sigurnosti civilnog zrakoplovstva, a zatim se na samoj lokaciji podvrgava provjeri kako bi se utvrdilo ispunjava li zahtijevane standarde.

Neprimjenjivo.

3. Neprimjenjivo.

Dio G

Pošta zračnog prijevoznika i materijali zračnog prijevoznika: uvjeti pod kojima se pregledaju ili podvrgavaju drugim sigurnosnim kontrolama

Pošta zračnog prijevoznika i materijali zračnog prijevoznika koji se ukrcavaju u teretni prostor zrakoplova pregledaju se kao odvojeni prtljag ili se podvrgavaju istim sigurnosnim kontrolama kao teret i pošta.

Pošta zračnog prijevoznika i materijali zračnog prijevoznika koji se ukrcavaju u bilo koji dio zrakoplova, osim teretnog prostora, pregledaju se kao kabinski prtljag.

Dio H

Zalihe za korištenje na aerodromu i zalihe za korištenje tokom leta

1. Zalihe za korištenje na aerodromu i zalihe za korištenje tokom leta: uvjeti pod kojima se pregledaju ili podvrgavaju drugim sigurnosnim kontrolama

1. Zalihe koje se ukrcavaju u zrakoplov pregledaju se, osim:

(a) ako je sigurnosne kontrole zaliha obavio zračni prijevoznik koji ih isporučuje za svoj vlastiti zrakoplov i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do isporuke u zrakoplov; ili

(b) ako je sigurnosne kontrole zaliha obavio regulirani dobavljač i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do isporuke u zrakoplov ili, kada je primjenjivo, zračnom prijevozniku ili drugom reguliranom dobavljaču; ili

(c) ako je sigurnosne kontrole zaliha obavio poznati dobavljač i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do isporuke zračnom prijevozniku ili reguliranom dobavljaču.

2. Zalihe za korištenje na aerodromu se pregledaju prije nego što se dopusti da se unesu u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, osim ako je sigurnosne kontrole zaliha obavio poznati dobavljač i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih zaštitnih kontrola dok se ne unesu u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa.

2. Zalihe za korištenje tokom leta i zalihe za korištenje na aerodromu: proces odobrenja ili imenovanja reguliranih dobavljača i poznatih dobavljača

1. Regulirane dobavljače zaliha za korištenje tokom leta odobrava BHDCA.

Kako bi bio odobren kao regulirani dobavljač zaliha za korištenje tokom leta, podnositelj zahtjeva dostavlja dokumentaciju o standardima sigurnosti civilnog zrakoplovstva, a zatim se podvrgava provjeri na lokaciji kako bi se utvrdilo da ispunjava zahtijevane standarde.

2. Poznate dobavljače zaliha za korištenje tokom leta imenuje operator ili subjekt kojem se zalihe isporučuju.

Kako bi bio imenovan kao poznati dobavljač zaliha za korištenje tokom leta, operator ili subjekt kojem se zalihe dostavljaju osigurava da potencijalni poznati dobavljač dostavi informacije o standardima sigurnosti civilnog zrakoplovstva i vrši provjeru.

3. Poznate dobavljače zaliha za korištenje na aerodromu imenuje operator aerodroma.

Kako bi bio imenovan kao poznati dobavljač zaliha za korištenje na aerodromu, operator aerodroma osigurava da potencijalni poznati dobavljač dostavi informacije o standardima sigurnosti civilnog zrakoplovstva i vrši provjeru.

Dio I

Kriteriji za utvrđivanje ključnih dijelova sigurnosnih zona ograničenog pristupa

Utvrđivanjem ključnih dijelova sigurnosnih zona ograničenog pristupa onemogućava se kontaminacija već pregledanih putnika u odlasku (kako onih koji započinju svoje putovanje, tako i onih koji su u tranzitu), kao i njihovog kabinskog prtljaga, kao i pregledanog odvojenog prtljaga (za početno putovanje i za tranzit).

Dio J

Zapošljavanje osoblja i metode obuke

1. Kriteriji za zapošljavanje osoblja

Za zapošljavanje osoblja koje primjenjuje ili koje je odgovorno za primjenu sigurnosnih pregleda, kontrolu pristupa ili dugih sigurnosnih kontrola i instruktore, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

(a) uspješno su prošli kroz sigurnosnu provjeru ili provjeru prije zapošljavanja u skladu sa relevantnim propisima Bosne i Hercegovine; i

(b) sposobni su za izvršavanje zadataka koji im se dodjeljuju.

2. Metode obuke

Aneksom IV ovog pravilnika utvrđene su odredbe kojima se zahtijeva da:

(a) lica koja provode, ili koja su odgovorna za provođenje, sigurnosni pregled, kontrolu pristupa ili druge sigurnosne kontrole;

(b) instruktori; i

(c) lica kojima se izdaje identifikacijska kartica aerodroma ili identifikacijska kartica posade;

prolaze kroz teoretsku obuku, praktičnu obuku i/ili obuku na poslu.

Dio K

Uvjeti pod kojima se mogu primijeniti posebni sigurnosni postupci ili izuzeća od sigurnosnih kontrola

U skladu sa ovom pravilnikom i propisom kojim se utvrđuje izuzeće i odstupanje od propisa koje donosi BHDCA, mogu se dopustiti posebni sigurnosni postupci ili izuzeća od sigurnosnih kontrola, pod uvjetom:

(a) da postupak ili izuzeće odobri BHDCA; i

(b) da postoje objektivni razlozi koji opravdavaju takav postupak ili izuzeće.

ANEKS IV

1. SIGURNOST AERODROMA

1.0 OPŠTE ODREDBE

1.0.1 Ako nije drugačije navedeno, BHDCA, operator aerodroma, zračni prijevoznik ili subjekt odgovoran u skladu sa

Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika, osigurava provođenje mjera navedenih u ovom poglavlju.

1.0.2 Za potrebe ovog poglavlja, zrakoplov, autobus, vozilo za prijevoz prtljaga ili druga prijevozna sredstva, ili pješački put ili koridor između zrakoplova i terminala, smatraju se dijelom aerodroma.

Za potrebe ovog pasusa, "zaštićeni prtljag" je pregledan odvojeni prtljag u odlasku koji je fizički zaštićen kako bi se spriječilo unošenje bilo kakvih predmeta.

1.0.3 Ne dovodeći u pitanje uvjete za izuzeća, kako su navedeni u dijelu K Aneksa III ovog pravilnika, BHDCA može dopustiti posebne sigurnosne postupke ili izuzeća za zaštitu i sigurnost zračnih strana na aerodromima u one dane u kojima u bilo koje određeno vrijeme nema više od jednog zrakoplova na kojem treba obaviti utovar, istovar, ukrcaj ili iskrcaj, bilo unutar ključnog dijela sigurnosne zone ograničenog pristupa ili na aerodromu koji ne spada u područje primjene tačke 1.1.3 ovog aneksa.

1.0.4 Za potrebe ovog aneksa "predmeti koje sa sobom nose lica koja nisu putnici" odnosi se na stvari namijenjene za ličnu upotrebu lica koje ih nosi.

1.0.5 Neprimjenjivo.

1.0.6 Program sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika propisuje postupke za primjereno, praktično i pravovremeno razmjenjivanje relevantnih informacija kako bi se pomoglo drugim institucijama i agencijama, aerodromskim operatorima, zračnim prijevoznicima i ostalim subjektima u provođenju efikasnih procjena rizika u području sigurnosti koje se odnose na njihove aktivnosti.

1.1 ZAHTJEVI PRI PLANIRANJU AERODROMA

1.1.1 Granice

1.1.1.1 Granice između zemaljske strane, zračne strane, sigurnosnih zona ograničenog pristupa, ključnih dijelova sigurnosnih zona ograničenog pristupa i, kada je primjenjivo, demarkiranih zona su jasno raspoznatljive kako bi se osiguralo preduzimanje primjerenih mjera zaštite u svakom od tih područja.

1.1.1.2 Granica između zemaljske i zračne strane je fizička prepreka koja je jasno vidljiva opštoj javnosti i koja licu onemogućava neovlašteni pristup.

1.1.2 Sigurnosne zone ograničenog pristupa

1.1.2.1 Sigurnosne zone ograničenog pristupa uključuju najmanje sljedeće:

(a) dio aerodroma u koji imaju pristup pregledani putnici u odlasku; i

(b) dio aerodroma kroz koji može prolaziti ili u kojem se može držati pregledan prtljag u odlasku, osim ako je riječ o zaštićenom prtljagu;

(c) dio aerodroma namijenjen za parkiranje zrakoplova radi ukrcaja ili utovara;

1.1.2.2 Dio aerodroma smatra se sigurnosnom zonom ograničenog pristupa najmanje tokom obavljanja aktivnosti navedenih pod 1.1.2.1 ovog aneksa.

Kada se uspostavi sigurnosna zona ograničenog pristupa, neposredno prije njenog uspostavljanja obavlja se sigurnosni pregled dijelova koji su mogli biti kontaminirani kako bi se osiguralo da na tom području nema zabranjenih predmeta. Smatra se da je ova odredba ispunjena za zrakoplove koji se podvrgavaju detaljnom sigurnosnom pregledu.

Lica koja obavljaju sigurnosni pregled u zonama različitim od onih u kojima se iskrcavaju putnici koji nisu pregledani u skladu sa osnovnim standardima moraju biti obučeni u skladu sa navedenim pod 11.2.3.1, 11.2.3.2, 11.2.3.3, 11.2.3.4 ili 11.2.3.5 ovog aneksa.

1.1.2.3 Kada god su neovlašteni lica mogla imati pristup u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, obavlja se sigurnosni pregled onih dijelova koji su mogli biti kontaminirani čim je to

moguće kako bi se osiguralo da na tom području nema zabranjenih predmeta. Smatra se da je ova odredba ispunjena za zrakoplove koji se podvrgavaju detaljnom sigurnosnom pregledu zrakoplova.

1.1.3 Ključni dijelovi sigurnosnih zona ograničenog pristupa

1.1.3.1 Ključni dijelovi sigurnosnih zona ograničenog pristupa uspostavljaju se na aerodromima na kojima više od 60 lica ima identifikacijsku karticu aerodroma kojom se omogućava pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa.

1.1.3.2 Ključni dijelovi uključuju najmanje sljedeće:

(a) sve dijelove aerodroma u koji imaju pristup pregledani putnici u odlasku; i

(b) sve dijelove aerodroma kroz koje mogu prolaziti ili u kojem se može držati pregledan odvojeni prtljag u odlasku, osim ako je riječ o zaštićenom prtljagu;

Dio aerodroma smatra se ključnim dijelom najmanje tokom obavljanja aktivnosti navedenih pod (a) i (b).

1.1.3.3 Kada je ključni dio uspostavljen, obavlja se sigurnosni pregled dijelova koji su mogli biti kontaminirani neposredno prije uspostavljanja takvog dijela, obavlja se sigurnosni pregled kako bi se odgovarajuće osiguralo da na tom dijelu nema zabranjenih predmeta. Smatra se da je ova odredba ispunjena za zrakoplove koji se podvrgavaju detaljnom sigurnosnom pregledu zrakoplova.

1.1.3.4 Sigurnosni pregled tih ključnih dijelova koji su mogli biti kontaminirani obavlja se čim je to moguće, kako bi se odgovarajuće osiguralo da u njima nema zabranjenih predmeta kada god su pristup u ključne dijelove imala sljedeća lica:

(a) nepregledana lica;

(b) neprimjenjivo.

(c) neprimjenjivo.

Smatra se da je ova tačka ispunjena za zrakoplove koji prođu detaljni sigurnosni pregled zrakoplova i ne primjenjuje se kada su pristup u ključne dijelove imala lica obuhvaćena pod 1.3.2 i pod 4.1.1.7 ovog aneksa.

Neprimjenjivo.

1.2 KONTROLA PRISTUPA

1.2.1 Pristup zračnoj strani

1.2.1.1 Pristup zračnoj strani može se odobriti samo ako lica i vozila imaju opravdan razlog da budu tamo. Smatra se da lica koje obilaze aerodrom uz pratnju ovlaštenih lica imaju opravdan razlog.

1.2.1.2 Da bi se licu dopustio pristup zračnoj strani, lice treba da ima ovlaštenje.

1.2.1.3 Da bi se vozilu dopustio pristup zračnoj strani, na vozilu je prikazano odobrenje za vozilo.

1.2.1.4 Lica koja se nalaze na zračnoj strani na zahtjev, u svrhu kontrole, pokazuju svoje ovlaštenje.

1.2.2 Pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa

1.2.2.1 Pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa može se odobriti samo ako lica i vozila imaju opravdan razlog da budu tamo. Smatra se da lica koja obilaze aerodrom uz pratnju ovlaštenih lica imaju opravdan razlog.

1.2.2.2 Da bi se licu dopustio pristup u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, lice pokazuje jedno od sljedećih ovlaštenja:

(a) važeću kartu za ulazak u zrakoplov ili ekvivalentan dokument; ili

(b) važeću identifikacijsku karticu posade; ili

(c) važeću identifikacijsku karticu aerodroma; ili

(d) važeću identifikacijsku karticu/inspektorsku iskaznicu/ovlaštenje koje izdaje BHDCA; ili

(e) važeću identifikacijsku karticu/inspektorsku iskaznicu nadležnog organa za provjeru usklađenosti koju priznaje BHDCA.

Kao alternativa, pristup se može odobriti nakon pozitivne identifikacije u kojoj se primjenjuje provjera biometrijskih podataka.

1.2.2.3 Da bi se vozilu dopustio pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa, na vozilu je prikazana važeća propusnica za vozilo.

1.2.2.4 Karta za ulazak u zrakoplov ili istovjetan dokument naveden pod 1.2.2.2(a) ovog aneksa provjerava se prije nego što se licu dopusti pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa kako bi se odgovarajuće provjerilo važenje.

Kartica navedena pod 1.2.2.2 (b)-(e) ovog aneksa se provjerava prije nego što se licu dopusti pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa kako bi se provjerilo važenje i pripadnost nositelju.

Ako se primjenjuje biometrijska identifikacija, provjerom se osigurava da lice koje traži pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa ima jedno od ovlaštenja navedenih pod 1.2.2.2 ovog aneksa i da to ovlaštenje vrijedi i nije poništeno.

1.2.2.5 Kako bi se spriječio neovlašten pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa, službene prolaze kontroliraju:

(a) elektronski sistem koji ograničava pristup na jedno po jedno lice; ili

(b) ovlašteno lice koje provodi kontrolu pristupa.

Ograničenje na jedno po jedno lice navedeno pod (a) se ne primjenjuje na službenim prolazima koji se koriste isključivo za službenike za provođenje zakona.

1.2.2.6 Prije nego što se vozilu dopusti pristup sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa, propusnica za vozilo kako bi se odgovarajuće provjerilo važenje i pripadnost vozilu.

1.2.2.7 Pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa podliježe dodatnim zahtjevima utvrđenim u Prilogu I ovog pravilnika.

1.2.3 Zahtjevi za identifikacijske kartice posade i identifikacijske kartice aerodroma

1.2.3.1 Identifikacijska kartica posade za člana posade zaposlenog kod zračnog prijevoznika i identifikacijska kartica aerodroma mogu se izdati samo licu koje ima operativnu potrebu i koje je uspješno prošlo osnovnu sigurnosnu provjeru u skladu sa navedenim pod 11.1.3.

1.2.3.2 Identifikacijska kartica posade i identifikacijska kartica aerodroma izdaju se najduže za period od pet godina.

1.2.3.3 Identifikacijska kartica lica za koju osnovna sigurnosna provjera nije zadovoljavajuća odmah se, zavisno od slučaja, blokira ili povlači i vraća nadležnom organu Bosne i Hercegovine, operatoru ili tijelu koje je izdalo karticu, prema potrebi.

1.2.3.4 Identifikacijska kartica se nosi na vidljivom mjestu, najmanje kada god se njen nositelj nalazi u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa.

Lice odgovorno za provođenje navedenog pod 1.5.1(c) provjerava i, ako je primjereno, prijavljuje lice koje u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, osim područja na kojima se nalaze putnici, ne nosi svoju identifikacijsku karticu na vidljivom mjestu.

1.2.3.5 Identifikacijska kartica se bez odlaganja vraća subjektu koji ju je izdao u sljedećim okolnostima:

(a) na zahtjev BHDCa, operatora ili subjekta koji je izdao karticu, zavisno od slučaja;

(b) pri prestanku radnog odnosa;

(c) pri promjeni poslodavca;

(d) pri promjeni potrebe pristupa u zone za koje je odobrenje bilo izdano;

(e) po isteku važenja kartice;

(f) u slučaju povlačenja kartice.

1.2.3.6 Subjekt koji je izdao karticu se odmah obavještava o gubitku, krađi ili propustu vraćanja identifikacijske kartice.

1.2.3.7 Elektronska kartica se nakon vraćanja, isteka, povlačenja ili obavijesti o gubitku, krađi ili propustu vraćanja odmah stavlja van snage.

1.2.4 Dodatni zahtjevi za identifikacijske kartice posade

1.2.4.1 Na identifikacijskoj kartici člana posade zaposlenog kod zračnog prijevoznika se nalazi:

(a) ime i prezime i fotografija nositelja; i

(b) naziv zračnog prijevoznika; i

(c) riječ "posada" na engleskom jeziku; i

(d) datum isteka važenja.

1.2.5 Dodatni zahtjevi za identifikacijske kartice aerodroma

1.2.5.1 Na identifikacijskoj kartici aerodroma se nalazi:

(a) ime i prezime i fotografija nositelja; i

(b) naziv poslodavca nositelja, osim ako je elektronski programirana; i

(c) naziv aerodroma ili subjekta koji izdaje identifikacijsku karticu; i

(d) zone za koje nositelj ima ovlaštenje za pristup; i

(e) datum isteka važenja, osim ako je elektronski programirana.

Nazivi i zone pristupa mogu se zamijeniti ekvivalentnom identifikacijom.

1.2.5.2 Kako bi se spriječila zloupotreba identifikacijskih kartica aerodroma, uspostavlja se sistem kojim se odgovarajuće osigurava otkrivanje pokušaja upotrebe kartica koje su bile izgubljene, ukradene ili nisu bile vraćene. Nakon otkrivanja, preduzimaju se odgovarajuće mjere.

1.2.6 Zahtjevi za propusnice za vozila

1.2.6.1 Propusnica za vozilo se izdaje za vozilo za koje je utvrđena operativna potreba.

1.2.6.2 Propusnica za vozilo je specifična za određeno vozilo i prikazuje:

(a) zone u koje vozilo ima ovlaštenje za pristup; i

(b) datum isteka važenja.

1.2.6.3 Elektronska propusnica za vozilo:

(a) ili je pričvršćena na vozilo na način kojim se onemogućava prenošenje na drugo vozilo; ili

(b) je povezana s preduzećem ili pojedinačnim korisnikom registriranog vozila putem sigurne baze podataka o registraciji vozila.

Na elektronskim propusnicama za vozilo ne trebaju biti prikazane zone za koja vozilo ima ovlaštenje za pristup niti datum isteka važenja, pod uvjetom da se ti podaci mogu elektronski očitati i provjeriti prije odobravanja pristupa u sigurnosne zone ograničenog pristupa. Elektronske propusnice za vozilo su takođe elektronski čitljive na zračnoj strani.

1.2.6.4 Propusnica za vozilo se nalazi na vidljivom mjestu kada god se vozilo nalazi na zračnoj strani.

1.2.6.5 Propusnica za vozilo se bez odlaganja vraća subjektu koji ju je izdao:

(a) na zahtjev subjekta koji ju je izdao; ili

(b) kada se vozilo više ne upotrebljava za pristup zračnoj strani; ili

(c) po isteku važenja propusnice, osim u slučaju kada se njeno važenje automatski poništava.

1.2.6.6 Subjekt koji je izdao karticu se odmah obavještava o gubitku, krađi ili propustu vraćanja propusnice za vozilo.

1.2.6.7 Elektronska propusnica za vozilo se blokira odmah nakon vraćanja, isteka ili obavještenja o gubitku, krađi ili propustu vraćanja.

1.2.6.8 Kako bi se spriječila zloupotreba propusnice za vozila, uspostavlja se sistem kojim se primjereno osigurava otkrivanje pokušaja upotrebe propusnica za vozila koje su bile izgubljene, ukradene ili nisu bile vraćene. Nakon otkrivanja, preduzimaju se odgovarajuće mjere.

1.2.6.9 Vozila koja se upotrebljavaju samo na zračnoj strani i nemaju odobrenje za vožnju na javnim cestama mogu biti izuzeta od primjene odredbi navedenih pod 1.2.6.2 do 1.2.6.8 pod uvjetom da nose jasne vanjske oznake kojima su označena kao operativna vozila za upotrebu na tom aerodromu.

1.2.7. Pristup uz pratnju

1.2.7.1 Članovi posade, osim onih koji imaju stalnu dozvolu za kretanje i zadržavanje u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa izdatu u skladu sa zakonom kojim se uređuje granična kontrola Bosne i Hercegovine i relevantnim provedbenim propisima, imaju stalnu pratnju kada se nalaze u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, osim ako se nalaze u:

- (a) zonama u kojima se mogu nalaziti putnici;
- (b) zonama u neposrednoj blizini zrakoplova kojim su došli ili kojim će otići;
- (c) zonama namijenjenima za posade;
- (d) dijelu između terminala ili kontrolne tačke i zrakoplova kojim su članovi posade stigli ili zrakoplova kojim će otići.

1.2.7.2 Izuzetno, lice se može izuzeti od obaveze pratnje iz 1.2.5.1 ovog aneksa i obaveza sigurnosne provjere pod uvjetom da ima stalnu pratnju kada se nalazi u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa. Lice može biti izuzeto od obaveze pratnje ako to lice pokaže ovlaštenje i ima važeću aerodromsku karticu.

1.2.7.3 Pratnja:

- (a) ima važeću identifikacijsku karticu navedenu pod 1.2.2.2 (c), (d) ili (e) ovog aneksa, ili
- (b) je ovlaštena za praćenje u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa;
- (c) ima praćeno lice ili lica stalno u direktnom vidokrugu;
- (d) u razumnoj mjeri osigurava da praćeno lice ili lica ne počine nikakvo kršenje sigurnosti.

1.2.7.4 Vozilo se može izuzeti od zahtjeva iz 1.2.6 ovog aneksa pod uvjetom da ima stalnu pratnju kada se nalazi na zračnoj strani.

1.2.7.5 Kada putnik ne putuje na osnovu ugovora o zračnom prijevozu koji ga obavezuje na predaju karte ili ekvivalentnog dokumenta, član posade koji prati tog putnika može biti izuzet od zahtjeva iz 1.2.7.3 (a) ovog aneksa.

1.2.8 Ostala izuzeća

Ostala izuzeća predmet su odredbi utvrđenih u Prilogu I ovog pravilnika.

1.3 SIGURNOSNI PREGLED LICA KOJA NISU PUTNICI I PREDMETA KOJE ONI NOSE SA SOBOM

1.3.1 Sigurnosni pregled lica koja nisu putnici i predmeta koje oni nose sa sobom

1.3.1.1 Lica koja nisu putnici pregledaju se na jedan od sljedećih načina:

- (a) ručnim pregledom;
- (b) pomoću metal-detektorskih vrata (MDV);
- (c) pomoću pasa za otkrivanje eksploziva;
- (d) opremom za otkrivanje tragova eksploziva (ETD);
- (e) sigurnosnim skenerima koji ne koriste jonizujuće zračenje;
- (f) opremom za ETD u kombinaciji s ručnim detektorom metala (HHMD);
- (g) detektorima metala za obuću (SMD);
- (h) opremom za otkrivanje eksploziva u obući (SED).

Oprema za SMD i SED može se koristiti samo kao dopunski način pregleda.

1.3.1.2 Za sigurnosni pregled lica koja nisu putnici primjenjuje se navedeno pod 4.1.1.3 do 4.1.1.6 i navedeno pod 4.1.1.10 do 4.1.1.11 ovog aneksa.

1.3.1.3 Psi za otkrivanje eksploziva, oprema za ETD i oprema za ETD u kombinaciji s opremom za SED mogu se koristiti samo kao dopunski način pregleda lica koja nisu putnici ili nepredvidljivim izmjenjivanjem s ručnim pretragama, ručnim pretragama u kombinaciji s opremom za SMD, metal-detektorskim vratima ili sigurnosnim skenerima.

1.3.1.4 Predmeti koje nose lica koja nisu putnici pregledaju se na jedan od sljedećih načina:

- (a) ručnom pretragom;

- (b) rendgenskom opremom;

- (c) sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS);

- (d) softverom za automatizirano otkrivanje zabranjenih predmeta (APID) u kombinaciji s navedenim pod (c);

- (e) uz pomoć pasa za otkrivanje eksploziva;

- (f) opremom za otkrivanje tragova eksploziva (ETD).

Kada lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može utvrditi da li predmeti koji se nose sadrže zabranjene predmete ili ne, oni se odbijaju ili se podvrgavaju ponovnom sigurnosnom pregledu dok lice koje obavlja sigurnosni pregled ne bude zadovoljno rezultatom.

1.3.1.5 Za sigurnosni pregled predmeta koje sa sobom nose lica koja nisu putnici primjenjuju se tač. 4.1.2.4. do 4.1.2.7 i tač. 4.1.2.11 do 4.1.2.12 ovog aneksa.

1.3.1.6 Psi za otkrivanje eksploziva i oprema za ETD mogu se koristiti samo kao dopunski način pregleda lica koja nisu putnici ili nepredvidljivim izmjenjivanjem s ručnim pretragama, pregledima rendgenskom opremom ili sistemima za otkrivanje eksploziva.

1.3.1.7 Kada se lica koja nisu putnici i predmeti koje oni nose sa sobom moraju trajno nasumično sigurnosno pregledati, učestalost tih pregleda određuje BHDCA na osnovu procjene rizika.

1.3.1.8 Životinje koje se koriste za operativne potrebe i koje vodi lice s važećom identifikacijskom karticom aerodroma provjeravaju se vizuelno prije nego što im se odobri pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa.

1.3.1.9 Sigurnosni pregled lica koja nisu putnici i predmeta koje oni nose sa sobom takođe su predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu I ovog pravilnika.

1.3.2 Izuzeća i posebni postupci sigurnosnog pregleda

1.3.2.1 BHDCA može, iz objektivnih razloga, dopustiti izuzeće od sigurnosnog pregleda za lica koja nisu putnici ili za njih predvidjeti posebne postupke pregleda, pod uvjetom da ih prati lice ovlašteno za praćenje u skladu sa navedenim pod 1.2.7.3 ovog aneksa.

1.3.2.2 Lica nad kojima je izvršen sigurnosni pregled a koja nisu putnici, i koja privremeno izadu iz ključne zone, mogu se pri povratku izuzeti od sigurnosnog pregleda pod uvjetom da su bila pod stalnim nadzorom ovlaštenih lica, dovoljnim za osiguravanje da u te ključne zone ne unesu zabranjene predmete.

1.3.2.3 Izuzeća i posebni postupci sigurnosnog pregleda takođe su predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu I ovog pravilnika.

1.4 PREGLED VOZILA

1.4.1 Vozila koja ulaze u ključne zone

1.4.1.1 Sva vozila se pregledaju prije ulaza u ključne zone. U periodu od pregleda do ulaza u ključne zone vozila su zaštićena od nezakonitog ometanja.

1.4.1.2 Vozač i drugi putnici ne smiju tokom pregleda biti u vozilu. Od njih se zahtijeva da sa sobom iznesu svoje lične stvari iz vozila radi sigurnosnog pregleda.

1.4.1.3 Postoje utvrđene metodologije koje osiguravaju slučajnost odabira zona koje se pregledaju.

1.4.1.4 Vozila koja ulaze u ključne zone takođe su predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu I ovog pravilnika.

1.4.2 Vozila koja ulaze u sigurnosne zone ograničenog pristupa, osim ključnih zona

1.4.2.1 Vozač i drugi putnici ne smiju tokom pregleda biti u vozilu. Od njih se zahtijeva da sa sobom iznesu svoje osobne stvari iz vozila radi sigurnosnog pregleda.

1.4.2.2 Postoje utvrđene metodologije koje osiguravaju slučajnost odabira i vozila i zona koje se pregledaju.

1.4.2.3. Vozila koja ulaze u sigurnosne zone ograničenog pristupa, osim ključnih zona, takođe su predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu I ovog pravilnika.

1.4.3. Metode pregleda

1.4.3.1 Ručni pregled se sastoji od detaljne ručne provjere odabranih područja, uključujući sadržaj, kako bi se primjereno osiguralo da u njima nema zabranjenih predmeta.

1.4.3.2 Sljedeće metode se mogu koristiti samo kao dopunski načini pregleda:

- (a) psi za otkrivanje eksploziva; i
- (b) oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD).

1.4.3.3 Metode pregleda predmet su i dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu I ovog pravilnika.

1.4.4. Izuzeća i posebni postupci pregleda

1.4.4.1 BHDCA može, iz objektivnih razloga, dopustiti izuzeće za vozila od pregleda ili za njih predvidjeti posebne postupke pregleda, pod uvjetom da ih prati lice ovlašteno za praćenje sukladno skladu sa navedenim pod 1.2.7.3 ovog aneksa.

1.4.4.2 Pregledana vozila koja privremeno napuštaju ključne zone mogu biti izuzeta od pregleda po povratku pod uvjetom da su bila pod neprestanim nadzorom ovlaštenih lica kako bi bilo sigurno da u vozila nisu uneseni nikakvi zabranjeni predmeti.

1.4.4.3 Izuzeća i posebni postupci pregleda takođe su predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu I ovog pravilnika.

1.5 NADZOR, PATROLE I DRUGE FIZIČKE KONTROLE

1.5.1 Nadzor ili patrole preduzimaju se radi praćenja:

(a) granica između zemaljske strane, zračne strane, sigurnosnih zona ograničenog pristupa, ključnih zona i, kada je primjenjivo, demarkiranih zona; i

(b) područja terminala i područja neposredne okolice terminala koja su dostupna javnosti, uključujući parkirališta i ceste; i

(c) pokazivanja i važenje identifikacijskih kartica lica u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa osim u onim područjima u kojima se nalaze putnici; i

(d) pokazivanja i važenje propusnica za vozila kada se nalaze na zračnoj strani; i

(e) odvojenog prtljaga, tereta i pošte, zaliha za korištenje tokom leta i pošte zračnog prijevoznika i materijala u ključnim zonama koji čekaju na utovar.

1.5.2 Učestalost i načini izvođenja nadzora i patrole zasniva se na procjeni rizika i odobrava ih BHDCA. Pri tome se uzima u obzir:

(a) veličina aerodroma, uključujući broj i prirodu operacija; i

(b) raspored (izgled/projekat) aerodroma, posebno međusobni odnos između zona na aerodromu; i

(c) mogućnosti i ograničenja načina izvođenja nadzora i patrole.

Dijelovi procjene rizika koji se odnose na učestalost i načine izvođenja nadzora i patrole, na zahtjev, stavljaju se na raspolaganje u pisanom obliku za potrebe provođenja nadzora.

1.5.3 Nadzori i patrole se ne izvode po predvidljivom rasporedu. Važenje identifikacijskih kartica provjerava se nasumično.

1.5.4 Uspostavljaju se sigurnosne mjere koje odvrćaju lica od narušavanja kontrolnih tačaka, službenih prolaza i kapija i koje, u slučaju da do narušavanja dođe, omogućavaju brzo rješavanje i otklanjanje narušavanja i njegovih posljedica.

1.5.5 Uspostavljaju se procedure za postupanje s neidentificiranim prtljagom i sumnjivim predmetima u skladu sa procjenom sigurnosnog rizika koju su proveli ili odobrili relevantni nadležni organi Bosne i Hercegovine.

1.6 ZABRANJENI PREDMETI

1.6.1 Licima koja nisu putnici nije dopušteno unositi u sigurnosne zone ograničenog pristupa predmete navedene u Prilogu 1-A ovog aneksa.

1.6.2 Izuzeće od navedenog pod 1.6.1 ovog aneksa može se dopustiti pod uvjetom da se radi o osobi ovlaštenoj za unošenje

zabranjenih predmeta u sigurnosne zone ograničenog pristupa kako bi mogla obavljati poslove bitne za rad aerodromskih objekata ili zrakoplova ili za vršenje dužnosti tokom leta.

1.6.3 Kako bi se omogućila identifikacija lica koje je ovlašteno unijeti jedan ili više predmeta navedenih u Prilogu 1-A ovog aneksa i predmeta koje to određeno lice unosi:

(a) lice ima ovlaštenje i nosi ga sa sobom. Ovlaštenje je navedeno ili na identifikacijskoj kartici kojom se dopušta pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa, ili je navedeno na posebnoj izjavi u pisanom obliku. U ovlaštenju je naveden predmet/predmeti koji se smiju nositi, bilo da se radi o vrsti ili tačno određenom predmetu. Ako je ovlaštenje navedeno na identifikacijskoj kartici, tada je prepoznatljivo licima po načelu "ko mora da zna"; ili

(b) na službenom prolazu uspostavljen je sistem kojim se određuje koja su lica ovlaštena da unose koji predmet/predmete, bilo da se radi o vrsti ili tačno određenom predmetu.

1.6.4 Uparivanje lica i predmeta koje lice nosi provodi se prije nego što se licu dopusti unošenje dotičnih predmeta u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa i po zahtjevu lica koja su zadužena za nadzor ili patrole u skladu sa navedenim pod 1.5.1(c) ovog aneksa.

1.6.5 Predmeti koji su navedeni u Prilogu 1-A ovog aneksa mogu biti pohranjeni u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, pod uvjetom da se čuvaju u sigurnim uvjetima. Predmeti navedeni pod (c), (d) i (e) iz Priloga 4-C ovog aneksa mogu biti pohranjeni u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, pod uvjetom da nisu dostupni putnicima.

1.7 UTVRĐIVANJE I ZAŠTITA KLJUČNIH SISTEMA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE IZ CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA I PODATAKA OD KIBERNETIČKIH (CYBER) PRIJETNJI

1.7.1 BHDCA osigurava da operatori aerodroma, zračni prijevoznici i subjekti, kako su definirani u Programu sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, utvrđuju i štite svoje ključne sisteme informacijske i komunikacijske tehnologije i podatke koji se upotrebljavaju u civilnom zrakoplovstvu od kibernetičkih koji bi mogli uticati na zrakoplovnu sigurnost civilnog zrakoplovstva.

1.7.2 Operatori aerodroma, zračni prijevoznici i subjekti u svom programu sigurnosti ili bilo kojem relevantnom dokumentu na koji se upućuje u programu sigurnosti utvrđuju ključne sisteme informacijske i komunikacijske tehnologije i podatke iz 1.7.1 ovog aneksa.

U programu sigurnosti ili bilo kojem relevantnom dokumentu na koji se upućuje u programu sigurnosti navode se mjere kojima se osigurava zaštita od kibernetičkih, njihovo otkrivanje, odgovor na njih i oporavak od njih kako je opisano pod 1.7.1 ovog aneksa.

1.7.3 Detaljne mjere za zaštitu tih sistema i podataka od nezakonitog manipuliranja određuju se, razvijaju i primjenjuju u skladu sa procjenom rizika koju provodi operator aerodroma, zračni prijevoznik ili subjekt, zavisno od slučaja.

1.7.4 BHDCA, u skladu sa ovim pravilnikom, vrši koordinaciju i nadzor nad primjenom odredaba u vezi sa utvrđivanjem i zaštitom ključnih sistema informacijske i komunikacijske tehnologije iz civilnog zrakoplovstva i podataka od kibernetičkih (cyber) prijetnji.

1.7.5 Ako se na operatore aerodroma, zračne prijevoznike i subjekte koji su utvrđeni u Programu sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine primjenjuju drugi zahtjevi u pogledu kibersigurnosti koji proizilaze iz propisa za koje su nadležni drugi organi i tijela Bosne i Hercegovine, BHDCA usklađenost sa zahtjevima ovog pravilnika može zamijeniti usklađenošću sa elementima drugih propisa za koje su nadležni drugi organi i tijela Bosne i Hercegovine. BHDCA, zajedno sa

drugim relevantnim nadležnim organima i tijelima Bosne i Hercegovine, osigurava koordinirane ili kompatibilne sisteme nadzora putem Državnog komiteta sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine.

PRILOG I-A

LICA KOJA NISU PUTNICI

LISTA ZABRANJENIH PREDMETA

a) pištolji, vatreno oružje i drugi predmeti koji izbacuju projektele – naprave koje mogu, ili se čini da mogu, biti korištene kako bi uzrokovale ozbiljnu ozljedu izbacivanjem projektila, uključujući:

- vatreno oružje svih vrsta, kao što su pištolji, revolveri, puške, sačmarice,
- igračke u obliku oružja, replike i imitacije vatrene oružja, koje bi se zabunom mogle smatrati pravim oružjem,
- sastavne dijelove vatrene oružja, osim optičkih nišana,
- oružje s komprimiranim zrakom ili CO₂, kao što su pištolji, zračni pištolji i puške i oružje koje ispaljuje kuglice,
- signalne i startne pištolje,
- lukove, samostrijele i strijele,
- harpunske pištolje ili osti,
- pračke svih vrsta;

b) uređaji za omamljivanje – uređaji koji su namijenjeni posebno za omamljivanje ili imobilizaciju, uključujući:

- šokere, kao što su elektrošokeri, taseri i električne palice,
- uređaje za omamljivanje i ubijanje životinja,
- hemikalije, plinove i sprejeve za osljepljivanje i onesposobljavanje, kao što su sprejevi koji sadrže nadražujuće hemikalije poput suzavca, kapsaicina, odnosno ekstrakta paprika, sprejevi kiseline i sprejevi za odbijanje životinja;

c) eksplozivi i zapaljive tvari i naprave – eksplozivi i zapaljive tvari i naprave koji se mogu, ili izgledaju kao da se mogu, upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede ili za ugrožavanje sigurnosti zrakoplova, uključujući:

- municiju,
- detonatorske kapsle,
- detonatore i štapine,
- replike ili imitacije eksplozivnih naprava,
- mine, ručne bombe i druge eksplozivne vojne naprave,
- rakete za vatromet, petarde i druge pirotehničke predmete,
- kanistre i patrone za proizvodnju dima,
- dinamit, barut i plastične eksplozive;

d) bilo koji drugi predmet koji se može upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede, a koji se obično ne koristi u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, npr. oprema za borilačke vještine, mačevi, sablje itd.

2. DEMARKIRANE ZONE NA AERODROMIMA

Nema odredbi u ovom pasusu aneksa.

3. SIGURNOST ZRAKOPLOVA

3.0 OPŠTE ODREDBE

3.0.1 Ako nije drugačije navedeno, provođenje mjera navedenih u ovom poglavlju osigurava zračni prijevoznik za svoje zrakoplove.

3.0.2 Neprimjenjivo.

3.0.3 Zrakoplov ne treba biti podvrgnut sigurnosnoj provjeri zrakoplova. Zrakoplov je predmet detaljnog sigurnosnog pregleda zrakoplova u skladu sa navedenim pod 3.1 ovog aneksa.

3.0.4 Operator aerodroma, na zahtjev, obavještava zračnog prijevoznika o tome nalazi li se njegov zrakoplov u ključnom dijelu sigurnosne zone ili ne. Kada to nije jasno, pretpostavlja se da se zrakoplov nalazi u dijelu koji nije ključni dio.

3.0.5 Kada se radi promjene sigurnosnog statusa neka zona više ne smatra ključnim dijelom, aerodrom o tome obavještava one prijevoznike na koje se to odnosi.

3.0.6 Lista zabranjenih predmeta za sigurnosne preglede zrakoplova u unutrašnjosti zrakoplova jednaka je onoj utvrđenoj u Prilogu I–A ovog aneksa. Sastavljene eksplozivne i zapaljive naprave smatraju se zabranjenim predmetima za sigurnosne preglede zrakoplova na vanjskim dijelovima zrakoplova.

3.0.7 Za potrebe ovog poglavlja "poklopci i vratašca za servisiranje zrakoplova" su tačke i odjeljci zrakoplova s vanjskim pristupom koji imaju ručke s vanjske strane ili poklopce koji se zatvaraju s vanjske strane, a koji se redovno upotrebljavaju za opsluživanje zrakoplova na zemlji.

3.0.8 Neprimjenjivo.

3.1 DETALJNI SIGURNOSNI PREGLED ZRAKOPLOVA

3.1.1 Kada izvršiti detaljni sigurnosni pregled zrakoplova

3.1.1.1 Zrakoplov je predmet detaljnog sigurnosnog pregleda uvijek kada postoji razlog za sumnju da su u njega mogla imati pristup neovlaštena lica.

3.1.1.2. Detaljni sigurnosni pregled zrakoplova sastoji se od pregleda određenih dijelova zrakoplova utvrđenih u Prilogu II ovog pravilnika.

3.1.1.3 Zrakoplov koji dolazi u ključnu zonu predmet je detaljnog sigurnosnog pregleda zrakoplova svaki put nakon iskrcanja putnika iz dijela koji se pregleda i/ili istovara iz prtljažnog prostora. Pregled ne može biti započet sve dok zrakoplov ne dođe do svog konačnog mjesta za parkiranje.

3.1.1.4 Neprimjenjivo.

3.1.1.5 U kojim slučajevima je još potrebno vršiti detaljni sigurnosni pregled zrakoplova, predmet je dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu II ovog pravilnika.

3.1.2 Način na koji se provodi detaljni sigurnosni pregled zrakoplova

Način na koji se provodi detaljni sigurnosni pregled zrakoplova podliježe odredbama utvrđenim u Prilogu II ovog pravilnika.

3.1.3 Informacije o detaljnom sigurnosnom pregledu zrakoplova

O detaljnom sigurnosnom pregledu zrakoplova u odlaznom letu vode se zapisi o sljedećim informacijama i čuvaju se na mjestu koje nije u zrakoplovu tokom trajanja leta ili 24 sata, zavisno šta je duže:

(a) broj leta,

(b) ishodište prethodnog leta,

(c) datum i vrijeme provođenja detaljnog sigurnosnog pregleda zrakoplova,

(d) ime i prezime i potpis lica odgovornog za provođenje detaljnog sigurnosnog pregleda zrakoplova.

Zapisi o informacijama, kako je prethodno opisano, mogu se pohraniti u elektronskom obliku.

3.2 ZAŠTITA ZRAKOPLOVA

3.2.1 Zaštita zrakoplova – uopšteno

3.2.1.1 Bez obzira na to gdje je zrakoplov parkiran na aerodromu, svaka njegova vanjska vrata su zaštićena od neovlaštenog pristupa, tako da se:

(a) osigura da se lica koja pokušaju neovlašteno pristupiti odmah spriječe; ili

(b) zatvore vanjska vrata. Ako se zrakoplov nalazi u ključnom dijelu, smatra se da su vanjska vrata, kojima se ne može pristupiti sa zemlje, zatvorena ako su pomagala za pristup odmaknuta i smještena dovoljno daleko od zrakoplova kako bi se pristup licima primjereno spriječio; ili

(c) upotrebljavaju elektronski uređaji kojima se trenutno otkriva neovlašteni pristup; ili

(d) na svim vratima koji direktno vode do mosta za ukrcaj putnika, pored otvorenih vrata zrakoplova, raspolaze sistemom elektronske identifikacije i pristupa pomoću identifikacijske kartice aerodroma koji omogućava pristup samo licima koja su

obučena u skladu sa navedenim pod 11.2.3.7. Ta lica su dužna spriječiti neovlašten pristup dok koriste vrata.

3.2.1.2 Navedeno pod 3.2.1.1 ne primjenjuje se na zrakoplov parkiran u hangaru koji je zaključan ili na drugi način zaštićen od neovlaštenog pristupa.

3.2.2 Dodatna zaštita zrakoplova sa zatvorenim vanjskim vratima u dijelu koji nije ključni dio

3.2.2.1 Kada su vanjska vrata zatvorena i zrakoplov se nalazi u dijelu koji nije ključni dio, svaka vanjska vrata, takođe:

- (a) imaju odmaknuta pomagala za pristup; ili
- (b) su zapečaćena; ili
- (c) su zaključana; ili
- (d) su pod nadzorom.

Navedeno pod (a) ne odnosi se na vrata kojima lice može pristupiti sa zemlje.

3.2.2.2 Kada su pomagala za pristup odmaknuta od vrata kojima lica ne mogu pristupiti sa zemlje, ta se pomagala smještaju dovoljno daleko od zrakoplova kako bi se pristup primjereno spriječio.

3.2.2.3 Kada su vanjska vrata zaključana, mogu ih otključati samo lica koja za to imaju operativnu potrebu.

3.2.2.4 Kada su vanjska vrata pod nadzorom, nadzorom se osigurava trenutno otkrivanje neovlaštenog pristupa zrakoplovu.

3.2.2.5 Zaštita zrakoplova sa zatvorenim vanjskim vratima u dijelu koji nije ključni dio takođe je predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu II ovog pravilnika.

PRILOG 3-A

DETALJNI SIGURNOSNI PREGLED ZRAKOPLOVA

Detaljne odredbe za detaljni sigurnosni pregled zrakoplova utvrđene su u Prilogu II ovog pravilnika.

PRILOG 3-B

Neprimjenjivo.

4. PUTNICI I KABINSKI (RUČNI) PRTLJAG

4.0 OPŠTE ODREDBE

4.0.1 Ako nije drugačije navedeno, operator aerodroma, zračni prijevoznik ili subjekt koji je odgovoran u skladu sa Programom sigurnosti iz člana 11. ovog pravilnika i ovim pravilnikom, osigurava primjenu mjera navedenih u ovom poglavlju.

4.0.2 Neprimjenjivo.

4.0.3 Neprimjenjivo.

4.0.4 Za potrebe ovog aneksa koriste se sljedeći termini:

(a) "tečnosti, aerosoli i gelovi" (liquids, aerosols and gels - LAG) uključuju paste, losione, mješavine tečnih/čvrstih tvari i sadržaje u ambalažama pod pritiskom, kao što su zubna pasta, gel za kosu, pića, supe, sirupi, parfemi, pjene za brijanje i druge tvari slične konzistencije;

(b) "namjenska zapečaćena vrećica" (security tamper-evident bag - STEB) je vrećica čije karakteristike ispunjavaju preporučene smjernice za sigurnosnu kontrolu Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo;

(c) Neprimjenjivo.

4.0.5 Neprimjenjivo.

4.0.6 Neprimjenjivo.

4.1 SIGURNOSNI PREGLED PUTNIKA I KABINSKOG (RUČNOG) PRTLJAGA

4.1.1 Sigurnosni pregled putnika

4.1.1.1 Prije sigurnosnog pregleda, vanjski odjevni predmeti se skidaju i pregledaju kao kabinski prtljag, osim ako koncept rada opreme dozvoljava zadržavanje vanjskog odjavnog predmeta na licu. Lice koje obavlja sigurnosni pregled može zatražiti da putnik skinje još odjavnih predmeta, prema potrebi.

4.1.1.2 Putnici se pregledaju na najmanje jedan od sljedećih načina:

(a) ručnim pregledom;

(b) upotrebom metal-detektorskih vrata (MDV);

(c) upotrebom pasa za otkrivanje eksploziva;

(d) upotrebom opreme za otkrivanje tragova eksploziva (ETD);

(e) upotrebom sigurnosnih skenera koji ne koriste jonizujuće zračenje;

(f) upotrebom opreme za ETD u kombinaciji s ručnim detektorom metala;

(g) upotrebom detektora metala za obuču (SMD);

(h) upotrebom opreme za otkrivanje eksploziva u obući (SED).

Kada lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može utvrditi nosi li putnik zabranjene predmete ili ne, putniku se ne dopušta pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa ili se podvrgava ponovnom pregledu dok lice koje obavlja pregled ne bude zadovoljno rezultatom.

4.1.1.3 Kada se obavlja ručni pregled, on se izvodi tako da se njime primjereno osigurava da lice ne nosi zabranjene predmete.

4.1.1.4 Kada se oglasi alarm metal-detektorskih vrata, utvrđuje se uzrok alarma.

4.1.1.5 Ručni detektor metala (HHMD) može se koristiti samo kao dopunski način pregleda. On ne može zamijeniti zahtjeve ručnog pregleda.

4.1.1.6 Kada se dozvoli unošenje žive životinje u kabinu zrakoplova, ona se pregleda ili kao putnik ili kao ručni prtljag.

4.1.1.7 BHDCA može odrediti kategorije putnika koje, iz objektivnih razloga, podliježu posebnim postupcima sigurnosnog pregleda ili se mogu izuzeti od sigurnosnog pregleda. BHDCA informira Državni komitet sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine o utvrđenim kategorijama.

4.1.1.8 Sigurnosni pregled putnika je takođe u skladu sa dodatnim odredbama utvrđenima u Prilogu III ovog pravilnika.

4.1.1.9 Psi za otkrivanje eksploziva, oprema za ETD, oprema za SMD i oprema za SED mogu se koristiti samo kao dopunska sredstva sigurnosnog pregleda.

4.1.1.10 Kada se za sigurnosni pregled putnika upotrebljava sigurnosni skener čije slike pregleda čovjek, kako je definirano u drugom pasusu pod 12.11.1 ovog aneksa, svi sljedeći minimalni uvjeti su usaglašeni sa:

(a) sigurnosni skener ne smije čuvati, zadržavati, kopirati ili reproducirati slike. Međutim, svaka slika dobijena pregledom može biti zadržana koliko je potrebno da je lice koje obavlja pregled analizira, i briše se čim se putnik propusti dalje. Svaki neovlašten pristup i korištenje slika zabranjen je i mora se spriječiti;

(b) lice koje obavlja pregled je na odvojenom mjestu tako da ne može vidjeti putnika koji je predmet sigurnosnog pregleda;

(c) svi tehnički uređaji koji mogu čuvati, kopirati, fotokopirati ili na drugi način snimati slike ne smiju se unositi na to odvojeno mjesto gdje se slika analizira;

(d) slika ne smije biti povezana s bilo kojom vrstom podataka lica nad kojim je izvršen sigurnosni pregled i njegov/njen identitet ostaje tajan;

(e) putnik može izabrati pol lica koje analizira sliku njegovog/njenog tijela;

(f) slika je djelimično zamućena ili zatamnjena kako bi se spriječilo prepoznavanje putnikovog lica.

Navedeno pod (a) i (d) se primjenjuju i na sigurnosne skenera sa automatskim otkrivanjem opasnog predmeta.

Putnici imaju pravo na odbijanje pregleda sigurnosnim skenerom. U tom slučaju, putnik se pregleda drugom sigurnosnom metodom, uključujući najmanje ručnu pretragu u skladu sa Prilogom III ovog pravilnika. Kada se oglasi alarm na sigurnosnom skeneru, mora se utvrditi uzrok alarma.

Prije pregleda sigurnosnim skenerom, putnik se informira o tehnologiji koja se koristi, uvjetima povezanim s njezinom upotrebom i pravom da odbije pregled sigurnosnim skenerom.

4.1.1.11 Oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD) u kombinaciji s ručnim detektorom metala (HHMD) može se koristiti samo u slučajevima kada lice koje obavlja sigurnosni pregled smatra da je ručna pretraga određenog dijela tijela lica neefikasna i/ili nepoželjna.

4.1.2 Pregled kabinskog (ručnog) prtljaga

4.1.2.1 Prije sigurnosnog pregleda, iz kabinskog prtljaga moraju se izvaditi prijenosni računari i drugi veći električni uređaji i oni se pregledaju posebno, osim ako se kabinski prtljag pregleda sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS) koji zadovoljavaju standard C2 ili veći.

4.1.2.2 Pri ulasku u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, subjekt koji je odgovoran u skladu sa Programom sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH osigurava najmanje pregled tečnosti, aerosola i gelova (LAG) koji su nabavljeni na aerodromu ili u zrakoplovu i zatvoreni u namjenske zapečaćene vrećice (STEB) u kojima je izložen zadovoljavajući dokaz da su kupljeni na zračnoj strani aerodroma ili u zrakoplovu, kao i tečnosti, aerosole i gelove koji se koriste tokom leta iz medicinskih razloga ili posebnih prehrambenih potreba, uključujući hranu za bebe.

Prije sigurnosnog pregleda, tečnosti, aerosoli i gelovi moraju se izvaditi iz kabinskog prtljaga i oni se pregledaju posebno, osim u slučaju kada se opremom koja se koristi za pregled kabinskog prtljaga može pregledati više zatvorenih ambalaža tečnosti, aerosoli i gelova unutar prtljaga.

Kada se LAG vade iz kabinskog prtljaga, putnik pokazuje:

(a) sve LAG u pojedinačnim ambalažama čija zapremina nije veća od 100 mililitara ili u mjeri jednake količine, u jednoj prozirnoj plastičnoj vrećici zapremine do jedne litre koja se može ponovno zatvoriti, pri čemu ta plastična vrećica nije prepunjena i potpuno je zatvorena; i

(b) sve druge LAG, uključujući STEB koji sadrže LAG.

BHDCA, zračni operatori i operatori aerodroma osiguravaju putnicima odgovarajuće informacije koje se odnose na pregled LAG na aerodromima.

4.1.2.3 Kabinski prtljag se sigurnosno pregleda na najmanje jedan od sljedećih načina:

(a) ručnim pregledom;

(b) rendgenskom opremom;

(c) sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS);

(d) softverom za automatizirano otkrivanje zabranjenih predmeta (APID) u kombinaciji s navedenim pod (c);

(e) uz pomoć pasa za otkrivanje eksploziva (EDD) u kombinaciji sa ručnim pregledom;

(f) opremom za otkrivanje tragova eksploziva (ETD).

Kada lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može utvrditi sadrži li kabinski prtljag bilo kakve zabranjene predmete ili ne, on se odbija ili se podvrgava ponovnom sigurnosnom pregledu dok lice koje obavlja sigurnosni pregled ne bude zadovoljno rezultatom.

4.1.2.4 Ručni pregled kabinskog prtljaga sastoji se od ručne provjere prtljaga, uključujući sadržaj, kako bi se primjereno osiguralo da prtljag ne sadrži zabranjene predmete.

4.1.2.5 Kada se koristi rendgenska oprema, svaku sliku pogleda lice koje obavlja sigurnosni pregled.

Kada se koristi EDS, svaku sliku pogleda lice koje obavlja sigurnosni pregled ili analizira softver za automatizirano otkrivanje zabranjenih predmeta (APID).

4.1.2.6 Kada se koristi softver APID, razlog oglašavanja svih alarma navedenih pod 12.13.1.1 ovog aneksa utvrđuje se na zadovoljstvo lica koje obavlja sigurnosni pregled kako bi se primjereno osiguralo da se u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa ili u zrakoplov ne unesu bilo kakvi zabranjeni predmeti.

Kada se koristi EDS, razlog oglašavanja svih alarma navedenih pod 12.4.1.3 ovog aneksa utvrđuje se ponovnim sigurnosnim pregledom prtljaga primjenom dodatne metode sigurnosnog pregleda.

Kada je EDS ugrađen prije 1. jula 2023. godine i koristi se bez APID, razlog oglašavanja svih alarma navedenih pod 12.4.1.3 ovog aneksa utvrđuje se na zadovoljstvo lica koje obavlja sigurnosni pregled kako bi se primjereno osiguralo da se u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa ili u zrakoplov ne unesu bilo kakvi zabranjeni predmeti. Ako je identitet proizvođača nejasan, razlog oglašavanja alarma utvrđuje se ponovnim sigurnosnim pregledom prtljage primjenom dodatne metode sigurnosnog pregleda.

4.1.2.7 Kada se koristi rendgenska oprema ili EDS, svaki predmet čija gustoća smanjuje mogućnost lica koje obavlja sigurnosni pregled da analizira sadržaj kabinskog prtljaga mora se izvaditi iz prtljaga. Prtljag se pregleda ponovo, a izvađeni predmet se pregleda posebno kao kabinski prtljag.

4.1.2.8 Svaki komad prtljaga za koji se utvrdi da sadrži veći električni uređaj pregleda se ponovo nakon što se uređaj iz njega izvađi, a električni uređaj pregleda se posebno, osim ako je kabinski prtljag pregledan sistemom za otkrivanje eksploziva (EDS) koji zadovoljava standard C2 ili veći.

4.1.2.9 Psi za otkrivanje eksploziva i oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD) mogu se koristiti samo kao dopunski način sigurnosnog pregleda.

4.1.2.10 BHDCA može utvrditi kategorije ručnog prtljaga koje, iz objektivnih razloga, podliježu posebnim postupcima sigurnosnog pregleda ili se mogu izuzeti od sigurnosnog pregleda.

4.1.2.11 Lica koja pregledaju kabinski prtljag rendgenskom opremom ili sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS) u pravilu ne provode više od 20 minuta u neprekidnom pregledanju slika. Nakon svakog od tih perioda, lice koje obavlja sigurnosni pregled ne pregleda slike najmanje 10 minuta. Ovaj se zahtjev primjenjuje samo kada postoji neprekinut protok slika koje treba pregledati.

Kako bi se osigurao optimalni sastav tima, kvaliteta rada, obuka, podrška i ocjenjivanje postavlja se supervizor odgovoran za lica koja obavljaju sigurnosni pregled kabinskog prtljaga.

4.1.2.12 Kada se APID softver koristi u kombinaciji sa EDS koji ispunjava standarde C1, C1+, C2 ili C2+, operator ili subjekt koji koristi opremu osigurava da su postupci u skladu sa konceptom funkcioniranja tih standarda u pogledu sigurnosnog pregleda velikih elektronskih proizvoda i sigurnosnog pregleda LAG.

4.1.2.13 Neprimjenjivo.

4.1.3 Sigurnosni pregled tečnosti, aerosola i gelova (LAG)

4.1.3.1 LAG koje putnici nose sa sobom mogu se izuzeti od pregleda sistemom za otkrivanje tečnog eksploziva (LEDS) pri ulasku u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa ako se LAG nalaze u pojedinačnim ambalažama čija zapremina nije veća od 100 mililitara ili ekvivalentno, u jednoj prozirnoj plastičnoj vrećici zapremine do jednog litra koja se može ponovo zatvoriti, pri čemu ta plastična vrećica nije prepunjena i potpuno je zatvorena.

4.1.3.3 BHDCA može odrediti kategorije LAG koji se, iz objektivnih razloga, podvrgavaju posebnim postupcima pregleda ili se mogu izuzeti od pregleda.

4.1.3.4 Pregled LAG je takođe u skladu sa dodatnim odredbama utvrđenim u Prilogu III ovog pravilnika.

4.2 ZAŠTITA PUTNIKA I KABINSKOG (RUČNOG) PRTLJAGA

Zaštita putnika i kabinskog prtljaga takođe je predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu III ovog pravilnika.

4.3 POTENCIJALNO OPASNI PUTNICI

4.3.1 Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, u skladu sa Programom sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH, unaprijed u

pisanom obliku obavještava zračnog prijevoznika o planiranom ukrcavanju potencijalno opasnog putnika u zrakoplov.

4.3.2 To obavještenje uključuje sljedeće podatke:

(a) identitet i pol lica; i

(b) razlog za prijevoz; i

(c) ime i prezime i funkciju pratitelja, ako je osigurana pratnja; i

(d) procjenu rizika koju je obavilo Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, uključujući razloge za praćenje ili nepraćenje; i

(e) dogovor o sjedištu koje se utvrđuje unaprijed, ako je potrebno; i

(f) prirodu raspoloživih putnih dokumenata.

Zračni prijevoznik stavlja navedene informacije na raspolaganje vođi zrakoplova prije ukrcaja putnika u zrakoplov.

4.3.3 Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine osigurava da lica kojima je zakonito oduzeta sloboda uvijek imaju pratnju.

4.4 ZABRANJENI PREDMETI

4.4.1 Putnici ne smiju u sigurnosne zone ograničenog pristupa ili u zrakoplov unositi predmete navedene u Prilogu 4-C ovog aneksa.

4.4.2 Izuzeće od navedenog pod 4.4.1 može se odobriti pod uvjetom:

(a) da je BHDCA dala pristanak da se predmet može unijeti; i

(b) da je zračni prijevoznik obaviješten o putniku i predmetu koji on nosi, prije ukrcaja putnika u zrakoplov; i

(c) da su ispunjena važeća sigurnosna (safety) pravila.

Ovi predmeti se nakon toga smještaju u zrakoplov u sigurnim uvjetima.

4.4.3 Zračni prijevoznik osigurava da su putnici prije obavljanja prijave za let (check-in) obaviješteni o zabranjenim predmetima koji su navedeni u Prilogu 4-C ovog aneksa.

PRIOLOG 4-A

ZAHTJEVI ZA RUČNI PREGLED

Detaljne odredbe za ručni pregled utvrđene su u Prilogu III ovog pravilnika.

PRIOLOG 4-B

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 4-C

PUTNICI I KABINSKI (RUČNI) PRTLJAG

LISTA ZABRANJENIH PREDMETA

Ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila sigurnosti (safety), putnicima se ne dopušta unošenje sljedećih predmeta u sigurnosne zone ograničenog pristupa i u zrakoplov:

(a) pištolji, vatreno oružje i drugi predmeti koji izbacuju projektil – predmeti koji mogu, ili se čini da mogu, biti upotrijebljeni kako bi uzrokovali ozbiljnu povredu izbacivanjem projektila, uključujući:

- vatreno oružje svih vrsta, kao što su pištolji, revolveri, puške, sačmarice,

- igračke u obliku oružja, replike i imitacije vatrene oružja, koje bi se zabunom mogle smatrati pravim oružjem,

- sastavne dijelove vatrene oružja, osim optičkih nišana,

- oružje s komprimiranim zrakom ili CO₂, kao što su pištolji, zračni pištolji i puške te oružje koje ispaljuje kuglice,

- signalne i startne pištolje,

- lukove, samostrijele i strijele,

- podvodne puške s harpunom ili ostima,

- pračke raznih vrsta;

(b) uređaje za omamljivanje – uređaji koji su namijenjeni posebno za omamljivanje ili imobilizaciju, uključujući:

- šokere, kao što su elektro-šokeri, taseri i električne palice,

- uređaje za omamljivanje i ubijanje životinja,

- hemikalije, plinove i sprejeve za osljepljivanje i onesposobljavanje, kao što su sprejevi koji sadrže nadražujuće

hemikalije poput suzavca, kapsaicina, odnosno ekstrakta paprike, sprejevi kiseline i sprejevi za odbijanje životinja;

(c) predmeti s oštrim vrhom ili oštrom ivicom – predmeti s oštrim vrhom ili oštrom ivicom koji se mogu upotrijebiti za nanošenje ozbiljnih povreda, uključujući:

- predmete namijenjene za sječenje, kao što su sjekire, sjekirice i mesarske sjekire,

- cepine i šiljke za led,

- britve,

- skalpele,

- noževe s oštricama dužim od 6 cm,

- makaze s oštricama dužim od 6 cm mjereno od spojnog mjesta,

- opremu za borilačke vještine s oštrim vrhom ili oštrom ivicom,

- mačeve i sablje;

(d) radnički alati – alati koji se mogu upotrijebiti za nanošenje ozbiljnih povreda ili za ugrožavanje sigurnosti (safety) zrakoplova, uključujući:

- pajsere,

- bušilice i svrdla za bušenje, uključujući bežične prijenosne električne bušilice,

- alate s oštricom ili drškom dužom od 6 cm koji se mogu upotrijebiti kao oružje, kao što su odvijači i dljetja,

- pile, uključujući bežične prijenosne motore pile,

- letlampe,

- pištolje za šarafe i pištolje za eksere;

(e) tupi predmeti – predmeti koji se mogu upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede kada se njima udari, uključujući:

- palice za bejzbol ili softbol,

- štapove i palice, kao što su batoni, pendreci i palice,

- opremu za borilačke vještine;

(f) eksplozivi i zapaljive tvari i naprave – eksplozivi i zapaljive tvari i naprave koji se mogu, ili izgledaju kao da se mogu, upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede ili za ugrožavanje sigurnosti zrakoplova, uključujući:

- municija,

- detonatorske kapisle,

- detonatore i štapine,

- replike ili imitacije eksplozivnih naprava,

- mine, ručne bombe i druge eksplozivne vojne naprave,

- rakete za vatromet, petarde i druge pirotehničke predmete,

- kanistre i patrone za proizvodnju dima,

- dinamit, barut i plastični eksplozivi.

5. ODVOJENI PRTLJAG

5.0 OPŠTE ODREDBE

5.0.1 Ako nije drugačije navedeno, BHDCA, operator aerodroma, zračni prijevoznik ili subjekt odgovoran u skladu sa Programom sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, iz člana 11. ovog pravilnika, osigurava primjenu mjera navedenih u ovom poglavlju.

5.0.2 Neprimjenjivo.

5.0.3 Neprimjenjivo.

5.0.4 Za potrebe ovog poglavlja, "zaštićen prtljag" (secured baggage) je pregledan predat prtljag u odlasku koji je fizički zaštićen kako bi se spriječilo unošenje bilo kakvih predmeta.

5.0.5 Neprimjenjivo.

5.0.6 Neprimjenjivo.

5.1. SIGURNOSNI PREGLED ODVOJENOG PRTLJAGA

5.1.1 Za sigurnosni pregled odvojenog prtljaga koriste se sljedeće metode, bilo pojedinačno ili u kombinaciji:

(a) ručni pregled; ili

(b) rendgenska oprema; ili

(c) sistemi za otkrivanje eksploziva (EDS); ili

(d) oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD); ili

(e) psi za otkrivanje eksploziva.

Kada lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može utvrditi sadrži li odvojeni prtljag zabranjene predmete ili ne, on se odbija ili se podvrgava ponovnom pregledu dok lice koje obavlja pregled ne bude zadovoljno rezultatom.

5.1.2 Ručni pregled sastoji se od detaljne ručne provjere prtljaga, uključujući njegov sadržaj, kako bi se primjereno osiguralo da on ne sadrži zabranjene predmete.

5.1.3 Kada se koristi rendgenska oprema ili EDS, svaki predmet čija gustoća smanjuje mogućnost lica koje obavlja sigurnosni pregled da analizira sadržaj prtljaga, rezultira podvrgavanjem prtljaga drugim načinima pregleda.

5.1.4 Pregled pomoću opreme za otkrivanje tragova eksploziva (ETD) sastoji se od analize uzoraka uzetih iz unutrašnjosti i s vanjskog dijela prtljaga, kao i iz njegovog sadržaja. Sadržaj se takođe može ručno pregledati.

5.1.5 BHDCA može odrediti kategorije odvojenog prtljaga koje iz objektivnih razloga podliježu posebnim postupcima sigurnosnog pregleda ili se mogu izuzeti od sigurnosnog pregleda.

5.1.6 Pregled odvojenog prtljaga takođe je u skladu sa dodatnim odredbama utvrđenim u Prilogu IV ovog pravilnika.

5.1.7 Lica koja pregledaju odvojeni prtljag rendgenskom opremom ili sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS) u pravilu ne provode više od 20 minuta u neprekidnom pregledanju slika. Nakon svakog od tih perioda, lice koje obavlja sigurnosni pregled neće pregledati slike najmanje 10 minuta. Ovaj se zahtjev primjenjuje samo kada postoji neprekinut protok slika koje treba pregledati.

Postavlja se supervizor odgovoran za lica koja obavljaju sigurnosni pregled odvojenog prtljaga kako bi se osigurao optimalni sastav tima, kvaliteta rada, obuka, podrška i ocjenjivanje.

5.2 ZAŠTITA ODVOJENOG PRTLJAGA

5.2.1 Putnicima nije dopušten pristup sigurnosno pregledanom odvojenom prtljagu, osim ako se radi o njihovom vlastitom prtljagu i ako su pod nadzorom, kako bi se osiguralo da se:

(a) u predanom prtljagu ne unesu nikakvi zabranjeni predmeti koji su navedeni u Prilogu 5-B ovog aneksa; ili

(b) nikakvi zabranjeni predmeti koji su navedeni u Prilogu 4-C ovog aneksa ne izvade iz odvojenog prtljaga i unesu u sigurnosne zone ograničenog pristupa ili u zrakoplov.

5.2.2 Odvojeni prtljag koji nije bio zaštićen od neovlaštene manipulacije, pregleda se ponovo.

5.2.3 Zaštita odvojenog prtljaga takođe je predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu IV ovog pravilnika.

5.3 UPARIVANJE ODVOJENOG PRTLJAGA

5.3.1 Identifikacija odvojenog prtljaga

5.3.1.1 Zračni prijevoznik tokom postupka ukrcavanja osigurava da putnik predoči validnu kartu za ukrcaj u zrakoplov (boarding pass) ili ekvivalentan dokument koji odgovara odvojenom prtljagu koji je prijavljen za let.

5.3.1.2 Zračni prijevoznik ima uspostavljen postupak za identifikiranje odvojenog prtljaga putnika koji se nisu ukrcali ili koji su napustili zrakoplov prije odlaska.

5.3.1.3 Ako se putnik ne nalazi u zrakoplovu, odvojeni prtljag koji odgovara njegovoj karti za ukrcaj u zrakoplov ili ekvivalentnom dokumentu, smatra se prtljagom bez pratnje.

5.3.1.4 Zračni prijevoznik osigurava da se svaki komad nepraćenog odvojenog prtljaga može jasno identificirati kao odobren za prijevoz zrakoplovom.

5.3.2 Faktori na koje putnik ne može uticati

5.3.2.1 Razlog radi kojeg je prtljag postao nepraćen prtljag evidentira se prije njegovog utovara u zrakoplov, osim ako se obave sigurnosne kontrole navedene pod 5.3.3 ovog aneksa.

5.3.2.2 Dodatne detaljne odredbe o faktorima na koje putnik ne može uticati utvrđene su u Prilogu IV ovog pravilnika.

5.3.3 Sigurnosne kontrole za nepraćeni odvojeni prtljag

5.3.3.1 Nepraćeni odvojeni prtljag koji nije obuhvaćen pod 5.3.2 ovog aneksa pregleda se jednom od metoda utvrđenih pod 5.1.1 ovog aneksa pri čemu se, ako je primjereno, primjenjuju dodatni zahtjevi utvrđeni u Prilogu IV ovog pravilnika.

5.3.3.2 Odvojeni prtljag koji je postao nepraćeni odvojeni prtljag zbog faktora koji nisu navedeni pod 5.3.2.2 ovog aneksa vadi se iz zrakoplova i ponovo pregleda prije nego što se ponovno utovari.

5.3.3.3 Dodatne detaljne odredbe o sigurnosnim kontrolama za nepraćeni odvojeni prtljag utvrđene su u Prilogu IV ovog pravilnika.

5.4 ZABRANJENI PREDMETI

5.4.1 Putnicima nije dozvoljeno da u svom odvojenom prtljagu nose predmete navedene u Prilogu 5-B ovog aneksa.

5.4.2 Izuzeće od navedenog pod 5.4.1 ovog aneksa može se odobriti pod uvjetom:

(a) da je BHDCA usvojila pravila pod kojima se dopušta nošenje tog predmeta; i

(b) da su ispunjena važeća sigurnosna (safety) pravila.

Zračni prijevoznik osigurava da je prijevoz vatrenog oružja u predatom prtljagu dopušten tek nakon što ovlašteno i propisno kvalificirano lice utvrdi da u vatrenom oružju nema municije. Takvo vatreno oružje je smješteno na mjestu koje tokom leta nije nikome dostupno.

5.4.3 Zračni prijevoznik osigurava da se putnici prije obavljanja prijave za let (check-in) obavijeste o zabranjenim predmetima koji su navedeni u Prilogu 5-B ovog aneksa.

PRIOLOG 5-A

ODVOJEN PRTLJAG

Neprijmjenjivo.

PRIOLOG 5-B

ODVOJENI PRTLJAG

LISTA ZABRANJENIH PREDMETA

Putnicima nije dozvoljeno da u svom odvojenom prtljagu nose:

eksplozive i zapaljive tvari i naprave - eksplozivi i zapaljive tvari i naprave koji se mogu, ili izgledaju kao da se mogu, upotrijebiti za nanošenje ozbiljne povrede ili za ugrožavanje sigurnosti (safety) zrakoplova, uključujući:

- municija,
- detonatorske kapisle,
- detonatore i štapine,
- mine, ručne bombe i druge eksplozivne vojne naprave,
- rakete za vatromet, petarde i druge pirotehničke predmete,
- kanistre i patrone za proizvodnju dima,
- dinamit, barut i plastične eksplozive.

6. TERET I POŠTA

6.0. OPŠTE ODREDBE

6.0.1 BHDCA, operator aerodroma, zračni prijevoznik ili subjekt definiran u ovom poglavlju osigurava primjenu mjera navedenih u ovom poglavlju.

6.0.2 Sastavljene eksplozivne i zapaljive naprave koje se ne prenose u skladu sa važećim sigurnosnim pravilima smatraju se zabranjenim predmetima u pošiljkama tereta i pošte.

6.0.3 Neprijmjenjivo.

6.0.4 Neprijmjenjivo.

6.0.5 Za potrebe ovog aneksa "odobreni prijevoznik" je subjekt koji u ime reguliranog agenta ili poznatog pošiljatelja osigurava kopneni prijevoz i zaštitu pošiljaka zračnog tereta i pošte na koje su prethodno primijenjene sigurnosne kontrole i čiji su postupci u skladu sa zajedničkim pravilima sigurnosti i standardima koji su dovoljni za očuvanje integriteta pošiljaka.

6.0.6 Za potrebe ovog aneksa "ograničeno skladištenje" je ukupno vrijeme koje je strogo neophodno odobrenom prijevozniku da izvrši pretovar tereta i pošte s jednog prijevoznog

sredstva na ono koje se koristi za sljedeći dio kopnenog prijevoza te pošiljke.

Za potrebe definicije iz prvog stava, "strogo neophodno vrijeme":

(a) uključuje vrijeme potrebno za obavljanje povezanih operacija rukovanja i za završetak administrativnih formalnosti;

(b) ako je logistički potrebno, uključuje kratkotrajno skladištenje pošiljke između dva prijevozna sredstva tokom kojeg je pošiljka zaštićena od neovlaštenog manipuliranja u skladu sa navedenim pod 6.5.2, 6.6.1 i 6.6.2 ovog aneksa.

(c) ne uključuje nikakve operacije skladištenja osim onih navedenih pod (b), osim ako je prijevoznik takode odobren kao regulirani agent.

6.1 SIGURNOSNE KONTROLE – OPŠTE ODREDBE

6.1.1 Prije utovara u zrakoplov, sav teret i pošta su predmet sigurnosnog pregleda od strane reguliranog agenta, osim u sljedećim uvjetima:

(a) ako je potrebne sigurnosne kontrole već obavio regulirani agent, a pošiljka je bila zaštićena od neovlaštene manipulacije od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do utovara; ili

(b) ako je potrebne sigurnosne kontrole obavio poznati pošiljatelj, a pošiljka je bila zaštićena od neovlaštene manipulacije od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do utovara; ili

(c) brisano.

(d) ako je pošiljka izuzeta od pregleda te je bila zaštićena od neovlaštene manipulacije od trenutka kada je identificirana kao teret za prijevoz zrakoplovom ili identificirana kao pošta za prijevoz zrakoplovom.

6.1.2 Ako postoji bilo koji razlog za sumnju da je došlo do neovlaštenog manipuliranja pošiljkom koja je prošla kroz sigurnosne kontrole ili da pošiljka nije bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih kontrola, tu pošiljku prije utovara u zrakoplov pregleda regulirani agent. Pošiljke za koje se čini da su značajno neovlašteno manipulirane ili koje su na drugi način sumnjive tretiraju se kao teret ili pošta visokog rizika (HRCM) u skladu sa navedenim pod 6.7 ovog aneksa.

6.1.3 Regulirani agent koji odbije pošiljku zbog visokog rizika osigurava da su pošiljka i prateća dokumentacija označeni kao teret i pošta visokog rizika prije nego što se pošiljka vrati licu koje predstavlja subjekt koji je isporučuje. Takva se pošiljka ne smije utovariti u zrakoplov ako je nije tretirao drugi regulirani agent u skladu sa navedenim pod 6.7 ovog aneksa.

6.1.4 Pristup sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa za teret i poštu odobrava se samo nakon što se utvrdi kojoj od sljedećih kategorija pripada subjekt koji prevozi pošiljku sa zemaljske strane aerodroma:

(a) regulirani agent;

(b) poznati pošiljatelj;

(c) prijevoznik određen u skladu sa navedenom pod 6.6.1.1

(c) ovog aneksa, koji prevozi pošiljke na koje su prethodno primijenjene sigurnosne kontrole;

(d) odobreni prijevoznik

(e) subjekt koji nije naveden pod (a) do (d).

Navedeno pod (c) ove tačke primjenjuje se do 31. decembra 2026. godine.

6.1.5 Ako se primjenjuje navedeno pod 6.1.4 (c) ovog aneksa, primjerak potpisane izjave, koja je sadržana u Prilogu 6-E ovog aneksa stavlja se na raspolaganje reguliranom agentu, zračnom prijevozniku ili operatoru aerodroma koji odobrava pristup sigurnosnim zonama ograničenog pristupa, osim ako se primjenjuje jedno od sljedećeg:

(a) i sam prijevoznik je regulirani agent;

(b) prijevoz se obavlja u ime reguliranog agenta ili zračnog prijevoznika koji prima pošiljku u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa.

Prijevoznikovo pokazivanje primjerka potpisane izjave iz Priloga 6-E ovog aneksa može se zamijeniti ekvivalentnim mehanizmom prethodnog obavještenja pristupnoj tački (službenom prolazu), koju osigurava poznati pošiljatelj ili regulirani agent izvan aerodroma u čije se ime prijevoz obavlja ili regulirani agent ili zračni prijevoznik koji prima pošiljku u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa.

6.1.6 Pošiljke tereta ili pošte na koje prethodno nisu bile primijenjene sigurnosne kontrole mogu se pustiti u sigurnosne zone ograničenog pristupa pod uvjetom da podliježu primjeni jedne od sljedećih mogućnosti:

(a) sigurnosni pregled prije ulaska u skladu sa navedenim pod 6.2 ovog aneksa pod odgovornošću reguliranog agenta ili zračnog prijevoznika koji prima pošiljku;

(b) isporuka u prostorije reguliranog agenata ili zračnog prijevoznika koje se nalaze u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa uz pratnju pod njihovom odgovornošću.

Nakon isporuke, takve pošiljke su zaštićene od neovlaštenog manipuliranja sve dok se ne podvrgnu sigurnosnom pregledu.

Osoblje koje prati takve pošiljke ili ih štiti od neovlaštenog manipuliranja je angažirano u skladu sa navedenim pod 11.1.1 i obučeno najmanje u skladu sa navedenim pod 11.2.3.9 ovog aneksa.

6.2 SIGURNOSNI PREGLED

6.2.1 Sigurnosni pregled

6.2.1.1 Pri sigurnosnom pregledu tereta ili pošte:

(a) upotrebljavaju se sredstva ili metode kojima se najvjerojatnije otkrivaju zabranjeni predmeti, uvažavajući pri tom prirodu same pošiljke; i

(b) upotrijebljena sredstva ili metode su takvog standarda koji je dovoljan za primjerenom osiguravanje da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti.

6.2.1.2 Kada lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može biti u potpunosti sigurno da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti, pošiljka se odbija ili se podvrgava ponovnom pregledu dok lice koje obavlja pregled ne bude zadovoljno rezultatom.

6.2.1.3 Pregled tereta i pošte takode je u skladu sa dodatnim odredbama utvrđenim u Prilogu V ovog pravilnika.

6.2.1.4 Lica koja pregledaju teret rendgenskom opremom ili sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS) u pravilu ne provode više od 20 minuta u neprekidnom pregledanju slika. Nakon svakog od tih perioda, lice koje obavlja sigurnosni pregled neće pregledati slike najmanje 10 minuta. Ovaj se zahtjev primjenjuje samo kada postoji neprekinut protok slika koje treba pregledati.

6.2.1.5 Teret i pošta pregledaju se na najmanje jedan od sljedećih načina u skladu sa Prilogom 6-J ovog aneksa:

(a) ručnim pregledom;

(b) rendgenskom opremom;

(c) sistemima za otkrivanje eksploziva;

(d) pomoću pasa za otkrivanje eksploziva (EDD);

(e) opremom za ETD;

(f) vizuelnom provjerom;

(g) detektorima metala (MDE);

(h) opremom za EVD.

6.2.1.6 Ako ih odobri BHDCA, ostale odgovarajuće sigurnosne kontrole mogu se primijeniti samo kada zbog prirode pošiljke nije moguće primijeniti druge načine ili metode navedene pod 6.2.1.5 ovog aneksa.

6.2.2 Izuzeća od sigurnosnog pregleda

Odredbe za izuzeća od sigurnosnog pregleda utvrđene su u Prilogu V ovog pravilnika.

6.3 REGULIRANI AGENT

6.3.1 Odobranje reguliranih agenata

6.3.1.1 Regulirane agente odobrava BHDCA.

Odobrenje reguliranog agenta se odnosi na određenu lokaciju.

Svaki subjekt koji primjenjuje sigurnosne kontrole navedene pod 6.3.2 ovog aneksa odobrava se kao regulirani agent. Ovo uključuje treće strane koje pružaju usluge logistike i koje su odgovorne za integrirane usluge skladištenja i prijevoza, zračne prijevoznike i pružatelje usluga zemaljskog opsluživanja.

Regulirani agent može sklopiti podugovor za jedno ili više od sljedećeg:

(a) sa drugim reguliranim agentom za bilo koju sigurnosnu kontrolu navedenu pod 6.3.2 ovog aneksa;

(b) bilo koju od sigurnosnih kontrola navedenu pod 6.3.2 ovog aneksa sa drugim subjektom, kada se kontrole provode na lokaciji reguliranog agenta ili na aerodromu i obuhvaćene su programom sigurnosti reguliranog agenta ili aerodroma;

(c) za bilo koju od sigurnosnih kontrola navedenih pod 6.3.2 ovog aneksa sa drugim subjektom, kada se kontrole ne provode na lokaciji reguliranog agenta ili na aerodromu i ako je subjekt certificirala ili odobrila BHDCA i stavila na listu za pružanje tih usluga;

(d) zaštitu i prijevoz pošiljaka, s prijevoznikom koji ispunjava zahtjeve navedene pod 6.5 i 6.6 ovog aneksa, kako je primjenjivo.

6.3.1.2 Za odobravanje reguliranih agenata primjenjuje se sljedeći postupak:

(a) podnositelj zahtjeva od BHDCA traži odobrenje za lokacije u Bosni i Hercegovini koje su uključene u zahtjev.

Podnositelj zahtjeva dostavlja BHDCA vlastiti program sigurnosti. U programu se opisuju metode i postupci kojih se podnositelj zahtjeva pridržava kako bi ispunio zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom. Programom se takođe opisuju kako sam regulirani agent nadzire usklađenost s tim metodama i postupcima.

Program sigurnosti zračnog prijevoznika, u kojem se opisuju metode i postupci kojih se zračni prijevoznik pridržava kako bi ispunio zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom, se smatra ispunjenjem zahtjeva u pogledu programa sigurnosti reguliranog agenta.

Podnositelj zahtjeva dostavlja takođe "Izjavu o obavezama – regulirani agent" iz Priloga 6-A ovog aneksa. Ovu izjavu potpisuje pravni zastupnik podnosioca zahtjeva ili lice koje je odgovorno za sigurnost.

U potpisanoj izjavi jasno se navodi lokacija ili lokacije na koje se odnosi i zadržava je BHDCA.

(b) BHDCA pregleda program sigurnosti prije provjere navedenih lokacija na licu mjesta kako bi procijenila da li podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom.

Osим za zahtjeve u pogledu sigurnosnog pregleda utvrđene pod 6.2 ovog aneksa, provjera lokacije podnosioca zahtjeva obavljena od strane nadležnih carinskih organa u skladu sa članom 33. Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23) se smatra provjerom na licu mjesta ako je obavljena najkasnije tri godine prije datuma kada podnositelj zahtjeva traži odobrenje statusa reguliranog agenta. Odobrenje AEO i odgovarajuću procjenu carinskih organa podnositelj zahtjeva stavlja na raspolaganje za inspekciju.

(c) ako se utvrdi da su podaci dati na osnovu navedenog pod (a) i (b) ove tačke zadovoljavajući, BHDCA izdaje rješenje kojim odobrava status reguliranog agenta i onda unosi potrebne podatke o ovlaštenom reguliranom agentu u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja" najkasnije sljedeći radni dan. Pri unosu u bazu podataka, BHDCA svakoj odobroj lokaciji dodjeljuje jedinstvenu alfanumeričku oznaku u standardnom formatu.

Ako BHDCA utvrdi da podaci dobijeni kako je navedeno pod (a) i (b) ove tačke nisu zadovoljavajući, o razlozima odmah obavještava subjekt koji je tražio odobrenje za reguliranog agenta.

(d) regulirani agent se smatra odobrenim kada su podaci o njemu navedeni u "Bazi podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

6.3.1.3 Regulirani agent imenuje najmanje jedno lice na svakoj lokaciji koje je odgovorno za provođenje dostavljenog programa sigurnosti. To lice je moralo uspješno proći sigurnosnu provjeru u skladu sa navedenim pod 11.1 ovog aneksa.

6.3.1.4 Regulirani agent se ponovo provjerava u redovnim vremenskim razmacima koji nisu duži od pet godina. Ovo uključuje procjenu na licu mjesta kako bi se procijenilo ispunjava li regulirani agent još uvijek zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom.

Inspekcija/nadzor koju u prostorijama poznatog pošiljatelja provodi BHDCA u skladu sa Programom kontrole kvaliteta BiH i propisima koje donosi BHDCA, može se smatrati procjenom na licu mjesta, pod uvjetom da obuhvata sve zahtjeve potrebne za odobravanje.

Osим za zahtjeve utvrđene pod 6.2 ovog aneksa, provjera lokacije reguliranog agenta obavljena od strane nadležnih carinskih organa u skladu sa članom 33. Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23), smatra se provjerom na licu mjesta.

6.3.1.5 Ako BHDCA utvrdi da regulirani agent više ne ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom, ona opoziva status reguliranog agenta za navedenu lokaciju ili lokacije.

Odmah nakon opoziva, a u svakom slučaju u roku od 24 sata od opoziva, BHDCA osigurava da se promjena statusa bivšeg reguliranog agenta unese u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

Kada regulirani agent više nije nositelj odobrenja AEO iz člana 23. stav (1) tačka b) i stav (3) Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23) ili kada je odobrenje AEO privremeno ukinuto (suspendirano) zbog nesukladenosti sa članom 32. Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23), BHDCA preduzima odgovarajuće mjere kako bi se uvjerila da regulirani agent ispunjava zahtjeve iz ovog pravilnika.

Regulirani agent obavještava BHDCA o svim promjenama u vezi sa njegovim odobrenjem statusa AEO iz člana 23. stav (1) tačka b) i člana 23. stav (3) Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23).

6.3.1.6 Neprimjenjivo.

6.3.1.7 Neprimjenjivo.

6.3.1.8 BHDCA stavlja na raspolaganje carinskim organima sve informacije koje se odnose na status reguliranog agenta koje bi mogle biti relevantne za odobrenje statusa AEO kako je navedeno u članu 23. stav (1) tačka b) i stav (3) Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23). Te informacije uključuju informacije koje se odnose na nova odobrenja za regulirane agente, opoziv statusa reguliranog agenta, obnavljanje odobrenja i inspekcije, rasporede provjera i rezultate tih procjena.

Modaliteti za razmjenu tih informacija uspostavljaju se između BHDCA i nadležnog carinskog organa u skladu sa primjenjivim propisima Bosne i Hercegovine.

6.3.1.9 Na zahtjev BHDCA, regulirani agent dostavlja dokumentirane dokaze o postojećim sporazumima s bilo kojim odobrenim prijevoznikom koji obavlja prijevoz u njegovo ime. Ako BHDCA tako zahtjeva, regulirani agent vodi dodatnu listu

koja za svakog odobrenog prijevoznika s kojim je sklopio sporazum o prijevozu sadržava najmanje jedinstvenu alfanumeričku oznaku, početni datum važenja sporazuma i, ako je primjenjivo, datum njegovog isteka.

Lista je dostupna BHDCA radi inspekcije.

6.3.2 Sigurnosne kontrole koje primjenjuje regulirani agent

6.3.2.1 Pri prihvatanju svih pošiljki, regulirani agent utvrđuje da li je subjekt od kojeg su pošiljke primljene, regulirani agent, poznati pošiljatelj ili ništa od navedenog.

6.3.2.2 Regulirani agent ili zračni prijevoznik od lica koje isporučuje pošiljke traži da predloži ličnu kartu, pasoš, vozačku dozvolu ili drugi dokument na kojem se nalazi njegova fotografija i koje je izdao ili priznao nadležni organ Bosne i Hercegovine. Iskaznica ili dokument se koristi za utvrđivanje identiteta lica koje isporučuje pošiljke.

6.3.2.3 Regulirani agent osigurava da se pošiljke koje nisu prošle sve potrebne sigurnosne kontrole:

(a) pregledaju u skladu sa navedenim pod 6.2 ili 6.7 ovog aneksa; ili

(b) prihvate za skladištenje pod isključivom nadležnošću reguliranog agenta, ne budu označene kao pošiljka za ukrcaj u zrakoplov prije nego što se odaberu, i odaberu samostalno bez ikakve intervencije pošiljatelja ili bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica osim onih koje je regulirani agent imenovao i obučio za tu svrhu.

Navedeno pod (b) može se primijeniti samo ako pošiljatelj ne može znati da će pošiljka biti prevezena zračnim putem.

6.3.2.4 Nakon primjene sigurnosnih kontrola navedenih pod

6.3.2.1 do 6.3.2.3 ovog aneksa i navedenog pod 6.3 Priloga V ovog pravilnika, regulirani agent osigurava zaštitu tereta i pošte u skladu sa navedenim pod 6.6 ovog aneksa.

6.3.2.5 Nakon primjene sigurnosnih kontrola iz 6.3.2.1 do 6.3.2.4 ovog aneksa, regulirani agent osigurava da je uz svaku pošiljku koja je predata zračnom prijevozniku ili drugom reguliranom agentu priložena odgovarajuća dokumentacija, bilo u obliku zrakoplovnog teretnog lista ili u posebnoj izvaji, u elektronskom ili u pisanom obliku.

6.3.2.6 Dokumentacija iz 6.3.2.5 ovog aneksa je dostupna za nadzor koji provodi BHDCA u bilo kojem trenutku prije nego što se pošiljka utovari u zrakoplov i nakon toga za vrijeme trajanja leta ili 24 sata, zavisno šta je duže. Ta dokumentacija sadrži sve sljedeće informacije:

(a) jedinstvenu alfanumeričku oznaku reguliranog agenta koju mu dodjeljuje BHDCA;

(b) jedinstvenu oznaku pošiljke, kao što je broj (internog ili glavnog) zrakoplovnog teretnog lista;

(c) sadržaj pošiljke, osim za pošiljke iz 6.2.1(d) i (e) iz Priloga V ovog pravilnika.

(d) sigurnosni status pošiljke, za koji se navodi:

- "SPX", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov, ili

- "SHR", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov u skladu sa zahtjevima koji se odnose na visokorizični teret;

(e) razlog na osnovu kojeg je izdat sigurnosni status, za koji se navodi:

(i) "KC", što znači primljeno od poznatog pošiljatelja; ili

(ii) brisano.

(iii) "RA", što znači odabrao regulirani agent, ili

(iv) korištena sredstva ili metoda sigurnosnog pregleda, kako slijedi:

- ručni pregled (PHS),

- pregled rendgenskom opremom (XRY),

- pregled sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS),

- uz pomoć pasa za otkrivanje eksploziva (EDD),

- pregled opremom za otkrivanje tragova eksploziva (ETD),

- vizuelna provjera (VCK),

- detektorima metala (CMD),

- pregled opremom za otkrivanje eksplozivne pare (EVD);

- svakom drugom metodom (AOM) u skladu sa navedenim pod 6.2.1.6 ovog aneksa uz navođenje primijenjene metode, ili

(v) razlog za izuzeće pošiljke od pregleda;

(f) ime i prezime lica koje je izdalo sigurnosni status, ili ekvivalentnu identifikaciju, i datum i vrijeme izdavanja;

(g) jedinstvenu oznaku koju je BHDCA dodijelila bilo kojem reguliranom agentu koji je prihvatio sigurnosni status pošiljke izdat od strane drugog reguliranog agenta, uključujući i tokom operacija transfera.

Regulirani agent koji predaje pošiljku drugom reguliranom agentu ili zračnom prijevozniku može takođe odlučiti predati samo podatke koji se traže u skladu sa navedenim od (a) do (e) i (g) ove tačke i zadržati podatke koji se traže u skladu sa navedenim pod (f) ove tačke tokom trajanja leta/letova ili na 24 sata, zavisno od toga šta je duže.

Teret ili pošta u transferu za koju zračni prijevoznik ili regulirani agent koji djeluje u njegovo ime ne može u pratećoj dokumentaciji potvrditi podatke koji se zahtijevaju ovom tačkom ili tačkom 6.3.2.7 ovog aneksa zavisno od slučaja, predmet je sigurnosnog pregleda prije utovara u zrakoplov za sljedeći let.

6.3.2.7 U slučaju objedinjenih (konsolidiranih) pošiljki, zahtjevi iz 6.3.2.5 i 6.3.2.6 ovog aneksa smatraju se ispunjenima ako:

(a) regulirani agent koji obavlja objedinjavanje zadržava informacije koje se zahtijevaju u 6.3.2.6(a) do (g) ovog aneksa za svaku pojedinu pošiljku tokom trajanja leta ili 24 sata, zavisno šta je duže; i

(b) prateća dokumentacija uz objedinjenu pošiljku uključuje alfanumeričku oznaku reguliranog agenta koji je obavio objedinjavanje, jedinstvenu oznaku objedinjene pošiljke i njen sigurnosni status.

Navedeno pod (a) ne zahtijeva se za objedinjene pošiljke koje su uvijek predmet sigurnosnog pregleda ili izuzete od sigurnosnog pregleda u skladu sa navedenim pod 6.2.1(d) i (e) Priloga V ovog pravilnika ako regulirani agent izdaje jedinstvenu oznaku objedinjene pošiljke, označava sigurnosni status uz navođenje jednog razloga zašto je izdan taj sigurnosni status.

6.3.2.8 Pri prihvatanju pošiljki na kojima prethodno nisu bile primijenjene sve potrebne sigurnosne kontrole, regulirani agent može takođe odlučiti da ne primijeni sigurnosne kontrole iz 6.3.2 ovog aneksa, nego da preda pošiljke drugom reguliranom agentu koji osigurava primjenu tih sigurnosnih kontrola.

6.3.2.9 Regulirani agent osigurava da se sve osoblje zapošljava u skladu sa zahtjevima iz Poglavlja 11 ovog aneksa i da je odgovarajuće obučeno u skladu sa relevantnim specifikacijama radnog mjesta. Za potrebe obuke, osoblje kojem je odobren pristup bez nadzora zračnom teretu koji se može identificirati ili zračnoj pošti koja se može identificirati na koje su bile primijenjene potrebne sigurnosne kontrole smatra se osobljem koje provodi sigurnosne kontrole. Vozači koji nemaju pristup ili imaju pristup pod nadzorom zračnom teretu koji se može identificirati ili zračnoj pošti koja se može identificirati na koje su primijenjene potrebne sigurnosne kontrole prolaze najmanje obuku za svijest o sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.7 ovog aneksa.

6.3.2.10 Sigurnosne kontrole koje provodi regulirani agent podliježu i dodatnim odredbama utvrđenima u Prilogu V ovog pravilnika.

6.4 POZNATI POŠILJATELJI

6.4.1 Odobravanje poznatih pošiljatelja

6.4.1.1 Poznate pošiljatelje odobrava BHDCA.

Odobrenje za poznatog pošiljatelja specifično je za lokaciju.

6.4.1.2 Za odobravanje poznatih pošiljatelja primjenjuje se sljedeći postupak:

(a) podnositelj zahtjeva traži odobrenje od BHDCA za lokacije koje se nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine;

Podnositelj zahtjeva dostavlja BHDCA program sigurnosti. U programu se opisuju metode i postupci kojih se poznati pošiljatelj pridržava kako bi ispunio zahtjeve ovog pravilnika. U programu se takođe opisuje kako sam pošiljatelj nadzire usklađenost s tim metodama i postupcima;

Podnositelju zahtjeva dostavljaju se "Instrukcije za poznate pošiljatelje" kako je navedeno u Prilogu 6-B ovog aneksa i "Kontrolna lista za procjenjivanje poznatih pošiljatelja" kako je navedeno u Prilogu 6-C ovog aneksa;

(b) BHDCA procjenjuje program sigurnosti i zatim na licu mjesta provjerava navedene lokacije kako bi ocijenila da li podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom;

Kako bi se procijenilo da podnositelj zahtjeva ispunjava ove zahtjeve, BHDCA koristi "Kontrolnu listu za procjenjivanje poznatih pošiljatelja" iz Priloga 6-C ovog aneksa. Ova kontrolna lista uključuje izjavu o obavezama koju potpisuje pravni zastupnik podnositelja zahtjeva ili lice koje je odgovorno za zrakoplovnu sigurnost na toj lokaciji.

Nakon popunjavanja kontrolne liste za procjenjivanje, s podacima sadržanim u njoj postupa se kao s povjerljivim podacima;

(c) ispitivanje lokacije podnositelja zahtjeva koje obavlja carinski organ nadležan za izdavanje odobrenja ovlaštenog privrednog subjekta (AEO) u skladu sa članom 33. Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23) smatra se provjerom na licu mjesta ako je provedeno ne više od tri godine prije dana na koji podnositelj zahtjeva traži odobrenje za poznatog pošiljatelja. U tim slučajevima, podnositelj zahtjeva upisuje potrebne podatke u Dio 1. "Kontrolne liste za provjeru poznatih pošiljatelja" kako je navedeno u Prilogu 6-C ovog aneksa i šalje je BHDCA zajedno sa izjavom o obavezama koju potpisuje pravni zastupnik podnositelja zahtjeva ili lice koje je na toj lokaciji odgovorno za sigurnost.

Odobrenje statusa ovlaštenog privrednog subjekta (Authorised Economic Operator - AEO) i odgovarajuću procjenu carinskih organa podnositelj zahtjeva stavlja na raspolaganje za dalji pregled.

Potpisanu izjavu zadržava BHDCA.

(d) ako utvrdi da su podaci pod (a) i (b) ili (a) i (c) ove tačke u skladu sa ovim pravilnikom, u zavisnosti kako je primjenjivo, BHDCA izdaje rješenje kojim odobrava status poznatog pošiljatelja i osigurava da se potrebni podaci o pošiljatelju unesu u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja" najkasnije sljedeći radni dan. Pri unosu u bazu podataka, BHDCA svakoj odobroj lokaciji dodjeljuje jedinstvenu alfanumeričku oznaku u standardnom formatu;

Ako utvrdi da podaci pod (a) i (b) ili (a) i (c) ove tačke nisu u skladu sa ovim pravilnikom, u zavisnosti šta je primjenjivo, BHDCA o razlozima odmah obavještava subjekt koji je tražio odobrenje za poznatog pošiljatelja;

(e) poznati pošiljatelj ne smatra se odobrenim dok podaci o njemu nisu navedeni u "Bazi podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

6.4.1.3 Poznati pošiljatelj na svakoj lokaciji imenuje najmanje jedno lice koje je odgovorno za primjenu i nadzor primjene sigurnosnih kontrola na toj lokaciji. Ovo lice mora uspješno proći sigurnosnu provjeru u skladu sa navedenim pod 11.1 ovog aneksa.

6.4.1.4 Poznati pošiljatelj se ponovno provjerava u redovnim vremenskim razmacima koji nisu duži od pet godina. Ovo

uključuje provjeru na licu mjesta kako bi se procijenilo da li poznati pošiljatelj još uvijek ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom.

Inspekcija koju u prostorijama poznatog pošiljatelja provodi BHDCA, u skladu sa Programom kontrole kvaliteta sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH i drugim primjenjivim propisima, može se smatrati provjerom na licu mjesta, pod uvjetom da obuhvata sva područja navedena u kontrolnoj listi iz Priloga 6-C ovog aneksa.

Ispitivanje lokacije poznatog pošiljatelja, koje obavlja nadležni carinski organ u skladu sa članom 33. Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23), smatra se provjerom na licu mjesta.

6.4.1.5 Kada BHDCA utvrdi da poznati pošiljatelj ne ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom, onda opoziva status poznatog pošiljatelja za navedenu lokaciju ili lokacije.

Odmah nakon opoziva, a u svakom slučaju u roku od 24 sata nakon opoziva, BHDCA unosi promjenu statusa poznatog pošiljatelja u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

Kada poznati pošiljatelj više nije nositelj odobrenja statusa odobrenja AEO iz člana 23. stav (1) tačka b) ili odobrenja AEO iz člana 23. stav (2) Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23) ili kada je njegovo odobrenje statusa AEO suspendirano zbog nesuklađenosti sa članom 32. Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23), BHDCA preuzima odgovarajuće mjere kako bi se osigurala usklađenost poznatog pošiljatelja sa zahtjevima ovog pravilnika.

Poznati pošiljatelj obavještava BHDCA o svim promjenama povezanim sa svojim odobrenjem statusa AEO iz člana 23. stav (1) tačka b) i stav (2) Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23).

6.4.1.6 Neprijmjenjivo.

6.4.1.7 BHDCA stavlja na raspolaganje carinskim organima sve informacije koje se odnose na status poznatog pošiljatelja koje bi mogle biti relevantne za odobrenje statusa AEO kako je navedeno u članu 23. stav (1) Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23). Te informacije uključuju informacije koje se odnose na nova odobrenja za poznate pošiljatelje, opoziv statusa poznatog pošiljatelja, obnavljanje odobrenja i inspekcije, rasporede provjera i rezultate tih procjena.

Modaliteti za razmjenu tih informacija uspostavljaju se između BHDCA i nadležnog carinskog organa u skladu sa primjenjivim propisima Bosne i Hercegovine.

6.4.1.8 Na zahtjev BHDCA, poznati pošiljatelj dostavlja dokumentirane dokaze o postojećim sporazumima s bilo kojim odobrenim prijevoznikom koji obavlja prijevoz u njegovo ime. Ako BHDCA tako zahtijeva, poznati pošiljatelj vodi dodatnu listu koja za svakog odobrenog prijevoznika, s kojim je sklopio sporazum o prijevozu, sadržava najmanje jedinstvenu alfanumeričku oznaku, početni datum važenja sporazuma i, ako je primjenjivo, datum njegovog isteka.

Lista je na raspolaganju BHDCA radi inspekcije.

6.4.2 Sigurnosne kontrole koje primjenjuje poznati pošiljatelj

6.4.2.1 Poznati pošiljatelj osigurava:

(a) nivo sigurnosti lokacije ili prostora dovoljan za zaštitu tereta i pošte koji se mogu identificirati kao teret i pošta namijenjeni za transport zrakoplovom od neovlaštenog manipuliranja; i

(b) da je sve osoblje koje primjenjuje sigurnosne kontrole i sve osoblje koje ima pristup bez nadzora zračnom teretu koji se može identificirati ili zračnoj pošti koja se može identificirati na koje su bile primijenjene sigurnosne kontrole zaposleno u skladu sa zahtjevima iz Poglavlja 11 ovog aneksa i prošlo obuku za sigurnost u skladu sa 11.2.3.9 ovog aneksa. Vozači koji nemaju pristup ili imaju pristup pod nadzorom zračnom teretu koji se može identificirati ili zračnoj pošti koja se može identificirati na koje su primijenjene potrebne sigurnosne kontrole prolaze najmanje obuku za svijest o sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.7 ovog aneksa.

(c) zaštitu od neovlaštenog manipuliranja ili diranja zračnog tereta koji se može identificirati i zračne pošte koja se može identificirati, tokom pripreme, pakiranja, skladištenja, otpreme i/ili prijevoza.

Ako iz bilo kojeg razloga na pošiljku nisu bile primijenjene sigurnosne kontrole ili ako pošiljku ne šalje poznati pošiljatelj u svoje ime, poznati pošiljatelj to jasno naznačuje reguliranom agentu kako bi se moglo primijeniti navedeno pod 6.3.2.3 ovog aneksa.

6.4.2.2 Poznati pošiljatelj se slaže da se pošiljke na koje nisu bile primijenjene primjerene sigurnosne kontrole pregledaju u skladu sa navedenim pod 6.2.1 ovog aneksa.

6.4.2.3 Neprimjenjivo.

6.5 ODOBRENI PRIJEVOZNICI

6.5.1 Odobravanje prijevoznika

6.5.1.1 Prijevoznike odobrava BHDCA

Podnositelj zahtjeva, fizičko ili pravno lice, koje ima registriranu djelatnost u Bosni i Hercegovini, traži od BHDCA odobrenje za lokacije u Bosni i Hercegovini. Strani ogranci istog podnosioca zahtjeva ili njegovih podružnica traže odobrenje nadležnog organa države u kojoj se nalazi registrirana adresa predmetnog stranog ogranka ili podružnice.

6.5.1.2 Podnositelj zahtjeva dostavlja BHDCA program sigurnosti. Program opisuje metode i postupke kojih se prijevoznik pridržava kako bi ispunio zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom. U programu se navode i detaljne odredbe i postupci koji obuhvataju najmanje:

(1) opšte informacije, uključujući organizaciju, lice odgovorno za sigurnost, kontrolu kvaliteta, saradnju s nadležnim organima, izvještavanje i druge planove i uputstva;

(2) zaštitu tereta tokom preuzimanja, rukovanja, ograničenog skladištenja, prijevoza i isporuke;

(3) zapošljavanje i obuku osoblja, uključujući evidenciju o obukama i dokaze o uspješnom završetku sigurnosnih provjera, prema potrebi;

(4) mjere za sprečavanje nezakonitog manipuliranja pošiljkama zračnog tereta i pošte na koje su primijenjene sigurnosne kontrole i mjere koje treba preduzeti u slučaju takvog manipuliranja.

U programu se takođe opisuje kako sam prijevoznik nadzire usklađenost s tim odredbama i postupcima.

Program se priprema primjenom standardiziranog obrasca iz Dodatka 6-K ovog aneksa – Program sigurnosti odobrenog prijevoznika.

Neprimjenjivo.

Podnositelj zahtjeva dostavlja i dokument "Izjava o obavezama – odobreni prijevoznik", kako je utvrđeno u Dodatku 6-D ovog aneksa. Tu izjavu potpisuje pravni zastupnik podnosioca zahtjeva ili lice odgovorno za sigurnost.

U potpisanoj izjavi jasno se navode lokacija ili lokacije na koje se odnosi i zadržava je BHDCA.

6.5.1.3 Nakon podnošenja programa sigurnosti i njegovog uspješne procjene kojom se utvrđuje njegova relevantnost i potpunost, BHDCA provodi provjeru podnosioca zahtjeva na licu mjesta kako bi se ocijenila usklađenost sa zahtjevima utvrđenim

ovim pravilnikom. Provjera na licu mjesta uključuje praćenje relevantnih operacija i postupaka koje prijevoznik bez nedostataka provodi tokom preuzimanja, rukovanja, ograničenog skladištenja, prijevoza i isporuke pošiljaka, prema potrebi. Provjera na licu mjesta obuhvata najmanje jednu operativnu lokaciju koja pripada mreži prijevoznika.

Ocjenjivanje programa sigurnosti i provjeru na licu mjesta provodi BHDCA.

Po završetku provjere na licu mjesta, BHDCA sastavlja izvještaj o procjeni upotrebom standardizirane kontrolne liste utvrđene u Dodatku 6-L ovog aneksa.

Ako je to primjenjivo i potrebno za praćenje relevantnih operacija i postupaka koje provodi prijevoznik, BHDCA prilikom izdavanja odobrenja može zatražiti pomoć i podršku od nadležnog organa druge države u kojoj se odvijaju određene operacije. Predmetne države koordiniraju blagovremeno provođenje te provjere na licu mjesta, dogovaraju se o njenom opsegu i sadržaju te utvrđuju modalitete za razmjenu informacija o njenim ishodima. U tom slučaju, izvještaj o vrednovanju koji obuhvata te operacije, koji se sastoji od kontrolne liste iz Dodatka 6-L ovog aneksa i, prema potrebi, popraćene izjavom o nezavisnosti – validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva iz Dodatka 11-A ovog aneksa:

(a) sastavlja se na engleskom ili drugom jeziku, prema dogovoru između predmetnih država;

(b) dostavlja se nadležnom organu koje izdaje odobrenje u roku od mjesec dana od posjete na licu mjesta.

Nakon što BHDCA uspješno dovrši korake iz ove tačke i utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom, izdaje rješenje kojim odobrava status odobrenog prijevoznika na period od najviše pet godina. BHDCA osigurava da se potrebni podaci o prijevozniku unesu u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja" najkasnije sljedećeg radnog dana nakon dana izdavanja odobrenja. Pri unosu u bazu podataka, BHDCA svakoj registriranoj adresi dodjeljuje jedinstvenu alfanumeričku oznaku u standardiziranom formatu.

Prijevoznik se ne smatra odobrenim dok podaci o njemu nisu navedeni u "Bazi podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

6.5.1.4 Kao alternativa postupku utvrđenom pod 6.5.1.3 ovog aneksa i samo u slučaju prvog odobrenja, nakon uspješne procjene programa sigurnosti kojim se utvrđuje njegova relevantnost i potpunost, BHDCA može podnosioca zahtjeva podvrgnuti reviziji na osnovu dokumentacije koja se sastoji od detaljnog razgovora s licem koje je određeno kao odgovorno za provođenje programa sigurnosti i odgovarajućih provedenih operacija i postupaka. Ako BHDCA utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve utvrđene propisima koje BHDCA donosi, BHDCA dodjeljuje status odobrenog prijevoznika na period od najviše godinu dana koje se ne može produžiti, unutar kojeg prijevoznik podliježe provjeri na licu mjesta, kako je utvrđeno pod 6.5.1.3 ovog aneksa.

Ako BHDCA, nakon završetka provjere na licu mjesta utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom, BHDCA dodjeljuje status odobrenog prijevoznika na period od najviše pet godina.

Ako se provjera na licu mjesta ne provede u roku od godinu dana zbog razloga koji su izvan odgovornosti prijevoznika, BHDCA može produžiti status za period od najviše tri mjeseca. Na kraju produženog perioda, BHDCA suspendira status prijevoznika i ne aktivira ga ponovo dok provjera na licu mjesta ne bude uspješno završena.

6.5.1.5 Ako BHDCA nije zadovoljna podacima dobijenima i procijenjenim na osnovu navedenog pod 6.5.1.2, 6.5.1.3 i 6.5.1.4 ovog aneksa, zavisno od toga šta se primjenjuje, o razlozima odmah obavještava subjekt koji je tražio odobrenje za odobrenog prijevoznika.

6.5.1.6 Odobreni prijevoznik imenuje najmanje jedno lice koje je odgovorno za provođenje podnesenog programa sigurnosti i za relevantne operacije i postupke koji se provode. To lice je moralo uspješno proći osnovnu sigurnosnu provjeru u skladu sa navedenim pod 11.1.1(b) ovog aneksa.

6.5.1.7 Odobreni prijevoznik podvrgava se postupku ponovnog odobravanja u redovnim razmacima ne dužim od pet godina kako bi se procijenilo ispunjava li i dalje zahtjeve utvrđene propisima koje BHDCA donosi. Taj postupak uključuje ispitivanje programa sigurnosti i provjeru na licu mjesta u skladu sa navedenim pod 6.5.1.3 ovog aneksa.

Inspekcija koju provodi BHDCA u skladu sa Programom kontrole kvaliteta može se smatrati provjerom na licu mjesta, pod uvjetom da obuhvata sve zahtjeve potrebne za odobrenje.

6.5.1.8 Ako BHDCA ili drugi nadležni organ utvrdi nedostatke u provođenju operacija prijevoznika, ono o tome odmah obavještava prijevoznika i zahtijeva da se nedostaci isprave. Ako se ispravak ne ostvari u primjerenom roku ili se smatra da nedostaci znatno utiču na sigurnost lanca snabdijevanja, BHDCA suspendira ili opoziva status odobrenog prijevoznika, prema potrebi.

Ako BHDCA utvrdi da odobreni prijevoznik više ne ispunjava zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom i drugim propisima koje BHDCA donosi, BHDCA opoziva status odobrenog prijevoznika.

Odmah nakon opoziva, a u svakom slučaju u roku od 24 sata nakon opoziva, BHDCA unosi promjenu statusa odobrenog prijevoznika u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

6.5.1.9 Neprimjenjivo.

6.5.2 Sigurnosne kontrole koje primjenjuje odobreni prijevoznik

6.5.2.1 Odobreni prijevoznik osigurava:

(a) da u njegovim prostorijama i na lokacijama na kojima se provode operacije i postupci postoji dovoljan nivo sigurnosti zračnog tereta koji se može identificirati i zračne pošte koja se može identificirati na koje su prethodno primijenjene sigurnosne kontrole;

(b) da je sve osoblje koje prevozi zračni teret i poštu prošlo opštu obuku za svijest o sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.7 ovog aneksa;

(c) da je sve osoblje navedeno pod (b) ove tačke kojem je odobren i pristup bez nadzora teretu i pošti na koje su primijenjene potrebne sigurnosne kontrole, prošlo obuku za sigurnost u skladu sa navedenim pod 11.2.3.9 ovog aneksa i uspješno prošlo sigurnosnu provjeru u skladu sa navedenim pod 11.1.2 (b) ovog aneksa;

(d) da su zračni teret koji se može identificirati i zračna pošta koja se može identificirati na koje su prethodno primijenjene sigurnosne kontrole zaštićeni od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti tokom preuzimanja, rukovanja, ograničenog skladištenja, prijevoza i isporuke.

6.5.2.2 Kako bi se osiguralo da su pošiljke na koje su primijenjene potrebne sigurnosne kontrole zaštićene od neovlaštenog manipuliranja tokom operacija koje obavlja odobreni prijevoznik, primjenjuju se svi sljedeći zahtjevi:

(a) pošiljke mora zapakirati ili zapečatiti regulirani agent ili poznati pošiljatelj kako bi svaki pokušaj manipuliranja bio očigledan. Ako to nije moguće, preduzimaju se druge mjere sigurnosti koje osiguravaju nepovredivost pošiljke;

(b) tovarni prostor pregledava se neposredno prije utovara, a nepovredivost tog pregleda se održava do završetka utovara;

(c) tovarni prostor u vozilu u kojem se prevoze pošiljke je zaključan ili zapečaćen, ili ako se radi o vozilima sa stranicama od cerade on je osiguran kablovima TIR kako bi svaki pokušaj manipuliranja bio očigledan, ili se tovarni prostor vozila s niskim dnom drži pod nadzorom;

(d) svaki vozač sa sobom nosi identifikacijsku iskaznicu, pasoš, vozačku dozvolu ili neki drugi dokument s njegovom fotografijom koji je izdala ili koju priznaje nadležni organ. Ta iskaznica ili dokument služi za utvrđivanje identiteta lica koje prima ili isporučuje pošiljke;

(e) u periodu od preuzimanja do isporuke, vozači ne zastaju neplanirano. Ako je to neizbježno, vozač pri povratku provjerava sigurnost tereta i nepovredivost brava i/ili pečata. Ako vozač otkrije bilo kakav dokaz manipuliranja, o tome obavještava svog supervizora i primatelja zračnog tereta ili pošte;

(f) prijevoz se ne smije podugovoriti s trećom stranom, osim ako je i treća strana odobreni prijevoznik u skladu sa navedenim pod 6.5 ovog aneksa ili regulirani agent u skladu sa navedenim pod 6.3 ovog aneksa;

(g) nijedna druga usluga rukovanja zračnim teretom (kao što je ograničeno skladištenje ili zaštita) ne smije se podugovarati ni s jednom drugom stranom osim s reguliranim agentom.

6.5.3 Datum primjene

6.5.3.1 Od 1. januara 2027. u Bosni i Hercegovini kopneni prijevoz pošiljaka zračnog tereta i pošte na koje su prethodno primijenjene sigurnosne kontrole, uključujući prijevoz vozilom s dokumentacijom u obliku zrakoplovnog tovarnog lista i broja leta zračnog prijevoznika u čije se ime obavlja prijevoz, u skladu sa modelom usluge dovoza zračnog tereta cestovnim prijevozom, obavlja samo:

(a) regulirani agent vlastitim sredstvima i resursima kako je opisano u njegovom programu sigurnosti i potvrđeno tokom provjere na licu mjesta u postupku odobravanja;

(b) poznati pošiljatelj, za teret i poštu koji od njega potiču, vlastitim sredstvima i resursima kako je opisano u njegovom programu sigurnosti i potvrđeno tokom provjere na licu mjesta u postupku odobravanja;

(c) prijevoznik kojeg je odobrio nadležni organ u skladu sa navedenim pod 6.5 ovog aneksa i koji je sklopio sporazum o prijevozu s reguliranim agentom ili poznatim pošiljateljem u čije se ime prijevoz obavlja ili, u slučaju djelatnosti usluge dovoza zračnog tereta cestovnim prijevozom, direktno s odgovarajućim zračnim prijevoznikom u čije se ime prijevoz obavlja.

Prvi se stavak ne primjenjuje na prijevoz unutar sigurnosnih zona ograničenog pristupa na aerodromima.

6.6 ZAŠTITA TERETA I POŠTE TOKOM PRIJEVOZA

6.6.1 Zaštita tereta i pošte tokom prijevoza

6.6.1.1 Kako bi se osiguralo da su pošiljke, na koje su bile primijenjene potrebne sigurnosne kontrole, zaštićene od neovlaštenog manipuliranja tokom prijevoza:

(a) pošiljke zapakira ili zapečati regulirani agent ili poznati pošiljatelj, da svaki pokušaj manipuliranja bude očigledan; ako to nije moguće, preduzimaju se druge mjere zaštite koje osiguravaju nepovredivost pošiljke; i

(b) tovarni prostor u vozilu u kojem se prevoze pošiljke je zaključan ili zapečaćen, ili ako se radi o vozilima sa stranicama od cerade, on je osiguran kablovima TIR da svaki pokušaj manipuliranja bude očigledan, ili se tovarni prostor vozila s niskim dnom drži pod nadzorom; i

(c) prijevoznik koji je sklopio sporazum o prijevozu s reguliranim agentom ili poznatim pošiljateljem, osim ako je on sam odobren za reguliranog agenta, treba potvrditi izjavu prijevoznika koja je sadržana u Prilogu 6-E ovog aneksa.

Potpisanu izjavu zadržava regulirani agent ili poznati pošiljatelj u čije se ime prevozi. Na zahtjev, primjerak potpisane izjave se takođe stavlja na raspolaganje ovlaštenom pošiljatelju ili zračnom prijevozniku koji prima pošiljku ili BHDCA.

Ako prijevoznik ima odobrenje BHDCA, u skladu sa navedenim pod 6.5 ovog aneksa, izjava prijevoznika iz prvog stava pod (c) ove tačke može se zamijeniti provjerom statusa

odobrenog prijevoznika u "Bazi podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

Prvi stav pod (c) primjenjuje se do 31. decembra 2026. godine.

6.6.1.2 Navedeno pod 6.6.1.1(b) i (c) ovog aneksa ne primjenjuju se tokom prijevoza na zračnoj strani.

6.6.1.3 Prijevoznik osigurava da osoblje koje prikuplja, prevozi, skladišti i isporučuje zračni teret i poštu, na koje su bile primijenjene sigurnosne kontrole, prođe najmanje sljedeće:

(a) provjeru ličnog integriteta koja se sastoji od provjere identiteta i biografije i/ili dostavljenih referenci;

(b) opštu obuku o podizanju svijesti o sigurnost u skladu sa navedenim pod 11.2.7 ovog aneksa.

6.6.1.4 Svako od osoblja prijevoznika kome je odobren pristup teretu i pošti bez nadzora tokom obavljanja bilo koje od funkcija iz 6.6.1.3 ovog aneksa ili tokom primjene bilo koje sigurnosne kontrole utvrđene u ovom poglavlju je:

(a) prethodno uspješno prošao sigurnosnu provjeru;

(b) prošao obuku u području sigurnosti u skladu sa 11.2.3.9 ovog aneksa.

6.6.1.5 Ako prijevoznik koristi usluge drugog preduzeća za obavljanje jedne ili više funkcija iz 6.6.1.3, takvo drugo preduzeće ispunjava sljedeće uvjete:

(a) sklopilo je prijevoznički ugovor s prijevoznikom;

(b) ne smije dalje podugovarati;

(c) primjenjuje odredbe iz 6.6.1.3. i 6.6.1.4 ovog aneksa, prema potrebi.

Podgovoreni prijevoznik zadržava punu odgovornost za kompletan prijevoz u ime agenta ili pošiljatelja.

6.6.2 Zaštita tereta i pošte tokom rukovanja, skladištenja i utovara u zrakoplov

6.6.2.1 Smatra se da su pošiljke tereta i pošte, koje se nalaze u ključnom dijelu, zaštićene od neovlaštenog manipuliranja.

6.6.2.2 Pošiljke tereta i pošte koje se ne nalaze u ključnom dijelu sigurnosne zone ograničenog pristupa zaštićene su od neovlaštenog manipuliranja dok se ne predaju drugom reguliranom agentu ili zračnom prijevozniku. Pošiljke su smještene u dijelovima prostorija reguliranog agenta u koje je pristup kontroliran, a ako nisu smještene u tim dijelovima smatra se da su zaštićene od neovlaštenog manipuliranja pod uvjetom da su:

(a) fizički zaštićene tako da je spriječeno unošenje zabranjenih predmeta; ili

(b) nisu ostavljene bez nadzora i pristup je ograničen na lica koja sudjeluju u zaštiti i utovaru tereta i pošte u zrakoplov.

6.7 TERET ILI POŠTA VISOKOG RIZIKA (HIGH RISK CARGO AND MAIL - HRCM)

Odredbe koje se odnose na teret i poštu visokog rizika utvrđene su u Prilogu V ovog pravilnika.

6.8. Neprimjenjivo.

PRIOLOG 6-A

IZJAVA O OBAVEZAMA – REGULIRANI AGENT

U skladu sa Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva,

Izjavljujem,

- da su po mom najboljem saznanju, informacije sadržane u programu sigurnosti preduzeća istinite i tačne,

- da će se prakse i postupci navedeni u ovom programu sigurnosti provoditi i održavati na svim lokacijama koje su obuhvaćene programom sigurnosti,

- da će se program sigurnosti prilagoditi i izmijeniti kako bi se uskladio sa svim budućim relevantnim promjenama primjenjivih propisa u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, osim ako [naziv poduzeća] obavijesti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine da više ne želi djelovati kao regulirani agent,

- da će [naziv poduzeća] u pisanom obliku obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine o:

(a) manjim promjenama u svom programu sigurnosti, kao što su naziv preduzeća, licu odgovornom za sigurnost ili podacima za kontakt, promjeni lica kome je potreban pristup "Bazi podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja", odmah, a najkasnije u roku od 10 radnih dana, i

(b) većim planiranim promjenama, kao što su novi postupci sigurnosnih pregleda, veći građevinski radovi koji bi mogli uticati na usklađenost s primjenjivim propisima u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, ili promjena sjedišta/adrese, najmanje 15 radnih dana prije njihovog početka/planirane promjene,

- da će [naziv poduzeća], kako bi se osigurala usklađenost s primjenjivim propisima, u slučaju potrebe, u potpunosti saradivati u svim inspekcijama i nadzorima, te da će na zahtjev inspektora i ovlaštenog lica omogućiti pristup svim dokumentima,

- da će [naziv poduzeća] obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine o svim ozbiljnim narušavanjima sigurnosnih mjera i o svim sumnjivim okolnostima koje bi mogle biti važne za sigurnost zračnog tereta/pošte, a posebno o svakom pokušaju skrivanja zabranjenih predmeta u pošiljkama,

- da će [naziv poduzeća] za sve relevantno osoblje osigurati obuku u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva i da su upoznati s njihovim odgovornostima u odnosu na sigurnost u okviru programa sigurnosti preduzeća; i

- da će [naziv poduzeća] obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, ako:

(a) prestane poslovati;

(b) ako se prestane baviti zračnim teretom/poštom; ili

(c) ako više ne može ispunjavati zahtjeve u skladu sa primjenjivim propisima u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine.

Preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Ime i prezime:

Pozicija u preduzeću:

Datum:

Potpis:

PRIOLOG 6-B

INSTRUKCIJE ZA POZNATE POŠILJATELJE

Ove instrukcije će vam pomoći prilikom procjene vaših postojećih sigurnosnih postupaka u odnosu na potrebne kriterije za poznate pošiljatelje kako su opisani Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva (u daljem tekstu: Pravilnik). One bi trebale da omoguće da se uvjerite da ispunjavate zahtjeva prije organiziranja službene validacije na licu mjesta.

Važno je omogućiti stručnom licu/inspektoru BHDCA razgovor s pravim ljudima tokom procjene (npr. licem odgovornim za sigurnost i licem odgovornim za zapošljavanje osoblja). Za bilježenje procjene koristi se kontrolna lista iz Priloga 6-C Aneksa IV Pravilnika. Nakon popunjavanja kontrolne liste za procjenu, s podacima sadržanim u njoj postupa se kao s povjerljivim podacima.

Imajte na umu da su dvije vrste pitanja na kontrolnoj listi: (1) ona za koju negativan odgovor automatski znači da ne možete biti prihvaćeni kao poznati pošiljatelj i (2) ona koja se koriste za dobijanje opšte slike vaših odredbi sigurnosti kako bi se validatoru omogućilo donošenje opšteg zaključka. Pitanja na koja negativan odgovor automatski rezultira ocjenom "ne zadovoljava" označena su **podebljanim slovima** u zahtjevima u nastavku. Ako je navedeno "ne zadovoljava" za zahtjeve navedene **podebljanim slovima**, objasniće vam se razlozi za to i dati savjeti o prilagodba koje je potrebno izvršiti za prolaz.

Ako ste nositelj odobrenja AEO u skladu sa članom 7. Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 58/15) i članom 23. Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23) koji se odnosi na tzv. odobrenja AEOF i AEOS i te ako su lokaciju za koju ste zatražili status poznatog pošiljatelja uspješno pregledali nadležni carinski organi na datum ne više od tri godine prije datuma podnošenja zahtjeva za dobijanje statusa poznatog pošiljatelja, dužni ste ispuniti - a vaš pravni zastupnik mora potpisati - Dio 1 koji se tiče organizacije i odgovornosti, kao i izjavu o obavezama "Kontrolne liste za validaciju poznatih pošiljatelja" iz Priloga 6-C ovog aneksa.

Ako ste nositelj certifikata AEO iz člana 23. stav 1) tačka b) ili člana 23. stav 3) Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/19, 54/19, 21/20, 47/21, 49/21, 4/22 i 6/23) (tzv. certifikati AEOF i AEOS), te ako su lokaciju za koju ste zatražili status poznatog pošiljatelja uspješno pregledala carinska tijela na datum ne više od tri godine prije datuma podnošenja zahtjeva za dobijanje statusa poznatog pošiljatelja, dužni ste ispuniti - a vaš pravni zastupnik mora potpisati - Dio 1. koji se tiče organizacije i odgovornosti, kao i izjavu o obavezama "Kontrolne liste za vrednovanje poznatih pošiljatelja" iz Dodatka 6-C ovog aneksa.

Uvod

Teret mora poticati od vašeg preduzeća na lokaciji na kojoj se obavlja inspekcija. Ovo obuhvata proizvodnju na lokaciji i aktivnosti preuzimanja i pakiranja (pick and pack) kad se predmeti ne prepoznaju kao zračni teret dok nisu odabrani za izvršenje naloga. (Takođe vidjeti Napomene)

Takođe **ćete morati odrediti kad pošiljka tereta/pošte postaje prepoznata kao zračni teret/zračna pošta** i pokazati da ste uveli odgovarajuće mjere za njihovu zaštitu od neovlaštenog diranja ili manipuliranja. To uključuje detalje u vezi s pripremom, pakiranjem, skladištenjem i/ili otpremom.

Organizacija i odgovornosti

Bićete dužni dati detalje o vašoj organizaciji (naziv, poreski broj ili broj pri privrednoj komori ili broj iz registra poslovnih subjekata, ako se primjenjuje, broj odobrenja AEO i datum posljednjeg pregleda, te lokacije od strane nadležnih carinskih organa, ako je primjenjivo), adresu lokacije koja će se procjenjivati i adresu sjedišta organizacije (ako se razlikuje od lokacije koja će se procjenjivati). Potrebno je navesti datum posljednje procjene i posljednju jedinstvenu alfanumeričku oznaku (ako je primjenjivo), kao i prirodu poslovanja, približan broj zaposlenih na lokaciji, ime i prezime i funkciju lica odgovornog za sigurnost zračnog tereta/zračne pošte i podatke za kontakt.

Postupak zapošljavanja osoblja

Bićete dužni dati detalje o postupcima zapošljavanja cjelokupnog osoblja (stalnog, privremenog ili agencijskog, vozača) s pristupom zračnom teretu/zračnoj pošti koja se može identificirati. Postupak zapošljavanja uključuje **provjeru prije zapošljavanja ili sigurnosnu provjeru** u skladu sa navedenim pod 11.1. Aneksa IV Pravilnika.

Službena validacija na licu mjesta uključuje razgovor s licem zaduženim za zapošljavanje osoblja. On/ona će morati dati na uvid dokaze o postupcima preduzeća (npr. prazne obrasce).

Postupak obuke osoblja u području sigurnosti

Bićete dužni dokazati da je **sve osoblje** (stalno, privremeno ili agencijsko osoblje, vozači) **s pristupom zračnom teretu/zračnoj pošti prošlo odgovarajuću obuku o pitanjima podizanja svijesti o sigurnosti**. Ova obuka odvijaće se u skladu sa navedenim pod 11.2.7. Aneksa IV Pravilnika. Zapise o pojedinačnoj obuci treba čuvati u dosijeu. **Osim toga, od vas će se tražiti da pokažete da je sve relevantno osoblje koje provodi**

sigurnosne kontrole prošlo obuku ili periodičnu obuku u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika.

Fizičko osiguranje

Bićete dužni pokazati kako je zaštićena vaša lokacija (npr. fizička ograda ili prepreka) i da su uspostavljeni odgovarajući postupci kontrole pristupa. Prema potrebi, bićete dužni dati podatke o svakom alarmnom i/ili CCTV sistemu. **Neophodno je da se kontrolira pristup području u kojem se obrađuje ili skladišti zračni teret/zračna pošta**. Sva vrata, prozori i druge tačke pristupa zračnom teretu/pošti moraju biti osigurani ili podlijevati kontroli pristupa.

Priprema (prema potrebi)

Bićete dužni pokazati da je pristup području u kojem se obavlja priprema kontroliran i da se nadzire postupak pripreme. Ako se proizvod tokom pripreme može identificirati kao zračni teret/zračna pošta, **biće potrebno dokazati da su preduzete mjere sigurnosti zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštene manipulacije ili zloupotrebe**.

Pakiranje (prema potrebi)

Bićete dužni pokazati da je pristup području u kojem se obavlja pakiranje kontroliran i da se nadzire postupak pakiranja. Ako se proizvod tokom pakiranja može identificirati kao zračni teret/zračna pošta, **biće potrebno dokazati da su preduzete mjere zaštite zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštene manipulacije ili zloupotrebe**.

Bićete dužni dati detalje o postupku pakiranja i dokazati da su svi gotovi proizvodi provjereni prije pakiranja.

Bićete dužni opisati gotovo vanjsko pakiranje i dokazati da je čvrsto. Takođe ste dužni pokazati kako je gotovo vanjsko pakiranje osjetljivo na zloupotrebu, na primjer korištenjem numerirane plombe, sigurnosne trake, posebnih pečata ili kartonskih kutija učvršćenih samoljepljivom trakom. Takođe ste dužni pokazati da se ti predmeti čuvaju u sigurnim uvjetima kad nisu korišteni i da se kontrolira njihovo izdavanje.

Skladištenje (prema potrebi)

Bićete dužni pokazati da je pristup skladišnom prostoru kontroliran. Ako se proizvod tokom skladištenja može identificirati kao zračni teret/zračna pošta, **biće potrebno dokazati da su preduzete mjere zaštite zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštene manipulacije ili zloupotrebe**.

Konačno, **bićete dužni dokazati da se gotovi i pakirani zračni teret/zračna pošta provjerava prije otpreme**.

Otprema (prema potrebi)

Bićete dužni pokazati da je pristup području otpreme kontroliran. Ako se proizvod tokom otpreme može identificirati kao zračni teret/zračna pošta, **biće potrebno dokazati da su preduzete mjere zaštite zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštene manipulacije ili zloupotrebe**.

Prijevoz

Bićete dužni dati detalje o načinu prijevoza tereta/pošte reguliranom agentu.

Ako koristite vlastiti prijevoz, bićete dužni pokazati da je obučenos vaših vozača na zahtijevanom nivou. **Ako vaše preduzeće koristi podizvođača, bićete dužni osigurati da (a) vi zapečatite ili pakirate zračni teret/zračnu poštu, kako biste osigurali da svaka zloupotreba bude očita i da (b) izjava prijevoznika kako je navedena u Prilogu 6-E Pravilnika bude potpisana od strane prijevoznika**.

Ako ste odgovorni za prijevoz zračnog tereta/pošte, bićete dužni pokazati da se prijevozna sredstva **moгу osigurati**, bilo putem plombi, ako je izvodljivo, ili bilo kojom drugom metodom. Prilikom korištenja numeriranih plombi, bićete dužni dokazati da je pristup plombama kontroliran i da se brojevi bilježe. Ako se koriste druge metode, bićete dužni pokazati kako ste osigurali da zloupotreba tereta/pošte bude očita i/ili kako je očuvana njihova sigurnost. Osim toga, bićete dužni pokazati da su uspostavljene

sve mjere za provjeru identiteta vozača vozila koji preuzimaju vaš zračni teret/zračnu poštu.

Takođe ćete biti dužni pokazati da ste osigurali sigurnost tereta/pošte nakon napuštanja prostorija. **Bićete dužni dokazati da je zračni teret/zračna pošta zaštićena od neovlaštene manipulacije tokom prijevoza.**

Nećete morati pružiti dokaze o obučenosti vozača niti kopiju izjave prijevoznika ako je regulirani agent organizirao preuzimanje zračnog tereta/zračne pošte iz vaših prostorija.

Odgovornosti pošiljatelja

Bićete dužni izjaviti da ćete prihvatiti nenajavljene inspekcije inspektora BHDCA za potrebe nadzora tih standarda.

Takođe ćete biti dužni izjaviti da ćete dati BHDCA potrebne detalje odmah ili najmanje u roku od 10 radnih dana ako:

(a) je cjelokupna odgovornost za sigurnost dodijeljena drugom licu od imenovanog,

(b) postoje druge izmjene u odnosu na prostorije ili postupke koje mogu značajno uticati na sigurnost,

(c) vaše preduzeće prestaje s radom, više se ne bavi zračnim teretom/zračnom poštom ili više ne može ispunjavati uvjete iz Pravilnika.

Konačno, bićete dužni dati izjavu o održavanju standarda sigurnosti do sljedećeg službene procjene na licu mjesta i/ili sljedeće inspekcije.

Tada ćete biti dužni preuzeti punu odgovornost za izjavu i potpisati dokument o procjeni.

NAPOMENE

Eksplozivne i zapaljive naprave

Sastavljene eksplozivne i zapaljive naprave smiju se prenositi u pošiljkama tereta ako su u potpunosti ispunjeni zahtjevi svih pravila sigurnosti (safety).

Pošiljke iz drugih izvora

Provjereni pošiljatelj može reguliranom agentu proslijediti pošiljke koje ne potiču od njega samog, pod uvjetom:

(a) da su one odvojene od pošiljaka koje potiču od njega, i

(b) da je porijeklo jasno naznačeno na pošiljci ili na pratećoj dokumentaciji.

Sve takve pošiljke se prije utovara u zrakoplov moraju pregledati.

PRILOG 6-C

KONTROLNA LISTA ZA ODOBRAVANJE POZNA-TIH POŠILJATELJA

Uputstva za popunjavanje:

Prilikom popunjavanja ovog obrasca, molimo uzmite u obzir da:

- Stavke označene (*) su obavezni podaci i MORAJU biti popunjene.

- Ako odgovor na bilo koje pitanje **podebljanim slovima** je NE, validacija MORA biti procijenjena ocjenom NE ZADOVOLJAVA. To se ne odnosi na slučajeve kad se pitanja ne primjenjuju.

- Sveukupna procjena može biti **ZADOVOLJAVA** ako je pošiljatelj potpisao izjavu o obavezama na zadnjoj strani.

- BHDCA mora zadržati originalnu izjavu o obavezama ili joj ona mora biti dostupna do prestanka važenja validacije. Kopiju izjave takođe treba dati pošiljatelju.

DIO 1

Organizacija i odgovornosti

1.1 Datum validacije (*)	
dd/mm/gggg	
1.2 Datum prethodne validacije i jedinstvena oznaka ako se primjenjuje	
dd/mm/gggg	
UNI	
1.3 Naziv organizacije koja se procjenjuje/validira (*)	
Naziv	

Poreski broj/broj pri privrednoj komori/broj iz registra poslovnih subjekata (ako se primjenjuje)	
1.4 Podaci o odobrenju AEOF ili AEOS, ako je primjenjivo	
Broj odobrenja AEO	
Datum kada su carinski organi zadnji put pregledali ovu lokaciju	
1.5 Adresa lokacije koja se procjenjuje/validira (*)	
Broj/jedinica/zgrada	
Ulica	
Grad	
Pošanski broj	
Država	
1.6 Adresa sjedišta organizacije (ako se razlikuje od lokacije koja se procjenjuje, pod uvjetom da su u istoj državi)	
Broj/jedinica/zgrada	
Ulica	
Grad	
Pošanski broj	
Država	
1.7 Priroda poslovanja – vrste tereta s kojima se radi	
1.8 Je li podnositelj zahtjeva odgovoran za:	
(a) Pripremu	
(b) Pakiranje	
(c) Skladištenje	
(d) Otpremu	
(e) Ostalo – molimo navesti	
1.9 Približni broj zaposlenih na lokaciji	
1.10 Ime i prezime i funkcija lica odgovornog za sigurnost zračnog tereta/zračne pošte (*)	
Ime	
Pozicija	
1.11 Broj telefona za kontakt	
Br. telefona	
1.12 Adresa e-pošte (*)	
Adresa elektronske pošte	

DIO 2

Zračni teret/zračna pošta koji se mogu identificirati kao zračni teret/zračna pošta

Cilj: Odrediti tačku (ili: mjesto) kad postaje moguće identificirati teret/poštu kao zračni teret/zračnu poštu.

2.1 Inspekcijom pripreme, pakiranja, skladištenja, odabira, otpreme i svih drugih odgovarajućih područja, utvrditi gdje i kako postaje moguće identificirati pošiljku zračnog tereta/zračne pošte kao takvu.

Opisati:

Važno (NB): **Potrebno je dati detaljne informacije o zaštiti zračnog tereta/zračne pošte koja se može identificirati od neovlaštene manipulacije ili zloupotrebe u dijelovima od 5 do 8.**

DIO 3

Zapošljavanje i obuka osoblja

Cilj: Osigurati da je sve osoblje (stalno, privremeno, agencijsko, vozači) s pristupom zračnom teretu/zračnoj pošti koja se može identificirati kao zračni teret/zračna pošta prošlo odgovarajuću provjeru prije zapošljavanja i/ili sigurnosnu provjeru i da je obučeno u skladu sa navedenim u 11.2.7 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva (u daljem tekstu: Pravilnik). Osim toga, osigurati da je osoblje koje obavlja sigurnosne kontrole koje se odnose na zalihe obučeno u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika.

Jesu li pitanja 3.1 i 3.2 **podebljana** ili ne (prema tome odgovor NE na njih mora biti ocijenjen kao ne zadovoljava) zavisi od primjenjivih propisa Bosne i Hercegovine. Međutim, najmanje jedno od ta dva pitanja mora biti **podebljanim** slovima, čime bi takođe trebalo biti dopušteno da kad je izvršena sigurnosna provjera, više ne bude potrebna provjera prije zapošljavanja. Lice koje je odgovorno za provođenje sigurnosnih kontrola u svakom slučaju mora biti **podvrgnuto sigurnosnoj provjeri.**

3.1 Postoji li postupak zapošljavanja za sve osoblje s pristupom zračnom teretu/zračnoj pošti koja se može identificirati, a koji uključuje provjeru prije zapošljavanja u skladu sa navedenim pod 11.1.4. Aneksa IV Pravilnika?

DA ili NE	
Ako DA, koju vrstu	
3.2 Uključuje li taj postupak zapošljavanja i sigurnosnu provjeru, uključujući provjeru krivične evidencije, u skladu sa navedenim pod 11.1.3. Aneksa IV Pravilnika?	
DA ili NE	
Ako DA, koju vrstu	
3.3 Uključuje li postupak imenovanja lica odgovornog za primjenu i nadzor primjene sigurnosnih kontrola na lokaciji zahtjev za sigurnosnu provjeru, uključujući provjeru krivične evidencije u skladu sa navedenim pod 11.1.3. Aneksa IV Pravilnika?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
3.4 Prolazi li osoblje s nenadziranim pristupom zračnom teretu/zračnoj pošti koja se može identificirati i osoblje koje provodi sigurnosne kontrole obuke iz područja sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.3.9. prije nego što dobije nenadzirani pristup zračnom teretu/zračnoj pošti koja se može identificirati?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
3.5 Prolazi li osoblje (kako je navedeno gore) obuku za obnavljanje znanja u skladu sa učestalošću određenom za ovu vrstu obuke?	
DA ili NE	
3.6 Procjena – Jesu li mjere dovoljne kako bi se osiguralo da je osoblje s pristupom zračnom teretu/zračnoj pošti koja se može identificirati i osoblje koje provodi sigurnosne kontrole na pravilan način zaposleno i obučeno u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	

DIO 4

Fizička sigurnost

Cilj: Utvrditi postoji li dovoljan nivo(fizičke) sigurnosti na lokaciji ili u prostorijama za zaštitu zračnog tereta/zračne pošte koja se može identificirati od neovlaštenog manipuliranja.

4.1 Je li lokacija zaštićena fizičkom ogradom ili preprekom?	
DA ili NE	
4.2 Podliježu li sve tačke pristupa lokaciji kontroli pristupa?	
DA ili NE	
4.3 Ako DA, jesu li tačke pristupa ...?	
S osobljem	
Ručna	
Automatska	
Elektronska	
Ostalo, navedite	
4.4 Je li zgrada čvrste gradnje?	
DA ili NE	
4.5 Ima li zgrada efikasan alarmni sistem?	
DA ili NE	
4.6 Ima li zgrada efikasan CCTV sistem?	
DA ili NE	
4.7 Ako da, bilježe li se slike koje prenosi CCTV?	
DA ili NE	
4.8 Jesu li sva vrata, prozori i druge tačke pristupa zračnom teretu/pošti koja se može identificirati osigurani ili podliježu kontroli pristupa?	
DA ili NE	
4.9 Ako ne, navedite razloge	
4.10 Procjena: Jesu li mjere koje je preduzela organizacija dovoljne za sprečavanje neovlaštenog pristupa onim dijelovima lokacije i prostorija u kojima se zračni teret/zračna pošta koja se može identificirati obrađuje ili skladišti?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	

Dio 5

Priprema

Cilj: Zaštita zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili zloupotrebe.

Odgovorite na sljedeća pitanja kada se proizvod može identificirati kao zračni teret/zračna pošta tokom postupka pripreme.

5.1 Postoji li kontrola pristupa području u kojem se odvija priprema?	
DA ili NE	
5.2 Ako DA, kakva?	

5.3 Nadzire li se postupak pripreme?	
DA ili NE	
5.4 Ako DA, kako?	
5.5 Jesu li uspostavljene kontrole za sprečavanje zloupotrebe u fazi pripreme?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
5.6 Procjena: Jesu li mjere koje je preduzela organizacija dovoljne za zaštitu zračnog tereta/zračne pošte koja se može identificirati od neovlaštenog manipulacije ili zloupotrebe tokom pripreme?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	

Dio 6

Pakiranje

Cilj: Zaštita zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili zloupotrebe.

Odgovorite na sljedeća pitanja kada se proizvod može identificirati kao zračni teret/zračna pošta tokom postupka pakiranja.

6.1 Nadzire li se postupak pakiranja?	
DA ili NE	
6.2 Ako DA, kako?	
6.3 Molimo opišite gotovo vanjsko pakiranje:	
(a) Je li gotovo vanjsko pakiranje čvrsto?	
DA ili NE	
Opisati:	
(b) Je li gotovo vanjsko pakiranje osjetljivo na zloupotrebu?	
DA ili NE	
Opisati:	
6.4 (a) Koriste li se numerirane plombe, sigurnosne trake, posebni pečati ili kartonske kutije učvršćene samoljepljivom trakom kako bi zračni teret/zračna pošta bila osjetljiva na zloupotrebu?	
DA ili NE	
Ako DA:	
6.4 (b) Čuvaju li se plombe, sigurnosne trake ili posebni pečati u sigurnim uvjetima kad se ne koriste?	
DA ili NE	
Opisati:	
6.4 (c) Kontrolira li se izdavanje numeriranih plombi, sigurnosne trake i/ili pečata?	
DA ili NE	
Opisati:	
6.5 Ako je odgovor na pitanje 6.4. (a) DA, na koji način se kontrolira?	
6.6 Procjena: Jesu li postupci pakiranja dovoljni za zaštitu zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja i/ili zloupotrebe?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	

DIO 7

Skladištenje

Cilj: Zaštita zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili zloupotrebe.

Odgovorite na sljedeća pitanja kada se proizvod može identificirati kao zračni teret/zračna pošta tokom postupka skladištenja.

7.1 Skladišti li se gotov i pakiran zračni teret/zračna pošta na sigurnom i provjerava li se je li došlo do zloupotrebe?	
DA ili NE	
7.2 Procjena: Jesu li postupci skladištenja dovoljni za zaštitu zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja i/ili zloupotrebe?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	

DIO 8

Otprema

Cilj: Zaštita zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili zloupotrebe.

Odgovorite na sljedeća pitanja kada se proizvod može identificirati kao zračni teret/zračna pošta tokom postupka otpreme.

8.1 Postoji li kontrola pristupa području u kojem se odvija otprema?	
DA ili NE	
8.2 Ako DA, kakva?	

8.3 Ko ima pristup području u kojem se odvija otprema?
Zaposleni?
DA ili NE
Vozači?
DA ili NE
Posjetitelji?
DA ili NE
Podizvođači?
DA ili NE
8.4 Procjena: Je li zaštita dovoljna kako bi se zračni teret/zračna pošta zaštitila od neovlaštenog manipuliranja ili zloupotrebe u području u kojem se odvija otprema?
DA ili NE
Ako NE, navedite razloge

DIO 8A

Pošiljke iz drugih izvora

Cilj: uspostaviti postupke za neosigurane pošiljke.

Odgovorite na ova pitanja samo ako se pošiljke za zračni prijevoz prihvataju od drugih preduzeća.

8.A.1 Prihvata li poduzeće pošiljke tereta namijenjene zračnom prijevozom od drugih preduzeća?

DA ili NE

8.A.2 Ako DA, kako su one odvojene od vlastitog tereta preduzeća i kako ih regulirani agent/prijevoznik prepoznaje?

DIO 9

Prijevoz**Cilj: Zaštita zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili zloupotrebe.**

9.1 Kako se zračni teret/zračna pošta prenosi reguliranom agentu?

(a) Od strane ili u ime reguliranog agenta?

DA ili NE

(b) Vlastitim prijevozom pošiljatelja?

DA ili NE

(c) Putem podizvođača kojeg je angažirao pošiljatelj?

DA ili NE

9.2 Kada pošiljatelj angažira podizvođača:

- je li zračni teret/zračna pošta plombirana ili pakirana prije prijevoza kako bi se osigurala osjetljivost na zloupotrebu? i
- je li prijevoznik potpisao izjavu prijevoznika?

DA ili NE

Odgovorite samo na pitanja na koja se primjenjuju 9.1(b) ili 9.1(c)

9.3 Može li se teretni odjeljak vozila za prijevoz osigurati?

DA ili NE

Ako DA, navedite kako ...

9.4 (a) Ako se teretni odjeljak vozila za prijevoz može osigurati, koriste li se numerirane plombe?

DA ili NE

(b) Ako se koriste numerirane plombe, kontrolira li se pristup plombama i bilježe li se brojevi po izdavanju?

DA ili NE

Ako DA, navedite kako

9.5 Ako se teretni odjeljak vozila za prijevoz ne može osigurati, je li zračni teret/zračna pošta osjetljiva na zloupotrebu?

DA ili NE

9.6 Ako DA, opišite način na koji zloupotreba postaje očita.

9.7 Ako NE, na koji način se osigurava?

9.8 Procjena: Jesu li mjere dovoljne za zaštitu zračnog tereta/zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja za vrijeme prijevoza?

DA ili NE

Ako NE, navedite razloge

IZJAVA O OBAVEZAMA**Izjavljujem:**

- da prihvatam nenajavljene inspekcije inspektora BHDCA za potrebe nadzora ovih standarda. Ako inspektori otkriju ozbiljna narušavanja sigurnosti, to može dovesti do povlačenja mog statusa poznatog pošiljatelja.

- dostaviću BHDCA potrebne podatke odmah ili najmanje u roku od 10 radnih dana ako:

- je sveukupna odgovornost za sigurnost dodijeljena drugom licu od imenovanog pod 1.10,

- postoje druge izmjene u odnosu na prostorije ili postupke koje mogu značajno uticati na sigurnost, i

- preduzeće prestaje s radom, više se ne bavi zračnim teretom/zračnom poštom ili više ne može ispunjavati uvjete odgovarajućeg zakonodavstva Bosne i Hercegovine.

- održavaću standard sigurnosti do sljedeće službene validacije na licu mjesta i/ili sljedeće inspekcije.

- preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Potpis
Pozicija u preduzeću

Procjena (i obavještenje)

Zadovoljava/Ne zadovoljava
Ako sveukupna procjena glasi ne zadovoljava, u nastavku navedite područja u kojima pošiljatelj ne zadovoljava zahtijevane standarde sigurnosti ili gdje postoji određena slabost. Takođe, priložite savjete u vezi s potrebnim ispravkama kako bi se ispunili traženi standardi za zadovoljavajuću ocjenu.
Potpis
(Ime i prezime validatora)

PRILOG 6-C2

Neprijmjenjivo.

PRILOG 6-C3

Neprijmjenjivo.

PRILOG 6-C4

Neprijmjenjivo.

PRILOG 6-D**IZJAVA O OBAVEZAMA – ODOBRENI PRIJEVOZNIK**

U skladu sa Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva,

Izjavljujem

- da su po mom najboljem saznanju informacije sadržane u programu sigurnosti preduzeća istinite i tačne;

- da će se prakse i postupci navedeni u ovom programu sigurnosti provoditi i održavati na svim lokacijama koje su obuhvaćene programom;

- da će se program sigurnosti prilagoditi i izmijeniti kako bi se uskladio sa svim budućim relevantnim promjenama primjenjivih propisa Bosne i Hercegovine, osim ako [naziv preduzeća] obavijesti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine da više ne želi djelovati kao odobreni prijevoznik;

- da će [naziv poduzeća] u pisanom obliku obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine o:

a) manjim promjenama u svom programu sigurnosti, kao što su naziv preduzeća ili ime i prezime lica odgovornog za sigurnost ili podaci za kontakt, odmah, a najkasnije u roku od 10 radnih dana;

b) većim planiranim promjenama, kao što su proceduralne promjene koje bi mogle uticati na njegovu usklađenost s primjenjivim propisima, ili promjena sjedišta ili adrese, najmanje 15 radnih dana prije njihova početka, odnosno, planirane promjene.

- da će [naziv preduzeća], kako bi osiguralo usklađenost s odgovarajućim zakonodavstvom, u slučaju potrebe u potpunosti saradivati u svim inspekcijama, te da će na zahtjev inspektora omogućiti pristup svim dokumentima;

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine o svim ozbiljnim probojima sigurnosnih mjera i o svim sumnjivim okolnostima koje bi mogle biti važne za sigurnost zračnog tereta ili pošte, a posebno o

svakom pokušaju skrivanja zabranjenih predmeta u pošiljkama i/ili ometanja sigurnog prijevoza;

- da će [naziv preduzeća] za sve relevantno osoblje osigurati obuku u skladu sa Poglavljem 11 Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva i da će ih upoznati s njihovim odgovornostima u pogledu sigurnosti u okviru programa sigurnosti preduzeća;

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ako:

(a) prestane poslovati;

(b) više nije uključeno u prijevoz zračnog tereta/zračne pošte;

(c) više ne može ispunjavati zahtjeve primjenjivih propisa Bosne i Hercegovine.

Preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Ime i prezime:

Pozicija u preduzeću:

Naziv i registrirana adresa preduzeća:

Datum:

Potpis:

PRILOG 6-E

IZJAVA PRIJEVOZNIKA

U skladu sa Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva,

Potvrđujem da će se pri preuzimanju, prenošenju, skladištenju i isporuci zračnog tereta/zračne pošte nad kojima su bile obavljene sigurnosne kontrole [u ime naziv reguliranog agenta /zračnog prijevoznika koji primjenjuje sigurnosne kontrole za teret ili poštu/poznatog pošiljatelja], poštovati sljedeći sigurnosni postupci:

- Sve osoblje koje prevozi zračni teret/poštu će proći opću obuku za podizanje svijesti o sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.7 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva. Osim toga, ako je tom osoblju odobren nenadzirani pristup teretu i pošti na koje su bile primijenjene potrebne sigurnosne kontrole, to osoblje će proći obuku iz sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.3.9 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

- Integritet svih zaposlenih koji imaju pristup zračnom teretu/zračnoj pošti provjeravaće se. Ta provjera uključuje, najmanje, provjeru identiteta (ako je moguće pomoću identifikacijske isprave s fotografijom, vozačke dozvole ili pasoša) i provjeru biografije i/ili priloženih reference;

- Tovarni prostor u vozilima biće zaključan ili zapečaćen. Vozila sa stranicama od cerade osiguravaće se kablovima TIR. Tovarni prostor u vozilima s niskim dnom držaće se tokom prijevoza zračnog tereta pod nadzorom;

- Neposredno prije utovara, tovarni prostor u vozilu se pregleda i integritet pregleda se održava sve dok se utovar ne završi;

- Svaki vozač nosiće sa sobom ličnu kartu, pasoš, vozačku dozvolu ili neki drugi dokument s njegovom fotografijom, koji je izdalo ili koje priznaju nadležni organi;

- Vozači se neće neplanirano zaustavljati između mjesta preuzimanja i mjesta isporuke. Kada je to neizbježno, vozač će pri povratku provjeravati sigurnost tereta i nepovredivost brava i/ili pečata. Ako vozač otkrije bilo kakav dokaz manipuliranja, on će o tome obavijestiti svog pretpostavljenog i njegov zračni teret/pošta se neće isporučiti bez obavještenja pri dostavi;

- Prijevoz neće biti podugovoren s trećim licima, osim ako treća strana:

(a) ima prijevoznički ugovor s reguliranim agentom ili poznatim pošiljateljem odgovornim za prijevoz [isti naziv kao gore]; ili

(b) je odobrena ili certificirana od strane BHDCA; ili

(c) ima zaključen prijevoznički ugovor s dolje potpisanim prijevoznikom u kojem se zahtijeva da treća strana ne smije sklopiti podugovor i da primjenjuje sigurnosne postupke iz ove izjave. Dolje potpisani prijevoznik zadržava punu odgovornost za kompletan prijevoz u ime reguliranog agenta ili poznatog pošiljatelja, i

- Ni za koje druge usluge (npr. skladištenje) ne sklapaju se podizvođački ugovori s bilo kojom drugom stranom osim reguliranog agenta ili subjekta koje je BHDCA certificirala ili odobrila i uvrstila u listu za pružanje tih usluga.

Preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu

Ime i prezime:

Pozicija u preduzeću:

Naziv i adresa preduzeća:

Datum:

Potpis:

PRILOG 6-F

Neprijmjenjiv.

PRILOG 6-G

Neprijmjenjiv.

PRILOG 6-H1

Neprijmjenjiv.

PRILOG 6-H2

Neprijmjenjiv.

PRILOG 6-H3

Neprijmjenjiv.

PRILOG 6-I

Odredbe koje se odnose na teret visokog rizika utvrđene su u Prilogu V ovog pravilnika.

PRILOG 6-J

Odredbe za upotrebu opreme za sigurnosni pregled utvrđene su u Prilogu V ovog pravilnika.

PRILOG 6-K

PROGRAM SIGURNOSTI ODOBRENOG PRIJEVOZNIKA

Uvod

Ovaj obrazac programa sigurnosti odobrenog prijevoznika osmišljen je kako bi vam pomogao da opišete i ocijenite svoje postojeće mjere opreza na osnovu kriterija za prijevoznike utvrđenih u tački 6.5. **Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.** Svrha je da osigura da ispunjavate zahtjeve prije nego što budete predmet službene provjere.

Podnositelj zahtjeva dostavlja Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine program sigurnosti. Program opisuje metode i postupke kojih se prijevoznik pridržava kako bi ispunio zahtjeve utvrđene Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

Program sigurnosti odobrenog prijevoznika zaštićen je od neovlaštenog pristupa i upotrebljava se samo unutar preduzeća jer sadržava informacije relevantne za sigurnost. Sva lica kojima su povjereni zadaci sigurnosti civilnog zrakoplovstva moraju imati dokazivo poznavanje sadržaja iz sigurnosti i sposobnost da ga primijene.

Uputstva za popunjavanje:

- Ako se određeni postupci ne primjenjuju na vašu operativnu lokaciju, to mora biti naznačeno u programu sigurnosti odobrenog prijevoznika.

- Ako u budućnosti izmijenite poglavlje ovog programa sigurnosti, zabilježite datum promjene odgovarajućeg poglavlja u sadržaju i dostavite cijeli program sigurnosti prijevoznika s izmjenama Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine. **Dodatno, izmjene programa sigurnosti odobrenog prijevoznika moraju biti istaknute bojom.**

Sadržaj

Poglavlje	Sadržaj	Datum posljednje izmjene
1	Kontakt podaci	
2	Osoblje	
3	Prijevoz i sigurnost zračnog tereta i pošte	
4	Ograničeno skladištenje/pretovar zračnog tereta i pošte	
5	Interno osiguranje kvaliteta	
6	Unutrašnja prijetnja i kultura sigurnosti	
7	Dodaci: državni zahtjevi	

POGLAVLJE 1.**Kontakt podaci**

1.1 Naziv, registrirana adresa i podaci za kontakt prijevoznika

Molimo da navedete naziv, punu adresu i podatke za kontakt (telefon, e-pošta itd.) sjedišta preduzeća. Napominjemo da će se vašem preduzeću izdati odobrenje pod službenim imenom preduzeća upisanim u trgovački registar. Mali ili samostalni preduzetnici odobravaju se kao prijevoznici pod svojim imenom i prezimenom (kako je navedeno u dozvoli za obavljanje djelatnosti).

Molimo da navedete PDV broj/broj pri privrednoj komori/broj iz registra poslovnih subjekata (ako se primjenjuje).

1.2 Lice odgovorno za provođenje programa sigurnosti odobrenog prijevoznika (rukovoditelj sigurnosti)

Navedite ime i prezime i podatke za kontakt (telefon, e-pošta itd.) lica odgovornog za sastavljanje programa sigurnosti, njegovo provođenje i usklađenost.

1.3 Samopredstavljanje preduzeća

Molimo da navedete detaljne informacije o konkretnim poslovnim aktivnostima svog preduzeća, posebno:

- vrste tereta koje prevozite (npr. žive životinje, kvarljiva roba, opasne tvari itd.),
- podugovarate li (ili namjeravate podugovarati) prijevoz zračnog tereta ili zračne pošte na koju su primijenjene sigurnosne kontrole trećim stranama (tj. drugom odobrenom prijevozniku ili reguliranom agentu).

1.4 Operativna lokacija (ispuniti ako nisu istovjetni tački 1.1)

1.4.1 Molimo navedite

- naziv i punu adresu svih operativnih lokacija u Bosni i Hercegovini (ako je primjenjivo);
- približan broj zaposlenih na svakoj operativnoj lokaciji (u trenutku uspostavljanja ovog programa sigurnosti);
- vrstu i približan udio operacija koje se provode na svakoj operativnoj lokaciji (kao postotak ukupnog broja operacija).

1.4.2 Molimo navedite:

- naziv i punu adresu svih operativnih lokacija u svakoj državi koja nije država koja izdaje odobrenje (ako je primjenjivo);
- približan broj zaposlenih na svakoj operativnoj lokaciji (u trenutku uspostavljanja ovog programa sigurnosti);
- vrstu i približan udio operacija koje se provode na svakoj operativnoj lokaciji (kao postotak od ukupnog broja operacija).

POGLAVLJE 2.**Osoblje**

Postupak zapošljavanja i obuke osoblja provodi se u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva, kako je opisano u nastavku.

2.1 Zapošljavanje

Molimo opišite postojeći postupak zapošljavanja osoblja i kako se njime osigurava usklađenost s tačkama 11.1.8, 11.1.9 i 11.1.10 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

Evidencija o zapošljavanju i obukama osoblja, uključujući rezultate svih testova procjene, mora se čuvati najmanje tokom

trajanja ugovora. Opišite kako se postupcima osigurava usklađenost s tačkom 11.1.10 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

2.2 Sigurnosna provjera

Uspješna osnovna sigurnosna provjera zahtijeva se za lice odgovorno za provođenje programa sigurnosti odobrenog prijevoznika (rukovoditelja sigurnosti), kako je navedeno u tački 1.2.

Uspješna standardna sigurnosna provjera potrebna je za lica koje imaju pristup bez pratnje zračnom teretu i pošti na koje su primijenjene potrebne sigurnosne kontrole, kao i za lica koja primjenjuju zaštitu i sve druge sigurnosne kontrole u vezi s tim zračnim teretom i poštom. O tome treba li obaviti osnovnu ili standardnu sigurnosnu provjeru odlučuje Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine koja je izdala odobrenje za prijevoznika u skladu sa primjenjivim propisima Bosne i Hercegovine.

Molimo opišite postupak sigurnosne provjere za različite kategorije osoblja i kako se postupkom osigurava da relevantno osoblje u svakom trenutku ima validnu sigurnosnu provjeru.

Ako lice ne prođe sigurnosnu provjeru ili nadležni organ povuče sigurnosnu provjeru, prava pristupa i ulaska se odmah oduzimaju tom licu i to lice se više ne angažira na aktivnostima koje zahtijevaju uspješno završavanje sigurnosne provjere. Molimo opišite relevantni postupak koji se primjenjuje u takvim slučajevima.

2.3 Kategorije osoblja i obuka

Postoje sljedeće kategorije osoblja koje podliježu odgovarajućim specifikacijama za obuku sadržanima u sljedećim tačkama Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva:

- lice odgovorno za provođenje programa sigurnosti odobrenog prijevoznika (rukovoditelj sigurnosti): obuke u skladu sa tačkom 11.2.5;

- osoblje koje ima pristup bez nadzora ili pristup bez pratnje i koje obavlja prikupljanje, prijevoz, ograničeno skladištenje i isporuku zračnog tereta ili zračne pošte na koju su primijenjene sigurnosne kontrole: obuke u skladu sa tačkom 11.2.3.9;

- osoblje koje ima prisup pod pratnjom ili pristup pod nadzorom i koje obavlja prikupljanje, prijevoz, ograničeno skladištenje i isporuku zračnog tereta ili zračne pošte na koju su primijenjene sigurnosne kontrole: obuke u skladu sa tačkom 11.2.7;

- osoblje koje nema pristup zračnom teretu ili zračnoj pošti na koje su primijenjene sigurnosne kontrole, uključeno u njihov prijevoz ili ograničeno skladištenje: obuke u skladu sa tačkom 11.2.7.

Periodična obuka osoblja provodi se u skladu sa tačkom 11.4.3(a) Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

Osoblje uključuje vlastito osoblje preduzeća i osoblje pružatelja usluga raspoređeno na operativnoj lokaciji.

Odobreni prijevoznik osigurava da se, na zahtjev, u bilo kojem trenutku Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine stavi na raspolaganje ažurirana lista osoblja iz ove tačke i odgovarajuća evidencija o obukama.

Molimo opišite postupak i mjere preduzete kako bi se osigurala usklađenost sa zahtjevima iz ove tačke u svakom trenutku.

POGLAVLJE 3.**Prijevoz i zaštita zračnog tereta i pošte**

Pri prikupljanju, prijevozu i isporuci zračnog tereta ili zračne pošte na koje su primijenjene sigurnosne kontrole prijevoznik mora osigurati da u svojim operacijama provodi zahtjeve iz navedenog pod 6.5.2.1, 6.5.2.2 i 6.6 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

Molimo opišite kako prijevoznik osigurava usklađenost s navedenim pravnim odredbama.

Molimo opišite mjere koje je prijevoznik proveo kada postoji bilo koji razlog za sumnju da je pošiljka na koju su primijenjene sigurnosne kontrole bila predmet nezakonitog manipuliranja i/ili da nije bila zaštićena u skladu sa navedenim pod 6.6 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva, ili oboje.

POGLAVLJE 4.

Ograničeno skladištenje/pretovar zračnog tereta i pošte

U skladu sa navedenim pod 6.0.6 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva "ograničeno skladištenje" je ukupno vrijeme koje je strogo neophodno odobrenom prijevozniku da izvrši pretovar tereta i pošte s jednog prijevoznog sredstva na ono koje se koristi za sljedeći dio kopnenog prijevoza te pošiljke.

Tokom ograničenog skladištenja pošiljka se mora zaštititi od neovlaštenog manipuliranja u skladu sa navedenim pod 6.5.2, 6.6.1 i 6.6.2 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

Molimo navedite obavlja li prijevoznik operacije ograničenog skladištenja. Ako je primjenjivo:

- molimo opišite sve vrste i načine skladištenja koji se upotrebljavaju na svakoj od lokacija na kojima se to primjenjuje (npr. skladište, kontejner itd.), razloge za njihovu upotrebu i uspostavljene relevantne postupke;

- molimo objasnite kako su zračni teret i pošta na koje su primijenjene sigurnosne kontrole zaštićeni od neovlaštenog manipuliranja tokom ograničenog skladištenja;

- molimo opišite mjere koje je prijevoznik proveo kada postoji bilo koji razlog za sumnju da je pošiljka na koju su primijenjene sigurnosne kontrole bila predmet nezakonitog manipuliranja i/ili da nije bila zaštićena u skladu sa navedenim pod 6.5.2, 6.6.1 i 6.6.2 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

POGLAVLJE 5.

Interno osiguranje kvaliteta koje provodi odobreni prijevoznik

Odobreni prijevoznik mora redovno provoditi interno osiguranje kvaliteta, u skladu sa primjenjivim propisima Bosne i Hercegovine.

Odobreni prijevoznik mora navesti lice odgovorno za interne aktivnosti iz kvaliteta u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva (ako se razlikuje od lica navedenog pod 1.2).

Odobreni prijevoznik mora osigurati da su usklađeni zakonski zahtjevi za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte na koju su primijenjene sigurnosne kontrole i da su postupci opisani u programu sigurnosti ažurirani. U tu svrhu, prijevoznik mora sastaviti interni izvještaj o kvalitetu.

Molimo navedite i opišite provedene aktivnosti kontrole kvalitete, uz osiguravanje da one uključuju i obuhvataju sljedeće:

- opseg i učestalost aktivnosti kontrole kvaliteta;
- područja i stavke koje treba provjeriti;
- određivanje važnosti pojedinačnih nedostataka (npr. manji, ozbiljan ili vrlo ozbiljan nedostatak);
- odgovornosti za uklanjanje nedostataka i rokove za dovršetak, kao i sve eskalacijske postupke.

Odobreni prijevoznik osigurava da se, na zahtjev, evidencija o unutrašnjim aktivnostima za kvalitet u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva u svakom trenutku stavi na raspolaganje Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE 6.

Interna prijetnja i kultura sigurnosti

Kako bi se suzbila i ublažila prijetnja koju predstavljaju interni prijestupnici (interna prijetnja), odobreni prijevoznik mora

utvrditi odgovarajuće interne propise i povezane preventivne mjere za informiranje i promoviranje kulture sigurnosti.

U tu svrhu, prijevoznik provodi preventivne mjere za utvrđivanje interne prijetnje i radikalizacije i za suzbijanje tih prijetnji, kao i sisteme za procjenu incidenata relevantnih za sigurnost civilnog zrakoplovstva. Preduzete mjere i sistemi za procjenu kontinuirano se analiziraju i ispravljaju u skladu sa sljedećim:

- molimo navedite ime i prezime i podatke za kontakt lica (ako se razlikuje od lica navedenog pod 1.2) ili funkcije odgovorne za koordinaciju tih mjera;

- molimo navedite ime i prezime i podatke za kontakt lica (ako se razlikuje od lica navedenog pod 1.2) ili funkcije odgovorne za procjenu ulaznih izvještaja i za pokretanje i koordinaciju mjera koje iz njih proizilaze;

- opišite mjere za podizanja svijesti o sigurnosti osoblja i informacije o internom sistemu izvještavanja.

POGLAVLJE 7.

Dodaci: državni zahtjevi

Navedite sve informacije i politike ili regulatorne dokumente uspostavljene na državnom nivou s kojima se odobreni prijevoznik usklađuje.

PRILOG 6-L

KONTROLNA LISTA ZA VALIDACIJU ZA ODOBRENE PRIJEVOZNIKE

Napomene za ispunjavanje

Pri ispunjavanju ove kontrolne liste, molimo imajte na umu da, ako je odgovor na bilo koje pitanje podebljanim slovima NE, validacija MORA biti ocijenjena ocjenom NE ZADOVOLJAVA, osim ako se pitanje ne primjenjuje.

Molimo imajte na umu da su dvije vrste pitanja na ovoj kontrolnoj listi: (1) ona za koja negativan odgovor automatski znači da ne možete biti prihvaćeni kao odobreni prijevoznik, i (2) ona koja se koriste za dobijanje opšte slike o sigurnosnim odredbama prijevoznika kako bi se validatoru omogućilo donošenje opšteg zaključka. Područja u kojima se automatski bilježi "ne zadovoljava" navedena su u zahtjevima naznačenim podebljanim slovima. Ako je navedeno "ne zadovoljava" za zahtjeve naznačenim podebljanim slovima, prijevozniku će se objasniti razlozi za to i dati savjeti o prilagodavanju koje je potrebno izvršiti za prolaz.

DIO 1.

Organizacija i odgovornosti

1.1 Datum validacije	
dd/mm/gggg	
1.2 Datum prethodne validacije i jedinstvena alfanumerička oznaka (unique alphanumeric identifier - UAI) kada je primjenjivo	
dd/mm/gggg	
UAI	
1.3 Naziv organizacije koja se ocjenjuje	
Naziv: PDV broj/broj pri privrednoj komori/broj iz registra poslovnih subjekata (ako je primjenjivo):	
1.4 Geografsko područje operacija:	
Da li podnositelj zahtjeva ima više od jedne lokacije u Bosni i Hercegovini od koje traži odobrenje?	
DA ili NE	
Ako DA, navedite sve lokacije	
Za svaku lokaciju navedite približan ukupni broj:	
- svih zaposlenih	
- zaposlenih koji se bave sigurnim zračnim teretom i poštom	
- vrstu i udio operacija koje se provode (kao postotak ukupnog broja)	

1.5 Geografsko područje operacija: Posluje li podnositelj zahtjeva i u državama različitim od one u kojoj traži odobrenje?	
DA ili NE	
Ako DA, navedite sve lokacije u drugim državama:	
Prosječni broj zaposlenih na svakoj lokaciji	
Navedite vrstu i udio operacija u svakoj od drugih država (kao postotak od ukupnog broja)	
1.6 Adresa lokacije/adrese lokacija koje se ocjenjuju i razlog za odabir u slučaju više lokacija. Napomena: To može uključivati lokaciju/lokacije u drugim državama [dodati redove prema potrebi]	
Razlog za odabir lokacije	
Broj/odjel/zgrada	
Ulica	
Grad	
Poštanski broj	
Država	
1.7 Glavna adresa organizacije (ako se razlikuje od lokacije koja se ocjenjuje) u državi koja izdaje odobrenje	
Broj/odjel/zgrada	
Ulica	
Grad	
Poštanski broj	
Država	
1.8 Ime i prezime i pozicija lica odgovornog za sigurnost zračnog tereta/zračne pošte	
Ime i prezime	
Naziv radnog mjesta	
1.9 Broj telefona za kontakt	
Br. tel.	
1.10 Adresa e-pošte za kontakt	
E-pošta	

DIO 2.

Zapošljavanje i obuka osoblja

Cilj: Osigurati da je sve osoblje od kojeg se zahtijeva bilo predmet odgovarajuće sigurnosne provjere i da je obučeno u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

2.1 Da li proces imenovanja imenovanog lica odgovornog za primjenu i nadzor nad provođenjem sigurnosnih kontrola na lokaciji uključuje zahtjev za osnovnu sigurnosnu provjeru u skladu sa 11.1.1(b) Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati	
2.2 Postoji li postupak zapošljavanja kojim se osigurava da je sve osoblje koje ima pristup bez nadzora ili pristup bez pratnje zračnom teretu ili zračnoj pošti koja se može identificirati i na koju su primijenjene potrebne sigurnosne kontrole prošlo sigurnosnu provjeru u skladu sa 11.1.2(b) Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva i u mjeri u kojoj to zahtijeva Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati	
2.3 Postoji li postupak zapošljavanja kojim se osigurava da je sve osoblje koje nema pristup bez nadzora ili pristup bez pratnje i koje obavlja prijevoz ili ograničeno skladištenje tereta ili pošte na koje su primijenjene sigurnosne kontrole prošlo opštu obuku za svijest o sigurnosti u skladu sa 11.2.7 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati	
2.4 Postoji li postupak zapošljavanja kojim se osigurava da je sve osoblje koje ima pristup bez nadzora ili pristup bez pratnje zračnom teretu ili zračnoj pošti koja se može identificirati i na koju su primijenjene potrebne sigurnosne kontrole prošlo obuku u području sigurnosti u skladu sa 11.2.3.9 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva?	

DA ili NE	
Ako DA, opisati	
2.5 Da li postupak imenovanja imenovanog lica odgovornog za primjenu i nadzor nad provođenjem sigurnosnih kontrola na lokaciji uključuje obuku u području sigurnosti u skladu sa 11.2.5 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati	
2.6 Da li osoblje (kako je navedeno pod 2.3, 2.4 i 2.5) prolazi kroz periodičnu obuku u skladu sa učestalošću određenom za ovu vrstu obuke?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati	
2.7 Procjena – Jesu li mjere dovoljne kako bi se osiguralo da je osoblje s pristupom zračnom teretu ili zračnoj pošti koja se može identificirati na pravilan način zaposleno i obučeno u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razloge	

DIO 3.

Prijevoz

Cilj: Zaštititi zračni teret ili zračnu poštu koji se mogu identificirati od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti.

3.1 Prevozi li prijevoznik zračni teret ili zračnu poštu u ime reguliranog agenta i/ili poznatog pošiljatelja?	
DA ili NE	
3.2 Da li je li prijevoznik angažirao podgovaratelja za prijevoz?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite kako prijevoznik provjerava je li sam ugovaratelj odobreni prijevoznik ili regulirani agent?	
3.3 Može li se teretni odjeljak vozila za prijevoz osigurati?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati kako	
3.4(a) Ako se teretni odjeljak vozila za prijevoz može osigurati, koriste li se numerirane plombe?	
DA ili NE	
(b) Ako se koriste numerirane plombe, kontrolira li se pristup plombama i bilježe li se brojevi ako se primjenjuju?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati kako	
3.5 Procjena: Jesu li mjere dovoljne za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja za vrijeme prijevoza?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razloge	

DIO 4.

Ograničeno skladištenje/pretovar

Cilj: Zaštititi zračni teret ili zračnu poštu od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti tokom ograničenog skladištenja.

4.1 Da li prijevoznik obavlja ograničeno skladištenje ili pretovar?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite vrstu korištenog skladištenja i/ili mjera za pretovar, ili oboje:	
4.2 Da li se zračni teret ili zračna pošta čuva zaštićenom od neovlaštenog manipuliranja tokom ograničenog skladištenja ili pretovara u skladu sa tačkama 6.5.2, 6.6.1. i 6.6.2. Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite mjere za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte:	
4.3 Procjena: Jesu li postupci ograničenog skladištenja ili pretovara dovoljni za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte koji se mogu identificirati od neovlaštenog manipuliranja i/ili narušavanja cjelovitosti?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razloge	

DIO 5.

Procjena (i obavještenje)

Zadovoljava/ne zadovoljava	
Ako je sveukupna ocjena nezadovoljavajuća, navedite područja u kojima prijevoznik ne zadovoljava zahtijevane standarde sigurnosti ili gdje postoji određena slabost. Takođe, pružite savjete u vezi s potrebnim ispravkama kako bi se ispunili traženi standardi za zadovoljavajuću ocjenu.	
Potpis	
(Ime i prezime ovaštenog lica)	

7 POŠTA ZRAČNOG PRIJEVOZNIKA I MATERIJALI ZRAČNOG PRIJEVOZNIKA**7.0 OPŠTE ODREDBE**

Zračni prijevoznik osigurava provođenje mjera navedenih u ovom pasusu koje se odnose na njegovu poštu i njegov materijal, izuzev ako nije drugačije navedeno ili ako provođenje sigurnosnih kontrola iz navedenog pod pasusima 4, 5 i 6 ovog aneksa ne osigurava nadležni organ Bosne i Hercegovine iz Programa sigurnosti civilnog zrakoplovstva Bosne i Hercegovine, operator aerodroma, subjekt ili drugi zračni prijevoznik.

7.1 POŠTA I MATERIJALI ZRAČNOG PRIJEVOZNIKA KOJI SE UTOVARUJU U ZRAKOPLOV

7.1.1 Prije utovara u teretni prostor zrakoplova, pošta i materijali zračnog prijevoznika moraju se sigurnosno pregledati i zaštititi u skladu sa Poglavljem 5 ovog aneksa ili se podvrgavaju sigurnosnim kontrolama i zaštititi u skladu sa Poglavljem 6 ovog aneksa.

7.1.2 Prije utovara u bilo koji drugi dio zrakoplova osim teretnog prostora, pošta i materijali zračnog prijevoznika moraju se sigurnosno pregledati i zaštititi u skladu sa odredbama za kabinski prtljag iz Poglavlja 4 ovog aneksa.

7.1.3 Pošta i materijali zračnog prijevoznika koji se utovaruju u zrakoplov podliježu takođe dodatnim odredbama utvrđenima u Prilogu VI ovog pravilnika.

7.2 MATERIJALI ZRAČNOG PRIJEVOZNIKA KOJI SE UPOTREBLJAVAJU ZA REGISTRACIJU PUTNIKA I PRTLJAGA

7.2.1 Materijali zračnog prijevoznika koji se koriste za registraciju putnika i prtljage i koji bi mogli da se upotrijebe za ugrožavanje zrakoplovne sigurnosti civilnog zrakoplovstva, stavljaју se pod zaštitu ili se drže pod nadzorom kako bi se spriječio neovlašteni pristup.

Korištenje sistema za samostalnu prijavu za let i odgovarajuće internet mogućnosti koje su na raspolaganju putnicima, smatraју se ovlaštenim pristupom takvim materijalima.

7.2.2 Odbačeni materijali, koji bi se mogli upotrijebiti za omogućavanje neovlaštenog pristupa ili unosa prtljaga u sigurnosnu zonu s ograničenim kretanjem ili u zrakoplov, moraju se uništiti ili učiniti nevažecim.

7.2.3 Sistemima za kontrolu odlaska putnika i sistemima za prijavu putnika za let se upravlja na takav način da se spriječi neovlašteni pristup.

Samostalna prijava za let koja je na raspolaganju putnicima se smatra kao ovlaštenim pristupom takvim sistemima.

8. ZALIHE ZA KORIŠTENJE TOKOM LETA**8.0 OPŠTE ODREDBE**

8.0.1 BHDCA, operator aerodroma, zračni prijevoznik ili subjekt odgovoran u skladu sa Programom sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH i ovim pravilnikom osigurava primjenu mjera navedenih u ovom pasusu.

8.0.2 Za potrebe ovog pasusa "zalihe za korištenje tokom leta" su svi predmeti koji se unose u zrakoplov za korištenje, konzumaciju ili kupovinu od strane putnika ili posade tokom leta, osim:

- (a) kabinskog (ručnog) prtljaga; i
- (b) predmeta koje sa sobom nose lica koja nisu putnici; i
- (c) pošte i materijala zračnog prijevoznika.

Za potrebe ovog pasusa "regulirani dobavljač zaliha za korištenje tokom leta" je dobavljač čiji postupci ispunjavaju pravila sigurnosti i standarde dovoljne da mu se dopusti isporuka zaliha za korištenje tokom leta direktno u zrakoplov.

Za potrebe ovog pasusa "poznati dobavljač zaliha za korištenje tokom leta" je dobavljač čiji postupci ispunjavaju pravila sigurnosti i standarde dovoljne da mu se dopusti isporuka zaliha za korištenje tokom leta zračnom prijevozniku ili reguliranom dobavljaču, ali ne direktno u zrakoplov.

8.0.3 Zalihe se smatraју kao zalihe za korištenje tokom leta od trenutka kada se mogu identificirati kao zalihe predviđene za unos u zrakoplov za korištenje, konzumaciju ili kupovinu od strane putnika ili posade tokom leta.

8.0.4 Lista zabranjenih predmeta u zalihama za korištenje tokom leta identičana je onoj koja je navedena u Prilogu 1-A ovog aneksa. Sa zabranjenim predmetima postupa se u skladu sa navedenim pod 1.6 ovog aneksa.

8.1 SIGURNOSNE KONTROLE**8.1.1 Sigurnosne kontrole – opšte odredbe**

8.1.1.1 Prije nego se unesu u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, zalihe za korištenje tokom leta se pregledaju od strane ili u ime zračnog prijevoznika, reguliranog dobavljača ili operatora aerodroma, osim ako:

(a) ako je potrebne sigurnosne kontrole zaliha primijenio zračni prijevoznik koji ih isporučuje u svoj zrakoplov i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene sigurnosnih kontrola do isporuke u zrakoplov; ili

(b) ako je potrebne sigurnosne kontrole zaliha primijenio regulirani dobavljač i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene sigurnosnih kontrola do dolaska u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa ili, ako je primjereno, do isporuke zračnom prijevozniku ili drugom reguliranom dobavljaču; ili

(c) ako je potrebne sigurnosne kontrole zaliha primijenio poznati dobavljač i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene sigurnosnih kontrola do isporuke zračnom prijevozniku ili reguliranom dobavljaču.

8.1.1.2 Kada postoji bilo koji razlog za sumnju da je došlo do zloupotrebe zaliha za korištenje tokom leta na kojima su bile primjenjene sigurnosne kontrole ili da zalihe za korištenje tokom leta nisu bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih kontrola, zalihe se podvrgavaju sigurnosnom pregledu prije nego što se dopusti njihovo unošenje u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa.

8.1.1.3 Sigurnosne kontrole zaliha za korištenje tokom leta takođe podliježu dodatnim odredbama utvrđenim u Prilogu VII ovog pravilnika.

8.1.2 Sigurnosni pregled

8.1.2.1 Pri sigurnosnom pregledu zaliha za korištenje tokom leta, u odabiru upotrijebljenih sredstava i metoda uzima se u obzir priroda zaliha i pregled je takvog standarda koji je dovoljan kako bi se osiguralo da u zalihama nisu skriveni zabranjeni predmeti.

8.1.2.2 Pregled zaliha za korištenje tokom leta je takođe u skladu sa dodatnim odredbama utvrđenima u Prilogu VII ovog pravilnika.

8.1.2.3 Primjenjuју se sljedeća sredstva ili metoda sigurnosnog pregleda, pojedinačno ili u kombinaciji:

- (a) Vizuelni pregled;
- (b) Ručni pregled;
- (c) Pregled rendgenskom opremom;
- (d) Pregled sistemima za otkrivanje eksploziva (EDS);
- (e) Pregled opremom za otkrivanje tragova eksploziva (ETD) u kombinaciji s navedenim pod (a);
- (f) Psi za otkrivanje eksploziva u kombinaciji s navedenim pod (a).

(g) Oprema za EVD primijenjena u skladu sa relevantnim odredbama iz Priloga 6-J ovog aneksa i u kombinaciji s navedenim pod (a).

Kada lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može utvrditi sadržava li artikl zabranjene predmete ili ne, artikl se odbija ili se podvrgava ponovnom sigurnosnom pregledu dok lice koje obavlja sigurnosni pregled ne bude zadovoljno rezultatom.

8.1.3 Odobravanje reguliranih dobavljača

8.1.3.1 Regulirane dobavljače odobrava BHDCA.

Odobrenje reguliranog dobavljača specifično je za lokaciju.

Svaki subjekt koji osigurava primjenu sigurnosnih kontrola navedenih pod 8.1.5 ovog aneksa i isporučuje zalihe za korištenje tokom leta direktno u zrakoplov, odobrava se kao regulirani dobavljač. Ovo se ne odnosi na zračnog prijevoznika koji te sigurnosne kontrole primjenjuje sam i isporučuje zalihe samo u svoj vlastiti zrakoplov.

8.1.3.2 Za odobravanje reguliranih dobavljača primjenjuje se sljedeći postupak:

(a) subjekt podnosi zahtjev BHDCA za odobrenje određene lokacije na teritoriji Bosne i Hercegovine i dodjelu statusa reguliranog dobavljača.

Podnositelj zahtjeva dostavlja BHDCA program sigurnosti. U programu se opisuju metode i postupci kojih se dobavljač pridržava kako bi ispunio zahtjeve navedene pod 8.1.5 ovog aneksa. U programu se također opisuje kako sam pošiljatelj nadzire usklađenost s tim metodama i postupcima.

Podnositelj zahtjeva dostavlja i "Izjavu o obavezama – regulirani dobavljač zaliha za korištenje tokom leta" iz Priloga 8-A ovog aneksa. Tu izjavu potpisuje pravni zastupnik podnosioca zahtjeva ili lice odgovorno za sigurnost.

U potpisanoj izjavi jasno se navode lokacija ili lokacije na koje se odnosi i istu zadržava BHDCA;

(b) BHDCA pregleda program sigurnosti i zatim na licu mjesta provjerava navedene lokacije kako bi procijenio ispunjava li podnositelj zahtjeva zahtjeve navedene pod 8.1.5. ovog aneksa;

(c) ako BHDCA utvrdi da su podaci pod (a) i (b) u skladu sa ovim pravilnikom, izdaje rješenje kojim odobrava status reguliranog dobavljača zaliha namijenjenih potrošnji tokom leta i osigurava da se potrebni podaci o reguliranom dobavljaču unesu u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja" najkasnije sljedeći radni dan. Pri unosu u bazu podataka, BHDCA svakoj odobroj lokaciji dodjeljuje jedinstvenu alfanumeričku oznaku u standardnom formatu. Ako BHDCA utvrdi da podaci pod (a) i (b) nisu u skladu sa ovim pravilnikom, o razlozima odmah obavještava subjekt koji je tražio odobrenje za reguliranog dobavljača;

(d) regulirani dobavljač ne smatra se odobrenim dok podaci o njemu nisu navedeni u "Bazi podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja".

8.1.3.3 Regulirani dobavljač ponovo se procjenjuje u redovnim vremenskim razmacima koji nisu duži od pet godina. Ovo uključuje provjeru na licu mjesta kako bi se procijenilo ispunjava li regulirani dobavljač još uvijek zahtjeve navedene pod 8.1.5 ovog aneksa.

Nadzor/inspekciju, koje u prostorijama reguliranog dobavljača provodi BHDCA u skladu sa Programom kontrole kvaliteta BiH i propisima koje donosi BHDCA, može se smatrati procjenom na licu mjesta, pod uvjetom da obuhvata sva područja navedena u kontrolnoj listi navedenoj pod 8.1.5 ovog aneksa.

8.1.3.4 Ako BHDCA utvrdi da regulirani dobavljač više ne ispunjava zahtjeve navedene pod 8.1.5. ovog aneksa, BHDCA opoziva status reguliranog dobavljača za navedene lokacije.

8.1.4 Imenovanje poznatih dobavljača

8.1.4.1 Svaki subjekt ("dobavljač") koji osigurava primjenu sigurnosnih kontrola navedenih pod 8.1.5. ovog aneksa i isporučuje zalihe za korištenje tokom leta, ali ne direktno u

zrakoplov, imenuje se kao poznati dobavljač od strane operatora ili subjekta kojem se zalihe isporučuju ("subjekt koji imenuje"). Ovo se ne odnosi na reguliranog dobavljača.

8.1.4.2 Kako bi bio imenovan za poznatog dobavljača, dobavljač mora subjektu za imenovanje podnijeti:

(a) "Izjavu o obavezama – poznati dobavljač zaliha za korištenje tokom leta" kako je navedeno u Prilogu 8-B ovog aneksa. Tu izjavu treba potpisati pravni zastupnik; i

(b) program sigurnosti koji obuhvata sigurnosne kontrole navedene pod 8.1.5 ovog aneksa, odobren od strane BHDCA.

8.1.4.3 Prije imenovanja poznati dobavljač predmet je validacije prilikom koje se utvrđuje:

(a) relevantnost i potpunost programa sigurnosti u odnosu na zahtjeve navedene pod 8.1.5 ovog aneksa.

(b) primjenu programa sigurnosti bez nedostataka.

Ako BHDCA ili subjekt za imenovanje smatra da poznati dobavljač više ne ispunjava zahtjeve navedene pod 8.1.5, subjekt koji imenuje opoziva status poznatog dobavljača bez odlaganja.

8.1.4.4 Validaciju poznatog dobavljača provodi subjekt koji imenuje. Subjekt koji imenuje osigurava da lice koje provodi validaciju bude osposobljeno u tu svrhu.

Validacija se mora evidentirati i, ako nije drugačije navedeno u ovom pravilniku, mora biti provedena prije imenovanja i ponovljena svake dvije godine nakon toga.

Ako validacija nije provedena u ime subjekta za imenovanje, sva evidencija o tome mora mu biti dostupna.

8.1.4.5 Validacija primjene programa sigurnosti kojom se potvrđuje da nema nedostataka sastoji se od:

(a) obilaska lokacije dobavljača svake dvije godine; ili

(b) redovnih provjera po prijemu zaliha koje isporučuje taj poznati dobavljač; provjere započinju nakon imenovanja i uključuju:

- provjere da je lice koje isporučuje zalihe u ime poznatog dobavljača odgovarajuće obučeno; i

- provjere da su zalihe pravilno zaštićene; i

- pregleda zaliha na isti način kao i zaliha koje dolaze od nepoznatog dobavljača.

Ti se pregledi moraju obaviti na nepredvidljiv način i obaviti najmanje jednom svaka tri mjeseca ili na 20 % isporuka zaliha od poznatog dobavljača subjektu za imenovanje.

Opcija (b) moguća je samo ako je BHDCA ovim pravilnikom odredila da validaciju obavlja lice koje postupa u ime subjekta za imenovanje.

8.1.4.6 Primijenjene metode i postupci koje treba slijediti tokom i nakon imenovanja utvrđuju se u programu sigurnosti subjekta koji imenuje.

8.1.4.7 Subjekt koji imenuje čuva:

(a) listu svih poznatih dobavljača koje je imenovao, u kojoj se navodi datum isteka njihovog imenovanja, i

(b) potpisanu izjavu, primjerak programa sigurnosti i sve izvještaje u kojima se evidentira njihova primjena za svakog poznatog dobavljača, najmanje šest mjeseci nakon isteka njegovog imenovanja.

Na zahtjev, ti se dokumenti stavljaju na raspolaganje BHDCA za potrebe praćenja usklađenosti.

8.1.5 Sigurnosne kontrole koje provode zračni prijevoznik, regulirani dobavljač i poznati dobavljač

8.1.5.1 Zračni prijevoznik, regulirani dobavljač i poznati dobavljač zaliha za korištenje tokom leta:

(a) imenuje lice koje je odgovorno za sigurnost u preduzeću;

i
(b) osigurava da lica s pristupom zalihama za korištenje tokom leta prođu opštu obuku o podizanju svijesti o sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.7 ovog aneksa prije dobijanja pristupa tim zalihama. Osim toga, osigurava da lica koja provode sigurnosni pregled zaliha za korištenje tokom leta prođu obuku u

skladu sa navedenim pod 11.2.3.3 ovog aneksa i da lica koja provode druge sigurnosne kontrole u pogledu zaliha za korištenje tokom leta prođu obuku u skladu sa navedenim pod 11.2.3.10 ovog aneksa; i

(c) sprečava neovlašteni pristup svojim prostorijama i zalihama za korištenje tokom leta; i

(d) primjereno osigurava da se u zalihe za korištenje tokom leta ne sakriju zabranjeni predmeti; i

(e) postavlja pečate koji se ne mogu otvoriti bez vidljivog oštećenja na sva vozila i/ili kontejnere u kojima se prevoze zalihe za korištenje tokom leta ili ih fizički štiti.

Navedeno pod (e) se ne primjenjuje tokom prijevoza na zračnoj strani.

8.1.5.2. Ako poznati dobavljač za prijevoz zaliha koristi usluge drugog preduzeća koje nije poznati dobavljač za zračnog prijevoznika ili regulirani dobavljač, poznati dobavljač osigurava da se postupa u skladu sa svim sigurnosnim kontrolama navedenima pod 8.1.5.1 ovog aneksa.

8.1.5.3. Sigurnosne kontrole koje primjenjuju zračni prijevoznik i regulirani dobavljači podliježu takođe dodatnim odredbama utvrđenim u Prilogu VII ovog pravilnika.

8.2. ZAŠTITA ZALIHA ZA KORIŠTENJE TOKOM LETA

Detaljne odredbe za zaštitu zaliha za korištenje tokom leta utvrđene su u Prilogu VII ovog pravilnika.

8.3. DODATNE SIGURNOSNE ODREDBE ZA ZALIHE ZA KORIŠTENJE TOKOM LETA ZA TEČNOSTI, AEROSOLI I GELOVE (LAGs) I NAMJENSKE ZAPEČAČENE VREĆICE (STEBs)

8.3.1. Zalihe namjenskih zapečaćenih vrećica (STEB) za korištenje tokom leta dostavljaju se na zračnu stranu ili sigurnosnu zonu ograničenog pristupa u pakiranju koje se ne može otvoriti bez vidljivog oštećenja.

8.3.2. Nakon prvog zaprimanja na zračnoj strani ili sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa i do trenuka njihove konačne prodaje u zrakoplovu, LAG i STEB su zaštićeni od neovlaštenog manipuliranja.

8.3.3. Detaljne dodatne sigurnosne odredbe koje se odnose na zalihe LAG i STEB za korištenje tokom leta navedene su u Prilogu VII ovog pravilnika.

PRIOLOG 8-A

IZJAVA O OBAVEZAMA

REGULIRANI DOBAVLJAČ ZALIHA ZA KORIŠTENJE TOKOM LETA

U skladu sa Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva,

izjavljujem,

- da su po mom najboljem saznanju informacije sadržane u programu sigurnosti preduzeća istinite i tačne,

- da će se prakse i postupci navedeni u ovom programu sigurnosti provoditi i održavati na svim lokacijama koje su obuhvaćene programom,

- da će se ovaj program sigurnosti prilagoditi i izmijeniti kako bi se uskladio sa svim budućim relevantnim promjenama zakonodavstva Bosne i Hercegovine, osim ako [naziv preduzeća] obavijesti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine da više ne želi isporučivati zalihe za korištenje tokom leta direktno u zrakoplov (i da, prema tome, više ne želi poslovati kao regulirani dobavljač),

- da će [naziv preduzeća] u pisanom obliku obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine o:

(a) manjim promjenama u svom programu sigurnosti, kao što su naziv preduzeća, licu odgovornom za sigurnost ili podacima za kontakt, odmah, a najkasnije u roku od 10 radnih dana, i

(b) većim planiranim promjenama, kao što su novi postupci sigurnosnih pregleda, veći građevinski radovi koji bi mogli uticati

na usklađenost s primjenjivim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine, ili promjena sjedišta/adrese, najmanje 15 radnih dana prije njihovog početka/planirane promjene;

- da će [naziv preduzeća], kako bi osiguralo usklađenost s primjenjivim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine, u slučaju potrebe u potpunosti saradivati u svim inspekcijama/nadzorima, i da će na zahtjev inspektora omogućiti pristup svim dokumentima,

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine o svim ozbiljnim kršenjima sigurnosnih mjera i o svim sumnjivim okolnostima koje bi mogle biti važne za zalihe za korištenje tokom leta, a posebno o svakom pokušaju skrivanja zabranjenih predmeta u zalihe,

- da će [naziv preduzeća] za sve relevantno osoblje osigurati obuku u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva i da će ih upoznati s njihovim odgovornostima koje se odnose na sigurnost u okviru programa sigurnosti preduzeća; i

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, ako:

(a) prestane poslovati;

(b) ako više ne isporučuje zalihe za korištenje tokom leta direktno u zrakoplov; ili

(c) ako više ne može ispunjavati zahtjeve relevantnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine.

Preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Ime i prezime:

Pozicija u preduzeću:

Datum:

Potpis:

PRIOLOG 8-B

IZJAVA O OBAVEZAMA

POZNATI DOBAVLJAČ ZALIHA ZA KORIŠTENJE TOKOM LETA

U skladu sa Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva,

izjavljujem,

- da će [naziv preduzeća]

(a) imenovati lice odgovorno za sigurnost u preduzeću; i

(b) osigurati da lica s pristupom zalihama za korištenje tokom leta prođu opštu obuku o podizanju svijesti o sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.7. Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva prije dobijanja pristupa tim zalihama. Osim toga, osiguraće da lica koja provode sigurnosni pregled zaliha za korištenje tokom leta prođu obuku u skladu sa navedenim pod 11.2.3.3. Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva, da lica koja provode ostale sigurnosne kontrole u vezi sa zalihama za korištenje tokom leta prođu obuku u skladu sa 11.2.3.10. Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva; i

(c) spriječiti neovlašteni pristup u svoje prostorije i zalihama za korištenje tokom leta; i

(d) primjereno osigurati da se u zalihama za korištenje tokom leta ne sakriju nikakvi zabranjeni predmeti; i

(e) primijeniti pečate koji se ne mogu otvoriti bez vidljivog oštećenja na sva vozila i/ili kontejnere u kojima se prevoze zalihe za korištenje tokom leta, ili ta vozila i kontejnere fizički zaštititi (ovo se ne primjenjuje tokom prijevoza zračnom stranom).

Ako se za prijevoz zaliha koriste usluge drugog preduzeća koje nije poznati dobavljač za zračnog prijevoznika ili regulirani dobavljač za prijevoz zaliha, [naziv preduzeća] će osigurati da se postupa u skladu sa svim gore navedenim sigurnosnim kontrolama,

- da će [naziv preduzeća], kako bi osiguralo poštivanje propisa, u slučaju potrebe u potpunosti saradivati u svim inspekcijama/nadzorima, i da će na zahtjev inspektora omogućiti pristup svim dokumentima,

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti [naziv zračnog prijevoznika ili reguliranog dobavljača kojem isporučuje zalihe za korištenje tokom leta] o svakom ozbiljnom kršenju mjera sigurnosti i o svim sumnjivim okolnostima koje bi mogle biti važne za zalihe za korištenje tokom leta, a posebno o svakom pokušaju skrivanja zabranjenih predmeta u zalihe,

- da će [naziv preduzeća] za sve relevantno osoblje osigurati obuku u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva i da će ih upoznati s njihovim odgovornostima što se tiče sigurnosti, i

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti [naziv zračnog prijevoznika ili reguliranog dobavljača kojem isporučuje zalihe za korištenje tokom leta], ako:

(a) prestane poslovati; ili

(b) ako više ne može ispunjavati zahtjeve relevantnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine.

Preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Pravni zastupnik

Ime i prezime:

Datum:

Potpis:

9. ZALIHE ZA KORIŠTENJE NA AERODROMU

9.0 OPŠTE ODREDBE

9.0.1 Primjenu mjera predviđenih u ovom poglavlju osigurava operator aerodroma, ako nije drugačije navedeno ili ako obavljanje sigurnosnih pregleda vrši određeni organ ili subjekt.

9.0.2 Za potrebe ovog poglavlja,

(a) "zalihe za korištenje na aerodromu" su svi predmeti koji su namijenjeni za prodaju, upotrebu ili za stavljanje na raspolaganje za bilo koju namjenu ili aktivnost u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa aerodroma, osim "predmeta koje sa sobom nose lica koja nisu putnici";

(b) "poznati dobavljač zaliha za korištenje na aerodromu" je dobavljač čiji postupci zadovoljavaju zajednička pravila sigurnosti i standarde dovoljne da mu se dopusti isporuka zaliha za korištenje na aerodromu u sigurnosne zone ograničenog pristupa.

9.0.3 Zalihe se smatraju zalihama za korištenje na aerodromu od trenutka kada se mogu identificirati kao zalihe predviđene za prodaju, upotrebu ili stavljanje na raspolaganje u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa na aerodromu.

9.0.4 Lista zabranjenih predmeta u zalihama za korištenje na aerodromu identična je onoj koja je navedena u Prilogu 1-A ovog aneksa. Sa zabranjenim predmetima postupa se u skladu sa navedenim pod 1.6 ovog aneksa.

9.1 SIGURNOSNE KONTROLE

9.1.1 Sigurnosne kontrole – opšte odredbe

9.1.1.1 Prije nego se unesu u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, operator aerodroma ili regulirani dobavljač obavlja sigurnosni pregled zaliha za korištenje na aerodromu ili se to čini u njegovo ime, osim:

(a) ako je potrebne sigurnosne kontrole zaliha primijenio operator aerodroma koji ih isporučuje na svoj aerodrom i ako su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do isporuke u sigurnosne zone ograničenog pristupa; ili

(b) ako je potrebne sigurnosne kontrole zaliha obavio poznati dobavljač ili regulirani dobavljač i da su zalihe bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do isporuke u sigurnosne zone ograničenog pristupa.

9.1.1.2 Zalihe za korištenje na aerodromu koje potiču iz sigurnosnih zona ograničenog pristupa mogu se izuzeti od ovih sigurnosnih kontrola.

9.1.1.3 Ako postoji bilo koji razlog za sumnju da je došlo do nepropisnog korištenja zaliha za korištenje na aerodromu na kojima su bile primijenjene sigurnosne kontrole ili da zalihe za

korištenje tokom leta nisu bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih kontrola, te se zalihe pregledaju prije nego što se dopusti da se unesu u sigurnosne zone ograničenog pristupa.

9.1.2 Sigurnosni pregled

9.1.2.1 Pri sigurnosnom pregledu zaliha za korištenje na aerodromu, pri odabiru upotrijebljenih sredstava i metoda uvažava se priroda zaliha i one su takvog standarda koji je dovoljan kako bi se osiguralo da u zalihe nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti.

9.1.2.2 Pregled zaliha za korištenje na aerodromu takođe je predmet dodatnih odredbi utvrđenih u Prilogu VIII ovog pravilnika.

9.1.2.3 Sljedeća sredstva ili metode sigurnosnog pregleda primjenjuju se ili pojedinačno ili u kombinaciji:

(a) vizuelni pregled;

(b) ručni pregled;

(c) pregled rendgenskom opremom;

(d) pregled sistemima za otkrivanje eksploziva;

(e) pregled opremom za otkrivanje tragova eksploziva (ETD) u kombinaciji sa navedenim pod (a);

(f) psi za otkrivanje eksploziva u kombinaciji s navedenim pod (a).

(g) oprema za EVD primijenjena u skladu sa relevantnim odredbama iz Priloga 6-J ovog aneksa i u kombinaciji s navedenim pod (a).

Kada lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može utvrditi sadrži li predmet zabranjene predmete ili ne, predmet se odbija ili se podvrgava ponovnom sigurnosnom pregledu dok lice koje obavlja sigurnosni pregled ne bude zadovoljno rezultatom.

9.1.3 Imenovanje poznatih dobavljača

9.1.3.1 Svaki subjekt ("dobavljač") koji osigurava primjenu sigurnosnih kontrola navedenih pod 9.1.4 i koji isporučuje zalihe za korištenje na aerodromu imenuje se za poznatog dobavljača od strane operatora aerodroma ("subjekt koji imenuje").

9.1.3.2 Kako bi bio imenovan kao poznati dobavljač, dobavljač mora dostaviti operatoru aerodroma:

(a) "Izjavu o obavezama – poznati dobavljač zaliha za korištenje na aerodromu" kako je navedena u Prilogu 9-A ovog aneksa. Ovu izjavu treba potpisati pravni zastupnik; i

(b) program sigurnosti koji obuhvata sigurnosne kontrole navedene pod 9.1.4 ovog aneksa, odobren od strane BHDCA.

9.1.3.3 Prije imenovanja, poznati dobavljač predmet je validacije tokom koje se utvrđuje:

(a) relevantnosti i potpunosti programa sigurnosti u smislu navedenog pod 9.1.4 ovog aneksa; i

(b) procjena provođenja programa sigurnosti bez nedostataka od strane operatora aerodroma.

Operator aerodroma dužan je BHDCA dostaviti podatke o poznatim dobavljačima potrebne za unos u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja" najkasnije sljedećeg radnog dana od dana imenovanja.

Pristup u sigurnosne zone ograničenog pristupa zaliha za aerodrom može se odobriti tek nakon što se utvrdi status dobavljača. To se čini provjerom u "Bazu podataka o sigurnosti lanca snabdijevanja", ako je primjenjivo, ili primjenom alternativnog mehanizma kojim se postiže isti cilj.

Ako BHDCA ili operator aerodroma više ne smatra da poznati dobavljač ispunjava zahtjeve navedene pod 9.1.4 ovog aneksa, operator aerodroma bez odgađanja opoziva status poznatog dobavljača.

9.1.3.4 Validaciju poznatog dobavljača provodi subjekt koji imenuje. Subjekt koji imenuje osigurava da lice koje provodi validaciju bude osposobljeno u tu svrhu.

Validacija se mora evidentirati i, ako nije drugačije navedeno u ovom pravilniku, mora biti provedena prije imenovanja i ponovljena svake dvije godine nakon toga.

Ako validacija nije provedena u ime operatora aerodroma, svi zapisi o tome moraju mu biti dostupni.

9.1.3.5 Validacija provedenja programa sigurnosti kojom se potvrđuje odsustvo nedostataka sastoji se od:

(a) obilaska lokacije dobavljača svake dvije godine; ili

(b) pri pristupu u sigurnosne zone ograničenog pristupa, redovnih provjera zaliha koje isporučuje taj poznati dobavljač; provjere započinju nakon imenovanja i uključuju:

- provjere da je lice koja isporučuje zalihe u ime poznatog dobavljača odgovarajuće obučeno; i
- provjere da su zalihe pravilno zaštićene; i
- sigurnosni pregled zaliha na isti način kao i zaliha koje dolaze od nepoznatog dobavljača.

Ove provjere moraju da se obavljaju na nepredvidljiv način i najmanje jednom svaka tri mjeseca ili na 20% isporuka zaliha od poznatog dobavljača operatoru aerodroma.

BHDCA je ovim pravilnikom odredila da je opcija pod (b) moguća.

9.1.3.6 Primijenjene metode i postupci koje treba slijediti tokom i nakon imenovanja utvrđuju se u programu sigurnosti operatora aerodroma.

9.1.3.7 Operator aerodroma čuva:

(a) listu svih poznatih dobavljača koje je imenovao, u kojoj se navodi datum isteka njihovog imenovanja, i

(b) potpisanu izjavu, primjerak programa sigurnosti i sve izvještaje u kojima se evidentira njegova primjena za svakog poznatog dobavljača, najmanje šest mjeseci nakon isteka njegovog imenovanja.

Na zahtjev, ovi dokumenti se stavljaju na raspolaganje BHDCA za potrebe praćenja usklađenosti.

9.1.4 Sigurnosne kontrole koje provodi poznati dobavljač ili operator aerodroma

9.1.4.1 Poznati dobavljač zaliha za korištenje na aerodromu ili operator aerodroma koji isporučuje zalihe u sigurnosne zone ograničenog pristupa:

(a) imenuje lice odgovorno za sigurnost u preduzeću; i

(b) osigurava da lica s pristupom zalihama za korištenje na aerodromu prođu opštu obuku za podizanje svijesti o sigurnosti u skladu s navedenim pod 11.2.7 ovog aneksa prije dobijanja pristupa tim zalihama. Osim toga, osigurava da lica koja provode sigurnosni pregled zaliha za korištenje na aerodromu prođu obuku u skladu sa navedenim pod 11.2.3.3 ovog aneksa i da lica koja provode druge sigurnosne kontrole u pogledu zaliha za korištenje na aerodromu prođu obuku u skladu sa navedenim pod 11.2.3.10 ovog aneksa; i

(c) sprečava neovlašteni pristup svojim prostorijama i zalihama za korištenje na aerodromu; i

(d) primjereno osigurava da se u zalihe za korištenje na aerodromu ne sakriju nikakvi zabranjeni predmeti; i

(e) primjenjuje pečate koji se ne mogu otvoriti bez vidljivog oštećenja na sva vozila i/ili kontejnere u kojima se prevoze zalihe za korištenje na aerodromu ili ih fizički zaštititi.

Navedeno pod (e) ne primjenjuje se tokom prijevoza zračnom stranom.

9.1.4.2 Ako poznati dobavljač za prijevoz zaliha za korištenje na aerodromu koristi usluge drugog preduzeća koje nije poznati dobavljač, poznati dobavljač osigurava da se postupa u skladu sa svim sigurnosnim kontrolama navedenim u ovoj tački.

9.2 ZAŠTITA ZALIHA ZA KORIŠTENJE NA AERODROMU

Detaljne odredbe za zaštitu zaliha za korištenje na aerodromu utvrđene su u Prilogu VIII ovog pravilnika.

9.3 DODATNE SIGURNOSNE ODREDBE ZA ZALIHE U POGLEDU TEČNOSTI, AEROSOLI I GELOVA (LAGs) I NAMJENSKIH ZAPEČAČENIH VREĆICA (STEBs)

9.3.1 Zalihe namjenskih zapečaćenih vrećica (STEBs) dostavljaju se na zračnu stranu iza tačke gdje se vrši kontrola karti za ukrcaj u zrakoplov, ili u sigurnosne zone ograničenog pristupa, u pakiranju koje se ne može otvoriti bez vidljivog oštećenja.

9.3.2 Nakon prvog zaprimanja na zračnoj strani ili sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa i do njihove konačne prodaje na prodajnom mjestu, LAG i STEB su zaštićeni od neovlaštenog manipuliranja.

9.3.3 Detaljne dodatne sigurnosne odredbe koje se odnose na zalihe LAG i STEB navedene su u Prilogu VIII ovog pravilnika.

PRILOG 9-A

IZJAVA O OBAVEZAMA

POZNATI DOBAVLJAČ ZALIHA ZA KORIŠTENJE NA AERODROMU

U skladu sa Pravilnikom o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva,

izjavljujem,

da će [naziv preduzeća]

(a) imenovati lice odgovorno za sigurnost u preduzeću; i

(b) osigurati da lica s pristupom zalihama za korištenje na aerodromu prođu opštu obuku za podizanje svijesti o sigurnosti u skladu sa navedenim pod 11.2.7 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva prije dobijanja pristupa ovim zalihama. Osim toga, osigurati da lica koja provode sigurnosne kontrole koje nisu sigurnosni pregled zaliha za korištenje na aerodromu prođu osposobljavanje u skladu s navedenim pod 11.2.3.10 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva; i

(c) sprečavati neovlašteni pristup svojim prostorijama i zalihama za korištenje na aerodromu; i

(d) primjereno osiguravati da se u zalihe za korištenje na aerodromu ne sakriju nikakvi zabranjeni predmeti; i

(e) primijeniti pečate koji se ne mogu otvoriti bez vidljivog oštećenja na sva vozila i/ili kontejnere u kojima se prevoze zalihe za korištenje na aerodromu, ili ta vozila i kontejnere fizički zaštititi (ova tačka se ne primjenjuje tokom prijevoza na zračnoj strani).

Ako se za prijevoz zaliha za korištenje na aerodromu koriste usluge drugog preduzeća koje nije poznati dobavljač za operatora aerodroma, [naziv preduzeća] će osigurati da se postupa u skladu sa svim gore navedenim sigurnosnim kontrolama,

- da će [naziv preduzeća], kako bi osiguralo poštivanje propisa, u slučaju potrebe u potpunosti saradivati u svim inspekcijama, i da će na zahtjev inspektora omogućiti pristup svim dokumentima,

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti [naziv operatora aerodroma] o svim ozbiljnim kršenjima sigurnosnih mjera i o svim sumnjivim okolnostima koje bi mogle biti važne za zalihe za korištenje na aerodromu, a posebno o svakom pokušaju skrivanja zabranjenih predmeta u zalihe,

- da će [naziv preduzeća] za sve relevantno osoblje osigurati obuku u skladu sa Poglavljem 11 Aneksa IV Pravilnika o standardima iz sigurnosti civilnog zrakoplovstva i da će ih upoznati s njihovim odgovornostima koje se odnose na sigurnost, i

- da će [naziv preduzeća] obavijestiti [naziv operatora aerodroma] ako:

(a) prestane poslovati; ili

(b) ako više ne može ispunjavati zahtjeve odgovarajućeg zakonodavstva Bosne i Hercegovine.

Preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Pravni zastupnik

Ime i prezime:

Datum:

Potpis:

10. MJERE SIGURNOSTI TOKOM LETA

Nema odredbi u ovom dijelu pravilnika.

11. ZAPOŠLJAVANJE I OBUKA OSOBLJA

11.0 OPŠTE ODREDBE

11.0.1 BHDCA, operator aerodroma, zračni prijevoznik ili subjekt koji provodi ili je odgovoran za provođenje mjera u skladu sa Programom sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH, iz člana 11. ovog pravilnika, dužni su da ispunjavaju standarde navedene u ovom poglavlju.

11.0.2 Za potrebe ovog poglavlja "certifikacija" je formalno procjenjivanje i potvrđivanje, od strane ili u ime BHDCA, kojim se dokazuje da je određeno lice uspješno završilo odgovarajuću obuku i da to lice ima potrebne kompetencije za izvođenje dodijeljenih poslova na zadovoljavajućem nivou.

11.0.3 Za potrebe ovog poglavlja, "država prebivališta/boravišta" je država u kojoj lice boravi bez prekida šest mjeseci ili duže, a "prekid" u evidenciji o obrazovanju ili zaposlenju je svaki prekid koji traje duže od 28 dana.

11.0.4 Za potrebe ovog poglavlja, "kompetencija" je sposobnost dokazivanja odgovarajućih znanja i vještina.

11.0.5 Kompetencije koje je lice steklo prije zaposlenja mogu se uzeti u obzir pri procjeni bilo koje potrebe za obukom u okviru ovog poglavlja.

11.0.6 Ako su relevantne kompetencije koje se zahtijevaju ovim pravilnikom, a koje nisu specifične isključivo za sigurnost civilnog zrakoplovstva, stečene obukom za koje nije bio zadužen instruktor u skladu sa navedenim pod 11.5 ovog aneksa i/ili obukama koje nije navela ni odobrila BHDCA, ta se činjenica može uzeti u razmatranje pri procjeni potreba za obukom u skladu sa ovim poglavljem.

11.0.7 Ako je lice pohađalo obuku i steklo kompetencije iz navedenog pod 11.2 ovog aneksa, obuku ne treba ponavljati za drugu svrhu, osim za potrebe periodične obuke.

11.0.8 Za potrebe ovog poglavlja "radikalizacija" je pojava izloženosti ekstremizmu lica koja usvajaju mišljenja, stavove i ideje koje bi mogle dovesti do terorizma.

11.0.9 Pri utvrđivanju pouzdanosti lica u postupku opisanom pod 11.1.3 i 11.1.4 ovog aneksa i ne dovodeći u pitanje primjenjivo krivično zakonodavstvo i zakonodavstvo o zaštiti tajnih podataka Bosne i Hercegovine, nadležni organi i tijela Bosne i Hercegovine uzimaju u obzir najmanje:

(a) teška krivična djela djela koja su kažnjiva kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode od najmanje tri godine u skladu sa krivičnim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine;

(b) krivična djela terorizma u skladu sa krivičnim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine.

Krivična djela navedena pod (b) smatraju se diskvalificirajućim krivičnim djelima.

11.1. ZAPOŠLJAVANJE

11.1.1. Sljedeće osoblje uspješno je završilo osnovnu sigurnosnu provjeru:

(a) lica koja se zapošljavaju za provođenje ili za preuzimanje odgovornosti za provođenje sigurnosnog pregleda, kontrole pristupa ili drugih sigurnosnih kontrola na sigurnosne zone ograničenog pristupa;

(b) lica koja imaju opštu odgovornost na državnom ili lokalnom nivou za osiguravanje da program sigurnosti i njegovo provođenje ispunjavaju sve zakonske odredbe (rukovoditelji sigurnosti);

(c) instruktori, kako je navedeno u pasusu 11.5 ovog aneksa;

(d) neprimjenjivo.

11.1.2 Pored osoblja iz 11.1.1 ovog aneksa i sljedeće osoblje mora uspješno proći osnovnu ili standardnu sigurnosnu provjeru:

(a) lica koja se zapošljavaju za provođenje ili za preuzimanje odgovornosti za provođenje sigurnosnog pregleda, kontrole pristupa ili drugih sigurnosnih kontrola izvan sigurnosnih zona ograničenog pristupa;

(b) lica koja smiju bez pratnje pristupiti zračnom teretu i zračnoj pošti, pošti zračnog prijevoznika, materijalima zračnog

prijevoznika, zalihama za korištenje tokom leta i zalihama za korištenje na aerodromu na koje se primjenjuju sigurnosne kontrole;

(c) lica koja imaju administratorska prava ili smiju bez pratnje i bez ograničenja pristupiti ključnim sistemima informacijske i komunikacijske tehnologije i podacima koji se upotrebljavaju u svrhu sigurnosti civilnog zrakoplovstva, kako je opisano u 1.7.1 ovog aneksa, u skladu sa Programom sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH ili su na neki drugi način određena prilikom procjene rizika u skladu sa navedenim pod 1.7.3 ovog aneksa.

Ako u ovom pravilniku nije drugačije određeno, o tome da li treba obaviti osnovnu ili standardnu sigurnosnu provjeru odlučuje nadležni organ Bosne i Hercegovine u skladu sa primjenjivim zakonskim i podzakonskim propisima Bosne i Hercegovine.

11.1.3 U skladu sa primjenjivim zakonskim i podzakonskim propisima Bosne i Hercegovine, osnovna sigurnosna provjera obuhvata najmanje sljedeće:

(a) utvrđivanje identiteta lica na osnovu dokumentiranog dokaza;

(b) krivične dosijee u svim državama prebivališta/boravišta tokom najmanje prethodnih pet godina;

(c) zaposlenja, obuke i bilo koje prekide tokom najmanje prethodnih pet godina;

(d) obavještajne i sve druge relevantne informacije koje su dostupne nadležnim tijelima i organima Bosne i Hercegovine i koje se smatraju relevantnima za podobnost lica za rad na radnom mjestu za koje je potrebna proširena sigurnosna provjera.

11.1.4 U skladu sa primjenjivim zakonskim i podzakonskim propisima Bosne i Hercegovine, standardna sigurnosna provjera obuhvata sljedeće:

(a) utvrđivanje identiteta osobe na osnovu dokumentiranog dokaza;

(b) krivične evidencije u svim državama prebivališta/boravišta tokom najmanje prethodnih pet godina;

(c) zaposlenja, obuke i bilo koje prekide tokom najmanje prethodnih pet godina.

11.1.5 Standardna sigurnosna provjera ili kriteriji navedeni od (a) do (c) osnovne sigurnosne provjere završavaju se prije početne obuke lica u području sigurnosti što uključuje pristup informacijama koje nisu dostupne javnosti zbog njihove važnosti za sigurnost. Prema potrebi, navedeno pod (d) osnovne sigurnosne provjere završava se za lica prije nego što im se dopusti provođenje ili preuzimanje odgovornosti za provođenje sigurnosnog pregleda, kontrole pristupa ili drugih sigurnosnih kontrola.

Kada god se zahtijeva osnovna sigurnosna provjera, ona se mora u potpunosti dovršiti prije nego što lice završi obuke navedene od 11.2.3.1 do 11.2.3.5 ovog aneksa.

11.1.6 Osnovna ili standardna sigurnosna provjera smatra se neuspjelom ako nisu ispunjeni svi elementi iz svake od tač. 11.1.3 i 11.1.4 ovog aneksa ili ako u bilo kojem trenutku ovi elementi ne pružaju potreban nivo garancije o pouzdanosti lica.

U skladu sa primjenjivim zakonskim i podzakonskim propisima iz područja zaštite tajnih podataka, nadležni organi i tijela Bosne i Hercegovine uspostavljaju odgovarajuće i učinkovite mehanizme radi osiguravanja razmjene informacija na državnom nivou, odnosno na osnovu sporazuma sklopljenog sa drugim državama u svrhu razrade i ocjenjivanja informacija relevantnih za sigurnosnu provjeru.

11.1.7 Sigurnosna provjera predmet je sljedećeg:

(a) mehanizma za stalnu provjeru elemenata navedenih pod 11.1.3 i 11.1.4 ovog aneksa i brzim obavještanjem BHDCA, operatora ili nadležnog organa koji je izdao dozvole, zavisno šta je primjenjivo, o bilo kakvoj pojavi koja može uticati na pouzdanost lica. Načini obavješćivanja, razmjena informacija i njihovog

sadržaja između nadležnih organa, operatora i subjekata su utvrđeni i predmet su nadzora u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima Bosne i Hercegovine; ili

(b) ponavljanje u vremenskim razmacima kraćima od dvanaest mjeseci za osnovnu sigurnosnu provjeru ili tri godine za standardnu sigurnosnu provjeru.

11.1.8 Postupak zapošljavanja za sva lica koja se zapošljavaju u skladu sa navedenim pod 11.1.1 i 11.1.2 ovog aneksa uključuje najmanje pisanu prijavu i razgovor, u svrhu početne procjene mogućnosti i sposobnosti.

11.1.9 Lica koja se zapošljavaju za provođenje sigurnosnih kontrola imaju mentalne i fizičke mogućnosti i sposobnosti koje su potrebne za efikasno izvođenje njihovih poslova i na početku postupka zapošljavanja moraju biti svjesna prirode ovih zahtjeva.

Ove mogućnosti i sposobnosti se procjenjuju tokom postupka zapošljavanja, a prije završetka mogućeg probnog perioda.

11.1.10 Evidencija o zapošljavanju, uključujući rezultate svih testova za procjenu, čuvaju se za sva lica zaposlena u skladu sa navedenim pod 11.1.1 i 11.1.2 ovog aneksa najmanje tokom trajanja njihovog ugovora o radu.

11.1.11 Kao odgovor na unutrašnju prijetnju, i ne dovodeći u pitanje sadržaj obuke osoblja i kompetencije navedene pod 11.2 ovog aneksa, program sigurnosti operatora i subjekata iz čl. 12, 17. i 19. ovog pravilnika uključuje primjerene mjere unutrašnje politike i druge povezane mjere kojima se poboljšava svijest osoblja i promovisanje kulture sigurnosti.

11.1.12 Neprimjenjivo.

11.2 OBUKA

11.2.1 Opšte obaveze koje se odnose na obuku

11.2.1.1 Lica uspješno završavaju odgovarajuću obuku prije nego što se ovlaste da obavljaju sigurnosne kontrole bez nadzora.

11.2.1.2 Obuka lica koja provode zadatke navedene pod 11.2.3.1 do 11.2.3.5 i 11.2.4 ovog aneksa uključuje elemente teoretske i praktične obuke i obuku na radnom mjestu.

11.2.1.3 Sadržaj kurseva određuje ili odobrava BHDCA, prije:

(a) nego što instruktor započne bilo kakvu obuku u skladu sa ovim pravilnikom; ili

(b) početka obuke koja se bazira na radu na kompjuterima (CBT) kako bi se ispunili zahtjevi ovog pravilnika.

Obuka koja se bazira na radu na kompjuterima (CBT) može se provoditi s podrškom ili bez podrške instruktora.

11.2.1.4 Evidencija o obuci čuva se za sva lica koja su prošla obuku najmanje tokom trajanja njihovog ugovora o radu.

11.2.2 Osnovna obuka

11.2.2.1 Nakon osnovne obuke, lica koja obavljaju poslove navedene pod 11.2.3.1, 11.2.3.4 i 11.2.3.5, kao i pod 11.2.4, 11.2.5 i 11.5 ovog aneksa moraju steći sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u području civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje pravnog okvira u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole;

(d) poznavanje postupaka kontrole pristupa;

(e) poznavanje sistema identifikacijskih kartica za pristup zonama ograničenog pristupa u upotrebi;

(f) poznavanje postupaka provjeravanja lica i okolnosti u kojima se lica moraju provjeriti ili prijaviti;

(g) poznavanje postupaka prijavljivanja;

(h) sposobnost identifikiranja zabranjenih predmeta;

(i) sposobnost primjerenog reagiranja na incidente povezane sa sigurnošću;

(j) znanja o tome kako ljudsko ponašanje i reakcije mogu uticati na učinak u području sigurnosti;

(k) sposobnost jasne i samopouzdanе komunikacije; i

(l) poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju.

11.2.3 Obuka specifična za posao lica koja obavljaju sigurnosne kontrole

11.2.3.1 Nakon obuke specifične za posao lica koja provode sigurnosni pregled lica, kabinskog/ručnog prtljaga, predmeta koje lica nose sa sobom i odvojenog prtljaga moraju biti stečene sve sljedeće kompetencije:

(a) razumijevanje konfiguracije kontrolnih tačaka za sigurnosni pregled i postupka sigurnosnog pregleda;

(b) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(c) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(d) poznavanje mogućnosti i ograničenja sigurnosne opreme ili metoda pregleda koji se primjenjuju;

(e) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti.

Osim toga, ako je potrebno za izvršavanje zadataka za koje je lice zaduženo, obukom se takođe stiču sljedeće kompetencije:

(f) poznavanje međuljudskih vještina, posebno znanja o tome kako premostiti kulturne razlike i kako postupati s potencijalno opasnim putnicima;

(g) poznavanje tehnika ručnog pregleda;

(h) sposobnost izvođenja ručnog pregleda u skladu sa standardom dovoljnim za primjereni osiguravanje otkrivanja skrivenih zabranjenih predmeta;

(i) poznavanje izuzeća od sigurnosnog pregleda i posebnih sigurnosnih postupaka;

(j) sposobnost rukovanja sigurnosnom opremom koja se koristi;

(k) sposobnost ispravnog tumačenja slika dobijenih sigurnosnom opremom; i

(l) poznavanje zahtjeva koji se odnose na sigurnost predatog prtljaga.

11.2.3.2 Obukom lica koja provode sigurnosni pregled tereta i pošte moraju biti stečene sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u području civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole u lancu snabdijevanja;

(d) sposobnost identifikiranja zabranjenih predmeta;

(e) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(f) poznavanje mogućnosti i ograničenja sigurnosne opreme ili metoda sigurnosnog pregleda koji se primjenjuju;

(g) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(h) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti;

(i) poznavanje zahtjeva koji se odnose na zaštitu tereta i pošte;

Osim toga, ako je potrebno za izvršavanje zadataka za koje je lice zaduženo, obukom moraju takođe biti stečene sljedeće kompetencije:

(j) poznavanje zahtjeva za sigurnosni pregled tereta i pošte, uključujući izuzeća i posebne sigurnosne postupke;

(k) poznavanje metoda sigurnosnih pregleda primjerenih za različite vrste tereta i pošte;

(l) poznavanje tehnika ručnog pregleda;

(m) sposobnost izvođenja ručnog pregleda u skladu sa standardom dovoljnim za primjereno osiguravanje otkrivanja skrivenih zabranjenih predmeta;

(n) sposobnost rukovanja sigurnosnom opremom koja se koristi;

(o) sposobnost ispravnog tumačenja slika dobijenih sigurnosnom opremom;

(p) poznavanje zahtjeva u vezi s prijevozom.

11.2.3.3 Obukom lica koja provode sigurnosni pregled pošte i materijala zračnog prijevoznika, zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu moraju biti stečene sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u području civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole u lancu snabdijevanja;

(d) sposobnost identificiranja zabranjenih predmeta;

(e) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(f) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(g) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti;

(h) poznavanje mogućnosti i ograničenja sigurnosne opreme ili metoda sigurnosnog pregleda koji se upotrebljavaju;

Osim toga, ako je potrebno za izvršavanje zadataka za koje je lice zaduženo, obukom moraju takođe biti stečene sljedeće kompetencije:

(i) poznavanje tehnika ručnog pregleda;

(j) sposobnost izvođenja ručnog pregleda u skladu sa standardom dovoljnim za primjereno osiguravanje otkrivanja skrivenih zabranjenih predmeta;

(k) sposobnost rukovanja sigurnosnom opremom koja se koristi;

(l) sposobnost ispravnog tumačenja slika dobijenih sigurnosnom opremom;

(m) poznavanje zahtjeva u vezi s prijevozom.

11.2.3.4 Posebnom obukom lica koja provode pregled vozila stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) poznavanje zakonskih zahtjeva za pregled vozila, uključujući izuzeća i posebne sigurnosne postupke;

(b) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(c) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(d) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti;

(e) poznavanje tehnika pregleda vozila;

(f) sposobnost izvođenja pregleda vozila u skladu sa standardom dovoljnim za primjereno osiguravanje otkrivanja skrivenih zabranjenih predmeta.

11.2.3.5 Posebnom obukom lica koja provode kontrolu pristupa na aerodromu, nadzor i patrole stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) poznavanje zakonskih zahtjeva za kontrolu pristupa, uključujući izuzeća i posebne sigurnosne postupke;

(b) poznavanje sistema kontrole pristupa koji se koriste na aerodromu;

(c) poznavanje ovlaštenja, uključujući identifikacijske kartice za lica i vozila kojima se omogućava pristup na zračnu stranu i sposobnost identificiranja tih ovlaštenja;

(d) poznavanje postupaka patroliranja i provjeravanja lica i okolnosti u kojima se lica moraju provjeriti ili prijaviti;

(e) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(f) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti;

(g) poznavanje međuljudskih vještina, posebno saznanje o tome kako premostiti kulturne razlike i kako postupiti s potencijalno opasnim putnicima.

11.2.3.6 Obukom lica koja provode sigurnosne preglede zrakoplova stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) poznavanje zakonskih zahtjeva za sigurnosne preglede zrakoplova i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(b) poznavanje konfiguracije tipa (tipova) zrakoplova na kojima lice provodi sigurnosne preglede zrakoplova;

(c) sposobnost identificiranja zabranjenih predmeta;

(d) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(e) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(f) sposobnost provođenja sigurnosnog pregleda zrakoplova u skladu sa standardom dovoljnim za primjereno osiguravanje otkrivanja skrivenih zabranjenih predmeta.

Osim toga, ako lica nose identifikacijsku karticu aerodroma, obukom takođe stiču sve sljedeće kompetencije:

(g) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i aktuelnim prijetnjama;

(h) poznavanje pravnog okvira za sigurnost civilnog zrakoplovstva;

(i) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole;

(j) razumijevanje konfiguracije kontrolnih tačaka za sigurnosni pregled i postupka sigurnosnih pregleda;

(k) poznavanje postupaka kontrole pristupa i postupaka odgovarajućih sigurnosnih pregleda;

(l) poznavanje identifikacijskih kartica aerodroma koje se koriste na aerodromu.

11.2.3.7 Obukom lica koja provode zaštitu zrakoplova stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) poznavanje načina zaštite i sprečavanja neovlaštenog pristupa u zrakoplov i elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(b) poznavanje postupaka pečačenja zrakoplova, kad je primjereno za lica koje se obučava;

(c) poznavanje sistema identifikacijskih kartica koji se koriste na aerodromu;

(d) poznavanje postupaka provjeravanja lica i okolnosti u kojima se lica moraju provjeriti ili prijaviti; i

(e) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti.

Osim toga, ako lice nosi identifikacijsku karticu aerodroma, obukom se takođe stiču sve sljedeće kompetencije:

(f) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u području civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i aktuelnim prijetnjama;

(g) poznavanje pravnog okvira za sigurnost civilnog zrakoplovstva;

(h) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole;

(i) razumijevanje konfiguracije kontrolnih tačaka za sigurnosni pregled i postupka sigurnosnih pregleda;

(j) poznavanje postupaka kontrole pristupa i postupaka odgovarajućih sigurnosnih pregleda;

11.2.3.8 Obukom lica koja provode uparivanje prtljaga stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u području civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i aktualnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole;

(d) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(e) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti;

(f) poznavanje zahtjeva i tehnika za uparivanje prtljaga i putnika;

(g) poznavanje zahtjeva koji se odnose na zaštitu sredstava zračnog prijevoznika koja se koriste za obradu podataka o putnicima i prtljagu.

Osim toga, ako lice nosi identifikacijsku karticu aerodroma, obukom takođe stiče sve sljedeće kompetencije:

(h) razumijevanje konfiguracije kontrolnih tačaka za sigurnosni pregled i postupka sigurnosnog pregleda;

(i) poznavanje postupaka kontrole pristupa i postupaka odgovarajućih sigurnosnih pregleda;

(j) poznavanje identifikacijskih kartica aerodroma koje se koriste na tom aerodromu;

(k) poznavanje postupaka prijavljivanja;

(l) sposobnost primjerenog reagiranja na incidente povezane sa sigurnošću.

11.2.3.9 Obukom lica s nenadziranim pristupom zračnom teretu i pošti koji se mogu identificirati, na koje su bile primijenjene potrebne sigurnosne kontrole, i lica koja provode sigurnosne kontrole zračnog tereta i pošte, osim sigurnosnog pregleda, stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole u lancu snabdijevanja;

(d) poznavanje postupaka provjeravanja lica i okolnosti u kojima se lica moraju provjeriti ili prijaviti;

(e) poznavanje postupaka prijavljivanja;

(f) sposobnost identificiranja zabranjenih predmeta;

(g) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(h) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(i) poznavanje zahtjeva koji se odnose na zaštitu tereta i pošte;

(j) poznavanje zahtjeva u vezi s prijevozom, ako je primjenjivo.

Osim toga, ako lice nosi identifikacijsku karticu aerodroma, obukom takođe stiče sve sljedeće kompetencije:

(k) razumijevanje konfiguracije kontrolnih tačaka za sigurnosni pregled i postupka sigurnosnog pregleda;

(l) poznavanje postupaka kontrole pristupa i postupaka odgovarajućih sigurnosnih pregleda;

(m) poznavanje identifikacijskih kartica u upotrebi;

(n) sposobnost primjerenog reagiranja na incidente povezane sa sigurnošću.

11.2.3.10 Obukom lica koja provode sigurnosne kontrole pošte i materijala zračnog prijevoznika, zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu, osim sigurnosnog pregleda, stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole;

(d) poznavanje postupaka provjeravanja lica i okolnosti u kojima se lica moraju provjeriti ili prijaviti;

(e) poznavanje postupaka prijavljivanja;

(f) sposobnost identificiranja zabranjenih predmeta;

(g) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(h) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(i) poznavanje zahtjeva u pogledu zaštite pošte i materijala zračnog prijevoznika, zaliha za korištenje tokom leta i za korištenje na aerodromu, zavisno šta je primjenjivo;

(j) poznavanje zahtjeva u vezi s prijevozom, ako je primjenjivo.

Osim toga, ako lice nosi identifikacijsku karticu aerodroma, obukom takođe stiče sve sljedeće kompetencije:

(k) razumijevanje konfiguracije kontrolnih tačaka za sigurnosni pregled i postupka sigurnosnog pregleda;

(l) poznavanje postupaka kontrole pristupa i postupaka odgovarajućih sigurnosnih pregleda;

(m) poznavanje identifikacijskih kartica u upotrebi;

(n) sposobnost primjerenog reagiranja na incidente povezane sa sigurnošću.

11.2.3.11 Obukom članovi letačke i kabinske posade za provođenje mjera sigurnosti tokom leta stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) znanje o ranijim djelima nezakonitog ometanja u području civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica članova letačke i kabinske posade;

(d) znanje kako zaštititi i spriječiti neovlašten pristup u zrakoplov;

(e) poznavanje postupaka pečačenja zrakoplova, kad je primjereno za lice koje se obučava;

(f) sposobnost identificiranja zabranjenih predmeta;

(g) poznavanje mogućih načina skrivanja zabranjenih predmeta;

(h) sposobnost provođenja sigurnosnog pregleda zrakoplova u skladu sa standardom dovoljnim za primjereno osiguravanje otkrivanja skrivenih zabranjenih predmeta;

(i) poznavanje konfiguracije tipa (tipova) zrakoplova na kojima se obavljaju dužnosti;

(j) sposobnost zaštite pilotske kabine tokom leta;

(k) poznavanje postupaka relevantnih za prijevoz potencijalno opasnih putnika u zrakoplovu, ako je primjenjivo za lice koje se obučava;

(l) poznavanje postupanja s licima ovlaštenima za nošenje vatrenog oružja u zrakoplovu, ako je primjenjivo za lice koje se obučava;

(m) poznavanje postupaka prijavljivanja;

(n) sposobnost da se na odgovarajući način reagira na sigurnosne incidente i slučajeve opasnosti u zrakoplovu.

11.2.4 Posebna obuka za lica koja neposredno nadziru lica koja provode sigurnosne kontrole (supervizori)

Posebnom obukom supervizora, uz kompetencije koje imaju lica koja oni nadziru, stiču sve sljedeće kompetencije:

(a) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i načina na koji se oni ispunjavaju;

(b) poznavanje nadzornih zadataka;

(c) poznavanje interne kontrole kvaliteta;

(d) sposobnost primjerenog reagiranja na otkrivanje zabranjenih predmeta;

(e) poznavanje postupaka u slučajevima opasnosti;

(f) sposobnost pružanja mentorstva i obuke na radnom mjestu i motiviranja drugih.

Osim toga, kada to zahtijevaju određeni zadaci za koje je lice zaduženo, obukom takođe stiču sve sljedeće kompetencije:

(g) znanje o tome kako se rješavaju sukobi;

(h) poznavanje mogućnosti i ograničenja sigurnosne opreme ili metoda sigurnosnih pregleda koji se primjenjuju.

11.2.5 Posebna obuka za lica koja imaju opštu odgovornost na državnom ili lokalnom nivou za osiguravanje da program sigurnosti, propisi i/ili operativni dokumenti i njihova primjena ispunjavaju sve zakonske odredbe (rukovoditelj sigurnosti)

Posebnom obukom rukovoditelja sigurnosti stiču se sve sljedeće kompetencije:

(a) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i načina na koji se oni ispunjavaju;

(b) poznavanje interne, nacionalne i međunarodne kontrole kvaliteta;

(c) sposobnost motiviranja drugih;

(d) poznavanje mogućnosti i ograničenja sigurnosne opreme ili metoda sigurnosnih pregleda koji se primjenjuju.

11.2.6 Obuka lica, osim putnika, kojima je potreban pristup bez pratnje u sigurnosne zone ograničenog pristupa

11.2.6.1 Lica, koja nisu putnici, kojima je potreban pristup bez pratnje u sigurnosne zone ograničenog pristupa i koja nisu obuhvaćena pod 11.2.3 do 11.2.5 i 11.5 ovog aneksa, završavaju obuku o svijesti o sigurnosti prije nego što im se izda odobrenje za nepraćeni pristup bez pratnje u sigurnosne zone ograničenog pristupa.

Iz objektivnih razloga, BHDCA može izuzeti lica od ovog zahtjeva za obuku ako je njihov pristup ograničen na područja terminala koja su dostupna putnicima.

11.2.6.2 Obukom o svijesti o sigurnosti stiču se sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole;

(d) razumijevanje konfiguracije kontrolnih tačaka za sigurnosni pregled i postupka sigurnosnih pregleda;

(e) poznavanje postupaka kontrole pristupa i postupaka odgovarajućih sigurnosnih pregleda;

(f) poznavanje identifikacijskih kartica aerodroma koje se koriste na aerodromu;

(g) poznavanje postupaka prijavljivanja;

(h) sposobnost primjerenog reagiranja na incidente u vezi sa sigurnošću.

11.2.6.3 Od svakog lica koje pohađa obuku o svijesti o sigurnosti zahtijeva se dokazivanje razumijevanja svih područja navedenih u 11.2.6.2 ovog aneksa, prije nego što mu se izda odobrenje za pristup bez pratnje u sigurnosne zone ograničenog pristupa.

11.2.7 Obuka lica kojima je potrebno obuka opšte svijesti o sigurnosti

Obukom o opštoj svijesti o sigurnosti stiču se sve sljedeće kompetencije:

(a) znanja o ranijim djelima nezakonitog ometanja u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva, terorističkim djelima i trenutnim prijetnjama;

(b) poznavanje odgovarajućih zakonskih zahtjeva i poznavanje elemenata koji doprinose uspostavljanju čvrste i otporne kulture sigurnosti na radnom mjestu i u području zrakoplovstva uključujući, između ostalog, unutrašnje prijetnje i radikalizaciju;

(c) poznavanje ciljeva i organizacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući obaveze i odgovornosti lica koja provode sigurnosne kontrole;

(d) poznavanje postupaka prijavljivanja;

(e) sposobnost primjerenog reagovanja na incidente u vezi sa sigurnošću.

Od svakog lica koje pohađa obuku o opštoj svijesti o sigurnosti se traži da pokaže razumijevanje svih elemenata iz ove tačke prije stupanja na dužnost.

Ova obuka se ne odnosi na instruktore navedene pod 11.5 ovog aneksa.

11.2.8 Obuka lica čije su uloge i odgovornosti povezane s kibernetičkim (cyber) prijetnjama.

11.2.8.1 Lica koja provode mjere navedene pod 1.7.2 ovog aneksa posjeduju vještine i sposobnosti potrebne za efikasno izvršavanje dodijeljenih zadataka. O relevantnim računarskim rizicima informišu se na osnovu operativne potrebe.

11.2.8.2 Lica koja imaju pristup podacima ili sustavima od značaja za civilno zrakoplovstvo, prolaze odgovarajuću i specifičnu obuku povezanu s poslom, razmjernu njihovoj ulozi i odgovornostima, uključujući svijest o relevantnim rizicima kada to zahtijeva njihova radna funkcija. BHDCA u skladu s točkom 1.7.4 utvrđuje ili odobrava sadržaj buke.

11.3 CERTIFIKACIJA ILI ODOBRAVANJE

11.3.1 Lica koja obavljaju zadatke navedene od 11.2.3.1 do 11.2.3.5 ovog aneksa predmet su:

(a) postupka početne certifikacije ili odobravanja; i

(b) lica koje rade s rendgenskom ili EDS opremom, ponovne certifikacije najmanje svake tri godine; i

(c) sva ostala lica predmet su postupka ponovne certifikacije ili ponovnog odobravanja najmanje svakih pet godina.

Lica koja obavljaju zadatke navedene pod 11.2.3.3 ovog aneksa mogu biti izuzeta od ovih zahtjeva ako su ovlaštena za provođenje samo vizuelnih provjera i/ili ručnih pregleda.

11.3.2 Lica koja rade s rendgenskom ili EDS opremom, kao dio postupka početne certifikacije ili odobravanja, polažu standardizirani test tumačenja slika.

11.3.3 Postupak ponovne certifikacije ili ponovnog odobravanja za lica koja rade s rendgenskom ili EDS opremom obuhvata standardizirani test tumačenja slika i procjenu operativne efikasnosti.

11.3.4 Ako se u razumnom vremenskom okviru, koji u uobičajenim okolnostima nije duži od tri mjeseca, ne pristupi ponovnoj certifikaciji ili ponovnom odobravanju i ako se ponovna certifikacija ili ponovno odobravanje ne obave uspješno, oduzimaju se odgovarajuća sigurnosna ovlaštenja.

11.3.5 Zapisi o certifikaciji ili odobravanju čuvaju se za sva certificirana ili odobrena lica najmanje tokom trajanja njihovog ugovora o radu.

11.4 PERIODIČNA OBUKA

11.4.1 Lica koja rade s rendgenskom ili EDS opremom pohađaju periodičnu obuku koja se sastoji od obuke i testiranja iz područja prepoznavanja slika. Ova obuka može biti u obliku:

(a) obuke u učionici/ili na kompjuteru (CBT); ili

(b) obuka na radnom mjestu iz područja TIP (projekcije slike opasnog predmeta), pod uvjetom da se na korištenoj rendgenskoj i EDS opremi upotrebljava baza podataka TIP koja sadrži najmanje 6 000 slika, i da lice radi s tom opremom najmanje jednu trećinu svog radnog vremena.

Za obuke u učionici/ili na kompjuteru (CBT), lica prolaze obuku i testiranje iz područja prepoznavanja slika najmanje šest sati svakih šest mjeseci, a koriste jedno od sljedećeg:

- bazu podataka slika koja sadrži najmanje 1 000 slika najmanje 250 različitih opasnih predmeta, uključujući slike sastavnih dijelova opasnih predmeta, pri čemu je svaki predmet snimljen iz više različitih uglova, a izbor i redoslijed slika je nepredvidljiv tokom obuke i testiranja; ili

- slike iz baze podataka TIP koje se najčešće ne prepoznaju, kombinirano s nedavno snimljenim slikama opasnih predmeta koje su relevantne za predmetni pregled i koje obuhvataju sve vrste opasnih predmeta najmanje jednom pri obuci lica koje obavlja pregled tokom perioda od tri godine.

Za obuku na radnom mjestu iz područja TIP, baza podataka TIP sadrži najmanje 6 000 slika najmanje 1 500 različitih opasnih predmeta, uključujući slike sastavnih dijelova opasnih predmeta, pri čemu je svaki predmet snimljen iz više različitih uglova.

11.4.2 Ocjenjivanje efikasnosti pojedinih lica koja obavljaju preglede provodi se na kraju svakog šestomjesečnog perioda. Rezultati ovog ocjenjivanja:

(a) dostavljaju se licu i evidentiraju;

(b) upotrebljavaju se za utvrđivanje nedostataka i prilagođavanje budućih obuka i testiranja tako da se uklone ti nedostaci; i

(c) mogu se uvažiti kao dio postupka ponovne certifikacije ili ponovnog odobravanja.

11.4.3 Lica koja obavljaju zadatke navedene pod 11.2 ovog aneksa, osim onih iz 11.4.1 i 11.4.2 ovog aneksa, pohađaju periodičnu obuku onoliko često koliko je potrebno da se osigura održavanje i sticanje kompetencija u skladu sa razvojem u području sigurnosti.

Periodična obuka se izvodi:

(a) za kompetencije stečene tokom početne osnovne obuke, posebne obuke i obuke o podizanju svijesti o sigurnosti, najmanje svakih pet godina ili u slučaju kada se te kompetencije nisu

upotrebljavale duže od šest mjeseci, prije povratka na dužnosti povezano sa sigurnošću; i

(b) za nove ili proširene kompetencije, prema potrebi, kako bi se osiguralo da se lica koja primjenjuju sigurnosne kontrole ili koja su odgovorna za njihovu primjenu blagovremeno upoznaju s novim prijetnjama i zakonskim zahtjevima do vremena kada ih počinju primjenjivati.

Zahtjevi navedeni pod (a) ne primjenjuju se na kompetencije koje su stečene tokom posebne obuke, a koje više nisu potrebne za zadatke koje lice obavlja.

11.4.4 Zapisi o periodičnoj obuci čuvaju se za sva lica koja su pohađala obuku, najmanje tokom trajanja njihovog ugovora o radu.

11.5. KVALIFIKACIJA INSTRUKTORA

11.5.1 Instruktori ispunjavaju najmanje sve sljedeće zahtjeve:

(a) uspješan završetak osnovne sigurnosne provjere u skladu sa navedenim pod 11.1.3 ovog aneksa;

(b) kompetencija u tehnikama podučavanja;

(c) poznavanje radnog okruženja u odgovarajućem području sigurnosti civilnog zrakoplovstva;

(d) kompetencija u elementima sigurnosti o kojima podučavaju.

Certifikacija se primjenjuje najmanje na one instruktore koji su ovlašteni da obučavaju u skladu sa navedenim pod 11.2.3.1 do 11.2.3.5 i 11.2.4 ovog aneksa (osim ako se odnosi na obuku supervizora koji isključivo nadziru lica navedena pod 11.2.3.6 do 11.2.3.10 ovog aneksa) i 11.2.5 ovog aneksa.

Instruktori su predmet postupka ponovne certifikacije najmanje svakih pet godina.

11.5.2 Instruktori redovno pohađaju obuke ili redovno dobijaju informacije o razvoju u odgovarajućim područjima.

11.5.3 BHDCA uspostavlja ili ima pristup listama instruktora koji izvode obuku u Bosni i Hercegovini.

11.5.4 Ako BHDCA smatra da se obukom koju provodi kvalificirani instruktor više ne stiču odgovarajuće kompetencije lica koja je pohađaju ili ako instruktor ne prođe sigurnosnu provjeru, BHDCA opoziva odobrenje za tu obuku ili osigurava da se instruktor suspendira ili briše iz liste instruktora, kako je primjereno. Kada se preduzme takva mjera, BHDCA takođe navodi na koji način instruktor može tražiti da se suspenzija ukloni, da bude vraćen na listu instruktora ili da se obnovi odobrenje za obuku.

11.5.5 Kompetencije koje neko lice stekne u drugoj državi s ciljem ispunjenja zahtjeva iz ovog pravilnika, BHDCA priznaje u skladu sa posebnim propisom koji donosi BHDCA.

11.6. Neprimjenjivo.

11.7. Neprimjenjivo.

11.7.1. Svaka kompetencija koju neko lice stekne u drugoj državi s ciljem ispunjenja zahtjeva iz ovog pravilnika, BHDCA priznaje u skladu sa posebnim propisom koji donosi BHDCA.

PRILOG 11-A

Neprimjenjivo.

12. SIGURNOSNA OPREMA

12.0 OPŠTE ODREDBE I ODOBRAVANJE SIGURNOSNE OPREME

12.0.1 Opšte odredbe

12.0.1.1. Nadležni organ, operator ili subjekt koji koristi opremu za provođenje mjera, za koju su odgovorni sukladno Programu sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH iz člana 11. ovog pravilnika, ispunjava standarde navedene u ovom poglavlju.

Neprimjenjivo.

12.0.1.2 Svaki dio sigurnosne opreme se rutinski testira.

12.0.1.3 Proizvođači opreme određuju koncept rada i oprema se procjenjuje i upotrebljava u skladu sa njim.

12.0.1.4 Kad se kombinira više vrsta sigurnosne opreme, svaka vrsta opreme mora biti usklađena sa definiranim specifikacijama i ispunjavati standarde iz ovog poglavlja, prilikom pojedinačnog korištenja ili kombinirano kao sistem.

12.0.1.5 Oprema se postavlja, ugrađuje i održava u skladu sa zahtjevima proizvođača opreme.

12.0.2 Neprimjenjivo.

12.0.3 Neprimjenjivo.

12.0.4 Neprimjenjivo.

12.0.5 Neprimjenjivo.

12.1 METAL - DETEKTORSKA VRATA (WTMD)

12.1.1 Opšta načela

12.1.1.1 Metal-detektorska vrata (WTMD) imaju mogućnost otkrivanja i uzbunjivanja alarmom u slučaju otkrivanja najmanje navedenih metalnih predmeta, pojedinačno i u kombinaciji.

12.1.1.2 Otkrivanje metala opremom WTMD je nezavisno od položaja i smjera metalnog predmeta.

12.1.1.3 WTMD se čvrsto pričvršćuju za tvrdi podlogu.

12.1.1.4 WTMD imaju vizuelni indikator koji pokazuje da oprema radi.

12.1.1.5 Sredstva za podešavanje postavki otkrivanja WTMD su zaštićena i dostupna samo ovlaštenim licima.

12.1.1.6 WTMD daju vizuelni i zvučni alarm kada otkrije metalne predmete iz 12.1.1.1 ovog aneksa. Objekti vrste alarma su uočljivi s udaljenosti od dva metra.

12.1.1.7 Vizuelni alarm daje indicaciju jačine signala otkrivenog pomoću metal-detektorskih vrata (WTMD).

12.1.2 Standardi za WTMD

12.1.2.1 Neprimjenjivo.

12.1.2.2 Svi WTMD koji se isključivo koriste za sigurnosne preglede lica osim putnika ispunjavaju najmanje standard 1.

12.1.2.3 Svi WTMD koji se koriste za sigurnosni pregled putnika ispunjavaju standard 2.

12.1.2.4 Svi WTMD ugrađeni od 1. jula 2023. godine ispunjavaju najmanje standard 1.1 za sigurnosne preglede lica osim putnika ili 2.1. za sigurnosni pregled putnika.

12.1.3 Dodatni zahtjevi za WTMD

Sva WTMD, za koja je ugovor o instalaciji zaključen od 5. januara 2007. godine, imaju mogućnost:

(a) oglašavanja zvučnog i/ili pokazivanja vizuelnog signala kod određenog postotka lica koja prolaze kroz WTMD, a koje nisu uzrokovale alarm naveden pod 12.1.1.1 ovog aneksa. Mora postojati mogućnost podešavanja tog postotka; i

(b) brojanja izvršenih sigurnosnih pregleda lica, isključujući lica koja prolaze kroz WTMD u suprotnom smjeru; i

(c) brojanja broja alarma; i

(d) izračunavanja broja alarma kao postotka broja izvršenih sigurnosnih pregleda lica.

12.1.4 Dodatni zahtjevi za WTMD kad se upotrebljavaju u kombinaciji s detektorima metala za obuču (SMD)

12.1.4.1 Sva WTMD oprema koja se koristi u kombinaciji s detektorima metala za obuču (SMD) je u stanju otkriti i pokazati vizuelnim indikatorom najmanje navedene metalne predmete, pojedinačno i u kombinaciji, te indicirati visinu na kojoj se predmet, odnosno predmeti nalaze na licu koje prolazi kroz navedenu opremu, bez obzira na vrstu i broj predmeta i njihov položaj.

12.1.4.2 Sva WTMD oprema koja se koristi u kombinaciji sa SMD opremom je u mogućnosti otkriti i alarmom naznačiti gdje se nalaze metalni predmeti na licu u najmanje dva područja. Prvo područje je donji dio nogu lica, između poda do visine od 35 cm iznad poda. Sva ostala područja su iznad prvog područja.

12.2 RUČNI DETEKTOR METALA (HHMD)

12.2.1 Ručni detektor metala ima mogućnost otkrivanja željeznih metalnih predmeta i metalnih predmeta koji nisu

željezni. Na otkrivanje metala i utvrđivanje položaja otkrivenog metala upozorava se alarmom.

12.2.2 Sredstva za podešavanje postavki osjetljivosti ručnog detektora metala su zaštićena i dostupna samo ovlaštenim licima.

12.2.3 Ručni detektor metala oglašava se zvučnim alarmom kada otkrije metalne predmete. Alarm je uočljiv na udaljenosti od jednog metra.

12.2.4 brisano.

12.2.5 Ručni detektor ima vizuelni indikator koji pokazuje da oprema radi.

12.3 RENDGENSKA OPREMA

Rendgenska oprema je u skladu sa detaljnim zahtjevima utvrđenima u Prilogu IX ovog pravilnika.

12.3.1 Sva oprema koja se ugrađuje najkasnije od 1. januara 2023. godine radi upotrebe u Bosni i Hercegovini za sigurnosni pregled tereta i pošte, kao i pošte i materijala zračnog prijevoznika koji podliježu sigurnosnim kontrolama u skladu sa Poglavljem 6 ovog aneksa, ima prikaz slike iz više uglova.

BHDCA iz objektivnih razloga može dopustiti upotrebu rendgenske opreme s jednim vidnim uglom ugrađenu prije 1. januara 2023. godine do sljedećih datuma:

(a) za rendgensku opremu s jednim vidnim uglom koja je ugrađena prije 1. januara 2016. godine najkasnije do 31. decembra 2025. godine;

(b) za rendgensku opremu s jednim vidnim uglom koja je ugrađena od 1. januara 2016. godine na period od najviše deset godina od datuma ugradnje ili najkasnije do 31. decembra 2027. godine, zavisno od toga šta nastupi ranije.

Neprimjenjivo.

12.4 SISTEMI ZA OTKRIVANJE EKSPLOZIVA (EDS)

12.4.1 Opšta načela

12.4.1.1 Sistemi za otkrivanje eksploziva (EDS) imaju mogućnost da otkriju i ukažu pomoću alarma određene i veće pojedinačne količine eksplozivnog materijala ili hemijskog materijala sadržanog u prtljagu ili u drugim pošiljkama.

12.4.1.2 Otkrivanje je nezavisno od oblika, položaja ili orijentacije eksplozivnog materijala ili hemijskog materijala.

12.4.1.3 EDS se oglašava alarmom u svakoj od sljedećih okolnosti:

- kada otkrije eksplozivni materijal ili hemijski materijal, i

- kada otkrije postojanje predmeta koji sprečava otkrivanje eksplozivnog materijala ili hemijskog materijala, i

- kada je sadržaj torbe ili pošiljke previše gust da bi se analizirao.

12.4.2 Standardi za EDS

12.4.2.1 Sva EDS oprema ispunjava sljedeće zahtjeve:

(a) neprimjenjivo.

(b) oprema ugrađena od 1. septembra 2014. do 31. avgusta 2022. godine mora biti u skladu sa najmanje standardom 3;

(c) oprema ugrađena od 1. septembra 2022. do 31. avgusta 2026. godine mora biti u skladu sa najmanje standardom 3.1;

(d) oprema ugrađena od 1. septembra 2026. godine mora biti u skladu sa najmanje standardom 3.2.

12.4.2.2 Neprimjenjivo.

12.4.2.3 Neprimjenjivo.

12.4.2.4 Neprimjenjivo.

12.4.2.5 Neprimjenjivo.

12.4.2.6 Sva EDS oprema namijenjena sigurnosnom pregledu ručnog prtljaga ispunjava najmanje standard C1.

12.4.2.7 Sva EDS oprema namijenjena sigurnosnom pregledu ručnog prtljaga koja sadrži prijenosne računare i druge veće električne uređaje ispunjava najmanje standard C2.

12.4.2.8 Sva EDS oprema namijenjena sigurnosnom pregledu ručnog prtljaga koja sadrži prijenosne računare i druge veće električne uređaje i LAG ispunjava najmanje standard C3.

12.4.2.9 Sva EDS oprema koja ispunjava standard C3 smatra se ekvivalentnom LAG opremi koja ispunjava standard 2 za sigurnosni pregled LAG.

12.4.2.10 Oprema sa standardom C3 namijenjena sigurnosnom pregledu ručnog prtljaga može se upotrebljavati samo za sigurnosni pregled LAG s gornjom granicom za volumen pojedinačnih ambalaža LAG od najviše 100 ml.

12.4.3 Zahtjevi u odnosu na kvalitet slika za EDS

Kvalitet slika za EDS u skladu je sa detaljnim zahtjevima utvrđenim u Prilogu IX ovog pravilnika.

12.5 UBACIVANJE/PROJEKCIJA SLIKE OPASNOG PREDMETA (TIP)

12.5.1 Opšta načela

12.5.1.1 Ubacivanje slike opasnog predmeta (TIP) ima mogućnost ubacivanja kombiniranih slika opasnog predmeta (CTI) ili fiktivne slike opasnog predmeta (FTI).

CTI su rendgenske slike prtljaga ili drugih pošiljaka koje sadrže opasne predmete.

FTI su rendgenske slike opasnih predmeta koje se ubacuju na rendgensku sliku prtljaga ili druge pošiljke koja se pregleda.

Slike opasnih predmeta su na rendgenskoj slici prtljaga ili druge pošiljke prikazane odgovarajuće raspoređeno, ne na stalnoj poziciji.

Postoji mogućnost određivanja postotka CTI i FTI slika koje se ubacuju.

Ako se koriste CTI:

(a) koncept rada mora da osigura da lice koje obavlja sigurnosni pregled ne može da vidi torbe ili druge pošiljke koje prolaze kroz rendgensku opremu ili sistem za otkrivanje eksploziva (EDS) i ne može da odredi da li mu je CTI ubačen ili bi mogao biti ubačen; i

(b) sistem TIP i veličina baze podataka su takvi da u razumnoj mjeri osigura da licu koje obavlja sigurnosni pregled ne prikaže isti CTI u periodu od 12 mjeseci.

12.5.1.2 TIP ne smije narušavati efikasnost i uobičajeno funkcioniranje rendgenske i EDS opreme.

Licu koje obavlja sigurnosni pregled ne daje se nikakva naznaka da će se ubaciti ili da je bila ubačena CTI ili FTI, sve dok se ne prikaže poruka u skladu sa navedenim pod 12.5.2.2 ovog aneksa.

12.5.1.3 Sredstva za upravljanje TIP su zaštićena i dostupna samo ovlaštenim licima.

12.5.1.4 Postoji administrator za TIP koji je odgovoran za upravljanje konfiguracijom sistema TIP.

12.5.1.5 BHDCA redovno nadzire pravilno korištenje TIP sistema i osigurava da su sistemi pravilno konfigurirani, uključujući realističnu i relevantnu projekciju CTI i FTI slika ako se koriste, da su u skladu sa zahtjevima i da imaju ažurirane baze podataka slika.

12.5.2 Sastav TIP

12.5.2.1 TIP se sastoji od:

(a) Baze podataka CTI ili FTI; i

(b) sredstva za prikazivanje poruka i za brisanje poruka; i

(c) sredstva za bilježenje i prikazivanje rezultata reakcija lica koja obavljaju sigurnosne preglede.

12.5.2.2 TIP prikazuje poruku licu koje obavlja sigurnosni pregled u svakoj od sljedećih okolnosti:

(a) kada je lice koje obavlja sigurnosni pregled reagiralo, i bila je ubačena CTI ili FTI slika;

(b) kada lice koje obavlja sigurnosni pregled nije reagiralo, a bila je ubačena CTI ili FTI slika;

(c) kada je lice koje obavlja sigurnosni pregled reagiralo, a nije bila ubačena CTI ni FTI slika;

(d) kada pokušaj ubacivanja CTI ili FTI slike nije uspio, a bio je vidljiv licu koje obavlja sigurnosni pregled.

Poruka se prikazuje tako da ne zaklanja sliku prtljaga ili pošiljke na koju se odnosi.

Poruka ostaje prikazana dok je ne izbrise lice koje obavlja sigurnosni pregled. U slučaju navedenom pod (a) i (b) poruka se prikazuje zajedno sa CTI ili FTI slikom.

12.5.2.3 Za pristup opremi na kojoj je instaliran i na kojoj se upotrebljava TIP, od lica koje obavlja sigurnosni pregled zahtijeva se upotreba jedinstvenog identifikacijskog koda.

12.5.2.4 TIP ima mogućnost čuvanja rezultata reakcija pojedinih lica koja obavljaju sigurnosni pregled najmanje tokom 12 mjeseci i to u formatu koji omogućava davanje izvještaja.

12.5.2.5 Sastav TIP je takode predmet dodatnih detaljnih zahtjeva utvrđenih u Prilogu IX ovog pravilnika.

12.6 OPREMA ZA OTKRIVANJE TRAGOVA EKSPLOZIVA (ETD)

12.6.1 Oprema za otkrivanje tragova eksploziva ima mogućnost prikupljanja i analize čestica u tragovima s površina izloženih eksplozivu ili iz sadržaja prtljaga ili pošiljaka, i mogućnost upozoravanja alarmom na prisutnost eksploziva ili hemikalija. Oprema za potrebe sigurnosnog pregleda ispunjava sve sljedeće zahtjeve:

(a) potrošna roba ne koristi se duže od preporuka njenog proizvođača ili ako se čini da je njena efikasnost smanjena upotrebom;

(b) oprema za ETD koristi se samo u okruženju za koje je odobrena njena upotreba.

Neprimjenjivo.

12.6.2 Standard za opremu za ETD koja koristi uzorkovanje čestica za otkrivanje eksploziva primjenjuje se na opremu za ETD koja se upotrebljava od 1. septembra 2014. godine.

Standard za opremu za ETD koja koristi uzorkovanje čestica za otkrivanje hemikalija od 1. oktobra 2025. godine se primjenjuje na opremu za ETD koja se upotrebljava od 1. septembra 2014. godine.

12.7 OPREMA ZA PREGLED TEČNOSTI, AEROSOLA I GELOVA (LAG)

12.7.1 Opšta načela

12.7.1.1 Sistem za otkrivanje tečnog eksploziva (LEDS) u stanju je otkriti i alarmom uzbuniti na navedene i veće pojedinačne količine eksplozivnog materijala sadržanog u LAG.

12.7.1.2 Oprema se koristi na način kojim se osigurava da se pakiranje postavlja i usmjerava tako da se omogući potpuno iskorištavanje mogućnosti otkrivanja.

12.7.1.3 Oprema se oglašava alarmom u svakoj od sljedećih okolnosti:

(a) kada otkrije opasan materijal;

(b) kada otkrije postojanje predmeta koji sprečava otkrivanje opasnog materijala;

(c) kada ne može ocijeniti je li LAG bezopasan ili nije;

(d) kada je sadržaj pregledanog prtljaga previše gust da bi se mogao analizirati.

12.7.2 Standardi za sistem za otkrivanje tečnog eksploziva (LEDS)

12.7.2.1 Neprimjenjivo.

12.7.2.2 Sva LEDS oprema ispunjava standard 2.

12.8. Neprimjenjivo.

12.9 Neprimjenjivo.

12.10 METAL-DETEKTORSKA OPREMA (DETEKTORI METALA) (MDE)

Detaljne odredbe o upotrebi MDE sadržane su u Prilogu IX ovog pravilnika.

12.11 SIGURNOSNI SKENERI

12.11.1 Opšta načela

Sigurnosni skener je sistem za sigurnosni pregled lica koji može otkriti metalne i nemetalne predmete, različite od ljudske kože, koji se nose na tijelu ili u odjeći.

Sigurnosni skener čije slike pregleda lica može se sastojati od sistema za otkrivanje koji stvara sliku tijela lica koje se pregleda i koju lice koje vrši sigurnosni pregled može analizirati i utvrditi da lice koje se pregleda na tijelu ne nosi metalne i nemetalne predmete različite od ljudske kože. Kada lice koje pregleda slike otkrije takav predmet, ono obavještava lice koje obavlja sigurnosni pregled o mjestu gdje se on nalazi, kako bi se mogle izvršiti dalje pretrage. U ovom slučaju, lice koje pregleda sliku smatra se integralnim dijelom sistema za otkrivanje.

Sigurnosni skener s automatskim otkrivanjem opasnog predmeta može se sastojati od sistema za detekciju koji automatski prepoznaje metalne i nemetalne predmete, različite od ljudske kože, koje lice koje se pregleda nosi na tijelu. Kada sistem utvrdi prisutnost takvog predmeta, mjesto gdje se on nalazi se označava na anatomskoj (stiliziranoj) slici lica koje vrši sigurnosni pregled.

Za potrebe sigurnosnog pregleda putnika sigurnosni skener ispunjava sve sljedeće standarde:

(a) sigurnosni skener otkriva i alarmom upozorava najmanje na određene metalne i nemetalne predmete uključujući eksplozive pojedinačno i u kombinaciji;

(b) otkrivanje je nezavisno od položaja i smjera metalnog predmeta;

(c) sistem je opremljen vizuelnim indikatorom koji pokazuje da oprema radi;

(d) sigurnosni skener se postavlja tako da se osigura da na njega ne utiču izvori ometanja;

(e) pravilno funkcioniranje sigurnosnih skenera ispituje se svakodnevno;

(f) proizvođač sigurnosnog skenera preporučuje način rada sa skenerom i on se upotrebljava u skladu sa tim načinom rada.

Sigurnosni skeneri za sigurnosni pregled putnika postavljaju se i upotrebljavaju u skladu sa pravilom 94/2021 o zaštiti od djelovanja elektromagnetnih polja u frekventnom opsegu od 9 kHz do 300 GHz ("Službeni glasnik BiH", broj 76/21) i relevantnim odredbama propisa kojima se reguliše zaštita života i zdravlja zaposlenih, koji se primjenjuju na teritoriji Bosne i Hercegovine.

12.11.2 Neprimjenjivo.

12.11.2.1 Neprimjenjivo.

12.11.2.2 Standard 2 primjenjuje se na sve sigurnosne skenerne instalirane od 1. januara 2019. godine.

12.11.2.3 Standard 2.1 primjenjuje se na sve sigurnosne skenerne instalirane od 1. januara 2021. godine.

12.12 OPREMA ZA SKENIRANJE OBUĆE

12.12.1 Opšta načela

12.12.1.1 Detektori metala za obuću (SMD) imaju mogućnost otkrivanja i uzbunjivanja alarmom u slučaju otkrivanja najmanje navedenih metalnih predmeta, pojedinačno i u kombinaciji.

12.12.1.2 Oprema za otkrivanje eksploziva u obući (SED) ima mogućnost otkrivanja i uzbunjivanja alarmom u slučaju otkrivanja najmanje navedenih eksplozivnih predmeta.

12.12.1.3 Otkrivanje metala opremom za SMD ili SED je nezavisno od položaja i orijentacije metalnog ili eksplozivnog predmeta.

12.12.1.4 SMD i SED stavljaju se na tvrdu podlogu.

12.12.1.5 SMD i SED su opremljeni vizuelnim indikatorom koji pokazuje da oprema radi.

12.12.1.6 Sredstva za podešavanje postavki otkrivanja SMD i SED su zaštićena i dostupna samo ovlaštenim licima.

12.12.1.7 SMD pokazuje najmanje vizuelni i oglašava zvučni alarm kada otkrije metalne predmete iz 12.12.1.1. Objekta vrste alarma su uočljive s udaljenosti od jednog metra.

12.12.1.8 SED pokazuje najmanje vizuelni i oglašava zvučni alarm kada otkrije eksplozivne predmete iz 12.12.1.2 ovog aneksa. Objekta vrste alarma su uočljive s udaljenosti od jednog metra.

12.12.2 Standardi za SMD

12.12.2.1 Postoje dva standarda za SMD.

Neprimjenjivo.

12.12.2.2 Svi SMD koji se isključivo koriste za sigurnosne preglede lica osim putnika ispunjavaju najmanje standard 1.

12.12.2.3 Svi SMD koji se koriste za sigurnosni pregled putnika ispunjavaju standard 2.

12.12.2.4 Svi SMD imaju mogućnost da razriješe alarme koje oglašava metal-detektorska vrata na visini između poda i 35 cm iznad poda.

12.12.3 Standardi za SED

12.12.3.1 Neprimjenjivo.

12.13 SOFTVER ZA AUTOMATIZIRANO OTKRIVANJE ZABRANJENIH PREDMETA (APID)

12.13.1 Opšta načela

12.13.1.1 Softver za automatizirano otkrivanje zabranjenih predmeta (APID) ima mogućnost da otkrije i ukaže pomoću alarma na zabranjene predmete sadržane u prtljagu ili drugim pošiljkama.

12.13.2 Standardi za APID

12.13.2.1 Postoje tri standarda za APID

Neprimjenjivo.

12.14 OPREMA ZA OTKRIVANJE EKSPLOZIVNE PARE (EVD)

12.14.1 Opšta načela

12.14.1.1 Oprema za otkrivanje eksplozivnih para (EVD) ima mogućnost prikupljanja uzoraka zraka i analiziranja skupljenog uzorka na paru, aerosoli i/ili čestice koje se prenose zrakom, a koji ukazuju na prisutnost eksploziva i materijala povezanih s eksplozivom.

Ako se u uzorku pronadu eksplozivi ili materijali povezani s eksplozivom, oprema za EVD ukazuje alarmom.

12.14.1.2 Za potrebe pregleda opremom za EVD primjenjuju se sljedeći zahtjevi:

(a) oprema za EVD smije se upotrebljavati samo u okruženju i u svrhu za koju je odobrena, tj. za sigurnosni pregled:

— putnika i lica koja nisu putnici (EVD-PX),

— ručnog prtljaga (EVD-CB),

— predatog prtljaga (EVD-CB),

— zračnog tereta i pošte, pošte zračnog prijevoznika i materijala zračnih prijevoznika, zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu (EVD-CS);

(b) potrošna roba ne koristi se duže od preporuka njenog proizvođača ili ako se čini da je njena efikasnost pogoršala upotrebom.

12.14.2 Standardi za EVD

12.14.2.1 Sva oprema za EVD koja se upotrebljava za sigurnosni pregled predatog prtljaga, zračnog tereta i pošte, pošte i materijala zračnog prijevoznika utovarenih u zrakoplov, zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu zadovoljava najmanje standard 1.

12.14.2.2 Sva oprema za EVD koja se upotrebljava za sigurnosni pregled putnika i lica koje nisu putnici, kao i ručnog prtljaga, zadovoljava najmanje standard 3.

12.14.2.3 Neprimjenjivo.

PRILOG 12-A

Neprimjenjivo.

PRILOG 12-B

Neprimjenjivo.

PRILOG 12-C

Neprimjenjivo.

PRILOG 12-D

Neprimjenjivo.

PRILOG 12-E

Neprimjenjivo.

PRILOG 12-F

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-G

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-H

Neprimjenjivo.

DODATAK 12-I

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-J

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-K

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-L

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-M

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-N

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-O

Neprimjenjivo.

PRIOLOG 12-P

Neprimjenjivo.

ANEKS V

NEPRIMJENJIVE ODREDBE

1. **Neprimjenjive odredbe Uredbe (EZ) br. 300/2008** Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. marta 2008. godine o zajedničkim pravilima u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 2320/2002:

Član 2.

Područje primjene

2. Smatra se da primjena ove uredbe na aerodrom Gibraltar ne dovodi u pitanje pravni položaj Kraljevine Španije, odnosno Ujedinjenog Kraljevstva, u pogledu spora o suverenosti nad područjem na kojem se nalazi aerodrom.

Član 4.

Zajednički osnovni standardi

1. drugi pasus

Dodatne zajedničke osnovne standarde koji u trenutku stupanja na snagu ove uredbe nisu predviđeni potrebno je dodati Aneksu u skladu sa postupkom utvrđenom u članu 251. Ugovora.

2. (e) kriterije za priznavanje ekvivalentnosti standarda sigurnosti trećih zemalja;

4. Izmjenama ove uredbe putem odluke u skladu sa regulatornim postupkom uz pregled iz člana 19. stav 3, Komisija utvrđuje kriterije na osnovu kojih države članice mogu odstupiti od zajedničkih osnovnih standarda iz stava 1. te usvojiti alternativne mjere sigurnosti koje osiguravaju odgovarajući nivo sigurnosti na osnovu lokalne procjene rizika. Takve alternativne mjere moraju se zasnivati na razlozima koji se odnose na veličinu zrakoplova, ili na razlozima koji se odnose na prirodu, opseg ili učestalost letova ili drugih relevantnih aktivnosti.

U hitnim slučajevima Komisija može primijeniti hitni postupak iz člana 19. stav 4.

Države članice obavještavaju Komisiju o takvim mjerama.

Član 6.

Primjena pojačanih mjera

2. Države članice dužne su obavijestiti Komisiju o takvim mjerama što je prije moguće od početka njihove primjene. Po prijemu takvih informacija, Komisija ih prosljeđuje drugim državama članicama.

3. Ako su dotične mjere ograničene na određeni let na određeni datum, države članice o tome ne trebaju obavijestiti Komisiju.

Član 7.

Mjere sigurnosti koje su propisale treće zemlje

1. Ne dovodeći u pitanje bilo kakav dvostrani sporazum čija je ugovorna strana Zajednica, država članica dužna je obavijestiti Komisiju o mjerama koje je propisala treća zemlja u pogledu letova sa aerodroma u državi članici u tu treću zemlju ili preko nje, ako se te mjere razlikuju od zajedničkih osnovnih standarda iz člana 4.

2. Na zahtjev te države članice ili na vlastitu inicijativu, Komisija je dužna ispitati primjenu svake mjere o kojoj je obaviještena u skladu sa stavkom 1. i može, u skladu sa regulatornim postupkom iz člana 19. stav 2, sastaviti odgovarajući odgovor toj trećoj zemlji.

3. Stavovi 1. i 2. ne primjenjuju se ako:

(a) ta država članica primjenjuje navedene mjere u skladu sa članom 6; ili

(b) zahtjev treće zemlje ograničen je na određeni let na određeni dan.

Član 15.

Inspeksijski nadzor Komisije

1. Komisija, u saradnji s nadležnim organom dotične države članice, obavlja inspeksijski nadzor, uključujući inspeksijski nadzor aerodroma, operatora i subjekata koji primjenjuju standarde sigurnosti civilnog zrakoplovstva, u svrhu praćenja primjene ove uredbe u državama članicama i, prema potrebi, daje preporuke za sigurnosti civilnog zrakoplovstva. U tu je svrhu nadležni organ je dužan u pisanom obliku obavijestiti Komisiju o svim aerodromima na svom području koji su namijenjeni civilnom zrakoplovstvu, osim onim aerodromima koji su obuhvaćeni članom 4. stav 4.

Postupci za obavljanje inspeksijskih nadzora Komisije donose se u skladu sa regulatornim postupkom iz člana 19. stav 2.

2. Inspeksijski nadzori koje Komisija obavlja na aerodromima i kod operatora i subjekata koji primjenjuju standarde sigurnosti civilnog zrakoplovstva su nenajavljeni. Prije inspeksijskog nadzora, Komisija o tome blagovremeno obavještava dotičnu državu članicu.

3. Svaki izvještaj o inspeksijskom nadzoru Komisije dostavlja se nadležnom organu dotične države članice, u kojem država članica u svom odgovoru navodi mjere koje je preduzela kako bi otklonila sve utvrđene nedostatke.

Taj izvještaj se, zajedno s odgovorom nadležnog organa, potom dostavlja nadležnim organima drugih država članica.

Član 16.

Godišnji izvještaj

Svake godine Komisija predlaže Evropskom parlamentu, Vijeću i državama članicama izvještaj kojim ih obavještava o primjeni ove uredbe i o njenom učinku na poboljšanje sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

Član 17.

Savjetodavna interesna grupa

Ne dovodeći u pitanje ulogu odbora iz člana 19, Komisija uspostavlja savjetodavnu interesnu grupu za sigurnost civilnog zrakoplovstva, koju čine evropske predstavničke organizacije koje su aktivne u sigurnosti civilnog zrakoplovstva ili su s njom neposredno povezane.

Uloga ove grupe je isključivo savjetovanje Komisije. Tokom cijelog regulatornog postupka, odbor iz člana 19. obavještava savjetodavnu interesnu grupu.

Član 18.

Širenje informacija

Komisija u pravilu objavljuje mjere koje neposredno utiču na putnike. Međutim, sljedeći dokumenti smatraju se tajnim podacima Evropske unije u smislu Odluke 2001/844/EZ, ECSC, Euratom:

(a) mjere i postupci iz člana 4. stav 3, člana 4. stav 4, člana 6. stav 1. i člana 7. stav 1, ako sadrže sigurnosno osjetljive informacije;

(b) izvještaji o inspekcijskim nadzorima Komisije i odgovori nadležnih organa iz člana 15. stav 3.

Član 19.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor.

2. Prilikom pozivanja na ovaj stav, primjenjuju se čl. 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ, poštujući pritom odredbe njenog člana 8.

Rok iz člana 5. stav 6. Odluke 1999/468/EZ je jedan mjesec.

3. Prilikom pozivanja na ovaj stav primjenjuje se član 5.a st. 1. do 4. i član 7. Odluke 1999/468/EZ, poštujući pritom odredbe njenog člana 8.

4. Prilikom pozivanja na ovaj stav primjenjuje se član 5.a st. 1, 2, 4. i 6. i član 7. Odluke 1999/468/EZ, poštujući pritom odredbe njenog člana 8.

Član 20.

Sporazumi između Zajednice i trećih zemalja

Prema potrebi i u skladu sa zakonodavstvom Zajednice, u sporazumima o civilnom zrakoplovstvu sklopljenima između Zajednice i treće zemlje moguće je, u skladu sa članom 300. Ugovora, predvidjeti sporazume koji priznaju ekvivalentnost standarda sigurnosti koji se primjenjuju u trećim zemljama i standarda Zajednice kako bi se za sve letove između Evropske unije i trećih zemalja podstaklo ostvarenje cilja modela "one-stop security".

Član 22.

Izvještaj Komisije o finansiranju

Komisija će najkasnije do 31. decembra 2008. izvjestiti o načelima finansiranja troškova mjera sigurnosti u području civilnog zrakoplovstva. U izvještaju će se razmotriti koraci koje je potrebno preduzeti kako bi se osiguralo da se takse za sigurnost koriste isključivo za pokrivanje troškova sigurnosti te kako bi se poboljšala transparentnost takvih taksi. U izvještaju će se takođe sagledati načela potrebna za osiguranje nenarušenog tržišnog takmičenja među aerodromima i među zračnim prijevoznicima te različite metode za osiguranje zaštite potrošača u pogledu raspodjele troškova mjera sigurnosti između poreskih obveznika i korisnika. Prema potrebi, izvještaju Komisije priložiće se zakonodavni prijedlog.

Aneks I

4. PUTNICI I KABINSKI PRTLJAG

4.1 Sigurnosni pregled putnika i kabinskog prtljaga

2. Putnici u transferu i njihov ručni prtljag u transferu mogu se izuzeti iz sigurnosnog pregleda ako:

(a) dolaze iz države članice Evropske unije, osim ako Evropska komisija ili ta država članica imaju informaciju da se nošeni prtljag i/ili putnici o kojima je riječ ne mogu smatrati pregledanim po opštim osnovnim standardima;

(b) dolaze iz treće zemlje u kojoj se primjenjuju sigurnosni standardi priznati kao ekvivalentni opštim osnovnim standardima od strane Evropske komisije.

3.

(c) stižu iz države članice Evropske unije, osim ako je Komisija ili ta država članica pružila informacije da se ti putnici i njihov ručni prtljag ne mogu smatrati pregledanima u skladu sa opštim osnovnim standardima; ili

(d) stižu iz treće zemlje u kojoj se primjenjuju sigurnosni standardi priznati kao ekvivalentni opštim osnovnim standardima od strane Evropske komisije.

4.2 Zaštita putnika i kabinskog prtljaga

2.

(a) putnici stižu iz države članice Evropske unije, pod uvjetom da Evropska komisija ili ta država članica nije pružila

informacije da se ti putnici u dolasku i njihov kabinski prtljag ne mogu smatrati pregledanima u skladu sa opštim osnovnim standardima; ili

(b) putnici stižu iz treće zemlje u kojoj su standardi sigurnosti koji se primjenjuju priznati kao ekvivalentni opštim osnovnim standardima od strane Evropske komisije.

5. ODVOJENI PRTLJAG

2. Odvojeni prtljag u transferu može se izuzeti iz sigurnosnog pregleda ako:

(a) stiže iz države članice Evropske unije, osim ako je Evropska komisija ili ta država članica pružila informacije da se taj odvojeni prtljag ne može smatrati pregledanim u skladu sa opštim osnovnim standardima; ili

(b) stiže iz treće zemlje u kojoj su standardi sigurnosti koji se primjenjuju priznati kao ekvivalentni opštim osnovnim standardima od strane Evropske komisije.

6. TERET I POŠTA

6.1. Sigurnosna kontrola tereta i pošte

2. Teret u transferu i pošta u transferu mogu se podvrgnuti alternativnim sigurnosnim kontrolama koje su detaljno navedene u provedbenom propisu.

Aneks II

17.1 Države članice obavještavaju Komisiju o najboljim praksama u vezi s programima kontrole kvaliteta, metodologijama audita i auditorima. Komisija te informacije prosljeđuje državama članicama.

18. IZVJEŠTAVANJE KOMISIJE

18.1 Države članice jedanput godišnje podnose izvještaj Komisiji o mjerama koje su preduzele za ispunjavanje svojih obaveza iz ove uredbe te o stanju u području zaštite zračnog prometa na aerodromima smještenim na njihovom državnom području. Referentni period za izvještaj je 1. januara – 31. decembra. Rok za podnošenje izvještaja je tri mjeseca nakon završetka referentnog perioda.

18.2. Sadržaj izvještaja je u skladu sa Dodatkom III, uz upotrebu obrasca koji daje Komisija.

18.3. Komisija prosljeđuje državama članicama glavne zaključke donesene na osnovu tih izvještaja.

Dodatak I

Za tačku 6 – Teret i pošta

(iii) sve odredbe koje se odnose na stalne pošiljatelje; ili

Dodatak III

SADRŽAJ IZVJEŠTAJA KOJI SE PODNOSI KOMISIJI

1. Struktura organizacije, nadležnosti i sredstva

(a) Struktura organizacije kontrole kvaliteta, nadležnosti i sredstva, uključujući planirane buduće izmjene (vidjeti tačku 3.2(a)).

(b) Broj ovlaštenih stručnih lica/inspektora – trenutni i planiran (vidjeti tačku 14).

(c) Obuka koju su završili ovlaštena stručna lica/inspektori (vidjeti tačku 15.2).

2. Operativne aktivnosti nadzora

Sve izvedene aktivnosti nadzora, uz navođenje:

(a) vrste (stručni nadzor u oblasti sigurnosti civilnog zrakoplovstva, početna inspekcija, povratna (follow up) inspekcija, test, drugo);

(b) aerodromi, operatori i subjekti koji su predmet nadzora;

(c) opsega;

(d) učestalosti; i

(e) ukupnog broja ljudi/dana na terenu.

3. Aktivnosti otklanjanja nedostataka

(a) Status provođenja aktivnosti otklanjanja nedostataka.

(b) Glavne preduzete ili planirane aktivnosti (npr. otvaranje novih radnih mjesta, kupovina opreme, građevinski radovi) i napredak koji je postignut pri otklanjanju nedostataka.

(c) Primijenjene izvršne mjere (vidjeti tačku 3.2(f)).

4. Opšti podaci i trendovi
- (a) Ukupni godišnji nacionalni putnički i teretni promet i broj zrakoplova.
- (b) Lista aerodroma prema kategorijama.
- (c) Broj zračnih prijevoznika koji lete s područja, prema kategorijama (nacionalni, EU, treća zemlja).
- (d) Broj reguliranih agenata.
- (e) Broj preduzeća za snabdijevanje gotovom hranom i pićem.
- (f) Broj preduzeća za poslove čišćenja.
- (g) Približan broj drugih subjekata odgovornih za sigurnost civilnog zrakoplovstva (poznati pošiljatelji, preduzeća koja se bave zemaljskim uslugama).
5. Stanje sigurnosti civilnog zrakoplovstva na aerodromima
- Opšti kontekst stanja sigurnosti civilnog zrakoplovstva u državi članici.

2. Neprimjenjive odredbe Uredbe Komisije (EZ) br. 272/2009 od 2. aprila 2009. godine o dopunjavanju zajedničkih osnovnih standarda sigurnosti civilnog zrakoplovstva utvrđenih u Aneksu Uredbe (EZ) br. 300/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća:

Član 1.

- (e) utvrdila kriterije za priznavanje ekvivalentnosti standarda sigurnosti trećih zemalja, kako je utvrđeno u Dijelu E Aneksa;

Dio A

3. zadnji pasus.

Kako bi se ocijenile metode sigurnosnog pregleda upotrebom novih tehnologija koje nisu bile predviđene u vrijeme donošenja ove uredbe, provedbenim pravilima koja treba donijeti u skladu sa članom 4. stav 3. Uredbe (EZ) br. 300/2008 može se dopustiti probna upotreba drugih metoda tokom ograničenog vremenskog perioda pod uvjetom da takve probe ne dovode u pitanje sveukupne nivoe sigurnosti.

Dio D

Kako bi se ocijenile metode sigurnosnog pregleda upotrebom novih tehnologija koje nisu bile predviđene u vrijeme donošenja ove uredbe, provedbenim pravilima koja treba donijeti u skladu sa članom 4. stav 3. Uredbe (EZ) br. 300/2008 može se dopustiti probna upotreba drugih metoda tokom ograničenog vremenskog perioda pod uvjetom da takve probe ne dovode u pitanje sveukupne nivoe sigurnosti.

Dio E

Mjere za priznavanje ekvivalentnosti standarda sigurnosti trećih zemalja

Komisija priznaje ekvivalentnost standarda sigurnosti trećih zemalja u skladu sa sljedećim kriterijima:

(a) treća zemlja ima dobru saradnju sa Zajednicom i njenim državama članicama;

(b) Komisija je provjerila primjenjuje li treća zemlja zadovoljavajuće standarde sigurnosti civilnog zrakoplovstva, uključujući kontrolu kvaliteta; i

(c) Komisija je provjerila:

- primjenjuju li se u odnosu na putnike i ručni prtljag mjere sigurnosti ekvivalentne onima koje su navedene u odjeljcima 1, 3, 11. i 12. i u tačkama 4.1 i 4.2 Aneksa Uredbe (EZ) br. 300/2008 i u povezanim provedbenim aktima;

- primjenjuju li se u odnosu na predati prtljag mjere sigurnosti ekvivalentne onima koje su navedene u odjeljcima 1, 3, 5, 11. i 12. Aneksa Uredbe (EZ) br. 300/2008 i u povezanim provedbenim aktima;

- primjenjuju li se u odnosu na teret i poštu mjere sigurnosti ekvivalentne onima koje su navedene u odjeljcima 1, 3, 6, 11. i 12. Aneksa Uredbe (EZ) br. 300/2008 i u povezanim provedbenim aktima; i/ili

- primjenjuju li se u odnosu na sigurnost zrakoplova mjere sigurnosti ekvivalentne onima koje su navedene u odjeljcima 1, 3,

11. i 12 i u tačkama 4.1 i 4.2 Aneksa Uredbe (EZ) br. 300/2008 i u povezanim provedbenim aktima.

Dio F

2.

2. Kao alternativa odobrenju, nadležni organ može dozvoliti da se poznati pošiljatelj imenuje za reguliranog agenta do datuma koji će biti utvrđen u pravilima provođenja koja će se usvojiti u skladu sa članom 4(3) Uredbe (EZ) br. 300/2008.

3. Stalne pošiljatelje imenuje regulirani agent.

Da bi bio imenovan kao stalni pošiljatelj, regulirani agent osigurava da potencijalni poznati pošiljatelj dostavi informacije o standardima sigurnosti u zrakoplovstvu i vrši provjeru.

3. Neprimjenjive odredbe Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009 od 18. decembra 2009. godine o utvrđivanju kriterija na osnovu kojih se državama članicama omogućava odstupanje od zajedničkih osnovnih standarda sigurnosti civilnog zrakoplovstva i o donošenju alternativnih mjera sigurnosti:

Član 1.

12. zadnja rečenica.

Zahtjev za prethodno obavještenje ili odobrenje u pisanom obliku se podnosi svim drugim državama članicama.

4. Neprimjenjive odredbe Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1998 od 5. novembra 2015. godine o utvrđivanju detaljnih mjera za provođenje zajedničkih osnovnih standarda iz područja sigurnosti civilnog zrakoplovstva:

1 SIGURNOST AERODROMA

1.0 OPŠTE ODREDBE

1.0.5 Upućivanja na treće zemlje u ovom pasusu i tamo gdje je to primjenjivo u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005 završna verzija uključuju druge države i područja na koja se, u skladu sa članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije, ne primjenjuje glava VI. dijela trećeg tog ugovora.

1.1 ZAHTJEVI PRI PLANIRANJU AERODROMA

1.1.3.4

(b) putnici i članovi posade koji dolaze iz trećih zemalja u kojima se primjenjuju sigurnosni standardi priznati kao ekvivalentni opštim osnovnim standardima od strane Evropske komisije;

(c) putnici i članovi posade koji dolaze sa aerodroma Evropske unije iz države članice EU koja je odstupila od zajedničkih osnovnih standarda na način opisan članom 1. Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009, osim ako su po dolasku dočekani i s pratljnom izvedeni iz tih područja u skladu sa tačkom 1.2.7.3.

Kad je riječ o navedenom pod (b) i (c), ova odredba primjenjuje se samo na one ključne dijelove koji se koriste za pregledan odvojeni prtljag i/ili pregledane odlazeće putnike koji ne odlaze istim zrakoplovom kao i ti putnici, odnosno članovi posade.

1.7.4 Ako je u jednoj državi članici za mjere povezane s kibernetičkim prijetnjama nadležan određeni subjekt ili određena agencija, taj subjekt ili agencija mogu se proglasiti nadležnima za koordinaciju i/ili praćenje odredbi ove uredbe povezanih s kiber sigurnošću.

3.0.2 Treće zemlje za koje se priznaje da primjenjuju standarde sigurnosti jednake zajedničkim osnovnim standardima u odnosu na sigurnost zrakoplova navedene su u Prilogu 3-B ovog aneksa.

3.0.8 Upućivanja na treće zemlje u ovom poglavlju i u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005 uključuju druge države i teritorije na koje se, u skladu sa članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije, ne primjenjuje glava VI dijela trećeg tog ugovora.

3.1.1.4 Zrakoplov koji dolazi iz države članice u kojoj je bio u tranzitu nakon dolaska iz treće zemlje koja nije navedena u Prilogu 3-B smatra se zrakoplovom koji dolazi iz treće zemlje.

PRILOG 3-B

TREĆE ZEMLJE, KAO I DRUGE ZEMLJE I PODRUČJA NA KOJA SE U SKLADU SA ČLANOM 355. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EVROPSKE UNIJE NE PRIMJENJUJE GLAVA VI DIJELA TREĆEG TOG UGOVORA I ZA KOJE SE PRIZNAJE DA PRIMJENJUJU STANDARDE ZAŠTITE EKVIVALENTNE ZAJEDNIČKIM OSNOVNIM STANDARDIMA CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA

U pogledu sigurnosti zrakoplova, za sljedeće treće zemlje, kao i druge zemlje i područja na koja se u skladu sa članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije ne primjenjuje glava VI dijela trećeg tog ugovora, priznaje se da primjenjuju standarde sigurnosti ekvivalentne zajedničkim osnovnim standardima civilnog zrakoplovstva:

Kanada

Farska ostrva, konkretno aerodrom Vagar

Grenland, konkretno aerodrom Kangerlussuaq

Gernzi (Guernsey)

Ostrvo Men

Džerzi (Jersey)

Kraljevina Norveška, konkretno aerodrom Svalbard

Crna Gora

Republika Srbija, konkretno Aerodrom Nikola Tesla Beograd

Republika Singapur, konkretno aerodrom Singapur Changi

Država Izrael, konkretno Međunarodni aerodrom Ben Gurion

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske

Sjedinjene Američke Države

Komisija odmah obavještava mjerodavna tijela država članica ako dobije informacije koje ukazuju na to da standardi sigurnosti sa znatnim uticajem na cjelokupan nivosigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje više nisu ekvivalentni zajedničkim osnovnim standardima Unije.

Mjerodavna tijela država članica se bez odgađanja obavještavaju ako Komisija dobije informacije o radnjama, uključujući kompenzacijske mjere, kojima se potvrđuje da je ponovno uspostavljena ekvivalentnost odgovarajućih standarda sigurnosti koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje.

4.0.2 Treće zemlje za koje se priznaje da primjenjuju standarde sigurnosti ekvivalentne zajedničkim osnovnim standardima što se tiče putnika i ručnog prtljaga navedene su u Prilogu 4-B ovog aneksa.

4.0.3 Putnici i njihov ručni prtljag koji dolaze iz država članice u kojoj je zrakoplov bio u tranzitu nakon dolaska iz treće zemlje koja nije navedena u Prilogu 4-B ili sa aerodroma Unije u državi članici koja je odstupila od zajedničkih osnovnih standarda kako je predviđeno u članu 1. Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009, smatraju se putnicima i ručnim prtljagom koji dolaze iz treće zemlje, osim ako postoji potvrda da su ti putnici i njihov ručni prtljag bili pregledani u skladu sa ovim poglavljem.

4.0.4 Za potrebe ovog aneksa koriste se sljedeći termini:

(c) "sistem za otkrivanje tečnog eksploziva (liquid explosive detection systems - LEDSS)" je oprema koja je u stanju otkriti opasne tvari i zadovoljava zahtjeve iz tačke 12.7. Aneksa Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005.

4.0.5 Upućivanja na treće zemlje u ovom poglavlju i tamo gdje je to primjenjivo u Provedbenoj odluci Komisije S(2015) 8005 uključuju druge države i područja na koja se, u skladu sa članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije, ne primjenjuje glava VI. dijela trećeg tog ugovora.

4.0.6 Putnici i njihov ručni prtljag koji dolaze sa aerodroma Unije u državi članici koja je odstupila od zajedničkih osnovnih standarda kako je predviđeno u članu 1. Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009, smatraju se putnicima i ručnim prtljagom koji dolaze

iz treće zemlje, osim ako postoji potvrda da su ti putnici i njihov ručni prtljag bili pregledani u skladu sa ovim poglavljem.

4.1.2.13 Sigurnosni pregled ručnog prtljaga mora takođe biti u skladu sa dodatnim odredbama utvrđenim u Provedbenoj odluci Komisije C(2015)8005.

PRIOLOG 4-B

PUTNICI I RUČNI PRTLJAG

TREĆE ZEMLJE, KAO I DRUGE ZEMLJE I PODRUČJA NA KOJA SE U SKLADU SA ČLANOM 355. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EVROPSKE UNIJE NE PRIMJENJUJE GLAVA VI DIJELA TREĆEG TOG UGOVORA I ZA KOJE SE PRIZNAJE DA PRIMJENJUJU STANDARDE SIGURNOSTI EKVIVALENTNE ZAJEDNIČKIM OSNOVNIM STANDARDIMA CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA

U pogledu putnika i ručnog prtljaga, za sljedeće treće zemlje, kao i druge zemlje i područja na koja se u skladu s članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije ne primjenjuje glava VI dijela trećeg tog ugovora, priznaje se da primjenjuju standarde sigurnosti ekvivalentne zajedničkim osnovnim standardima civilnog zrakoplovstva:

Kanada

Farska ostrva, konkretno aerodrom Vagar

Grenland, konkretno aerodrom Kangerlussuaq

Gernzi (Guernsey)

Ostrvo Men

Džerzi (Jersey)

Kraljevina Norveška, konkretno aerodrom Svalbard

Crna Gora

Republika Srbija, konkretno Aerodrom Nikola Tesla Beograd

Republika Singapur, konkretno aerodrom Singapur Changi

Država Izrael, konkretno Međunarodni aerodrom Ben Gurion

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske

Sjedinjene Američke Države

Komisija odmah obavještava mjerodavna tijela država članica ako dobije informacije koje ukazuju na to da standardi sigurnosti sa znatnim uticajem na cjelokupan nivo sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje više nisu ekvivalentni zajedničkim osnovnim standardima Unije.

Mjerodavna tijela država članica bez odgađanja se obavještavaju ako Komisija dobije informacije o radnjama, uključujući kompenzacijske mjere, kojima se potvrđuje da je ponovo uspostavljena ekvivalentnost odgovarajućih standarda sigurnosti koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje.

5.0.2 Treće zemlje za koje se priznaje da primjenjuju standarde sigurnosti jednake zajedničkim osnovnim standardima koje se odnose na predati prtljag, navedene su u Prilogu 5-A.

5.0.3 Predati prtljag koji dolazi iz države članice u kojoj je zrakoplov bio u tranzitu nakon dolaska iz treće zemlje koja nije navedena u Prilogu 5-A ili sa aerodroma Unije u državi članici koja je odstupila od zajedničkih osnovnih standarda kako je predviđeno u članu 1. Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009, smatra se predatim prtljagom koja dolazi iz treće zemlje, osim ako postoji potvrda da je ta predati prtljag bio pregledana u skladu sa ovim poglavljem.

5.0.5 Upućivanja na treće zemlje u ovom poglavlju i tamo gdje je to primjenjivo u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005 uključuju druge države i područja na koja se, u skladu sa članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije, ne primjenjuje glava VI dijela trećeg tog ugovora.

5.0.6 Predati prtljag koji dolazi sa aerodroma Unije u državi članici koja je odstupila od zajedničkih osnovnih standarda kako je predviđeno u članu 1. Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2009m

smatra se predatim prtljagom koji dolazi iz treće zemlje, osim ako postoji potvrda da je ta predati prtljag bio pregledan u skladu sa ovim poglavljem.

PRILOG 5-A

ODVOJENI PRTLJAG

TREĆE ZEMLJE, KAO I DRUGE ZEMLJE I PODRUČJA NA KOJA SE U SKLADU SA ČLANOM 355. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EVROPSKE UNIJE NE PRIMJENJUJE GLAVA VI DIJELA TREĆEG TOG UGOVORA I ZA KOJE SE PRIZNAJE DA PRIMJENJUJU STANDARDE SIGURNOSTI EKVIVALENTNE ZAJEDNIČKIM OSNOVNIM STANDARDIMA CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA

U pogledu predatog prtljaga, za sljedeće treće zemlje, kao i druge zemlje i područja na koja se u skladu sa članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije ne primjenjuje glava VI dijela trećeg tog ugovora, priznaje se da primjenjuju standarde sigurnosti ekvivalentne zajedničkim osnovnim standardima civilnog zrakoplovstva:

Kanada

Farska ostrva, konkretno aerodrom Vagar

Grenland, konkretno aerodrom Kangerlussuaq

Gernzi (Guernsey)

Ostrvo Men

Džerzi (Jersey)

Kraljevina Norveška, konkretno aerodrom Svalbard

Crna Gora

Republika Srbija, konkretno Aerodrom Nikola Tesla Beograd

Republika Singapur, konkretno aerodrom Singapur Changi

Država Izrael, konkretno Međunarodni aerodrom Ben Gurion

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske

Sjedinjene Američke Države

Komisija bez odgađanja obavještava mjerodavna tijela država članica ako dobije informacije koje ukazuju na to da standardi sigurnosti sa značajnim uticajem na cjelokupan nivo sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje više nisu ekvivalentni zajedničkim osnovnim standardima Unije.

Mjerodavna tijela država članica bez odgađanja se obavještavaju ako Komisija dobije informacije o radnjama, uključujući kompenzacijske mjere, kojima se potvrđuje da je ponovo uspostavljena ekvivalentnost odgovarajućih standarda sigurnosti koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje.

6.0.3 Upućivanja na treće zemlje u ovom poglavlju i tamo gdje je to primjenjivo u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005 uključuju druge države i područja na koja se, u skladu s članom 355. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije, ne primjenjuje glava VI dijela trećeg tog ugovora.

6.0.4 Za potrebe ovog aneksa "prethodna dostava ranih informacija o teretu (Pre-Loading Advance Cargo Information) ili "PLACI" je postupak prve analize rizika za potrebe sigurnosti civilnog zrakoplovstva u pogledu robe koja se unosi na carinsko područje Unije zračnim prijevozom.

6.3.1.6 Ne dovodeći u pitanje pravo svake države članice da primjenjuje mjere višeg nivoa zaštite u skladu sa članom 6. Uredbe (EZ) br. 300/2008, regulirani agent koji je odobren u skladu sa tačkom 6.3. ovog Aneksa priznaje se u svim državama članicama.

6.3.1.7 Zahtjevi iz 6.3.1, osim navedenih pod 6.3.1.2(d) ovog aneksa, neće se primjenjivati kada sam nadležni organ treba biti odobren kao regulirani agent.

6.4.1.6 Ne dovodeći u pitanje pravo svake države članice da primjenjuje pojačane mjere u skladu sa članom 6. Uredbe (EZ) br.

300/2008, poznati pošiljatelj koji je odobren u skladu sa tačkom 6.4 ovog aneksa priznaje se u svim državama članicama.

6.4.2.3 Sigurnosne kontrole koje provodi poznati pošiljatelj podliježu i dodatnim odredbama utvrđenima u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

6.5.1.1 Subjekti koji traže odobrenje za obavljanje aktivnosti prijevoznika u državi članici različitoj od one u kojoj su registrirani i odobreni pripremaju svoj program sigurnosti i na engleskom jeziku.

6.5.1.9 Odobreni prijevoznik odobren u skladu sa tačkom 6.5. ovog aneksa priznaje se u svim državama članicama.

6.8 SIGURNOSNI POSTUPCI ZA TERET I POŠTU KOJI SE PREVOZE U UNIJU IZ TREĆIH ZEMALJA

6.8.1.1 Jedan od sljedećih organa, zavisno od slučaja, imenuje svakog zračnog prijevoznika koji prevozi teret ili poštu sa aerodroma u trećoj zemlji koja nije navedena u Prilogu 6-Fi ili Prilogu 6-Fii radi transfera, tranzita ili istovara prema bilo kojem od aerodroma koji spada u područje primjene Uredbe (EZ) br. 300/2008 kao "zračnog prijevoznika tereta ili pošte koji obavlja prijevoz u Uniju sa aerodroma treće zemlje" (ACC3):

(a) nadležni organ države članice koji je tom zračnom prijevozniku izdao potvrdu zračnog prijevoznika;

(b) nadležni organ države članice naveden u Aneksu Uredbe Komisije (EZ) br. 748/2009, za zračne prijevoznike koji nemaju potvrdu zračnog prijevoznika izdatu od strane države članice;

(c) nadležni organ države članice u kojoj zračni prijevoznik ima glavnu bazu za operacije u Uniji, ili bilo koji drugi odgovarajući organ Unije sporazumno s tim nadležnim organom, za zračne prijevoznike koji nemaju potvrdu zračnog prijevoznika izdatu od strane države članice i koji nisu navedeni u Aneksu Uredbi (EZ) br. 748/2009.

6.8.1.2 Imenovanje zračnog prijevoznika kao ACC3 za njegove aktivnosti prijevoza tereta i pošte sa aerodroma za koji je potrebna oznaka ACC3 (dalje u tekstu "relevantne aktivnosti prijevoza tereta") zasniva se na:

(a) imenovanju lica koja u ime zračnog prijevoznika ima sveukupnu odgovornost za provođenje mjera koje se odnose na sigurnost tereta i pošte u relevantnim aktivnostima prijevoza tereta; i

(b) izvještaju o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u kojem se potvrđuje provođenje mjera sigurnosti.

6.8.1.3 Nadležni organ dodjeljuje imenovanom ACC3 jedinstvenu alfanumeričku oznaku u standardnom formatu, i ona služi za identifikaciju zračnog prijevoznika i aerodroma u trećoj zemlji iz koje taj zračni prijevoznik prevozi teret ili poštu u Uniju.

6.8.1.4 Oznaka je važeća najviše pet godina od dana kada je nadležni organ unio podatke o tom ACC3 u Bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

6.8.1.5 ACC3 koji je naveden u Bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja priznat je u svim državama članicama za sve aktivnosti prema Uniji sa aerodroma u trećoj zemlji.

6.8.1.6 Nakon obavještenja Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske o njegovoj namjeri da se povuče iz Evropske unije na osnovu člana 50. UEU, oznake ACC3 koje je izdala ta država članica podliježu sljedećim odredbama:

(a) odgovornost za trenutne oznake prenosi se na nadležni organ države članice navedene u Aneksu Uredbe Komisije (EZ) br. 748/2009, kako je izmijenjena za potrebe povlačenja Ujedinjenog Kraljevstva iz Unije;

(b) odgovornost za oznake ACC3 zračnih prijevoznika koji nisu navedeni u Aneksu Uredbe Komisije (EZ) br. 748/2009, kako je izmijenjena, prenosi se na nadležni organ kako je utvrđeno pod 6.8.1.1(c);

(c) nadležni organ države članice kako je opisano pod (a) i (b) može s ekvivalentnim organom u drugoj državi članici

dogovoriti da on preuzme odgovornost za imenovanje određenog zračnog prijevoznika kao ACC3. Predmetne države članice o tome bez odgađanja obavještavaju Komisiju;

(d) Komisija će obavijestiti nadležni organ Ujedinjenog Kraljevstva o tome koje države članice preuzimaju odgovornost za njegove oznake ACC3;

(e) nadležni organ Ujedinjenog Kraljevstva stavlja na raspolaganje nadležnom organu države članice kojoj su oznake prenesene kopiju potrebne dokumentacije na osnovu koje je označila zračne prijevoznike navedene pod (a) kao ACC3. Ona obuhvata najmanje potpun izvještaj o validaciji, program sigurnosti i, ako je primjenjivo, plan koji je dogovoren s predmetnim zračnim prijevoznikom;

(f) ako su ispunjene obaveze navedene pod (e), odgovornost za oznake ACC3 prenosi se na dan povlačenja Ujedinjenog Kraljevstva iz Evropske unije;

(g) oznake ACC3 zračnih prijevoznika koji obavljaju prijevoz isključivo u Ujedinjeno Kraljevstvo prestaju važiti;

(h) prenesene oznake ACC3 ostaju važeće dok ne isteknu i dok država članica kojoj su prenesene ne preuzme odgovornosti i obaveze opisane u ovoj uredbi;

(i) Komisija će olakšati administrativni prijenos uključujući unos podataka o ACC3 u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

6.8.1.7 Nadležni organ može od 1. aprila 2020. godine do 30. juna 2021. godine odstupiti od postupka utvrđenog u tački 6.8.2. te zračnog prijevoznika privremeno označiti kao ACC3 ako validaciju sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU nije bilo moguće provesti iz objektivnih razloga koji su povezani s krizom uzrokovanom pandemijom bolesti COVID-19, a izvan su odgovornosti zračnog prijevoznika. Označavanje je uvjetovano sljedećim:

(a) zračni prijevoznik ima aktivan status ACC3 na relevantnoj lokaciji u trećoj zemlji ili je imao status ACC3 koji nije istekao prije 1. februara 2020. godine;

(b) zračni prijevoznik podnosi zahtjev za novi status nadležnom organu utvrđenom pod 6.8.1.1 ili nadležnom organu odgovornom za oznaku koja ističe, pri čemu je potrebno potvrditi postojanje objektivnih razloga koji su van odgovornosti zračnog prijevoznika, a sprečavaju ili odgađaju ispunjenje zahtjeva iz 6.8.2.;

(c) zračni prijevoznik podnosi program sigurnosti kojim su relevantno i potpuno obuhvaćene sve tačke iz Priloga 6-G ili potvrđuje da je sadašnji program ažuriran;

(d) zračni prijevoznik dostavlja potpisanu izjavu i u njoj se obavezuje na dalje potpuno i efikasno ispunjavanje zahtjeva sigurnosti za koje je dobio sadašnji ili istekli status ACC3;

(e) zračnom prijevozniku dodjeljuje se oznaka ACC3 u skladu sa ovom tačkom za period od najviše šest mjeseci od datuma isteka sadašnjeg ili prošlog statusa, zavisno od slučaja;

(f) zahtjev, program sigurnosti zračnog prijevoznika i izjava o obavezama podnose se u pisanom ili elektronskom obliku.

6.8.1.8 Nadležni organ može se prema potrebi s relevantnim zračnim prijevoznikom dogovoriti o odgodi godišnje validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU navedenog pod 6.8.2.2 (2)(d) tako da ih doda broju aerodroma koji će se validirati sljedeće godine prema planu zračnog prijevoznika.

6.8.1.9 Nadležni organ je tokom perioda privremenog imenovanja navedenog pod 6.8.1.7 dužan na aerodromu/aerodromima države članice u kojima se bilježe dolasci iz lokacije ACC3 obaviti najmanje tri aktivnosti praćenja usklađenosti sigurnosnih kontrola koje provode ACC3 i RA3 i KC3 u njegovom lancu snabdijevanja. Ako ACC3 direktno ne leti u državu članicu odgovornu za odobravanje oznake, aktivnosti praćenja usklađenosti koordiniraju se s drugom državom članicom u koju ACC3 leti.

6.8.2 Validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU za ACC3

6.8.2.1 Validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU za relevantne aktivnosti prijevoza tereta zračnog prijevoznika sastoji se od:

(a) pregleda programa sigurnosti zračnog prijevoznika čime se osigurava da je program sigurnosti tog zračnog prijevoznika relevantan i potpun u skladu sa svim tačkama iz Priloga 6-G; i

(b) validacije provođenja mjera sigurnosti civilnog zrakoplovstva u relevantnim aktivnostima prijevoza tereta. Ta se provjera provodi pomoću kontrolne liste iz Priloga 6-C3.

6.8.2.2 Za validaciju sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU, provjera provođenja mjera sigurnosti mora biti na licu mjesta, na jednom od sljedećeg:

(1) Na aerodromu sa kojeg zračni prijevoznik obavlja relevantne aktivnosti prijevoza tereta i to prije nego što se za taj aerodrom može dodijeliti oznaka ACC3.

Ako se validacijom sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU utvrdi neprovođenje jednog ili više ciljeva koji su navedeni na kontrolnoj listi u Prilogu 6-C3, nadležni organ ne dodjeljuje zračnom prijevozniku oznaku ACC3 za relevantne aktivnosti prijevoza tereta dok se ne pruži dokaz da je zračni prijevoznik proveo mjere kojima se ispravlja utvrđeni nedostatak.

(2) U reprezentativnom broju aerodroma u kojima zračni prijevoznik obavlja relevantne aktivnosti prijevoza tereta prije nego što se dodijeli oznaka ACC3 za sve aerodrome u kojima taj zračni prijevoznik obavlja relevantne aktivnosti prijevoza tereta. Primjenjuju se sljedeći uvjeti:

(a) ovu mogućnost sam traži zračni prijevoznik koji obavlja više relevantnih aktivnosti prijevoza tereta; i

(b) nadležni organ je potvrdio da zračni prijevoznik primjenjuje interni program kvaliteta sigurnosti, a taj program mora biti ekvivalentan validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU; i

(c) reprezentativni broj mora biti najmanje 3 ili 5%, zavisno od toga koja je vrijednost viša, i svi aerodromi smješteni u području visokog rizika; i

(d) nadležni organ je dao saglasnost na plan kojim se osigurava validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u svakoj godini u kojoj se oznake ACC3 dodjeljuju za dodatne aerodrome za koje se ta oznaka traži ili dok svi aerodromi ne budu validirani. Broj tih validacija u svakoj godini mora biti najmanje jednak broju onih koji se zahtijevaju pod (c). U planu se moraju navesti razlozi izbora dodatnih aerodroma; i

(e) sve oznake ACC3 moraju prestati važiti istog dana; i

(f) ako se jednim od planiranih validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU utvrdi neprovođenje jednog ili više ciljeva koji su navedeni na kontrolnoj listi u Prilogu 6-C3, nadležni organ koji dodjeljuje oznake zahtijeva dokaz da su provedene mjere kojima se ispravlja utvrđeni nedostatak na tom aerodromu te, zavisno od težine nedostatka, zahtijeva:

— validaciju sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU na svim aerodromima za koje je potrebna oznaka ACC3 u skladu sa navedenim pod 6.8.2.2.1 u roku koji određuje nadležni organ, ili

— dvostruki broj validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU od onog navedenog pod (d) u svakoj od preostalih godina u kojima važe oznake ACC3.

6.8.2.3 Nadležni organ može prihvatiti izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU subjekta iz treće zemlje, ili drugog ACC3, za oznaku ACC3 u slučajevima kad taj subjekt ili ACC3 obavlja cjelokupni prijevoz tereta, uključujući utovar u zrakoplov, u ime podnosioca zahtjeva za ACC3 te ako izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU obuhvata sve te aktivnosti.

6.8.2.4 Validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU mora se zabilježiti u izvještaju o validaciji koje se sastoji najmanje

od izjave o obavezama iz Priloga 6-H1, kontrolne liste iz Priloga 6-C3 i izjave validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU kako je utvrđeno u Prilogu 11-A. Validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU podnosi izvještaj o validaciji nadležnom organu te šalje kopiju validiranom zračnom prijevozniku.

6.8.3 Sigurnosne kontrole tereta i pošte koji dolaze iz treće zemlje

6.8.3.1 ACC3 osigurava da su pregledani sav teret i pošta koji se prevoze kroz aerodrome u Uniji, bilo da je riječ o transferu, tranzitu ili istovaru, osim ako je:

(a) potrebne sigurnosne kontrole pošiljke obavio regulirani agent odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (RA3) i ako je pošiljka bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do utovara; ili

(b) potrebne sigurnosne kontrole pošiljke obavio poznati pošiljatelj odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (KC3) i ako je pošiljka bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do utovara; ili

(d) pošiljka je izuzeta od pregleda i bila je zaštićena od neovlaštenog manipuliranja u skladu sa točkom 6.1.1(d) od trenutka kada je postala zračni teret koji se može identificirati ili zračna pošta koja se može identificirati, do utovara.

6.8.3.2 Teret i pošta koji se prevoze u Uniju moraju biti podvrgnuti sigurnosnim pregledima primjenom sredstava ili metoda koji su navedeni u 6.2.1. do nivoa koji je dovoljan kako bi se primjereno osiguralo da ne sadržavaju nikakve zabranjene predmete.

6.8.3.3 ACC3 osigurava:

(a) da je teret ili pošta u transferu i tranzitu pregledan u skladu sa navedenim pod 6.8.3.2 ili su na njega primijenjene sigurnosne kontrole, bilo samostalno ili ih je proveo subjekt odobren od EU za sigurnost civilnog zrakoplovstva na mjestu porijekla ili drugdje u lancu snabdijevanja i da su takve pošiljke bile zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka kada su te sigurnosne kontrole bile primijenjene do utovara; i

(b) da su teret i pošta visokog rizika pregledani u skladu sa navedenim pod 6.7, bilo samostalno ili je pregled proveo subjekt odobren od EU za sigurnost civilnog zrakoplovstva na mjestu porijekla ili drugdje u lancu snabdijevanja, te da su takve pošiljke označene oznakom SHR i zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka kada su te sigurnosne kontrole bile primijenjene do utovara.

6.8.3.4 Ako ACC3, RA3 ili KC3 drugom ACC3 ili RA3 predaje pošiljke na koje je primijenio potrebne sigurnosne kontrole, u pratećoj dokumentaciji navodi jedinstvenu alfanumeričku oznaku koju je dobio od odgovarajućeg nadležnog organa koje dodjeljuje oznake.

6.8.3.5 Ako prima pošiljke, ACC3 ili RA3 utvrđuje je li zračni prijevoznik ili subjekt od kojeg prima pošiljke drugi ACC3, RA3 ili KC3 na sljedeći način:

(a) provjerava je li jedinstvena alfanumerička oznaka subjekta koji isporučuje pošiljke navedena u pratećoj dokumentaciji; i

(b) potvrđuje da je zračni prijevoznik ili subjekt koji isporučuje pošiljku naveden kao aktivan u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja za određeni aerodrom ili lokaciju, kako je primjereno.

Ako u pratećoj dokumentaciji nije navedena oznaka, ili ako zračni prijevoznik ili subjekt koji isporučuje pošiljke nije naveden kao aktivan u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja, smatra se da prethodno nisu obavljene sigurnosne kontrole, a pošiljke mora pregledati ACC3 ili drugi RA3 odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU prije njihovog utovara u zrakoplov.

6.8.3.6 Nakon provođenja sigurnosnih kontrola navedenih od 6.8.3.1 do 6.8.3.5 ACC3 ili regulirani agent koji je odobren za

sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (RA3) i koji je odgovoran za primjenu sigurnosnih kontrola osigurava da se u pratećoj dokumentaciji u obliku zrakoplovnog teretnog lista, ekvivalentne poštanske dokumentacije ili u posebnoj izjavi, u elektronskom ili u pisanom obliku, navode najmanje sljedeće informacije:

(a) jedinstvena alfanumerička oznaka tog ACC3;

(b) sigurnosni status pošiljke iz 6.3.2.6(d) koji je izdao ACC3 ili regulirani agent odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (RA3), prema potrebi;

(c) jedinstvena oznaka pošiljke, kao što je broj internog ili glavnog zrakoplovnog teretnog lista, ako je primjenjivo;

(d) opis sadržaja pošiljke ili navođenje objedinjavanja, ako je primjenjivo;

(e) razlozi za izdavanje sigurnosnog statusa, uključujući korištena sredstva ili metode pregleda ili razlog za izuzeće pošiljke od sigurnosnog pregleda, primjenom standarda donesenih u okviru sistema izjava o sigurnosnom statusu pošiljaka ICAO.

U slučaju objedinjene pošiljke, ACC3 ili regulirani agent odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (RA3) koji je obavio objedinjavanje zadržava informacije koje su navedene od (a) do (e) prvog stava za svaku pojedinu pošiljku najmanje do procijenjenog vremena dolaska objedinjene pošiljke na prvi aerodrom Unije ili 24 sata, zavisno od toga šta je duže.

6.8.3.7 Svaki zračni prijevoznik koji dolazi iz treće zemlje navedene u Prilogu 6-F osigurava usklađenost s primjenjivim tačkama utvrđenima pod 6.8.3.6 u pogledu tereta i pošte koji se prevoze u zrakoplovu. Prateća dokumentacija koja se odnosi na takve pošiljke u skladu je najmanje sa sistemom izjava o sigurnosnom statusu pošiljaka ICAO ili alternativnim sistemom koji pruža tražene informacije na ekvivalentan način.

6.8.3.8 Pošiljke u transferu ili tranzitu koje dolaze iz treće zemlje navedene u Prilogu 6-I čija prateća dokumentacija nije u skladu sa navedenim pod 6.8.3.6 tretiraju se u skladu sa navedenim pod 6.7. prije sljedećeg leta.

6.8.3.9 Pošiljke u transferu ili tranzitu koje dolaze iz treće zemlje koja nije navedena u 6.8.3.8 čija prateća dokumentacija nije u skladu sa navedenim pod 6.8.3.6 tretiraju se u skladu sa navedenim pod 6.2. prije sljedećeg leta.

6.8.3.10 Sigurnosne kontrole tereta i pošte u dolasku iz treće zemlje podliježu i dodatnim odredbama utvrđenima u Provedbenoj odluci C(2015) 8005.

6.8.4 Imenovanje reguliranih agenata i poznatih pošiljatelja

6.8.4.1 Subjekti iz trećih zemalja koji su dio lanca snabdijevanja zračnog prijevoznika sa statusom ACC3, ili to namjeravaju postati, mogu biti imenovani ili kao "regulirani agent iz treće zemlje" (RA3) ili "poznati pošiljatelj iz treće zemlje" (KC3).

6.8.4.2 Zahtjev za imenovanje subjekt podnosi:

(a) nadležnom organu države članice odgovornom za dodjelu imenovanja ACC3 zračnom prijevozniku na aerodromu u trećoj zemlji u kojoj podnositelj zahtjeva rukuje teretom namijenjenom EU; ili

(b) ako u toj zemlji nema zračnog prijevoznika s oznakom ACC3, nadležni organ države članice odgovoran za odobrenje validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU koji provodi ili je proveo validaciju.

Nadležni organ koji prima zahtjev počinje postupak imenovanja ili se dogovara s nadležnim organom druge države članice o imenovanju, uzimajući u obzir političku saradnju ili saradnju u području zrakoplovstva, ili oboje.

6.8.4.3 Prije imenovanja potvrđuje se može li se dobiti status RA3 ili KC3 u skladu sa navedenim pod 6.8.4.1.

6.8.4.4 Dodjela imenovanja RA3 ili KC3 subjektu za njegove aktivnosti prijevoza tereta i pošte ("relevantne aktivnosti prijevoza tereta") zasniva se na sljedećem:

(a) imenovanju lica koje u ime subjekta ima sveukupnu odgovornost za provođenje mjera koje se odnose na sigurnost tereta i pošte u relevantnim aktivnostima prijevoza tereta; i

(b) izvještaju o validaciju sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u kojem se potvrđuje provođenje mjera sigurnosti.

6.8.4.5 Nadležni organ dodjeljuje imenovanom RA3 ili KC3 jedinstvenu alfanumeričku oznaku u standardnom formatu, i ona služi za identifikaciju subjekta i treće zemlje u kojoj provodi sigurnosne mjere koje se odnose na teret i poštu namijenjene Uniji.

6.8.4.6 Oznaka je važeća najviše tri godine od dana kada je nadležni organ unio podatke o tom subjektu u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

6.8.4.7 Subjekt koji je naveden kao RA3 ili KC3 u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja priznat je u svim državama članicama za aktivnosti koje se odnose na teret ili poštu koju ACC3 prevozi sa aerodroma u trećoj zemlji u Uniju.

6.8.4.8 Oznake RA3 i KC3 izdane prije 1. juna 2017. godine ističu pet godina nakon njihove dodjele ili 31. marta 2020. godine, zavisno od toga šta je ranije.

6.8.4.9 Na zahtjev nadležnog organa za njihovo odobravanje validatori sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU stavljaju na raspolaganje pojedinosti iz dijela 1. kontrolne liste utvrđene u Prilogu 6-C2 ili Prilogu 6-C4, zavisno od slučaja, za svaki subjekt koji su imenovali, kako bi se dobio objedinjeni popis subjekata koje su imenovali validatori sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

6.8.4.10 Nakon obavještenja Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske o njegovoj namjeri da se povuče iz Evropske unije na osnovu člana 50. UEU, oznake ACC3 i KC3 koja je izdala ta država članica podliježu sljedećim odredbama:

(a) odgovornost za oznake RA3 ili KC3 subjekta koji se sastoji od podružnice ili društva kćeri zračnog prijevoznika ili od samog zračnog prijevoznika prenosi se na nadležni organ države članice kako je utvrđeno pod 6.8.1.1 ove uredbe;

(b) odgovornost za oznake RA3 ili KC3 subjekta koji nije direktno povezan sa zračnim prijevoznikom prenosi se nadležnom organu države članice utvrđene u 6.8.1.1 koja je odgovorna za nacionalnog ili najvećeg zračnog prijevoznika treće zemlje u kojoj RA3 ili KC3 obavlja prijevoz;

(c) odgovornost za oznake RA3 ili KC3 subjekta koji nije obuhvaćen pod (a) ili (b) prenosi se nadležnom organu države članice utvrđene pod 6.8.1.1 koja je odgovorna za jednog od zračnih prijevoznika Unije koji obavlja prijevoz sa aerodroma u kojoj RA3 ili KC3 obavlja prijevoz ili sa aerodroma najbliže lokaciji tog subjekta;

(d) nadležni organ države članice kako je opisano od (a) do (c) može s ekvivalentnim organom u drugoj državi članici dogovoriti da on preuzme odgovornost za imenovanje određenog subjekta ili zračnog prijevoznika kao RA3 ili ACC3. Predmetne države članice o tome bez odgđanja obavještava Komisiju;

(e) Komisija će obavijestiti nadležni organ Ujedinjenog Kraljevstva o tome koje države članice preuzimaju odgovornost za njegove oznake RA3 i KC3;

(f) nadležni organ Ujedinjenog Kraljevstva stavlja na raspolaganje nadležnom organu države članice kojoj su oznake prenesene kopiju potrebne dokumentacije na osnovu koje je označila subjekt ili zračnog prijevoznika kao RA3 ili KC3. Ona obuhvata najmanje potpuni izvještaj o validaciji i program sigurnosti predmetnog subjekta ili zračnog prijevoznika;

(g) pod uvjetom da su ispunjene obaveze navedene pod (f) odgovornost za oznake KC3 i RA3 prenosi se na dan povlačenja Ujedinjenog Kraljevstva iz Evropske unije;

(h) prenesene oznake RA3 i KC3 ostaju važeće dok ne isteknu i dok država članica kojoj su prenesene ne preuzme odgovornosti i obaveze opisane u ovoj uredbi;

(i) Komisija će olakšati administrativni prijenos uključujući unos podataka o RA3 i KC3 u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

6.8.4.11 Nadležni organ može od 1. aprila 2020. godine do 30. juna 2021. godine odstupiti od postupka utvrđenog u 6.8.5. te subjekta iz treće zemlje privremeno imenovati kao RA3 ili KC3 ako validaciju sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU nije bilo moguće provesti iz objektivnih razloga koji su povezani s krizom uzrokovanom pandemijom bolesti COVID-19, a van su odgovornosti subjekta iz treće zemlje. Imenovanje je uvjetovano sljedećim:

(a) subjekt ima aktivni status RA3 ili KC3 ili je imao status RA3 ili KC3 koji nije istekao prije 1. februara 2020. godine;

(b) subjekt podnosi zahtjev za novi status nadležnom organu koji je trenutno odgovoran za njegovo imenovanje koje ističe ili je isteklo, pri čemu je potrebno potvrditi postojanje objektivnih razloga koji su van odgovornosti subjekta, a sprečavaju ili odgađaju ispunjenje zahtjeva iz 6.8.5;

(c) subjekt podnosi program sigurnosti kojim su relevantno i potpuno obuhvaćene obavljene operacije ili potvrđuje da je sadašnji program ažuriran;

(d) subjekt dostavlja potpisanu izjavu i u njoj se obavezuje na daljnje potpuno i efikasno ispunjavanje zahtjeva sigurnosti za koje je dobio sadašnji ili istekli status RA3 ili KC3;

(e) subjektu se dodjeljuje imenovanje RA3 ili KC3 u skladu sa ovom tačkom za period od najviše šest mjeseci od datuma isteka sadašnjeg ili prošlog statusa, zavisno od slučaja;

(f) zahtjev, subjektov program sigurnosti i izjava o obavezama podnose se u pisanom ili elektronskom obliku.

6.8.4.12 Ako subjekti navedeni pod 6.8.4.8, čiji je status RA3 ili KC3 istekao u periodu od 1. februara 2020. godine do 31. marta 2020. godine, iz objektivnih razloga iz 6.8.4.11 nisu mogli proći postupak validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU utvrđen u 6.8.5, pa nadležni organ nije mogao dodijeliti imenovanje kako je utvrđeno u 6.8.4, mogu zatražiti privremeno imenovanje koje dodjeljuje Komisija ako je ispunjeno sljedeće:

(a) subjekt Komisiji podnosi zahtjev za status RA3 ili KC3, pri čemu je potrebno potvrditi postojanje objektivnih razloga koji su van njegove odgovornosti, a sprečavaju ili odgađaju ispunjenje zahtjeva iz 6.8.5;

(b) subjekt dostavlja potpisanu izjavu i u njoj se obavezuje na daljnje potpuno i efikasno ispunjavanje zahtjeva sigurnosti za koje je dobio istekli status RA3 ili KC3 te u njoj potvrđuje da je njegov program sigurnosti ažuriran;

(c) zahtjev i izjava o obavezama podnose se u pisanom ili elektronskom obliku;

(d) imenovanje se dodjeljuje za period od najviše šest mjeseci i može biti produžen tokom perioda odstupanja kako je utvrđeno u 6.8.4.11.

6.8.5 Odobravanje reguliranih agenata i poznatih pošiljatelja

6.8.5.1 Kako bi postali imenovani kao regulirani agenti odobreni za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU ili poznati pošiljatelji, subjekti iz treće zemlje moraju biti odobreni u skladu sa jednom od sljedeće dvije mogućnosti:

(a) u program sigurnosti ACC3 izneseni su podaci o sigurnosnim kontrolama koje su u njegovo ime proveli subjekti iz trećih zemalja iz kojih on direktno prihvata teret ili poštu koji se šalju u Uniju. U okviru validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU za ACC3 odobravaju se sigurnosne kontrole koje primjenjuju ti subjekti; ili

(b) subjekti iz trećih zemalja podvrgavaju svoje relevantne aktivnosti prijevoza tereta validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u intervalima ne dužim od tri godine. Validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU sastoji se od sljedećeg:

(i) ispitivanja programa sigurnosti subjekta čime se osigurava da je program sigurnosti tog zračnog prijevoznika relevantan i potpun obzirom na sve provedene aktivnosti; i

(ii) provjera na licu mjesta provođenja mjera sigurnosti civilnog zrakoplovstva u relevantnim aktivnostima prijevoza tereta.

Izveštaj o validaciji sastoji se od, za regulirane agente iz trećih zemalja, izjave o obavezama iz Priloga 6-H2 i kontrolne liste iz Priloga 6-C2, a za poznate pošiljatelje iz trećih zemalja, izjave o obavezama iz Priloga 6-H3 i kontrolne liste iz Priloga 6-C4. Izveštaj o validaciji također uključuje izjavu validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU iz Priloga 11-A.

6.8.5.2 Nakon što se završi validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u skladu sa navedenim pod 6.8.5.1(b), validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU podnosi izvještaj o validaciji nadležnom organu, a kopiju dostavlja odobrenom subjektu.

6.8.5.3 Aktivnost praćenja usklađenosti koju provede nadležni organ države članice ili Komisija može se smatrati validacijom sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU, uz uvjet da obuhvata sva područja navedena u kontrolnoj listi iz Priloga 6-C2 ili 6-C4, kako je primjereno.

6.8.5.4 ACC3 održava bazu podataka koja sadrži najmanje sljedeće informacije za svakog reguliranog agenta ili poznatog pošiljatelja koji je bio podvrgnut validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u skladu sa navedenim pod 6.8.5.1. od kojeg direktno prihvata teret ili poštu za unos u Uniju:

(a) podaci o preduzeću, uključujući bona fide poslovnu adresu; i

(b) priroda poslovanja, izuzev osjetljivih poslovnih informacija; i

(c) podaci za kontakt, uključujući podatke za kontakt lica ili lica odgovornih za sigurnost; i

(d) matični broj preduzeća, ako je primjenjivo; i

(e) izvještaj o validaciji, ako je dostupan; i

(f) jedinstvena alfanumerička oznaka dodijeljena u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

Ta baza podataka je na raspolaganju ACC3 za inspekciju.

Drugi subjekti odobreni za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU također mogu održavati takvu bazu podataka.

6.8.6 Neusklađenost i prestanak važenja imenovanja za ACC3, RA3 i KC3

6.8.6.1 Neusklađenost

1. Ako Komisija ili nadležni organ utvrdi ozbiljan nedostatak povezan sa aktivnostima ACC3-, RA3 ili KC3 ili primi pisane informacije o takvom nedostatku i ako se smatra da taj nedostatak ima znatan uticaj na cjelokupan nivo sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Uniji, Komisija ili nadležni organ mora:

(a) odmah obavijestiti tog zračnog prijevoznika ili subjekt, zatražiti očitovanja i odgovarajuće mjere u pogledu ozbiljnog nedostatka;

(b) odmah obavijestiti druge države članice i Komisiju.

Ozbiljan nedostatak iz prvog stava može se utvrditi tokom jedne od sljedećih aktivnosti:

(1) tokom aktivnosti praćenja usklađenosti;

(2) tokom pregleda dokumentacije koja uključuje izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU drugih operatora koji su dio lanca snabdijevanja ACC3, RA3 ili KC3;

(3) nakon prijema činjeničnih pisanih informacija od drugih organa i/ili operatora o aktivnostima dotičnog ACC3, RA3 ili KC3 u obliku dokumentiranih dokaza koji jasno upućuju na proboj sigurnosnih mjera.

2. Ako ACC3, RA3 ili KC3 nije uklonio ozbiljni nedostatak u određenom roku, ili ako ACC3, RA3 ili KC3 ne reagira na zahtjev utvrđen pod 6.8.6.1(a), nadležni organ ili Komisija moraju:

(a) deaktivirati status operatora ili subjekta kao ACC3, RA3 ili KC3 u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja; ili

(b) tražiti od nadležnog organa odgovornog za imenovanje da deaktivira status operatora ili subjekta kao ACC3, RA3 ili KC3 u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

U situaciji iz prvog stava nadležni organ ili Komisija odmah obavještava druge države članice ili Komisiju.

3. Zračni prijevoznik ili subjekt čiji je status kao ACC3, RA3 ili KC3 deaktiviran u skladu sa 6.8.6.1.2 ne može ponovno dobiti to imenovanje niti može biti uključen u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja dok ne dođe do ponovnog imenovanja povezanog sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva EU u skladu sa navedenim pod 6.8.1 ili 6.8.4.

4. Ako zračni prijevoznik ili subjekt više nije nositelj statusa ACC3, RA3 ili KC3, nadležni organi preduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se uvjerali da drugi ACC3, RA3 i KC3 u njihovoj nadležnosti, koji djeluju u lancu snabdijevanja zračnog prijevoznika ili subjekta koji je izgubio status, još uvijek ispunjavaju zahtjeve Uredbe (EZ) br. 300/2008.

6.8.6.2 Prestanak važenja

1. Nadležni organ koje je dodijelilo oznaku ACC3, RA3 ili KC3 odgovoran je za povlačenje tih podataka iz "baze podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja":

(a) na zahtjev ili u dogovoru sa zračnim prijevoznikom; ili

(b) ako ACC3, RA3 ili KC3 ne provodi odgovarajuće aktivnosti prijevoza tereta i ne reagira na zahtjev za očitovanja ili drukčije ometa procjenu rizika za zrakoplovstvo.

2. Ako zračni prijevoznik ili subjekt više nije nositelj statusa ACC3, RA3 ili KC3, nadležni organi preduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se uvjerali da drugi ACC3, RA3 i KC3 u njihovoj nadležnosti, koji djeluju u lancu snabdijevanja zračnog prijevoznika ili subjekta koji je izgubio status, još uvijek ispunjavaju zahtjeve Uredbe (EZ) br. 300/2008.

6.8.7 Prethodna dostava ranih informacija o teretu (PLACI)

6.8.7.1 Na osnovu člana 186. Provedbene uredbe (EU) 2015/2447 PLACI se provodi prije otpreme iz treće zemlje, nakon što carinski organ prve tačke ulaska primi minimalni skup podataka ulazne skraćene deklaracije iz člana 106. st. 2. i 2a. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446.

6.8.7.2 Tokom provođenja PLACI i ako postoje opravdani razlozi da carinski ured prvog ulaska posumnja da bi pošiljka koja ulazi na carinsko područje Unije zračnim prijevozom mogla predstavljati ozbiljnu prijetnju civilnom zrakoplovstvu, ta se pošiljka tretira kao teret ili pošta visokog rizika (HRCM) u skladu sa navedenim pod 6.7 ovog aneksa. Zračni prijevoznik ne smije utovariti takvu pošiljku za prijevoz u Uniju, osim ako su potrebne mjere iz tačaka 6.8.7.3 i 6.8.7.4, kako je primjenjivo, provedene na zadovoljavajući način.

6.8.7.3 Zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice u trećoj zemlji koja nije navedena u Prilogu 6-F i Islandu po prijemu obavještenja carinskog ureda prvog ulaska kojom se zahtijeva da se pošiljka tretira kao teret ili pošta visokog rizika (HRCM) u skladu sa navedenim pod 6.8.7.2:

(a) u pogledu određene pošiljke provodi sigurnosne kontrole navedene pod 6.7.3 i 6.7.4 Aneksa Provedbenoj odluci C(2015) 8005 u slučaju da ACC3 ili RA3 ima odobrenje za obavljanje takvih sigurnosnih kontrola;

(b) osigurava da ACC3 ili RA3 koji ima odobrenje za obavljanje takvih sigurnosnih kontrola ispunjava odredbe utvrđene pod (a). Informacije za carinski ured prvog ulaska dostavljaju se u slučaju da će se pošiljka predati ili je predana drugom operatoru, subjektu ili organu za primjenu sigurnosnih kontrola. Taj drugi operator, subjekt ili organ osigurava provođenje sigurnosnih kontrola navedenih pod (a) i zračnom prijevozniku, operatoru, subjektu ili licu od koje je pošiljka primljena potvrđuje provođenje sigurnosnih kontrola i njihove rezultate;

(c) potvrđuje carinskom uredu prvog ulaska provođenje sigurnosnih kontrola navedenih pod (a) i njihove rezultate.

Tačke (a) i (b) prvog stava ne primjenjuju se ako su zatražene sigurnosne kontrole prethodno provedene. Međutim, ako postoje informacije o određenoj prijetnji koje su postale dostupne tek nakon provođenja prethodnih sigurnosnih kontrola, od zračnog prijevoznika, operatora, subjekta ili lica može se zatražiti da uz pomoć specifičnih sredstava i metoda ponovi sigurnosne kontrole i dostavi potvrdu kako je utvrđeno pod (c) prvog stava. Zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice može se upoznati sa svim elementima i informacijama potrebnima da efikasno ispuni cilj u pogledu sigurnosti.

6.8.7.4 Zračni prijevoznici, operatori, subjekti ili lica u trećoj zemlji navedeni u Prilogu 6-F ili u Islandu koji od carinskog ureda prvog ulaska prime obavještenje kojim se zahtijeva da se pošiljka tretira kao teret ili pošta visokog rizika (HRCM) u skladu sa navedenim pod 6.8.7.2 moraju:

(a) u pogledu određene pošiljke provesti najmanje sigurnosne kontrole utvrđene u Aneksu 17 ICAO za teret ili poštu visokog rizika;

(b) osigurati da operator, subjekt ili organ koje je odobrio odgovarajući nadležni organ u trećoj zemlji ispunjava zahtjeve iz (a) za obavljanje tih sigurnosnih kontrola. Informacije za carinski ured prvog ulaska dostavljaju se u slučaju da će se pošiljka predati ili je predata drugom operatoru, subjektu ili organu za primjenu sigurnosnih kontrola. Takav drugi operator, subjekt ili organ osigurava provođenje sigurnosnih kontrola iz (a) i zračnom prijevozniku, operatoru, subjektu ili licu od kojih je pošiljka primljena potvrđuje provođenje sigurnosnih kontrola i njihove rezultate;

(c) potvrditi carinskom uredu prvog ulaska provođenje sigurnosnih kontrola navedenih pod (a) i njihove rezultate.

Tačke (a) i (b) prvog stava ne primjenjuju se ako su zatražene sigurnosne kontrole prethodno provedene. Međutim, ako postoje informacije o određenoj prijetnji koje su postale dostupne tek nakon provođenja prethodnih sigurnosnih kontrola, od zračnog prijevoznika, operatora, subjekta ili lica može se zatražiti da uz pomoć specifičnih sredstava i metoda ponovi sigurnosne kontrole i dostavi potvrdu kako je utvrđeno pod (c) prvog stava. Zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice može se upoznati sa svim elementima i informacijama potrebnima da efikasno ispuni cilj u pogledu sigurnosti.

6.8.7.5 Tokom provođenja PLACI i ako postoje opravdani razlozi da carinski ured prvog ulaska posumnja da pošiljka koja ulazi na carinsko područje Unije zračnim prijevozom predstavlja ozbiljnu prijetnju sigurnosti, zbog čega izdaje obavještenje o zabrani utovara ili istovara, ta se pošiljka ne smije u zrakoplov utovariti ili iz njega istovariti, zavisno od slučaja.

6.8.7.6 Zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice u trećoj zemlji koje primi obavještenje od carinskog ureda prvog ulaska kojom se zahtijeva da se pošiljka ne utovari u zrakoplov u skladu sa navedenim pod 6.8.7.5:

(a) osigurava da pošiljka koja je u njegovom posjedu nije utovarena u zrakoplov ili je odmah istovarena ako se pošiljka već nalazi u zrakoplovu;

(b) carinskom uredu prvog ulaska na carinsko područje Unije dostavlja potvrdu da je zahtjev ispunjen;

(c) saraduje s relevantnim organima države članice u kojoj se nalazi carinski ured prvog ulaska;

(d) obavještava nadležni organ za sigurnost civilnog zrakoplovstva države u kojoj se nalazi zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice koje prima obavještenje i treće zemlje u kojoj se trenutno nalazi pošiljka ako nije riječ o istoj državi.

6.8.7.7 Ako je pošiljka već kod drugog zračnog prijevoznika, operatora ili subjekta u lancu snabdijevanja, zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice koje prima obavještenje o

zabrani utovara ili istovara utvrđeno pod 6.8.7.5 odmah mora obavijestiti tog drugog zračnog prijevoznika, operatora, subjekta ili lice o tome da mora:

(a) osigurati usklađenost s odredbama iz 6.8.7.6(a), (c) i (d);

(b) potvrditi primjenu navedenog pod 6.8.7.6(b) zračnom prijevozniku, operatoru, subjektu ili licu koje je primilo obavještenje utvrđeno pod 6.8.7.5.

6.8.7.8 Ako se zrakoplov već nalazi u zraku s pošiljkom za koju je carinski ured prvog ulaska u skladu sa navedenim pod 6.8.7.5 obavijestio da se ne smije utovariti ili istovariti, zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice koje prima obavještenje odmah obavještava:

(a) relevantne organe države članice iz 6.8.7.6(c) u svrhu obavještanja i povezivanja s relevantnim organima države članice prvog prelijetanja u Uniji;

(b) nadležni organ za sigurnost civilnog zrakoplovstva treće zemlje u kojoj se nalazi zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice koje prima obavještenje i treće zemlje iz koje je let krenuo ako nije riječ o istoj državi.

6.8.7.9 Nakon prijema obavještenja od carinskog ureda prvog ulaska koji ga je izdao kako je utvrđeno pod 6.8.7.5, nadležni organ iste države članice, prema potrebi, provodi odgovarajuće protokole za nepredvidljive sigurnosne situacije ili osigurava njihovo provođenje ili saraduje u svim naknadnim mjerama, uključujući koordinaciju s organima treće zemlje otpreme i, ako je primjenjivo, u zemlji ili zemljama tranzita i/ili transfera, u skladu sa nacionalnim programom sigurnosti civilnog zrakoplovstva države članice, te međunarodnim standardima i preporučenom praksom upravljanja kriznim situacijama i odgovora na djela nezakonitog ometanja.

6.8.7.10 Zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice u trećoj zemlji koje primi obavještenje koje je izdao carinski organ treće zemlje koja provodi sistem prethodne dostave ranih informacija o teretu u skladu sa načelima utvrđenima u Okviru normi SAFE Svjetske carinske organizacije mora osigurati provođenje zahtjeva utvrđenih pod 6.8.7.3. i 6.8.7.4. i pod 6.8.7.6, 6.8.7.7 i 6.8.7.8.

Ova se tačka primjenjuje samo na pošiljke tereta ili pošte koje ispunjavaju bilo koji od kriterija navedenih u nastavku:

(a) prevoze se radi tranzita ili transfera na aerodromu Unije prije dolaska na konačno odredište na aerodrom u trećoj zemlji carinskog organa koji šalje obavještenje;

(b) prevoze se radi tranzita ili transfera na aerodromu Unije prije drugog tranzita ili transfera na aerodromu u trećoj zemlji carinskog organa koji šalje obavještenje.

Za potrebe zahtjeva utvrđenih pod 6.8.7.6(c) i 6.8.7.8(a), zračni prijevoznik, operator, subjekt ili lice koje prima obavještenje u trećoj zemlji odmah obavještava relevantne organe države članice prvog slijetanja u Uniju.

Ako se zrakoplov već nalazi u zraku, informacije se dostavljaju relevantnim organima države članice prvog prelijetanja u Uniji koji osiguravaju provođenje mjera navedenih pod 6.8.7.9 u koordinaciji s relevantnim organima države članice prvog slijetanja u Uniju.

Relevantni organi države članice prvog prelijetanja u Uniji i države članice prvog slijetanja u Uniju obavještvavaju odgovarajući carinski organ.

PRILOG 6-C2

KONTROLNA LISTA ZA VALIDACIJU REGULIRANIH AGENATA IZ TREĆIH ZEMALJA ODOBRENIH ZA SIGURNOST CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA EU

Subjekti iz trećih zemalja mogu postati član sigurnog lanca snabdijevanja ACC3 (Air cargo or mail carrier operating into the Union from a third country airport - zračnog prijevoznika tereta ili pošte koji obavlja prijevoz u Uniju sa aerodroma treće zemlje) podnošenjem zahtjeva za imenovanje kao regulirani agent iz treće zemlje odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (RA3).

RA3 je subjekt za rukovanje teretom smješten u trećoj zemlji koji je validiran i odobren kao takav na osnovu validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

RA3 osigurava da se sigurnosne kontrole, uključujući sigurnosni pregled, ako je primjenjivo, provode na pošiljkama namijenjenim Uniji i da su pošiljke zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do utovara pošiljaka u zrakoplov ili do njihove predaje ACC3 ili RA3.

Preduvjeti za prijevoz zračnog tereta ili zračne pošte u Uniju ili Island, Norvešku i Švajcarsku propisani su Provedbenom uredbom (EU) 2015/1998.

Kontrolna lista je instrument koji validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU koristi za ocjenu nivoa sigurnosti koji se primjenjuje na zračni teret ili zračnu poštu namijenjene EU/EEA od strane subjekta koji traži imenovanje kao RA3 ili za koje je on odgovoran. Kontrolna lista koristi se samo u slučajevima navedenim u 6.8.5.1(b) Aneksa Provedbenoj uredbi (EU) br. 2015/1998. U slučajevima navedenima u tački 6.8.5.1(a) tog aneksa, validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU koristi kontrolnu listu ACC3.

Izvještaj o validaciji dostavlja se u roku od najviše mjesec dana nakon provjere na licu mjesta nadležnom organu koji je odgovoran za imenovanje i subjektu koji je predmet validacije. Izvještaj o validaciji sadrži najmanje sljedeće dijelove:

— ispunjenu kontrolnu listu koju je potpisao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i, ako je primjenjivo, uz komentare subjekta koji je predmet validacije, i

— izjavu o obavezama (Prilog 6-H2 Provedbenoj uredbi (EU) 2015/1998) koju je potpisao subjekt koji je predmet validacije, i

— izjavu o nezavisnosti (Prilog 11-A Provedbenoj uredbi (EU) 2015/1998) u pogledu subjekta koji je predmet validacije koju je potpisao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

Dokaz o cjelovitosti izvještaja o validaciji su numeriranje stranica, datum validacije sigurnost civilnog zrakoplovstva EU, te paraf validatora i subjekta koji je predmet validacije na svakoj stranici.

RA3 mora imati mogućnost da koristi izvještaj u svojim poslovnim vezama s bilo kojim ACC3 i, ako je primjenjivo, s bilo kojim RA3.

Standardni jezik izvještaja o validaciji je engleski.

Dio 5. – Sigurnosni pregled i Dio 6 – Teret ili pošta visokog rizika (HRCM) ocjenjuju se prema zahtjevima iz pasusa 6.7 i 6.8 Aneksa Provedbenoj uredbi (EU) br. 2015/1998. Za one dijelove koji se ne mogu ocijeniti prema zahtjevima Provedbene uredbi (EU) 2015/1998, osnovni standardi su norme i preporučene prakse (SARP) iz Aneksa 17 Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i uputstva sadržana u Uputstvima o sigurnosti civilnog zrakoplovstva Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo ICAO (Doc 8973 – dokument s ograničenim pristupom).

Uputstva za ispunjavanje:

— moraju se ispuniti svi primjenjivi i relevantni dijelovi kontrolne liste, u skladu sa poslovnim modelom i aktivnostima subjekta koji se validira. Ako podaci nisu dostupni, to treba objasniti,

— validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU nakon svakog dijela zaključuje jesu li i u kojoj mjeri ispunjeni ciljevi tog dijela.

DIO 1

Identifikacija validiranog subjekta i validatora

1.1 Datum (datumi) validacije	
Koristiti tačan format datuma, npr. od 01.10.2012. do 02.10.2012.	
dd/mm/gggg	
1.2 Datum prijašnjeg vrednovanja, ako je primjenjivo.	

dd/mm/gggg	
Prijašnji matični broj RA3, ako je dostupan	
Certifikat AEO ili status C-TPAT ili druga certificiranja, ako su dostupna	
1.3. Podaci o validatoru sigurnosti civilnog zrakoplovstva	
Ime i prezime	
Preduzeće/organizacija/organ	
Jedinstvena alfanumerička oznaka (UAI)	
Adresa e-pošte:	
Broj telefona – uključujući međunarodne pozivne brojeve	
1.4 Naziv subjekta	
Ime i prezime	
Broj preduzeća (npr. identifikacijski broj u trgovačkom registru, ako je primjenjivo)	
Broj/jedinica/zgrada	
Ulica	
Grad	
Pošanski broj	
Savezna država/pokrajina (ako je primjenjivo)	
Država	
Broj poštanskog pretinca, ako postoji	
1.5 Glavna adresa organizacije (ako se razlikuje od lokacije koja se validira)	
Broj/jedinica/zgrada	
Ulica	
Grad	
Pošanski broj	
Savezna država/pokrajina (ako je primjenjivo)	
Država	
Broj poštanskog pretinca, ako postoji	
1.6 Vrsta djelatnosti – moguće je prijaviti više od jedne djelatnosti	
(a) samo zračni teret	
(b) zračni promet i druge vrste prijevoza	
(c) špediter s prostorijama za teret	
(d) špediter bez prostorija za teret	
(e) pružatelj usluga opsluživanja	
(f) ostalo	
1.7 Da li podnositelj zahtjeva ...?	
(a) prima teret od nekog drugog reguliranog agenta iz treće zemlje	
(b) prima teret od poznatih pošiljalca iz trećih zemalja	
(c) prima teret od provjerenih pošiljalca iz trećih zemalja	
(d) dobija teret izuzet od kontrola	
(e) vrši sigurnosni pregled tereta	
(f) skladišti teret	
(g) ostalo (molimo navesti)	
1.8 Približan broj zaposlenih na lokaciji	
Broj	
1.9 Ime i prezime i pozicija lica odgovornog za sigurnost zračnog tereta ili zračne pošte iz treće zemlje	
Ime i prezime	
Naziv radnog mjesta	
Adresa e-pošte:	
Broj telefona – uključujući međunarodne pozivne brojeve	

DIO 2

Organizacija i odgovornosti reguliranog agenta iz treće zemlje koji ima validaciju za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU

Cilj: Zračni teret ili zračna pošta ne prevoze se u EU ni u EEA ako nisu predmet sigurnosnih kontrola. Teret ili pošta koje RA3 isporučuje ACC3 ili nekom drugom RA3 prihvataju se kao sigurni teret ili sigurna pošta ako je RA3 primijenio takve sigurnosne kontrole. Detalji takvih kontrola navedeni su u sljedećim dijelovima ove kontrolne liste.

RA3 uspostavlja postupke kojima se osigurava primjerena primjena sigurnosnih kontrola na sav zračni teret i na svu zračnu poštu namijenjenu EU ili EEA i zaštita sigurnog tereta ili sigurne pošte do prijenosa ACC3 ili nekom drugom RA3. Sigurnosne kontrole sastoje se od jednog od sljedećeg:

(a) fizičkog sigurnosnog pregleda koji mora biti takvoga standarda koji je dovoljan za primjereno osiguravanje da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti;

(b) ostalih sigurnosnih kontrola, kao dijela sigurnosnog postupka u lancu snabdijevanja, za primjereno osiguravanje da u

pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti, a koje je primijenio neki drugi RA3, KC3 ili AC3 imenovan od RA3.

Vidjeti: tačku 6.8.3 Aneksa Provedbene uredbe (EU) br. 2015/1998.

2.1 Je li subjekt utvrdio program sigurnosti?	
DA ili NE	
Ako NE, preći direktno na tačku 2.5.	
2.2 Program sigurnosti subjekta	
Datum – koristiti tačan format dd/mm/gggg	
Verzija	
Je li program sigurnosti dostavljen i/ili odobren od nadležnog organa države subjekta? Ako DA, molimo opisati postupak	
2.3 Obuhvata li program sigurnosti u dovoljnoj mjeri elemente navedene u dijelovima 3. do 9. kontrolne liste?	
DA ili NE	
Ako NE, detaljno opisati razloge	
2.4 Je li program sigurnosti uvjerljiv, jasan i potpun?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razloge	
2.5 Je li subjekt utvrdio postupak kojim se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta podvrgavaju primjerenim sigurnosnim kontrolama prije prosljeđivanja ACC3 ili nekom drugom RA3?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
2.6 Raspolaze li subjekt sistemom upravljanja (npr. instrumenti, uputstva) kojim se osigurava provođenje potrebnih sigurnosnih kontrola?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati sistem upravljanja i objasniti je li taj sistem odobrio, provjerio ili osigurao nadležni organ ili neki drugi subjekt.	
Ako NE, objasniti kako subjekt osigurava primjenu sigurnosnih kontrola na zahtijevani način.	
2.7 Zaključci i opšti komentari o pouzdanosti, uvjerljivosti i jasnoći postupka.	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.	

DIO 3

Zapošljavanje i obuka osoblja

Cilj: Da bi se osigurala primjena potrebnih sigurnosnih kontrola, RA3 imenuje odgovorno i stručno osoblje za rad u području sigurnosti zračnog tereta ili zračne pošte. Osoblje koje ima pristup zaštićenom zračnom teretu mora imati sve potrebne kompetencije za izvođenje svojih zadataka i završenu odgovarajuću obuku.

Za ispunjavanje tog cilja, RA3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da je sve osoblje (npr. trajno, privremeno, agencijsko osoblje, vozači) s direktnim i pristupom bez pratnje zračnom teretu ili zračnoj pošti za koje se primjenjuju ili su se primjenjivale sigurnosne kontrole:

(a) podvrgnuto početnim i periodičnim provjerama prije zapošljavanja ili sigurnosnim provjerama koje su najmanje u skladu sa zahtjevima lokalnih organa za validaciju prostorija RA3, i

(b) završilo početnu i periodičnu obuku u području zaštite radi upoznavanja sa svojim odgovornostima u pogledu sigurnosti u skladu sa zahtjevima lokalnih organa za validaciju prostorija RA3.

Napomena:

— sigurnosna provjera podrazumijeva provjeru identiteta lica i prethodnog iskustva, uključujući, gdje je to zakonski dopustivo, provjeru eventualnih krivičnih djela kao dijela ocjene o primjerenosti lica za provođenje sigurnosne kontrole i/ili pristup sigurnosnoj zoni sa ograničenim pristupom (definicija iz Aneksa 17 ICAO),

— provjerom prije zapošljavanja utvrđuje se identitet lica na osnovu dokumentiranog dokaza, utvrđuje zaposlenje, obuke i sve prekide tokom najmanje prethodnih pet godina, a od tog se lica

zahtijeva da potpiše izjavu u kojoj daje detaljne podatke o eventualnim krivičnim djelima u svim državama boravišta tokom najmanje prethodnih pet godina (definicija Unije).

Vidjeti: tačku 6.8.3.1 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

3.1 Postoji li postupak kojim se osigurava da sve osoblje s direktnim i pristupom bez pratnje zaštićenom zračnom teretu/zračnoj pošti podliježe provjeri prije zapošljavanja kojom se ocjenjuju podobnost i stručnost?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti broj prethodnih godina koje se uzimaju u obzir za provjeru prije zapošljavanja i navesti naziv subjekta koji provodi provjeru.	
3.2 Uključuje li taj postupak	
- sigurnosnu provjeru? - provjeru prije zapošljavanja? - provjeru krivičnih evidencija? - intervju? - ostalo (navesti detalje)?	
Objasniti elemente, navesti koji subjekt provodi taj element i, ako je primjenjivo, navesti prethodni period koji se uzima u obzir.	
3.3 Postoji li postupak kojim se osigurava da lice koje je odgovorno za primjenu i nadzor provođenja sigurnosnih kontrola na toj lokaciji podliježe provjeri prije zapošljavanja kojom se ocjenjuju podobnost i stručnost?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti broj prethodnih godina koje se uzimaju u obzir za provjeru prije zapošljavanja i navesti naziv subjekta koji provodi provjeru.	
3.4 Uključuje li taj postupak	
- sigurnosnu provjeru? - provjeru prije zapošljavanja? - provjeru krivičnih evidencija? - intervju? - ostalo (navesti detalje)?	
Objasniti elemente, navesti koji subjekt provodi taj element i, ako je primjenjivo, navesti prethodni period koji se uzima u obzir.	
3.5 Obučava li se osoblje s direktnim i pristupom bez pratnje zaštićenom zračnom teretu ili zračnoj pošti za rad u području sigurnosti prije nego što mu se dopusti pristup zaštićenom zračnom teretu ili zračnoj pošti?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati elemente i trajanje osposobljavanja	
3.6 Obučava li se osoblje koje prihvata, pregleda ili štiti zračni teret ili zračnu poštu putem posebnih obuka povezanih s poslom?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati elemente i trajanje kurseva za osposobljavanje.	
3.7 Pohada li osoblje iz tačaka 3.5 i 3.6 periodične obuke?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti elemente i učestalost periodičnih obuka?	
3.8 Zaključak: osiguravaju li mjere u vezi s zapošljavanjem i obukom osoblja da je sve osoblje s pristupom zaštićenom zračnom teretu ili zračnoj pošti na primjeren način zaposleno i obučeno u skladu sa standardom dovoljnim za upoznavanje sa svojim odgovornostima u pogledu sigurnosti?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 4

Postupci za prihvata

Cilj: RA3 može primiti teret ili poštu od nekog drugog RA3, KC3, AC3 ili od nepoznatog pošiljatelja. RA3 mora imati na snazi primjerene postupke za prihvata tereta i pošte kojima se utvrđuje dolazi li pošiljka iz sigurnog lanca snabdijevanja i shodno tome koje se mjere sigurnosti trebaju primijeniti.

Pri prihvatanju svih pošiljaka RA3 utvrđuje status subjekta od kojeg primi pošiljke, provjerava je li jedinstvena alfanumerička oznaka (UAI) subjekta koji isporučuje pošiljke navedena u pratećoj dokumentaciji, te potvrditi da je zračni prijevoznik ili subjekt koji isporučuje pošiljku naveden kao aktivan u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja za određeni aerodrom ili lokaciju, kako je primjereno.

Ako u dokumentaciji nije naveden UAI ili zračni prijevoznik ili subjekt nema aktivan status u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja, RA3 mora postupati s pošiljkama kao da dolaze iz nepoznatog izvora.

Dodatno, RA3 mora održavati bazu podataka u kojoj se nalaze najmanje sljedeće informacije za svakog reguliranog agenta ili poznatog pošiljatelja koji je bio podvrgnut validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u skladu sa tačkom 6.8.5.1 od kojeg direktno prihvata teret ili poštu koja se isporučuje ACC3 za unos u Uniju:

(a) podatke o preduzeću, uključujući bona fide poslovnu adresu,

(b) priroda poslovanja, izuzev osjetljivih poslovnih informacija;

(c) podatke za kontakt, uključujući podatke za kontakt lica/licima odgovornih za sigurnost,

(d) matični broj preduzeća, ako je primjenjivo;

(e) izvještaj o validaciji, ako je dostupno;

(f) jedinstvena alfanumerička oznaka dodijeljena u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

Vidjeti: 6.8.3.1, 6.8.3.5 i 6.8.5.4 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

Napomena: RA3 može prihvatiti teret od AC3 kao sigurni teret samo ako je taj RA3 imenovao tog pošiljatelja kao AC3, u skladu sa 6.8.3.1(c) Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998, i odgovoran je za teret koji je isporučio taj pošiljatelj.

4.1 Utvrđuje li subjekt, pri prijemu pošiljke, da pošiljka dolazi od nekog drugog RA3, KC3, AC3 ili nepoznatog pošiljatelja?	
DA ili NE	
Ako DA, na koji način?	
4.2 Provjerava li subjekt navođenje UAI u pratećoj dokumentaciji pošiljaka primljenih od drugog ACC3, RA3 ili KC3 i provjerava li je li aktivan status tog ACC3, RA3 ili KC3 u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja?	
DA ili NE	
4.3 Raspolaze li subjekt postupkom kojim se osigurava da se u slučaju ako dokumentacija ne sadržava UAI ili ako subjekt od kojeg je teret primljen nema aktivan status u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja s pošiljkom postupa kao s pošiljkom koja dolazi iz nepoznatog izvora?	
DA ili NE	
4.4 Imenuje li subjekt pošiljatelja kao AC3?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak i sigurnosne mjere koje subjekt zahtijeva od pošiljatelja	
4.5 Utvrđuje li subjekt, pri prijemu pošiljke, da je njeno odredište aerodrom u EU ili EEA?	
DA ili NE, objasniti	
4.6 Ako DA, podvrgava li subjekt sav zračni teret ili zračnu poštu istim sigurnosnim kontrolama kada je odredište aerodroma u EU ili EEA?	
DA ili NE	
Ako DA, na koji način?	
Opisati postupak	
4.8 Utvrđuje li subjekt koji je predmet validacije, pri prijemu zaštićene pošiljke, da je pošiljka bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati na koji način (npr. upotrebom plombi, brava, inspekcijom)	
4.9 Da li se od lica koje vrši isporuku zahtijeva da pokaže zvanični lični dokument sa fotografijom?	
DA ili NE	
4.10 Je li uspostavljen postupak za identifikaciju pošiljaka koje zahtijevaju sigurnosni pregled?	
DA ili NE	
Ako DA, na koji način?	
4.11 Zaključak: jesu li postupci za prihvata dovoljni da se njima može utvrditi da zračni teret ili zračna pošta u odredišni aerodrom u EU ili EEA dolaze iz sigurnog lanca snabdijevanja ili je potreban sigurnosni pregled?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 5

Sigurnosni pregled

Cilj: kada RA3 prihvata teret i poštu koji ne dolaze iz sigurnog lanca snabdijevanja, RA3 te pošiljke mora podvrgnuti primjerenom sigurnosnom pregledu prije njihove isporuke ACC3 kao sigurni teret. RA3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret i zračna pošta namijenjeni EU ili EEA radi transfera, tranzita ili istovara na aerodromu Unije pregleda sredstvima ili metodama koje su navedene u zakonodavstvu Unije u skladu sa nivoom koji je dovoljan za primjereno osiguravanje da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti.

Ako je sigurnosni pregled zračnog tereta ili zračne pošte obavljen od strane ili u ime nadležnog organa u trećoj zemlji, RA3 to prijavljuje i navodi način kojim je osiguran primjeren sigurnosni pregled.

Vidjeti: tačku 6.8.3 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

5.1 Provodi li sigurnosni pregled neki drugi subjekt u ime subjekta?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti vrstu tih subjekata i detalje: - privatno preduzeće za obavljanje sigurnosnog pregleda - preduzeće koje regulira država - državna služba ili tijelo za obavljanje sigurnosnog pregleda - ostalo	
Navesti vrstu sporazuma ili ugovora između subjekta koji je predmet validacije i subjekta koji obavlja sigurnosni pregled u njegovo ime.	
5.2 Je li subjekt u mogućnosti zatražiti provođenje odgovarajućih sigurnosnih kontrola u slučaju da pregled obavlja jedan od prethodno navedenih subjekata?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti detalje	
5.3 Kojim instrumentima i uputstvima (npr. nadzor, praćenje i kontrola kvaliteta) subjekt osigurava da pružatelji usluga obavljaju sigurnosne kontrole na zahtijevani način?	
5.4 Koje se metode sigurnosnog pregleda koriste za zračni teret i poštu?	
Navesti sve metode koje su upotrijebljene, uključujući pojedinih od opreme korištenoj za sigurnosni pregled zračnog tereta i zračne pošte (proizvođač, vrsta, softver, verzija, standard, serijski broj).	
5.5 Je li oprema ili metoda (npr. psi za otkrivanje eksploziva) koja je korištena uvrštena na najnoviju listu usklađenosti EU, Evropske konferencije civilnog zrakoplovstva (ECAC) ili Uprave za sigurnost prometa SAD (TSA)?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti detalje	
Ako NE, navesti detalje o odobrenju opreme i datum odobrenja, kao i sve pokazatelje da oprema ispunjava zahtjeve normi EU za opremu	
5.6 Je li oprema korištena u skladu sa konceptom operacija (CONOPS) proizvođača i je li oprema redovno provjeravana i održavana?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
5.7 Ako se koriste psi za otkrivanje eksploziva, podvrgavaju li se oni početnoj i periodičnoj obuci, postupku odobrenja i postupku kontrole kvalitete prema standardu koji je ekvivalentan onome prema zahtjevima EU i Uprave za sigurnost prometa SAD?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati cijeli postupak i povezanu dokumentaciju koja ide u prilog procjeni	
5.8 Ako se koriste psi za otkrivanje eksploziva, je li postupak sigurnosnog pregleda u skladu s metodologijom upotrebe koja je ekvivalentna onoj prema standardima EU ili Uprave za sigurnost prometa SAD?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati cijeli postupak i povezanu dokumentaciju koja ide u prilog procjeni	
5.9 Je li pri sigurnosnom pregledu uzeta u obzir vrsta pošiljke?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati kako je osigurano da metoda sigurnosnog pregleda koja je odabrana odgovara standardu za primjereno osiguravanje da u	

pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti	
5.10 Postoji li postupak za utvrđivanje razloga oglašavanja alarma opreme za pregled? Za određenu opremu, npr. rendgensku opremu, alarm pokreće sam operator.	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak utvrđivanja razloga oglašavanja alarma kojim se primjereno osigurava odsutnost zabranjenih predmeta	
Ako NE, opisati što se događa s pošiljkom	
5.11 Jesu li neke pošiljke izuzete od sigurnosnog pregleda?	
DA ili NE	
5.12 Postoje li izuzeća koja nisu u skladu sa listom Unije?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti detalje	
5.13 Nadzire li se pristup području gdje se obavljaju zaštitni pregledi kako bi se osiguralo da samo ovlašteno i obučeno osoblje ima pristup?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
5.14. Je li uspostavljena kontrola kvaliteta i/ili režim testiranja?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
5.15 Zaključak: Jesu li zračni teret ili zračna pošta pregledani sredstvima ili metodama navedenima u tački 6.2.1. Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 u skladu sa standardom koji je dovoljan za primjereno osiguravanje da u njoj nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 6

Teret ili pošta visokog rizika

Cilj: pošiljke koje potiču iz lokacija koje je Unija okvalificirala kao lokacije visokog rizika ili su na tim lokacijama bile u transferu i pošiljke kojima je značajno narušena cjelovitost smatraju se teretom ili poštom visokog rizika (HRCM). Takve se pošiljke moraju pregledati u skladu sa posebnim uputstvima. RA3 uspostavlja postupke kojima se osigurava utvrđivanje je li teret namijenjen EU ili EEA HRCM i provođenje primjerenih kontrola tog HRCM kako je utvrđeno u zakonodavstvu Unije.

ACC3 kojem RA3 isporučuje zračni teret ili poštu za prijevoz ovlašćuje se da izvijesti RA3 o najnovijem stanju odgovarajućih informacija o ishodištima visokog rizika.

RA3 primjenjuje iste mjere nezavisno o tome prima li teret i poštu visokog rizika od zračnog prijevoznika ili putem drugih vrsta prijevoza.

Vidjeti: tačku 6.7 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

Napomena: Za teret i poštu visokog rizika odobrene za unos u EU/EEA izdaje se sigurnosni status "SHR", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov u skladu sa zahtjevima povezanima s visokim rizikom.

6.1 Zna li osoblje koje je odgovorno za obavljanje sigurnosnih kontrola koji se zračni teret i pošta smatraju teretom i poštom visokog rizika (HRCM)?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
6.2 Raspolaže li subjekt postupcima za identifikaciju tereta ili pošte visokog rizika?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
6.3 Podliježu li teret i pošta visokog rizika postupcima sigurnosnog pregleda u skladu sa zakonodavstvom Unije?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti postupke koji se primjenjuju	
6.4 Izdaje li subjekt nakon sigurnosnog pregleda izjavu o sigurnosnom statusu za SHR u pratećoj dokumentaciji pošiljke?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati kako se zaštitni status izdaje i u kojem dokumentu	
6.5 Zaključak: je li postupak koji je uspostavio subjekt relevantan i dovoljan da bi se njime osigurao primjeren tretman tereta i pošte visokog rizika prije utovara?	

DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 7

Zaštita zaštićenog zračnog tereta i pošte

Cilj: RA3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret i/ili zračna pošta namijenjeni EU ili EEA zaštite od neovlaštenog manipuliranja i/ili narušavanja cjelovitosti od trenutka kada se sigurnosni pregled ili druge sigurnosne kontrole primjenjuju ili od trenutka prihvata nakon primjene sigurnosnog pregleda ili sigurnosnih kontrola, do utovara ili prijenosa ACC3 ili nekom drugom RA3. Ako prethodno zaštićeni zračni teret ili pošta nisu zaštićeni nakon toga, ne smiju se utovariti ni prenijeti ACC3 ni nekom drugom RA3 kao sigurni teret ili pošta.

Zaštita se može provoditi na različite načine, primjerice fizičkim sredstvima (pregrade, zaključane prostorije), raspoređivanjem ljudi (npr. patrole, obučeno osoblje) i tehnološkim sredstvima (npr. CCTV, uređaj za dojavljivanje provale).

Zaštićeni zračni teret ili pošta namijenjeni EU ili EEA trebali bi biti odvojeni od zračnog tereta ili pošte koji nisu zaštićeni.

Vidjeti: tačku 6.8.3.1 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

7.1 Primjenjuje li drugi subjekt zaštitu zaštićenog zračnog tereta i zračne pošte u ime subjekta koji je predmet validacije?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti vrstu tih subjekata i detalje: - privatno preduzeće za obavljanje sigurnosnog pregleda - preduzeće koje regulira država - državna služba ili tijelo za obavljanje sigurnosnog pregleda - ostalo	
7.2 Jesu li uspostavljene sigurnosne kontrole i zaštita kojima se sprečava narušavanje cjelovitosti za vrijeme postupka sigurnosnog pregleda?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite Navesti koja je vrsta zaštite uspostavljena/koje su vrste zaštite uspostavljene: - fizička (npr. ograda, pregrada, zgrada čvrste konstrukcije), - ljudi (npr. patrole itd.), - tehnološka (npr. CCTV, alarmni sistem). Objasniti kako su one organizirane.	
7.3 Imaju li samo ovlaštena lica pristup zaštićenom zračnom teretu/zračnoj pošti?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite Opisati kako se nadziru sve pristupne tačke (uključujući vrata i prozore) zračnom teretu/zračnoj pošti koji se mogu identificirati i koji su zaštićeni.	
7.4 Postoje li postupci kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni EU ili EEA na koje su primijenjene sigurnosne kontrole zaštite od neovlaštenog uplitanja od trenutka zaštite do utovara ili prijenosa ACC3 ili nekom drugom RA3?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati vrstu zaštite (fizička, zaštita pomoću ljudi, tehnološka itd.) Takođe, navesti je li zgrada čvrste konstrukcije i koje se vrste materijala koriste, ako su te informacije dostupne.	
Ako NE, navedite razloge	
7.5 Zaključak: je li zaštita pošiljaka dovoljno snažna kako bi se spriječilo neovlašteno manipuliranje?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 8

Dokumentacija

Cilj: RA3 osigurava da prateća dokumentacija pošiljke na koju je RA3 primijenio sigurnosne kontrole (npr. sigurnosni pregled, zaštita) sadržava najmanje:

(a) jedinstvenu alfanumeričku oznaku koju je dobio od nadležnog organa; i

(b) jedinstvenu oznaku pošiljke, kao što je broj (internog ili glavnog) zrakoplovnog teretnog lista, ako je primjenjivo; i

(c) opis sadržaja pošiljke; i

(d) sigurnosni status, označen na sljedeći način:

— "SPX", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov, ili

— "SCO", što znači sigurno samo za isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov, ili

— "SHR", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov u skladu sa zahtjevima povezanim s visokim rizikom.

Ako sigurnosni status izdaje RA3, subjekt uz to navodi razloge za njegovo izdavanje, npr. korišteno sredstvo ili metodu sigurnosnog pregleda ili razlog za izuzeće pošiljke od sigurnosnog pregleda, primjenom standarda donesenih u okviru sistema izjava o sigurnosnom statusu pošiljaka.

Prateća dokumentacija pošiljke može biti ili u obliku zrakoplovnog teretnog lista, ekvivalentne poštanske dokumentacije ili u posebnoj izjavi, u elektronskom ili u pisanom obliku.

Vidjeti: tačku 6.3.2.6(d), tačke 6.8.3.4, 6.8.3.5 i 6.8.3.6 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

8.1 Osigurava li subjekt izradu odgovarajuće dokumentacije, te uključuje li potrebne informacije iz tačke 6.3.2.6(d), tačaka 6.8.3.4, 6.8.3.5 i 6.8.3.6 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998?

DA ili NE	
Ako NE, objasniti	
8.2 Navodi li se u dokumentaciji sigurnosni status tereta i kako je taj status postignut?	
DA ili NE	
Ako NE, objasniti	
8.3 Zaključak: je li dokumentacijski postupak dovoljan za osiguravanje da se teret ili pošta opreme pravilnom pratećom dokumentacijom u kojoj je naveden tačan sigurnosni status i sve potrebne informacije?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 9

Prijevoz

Cilj: zračni teret i zračna pošta moraju biti zaštićeni od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti od trenutka zaštite do utovara ili prijenosa ACC3 ili nekom drugom RA3. To uključuje zaštitu za vrijeme prijevoza do zrakoplova, ACC3 ili drugog RA3. Ako prethodno zaštićeni zračni teret ili pošta nisu zaštićeni za vrijeme prijevoza, ne utovaruju se ni prenose ACC3 ili drugom RA3 kao sigurni teret.

Za vrijeme prijevoza do zrakoplova, ACC3 ili drugog RA3, RA3 je odgovoran za zaštitu sigurnih pošiljaka. To uključuje slučajeve kada prijevoz obavlja neki drugi subjekt, na primjer špediter, u njegovo ime. To ne uključuje slučajeve u kojima se pošiljke prevoze pod odgovornošću ACC3 ili nekog drugog RA3.

Vidjeti: tačku 6.8.3 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

9.1 Kako se zračni teret ili zračna pošta predaje ACC3 ili nekom drugom RA3?	
(a) Vlastitim prijevozom subjekta koji je predmet validacije?	
DA ili NE	
(b) Prijevozom kojeg obavlja neki drugi RA3 ili ACC3?	
DA ili NE	
(c) Prijevozom od strane podugovarača subjekta koji je predmet validacije?	

DA ili NE	
9.2 Pakira li se zračni teret ili zračna pošta na način da se ne može otvoriti bez vidljivog oštećenja?	
DA ili NE	
Ako DA, kako?	
9.3 Je li vozilo prije prijevoza zapečaćeno ili zaključano?	
DA ili NE	
Ako DA, kako?	
9.4 Ako se koriste numerirane plombe, nadzire li se pristup plombama i bilježe li se brojevi?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti kako	
9.5 Ako je primjenjivo, potpisuje li predmetni prijevoznik izjavu prijevoznika?	
DA ili NE	
9.6 Da li lice koje prevozi teret prošlo posebne sigurnosne kontrole i obuke o svjesnosti o sigurnosti prije nego što je ovlašteno za prijevoz zaštićenog zračnog tereta ili zračne pošte ili oboje?	
DA ili NE	
Ako DA, molimo opisati vrstu sigurnosnih kontrola (provjera prije zapošljavanja, sigurnosna provjera) i vrstu obuke (obuka o svjesnosti o sigurnosti).	
9.7 Zaključak: jesu li mjere dovoljne za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja za vrijeme prijevoza?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 10

Uskladenost

Cilj: nakon ocjenjivanja dijelova od 1 do 9 ove kontrolne liste, validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU mora donijeti zaključak potvrđuje li njegova provjera na licu mjesta provođenje sigurnosnih kontrola u skladu sa ciljevima koji su navedeni u ovoj kontrolnoj listi za zračni teret ili zračnu poštu namijenjene EU ili EEA.

Moguća su dva različita scenarija. Validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU zaključuje da subjekt:

1. ispunjava ciljeve iz ove kontrolne liste. Izvještaj o validaciji dostavlja se u roku od najviše mjesec dana nakon provjere na licu mjesta nadležnom organu koji je odgovoran za imenovanje i subjektu koji je predmet validacije;

2. ne ispunjava ciljeve iz navedene kontrolne liste. U tom slučaju subjekt nije ovlašten isporučivati ACC3 ili nekom drugom RA3 zaštićeni zračni teret ili poštu za odredište u EU ili EEA. Subjekt dobija kopiju ispunjene kontrolne liste s navedenim nedostacima.

10.1. Opšti zaključak: navedite koji slučaj najviše odgovara validiranoj situaciji:	
1 ili 2	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	
Komentari subjekta	

Ime i prezime validatora:

Datum:

Potpis:

ANEKS

Lista lica i subjekata koji su posjećeni i s kojima je obavljen intervju

Navesti naziv subjekta, ime i prezime i poziciju lica za kontakt i datum posjete ili intervjuja.

Naziv subjekta	Ime i prezime lica za kontakt	Pozicija lica za kontakt	Datum posjete/intervjuja

PRILOG 6-C3**KONTROLNA LISTA ZA VALIDACIJU ACC3**

Posjedovanje oznake ACC3 (Air cargo or mail carrier operating into the Union from a third country airport - Zračni prijevoznik tereta ili pošte koji obavlja prijevoz u Uniju sa aerodroma treće zemlje) preduvjet je za prijevoz zračnog tereta ili zračne pošte u Evropsku uniju ¹(EU) ili Island, Norvešku i Švajcarsku i zahtijeva se Provedbenom uredbom (EU) 2015/1998.

Oznaka ACC3 u načelu se zahtijeva za sve letove kojima se prevozi teret ili pošta za transfer, tranzit ili istovar na aerodromima u EU ili EEA ². Nadležni organi država članica Evropske unije, Islanda, Norveške i Švajcarske dodjeljuju zračnim prijevoznicima oznaku ACC3. Oznaka se zasniva na programu sigurnosti zračnog prijevoznika i provjeri usklađenosti s ciljevima koji su navedeni u ovoj kontrolnoj listi za validaciju.

Kontrolna lista je instrument koji validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU upotrebljava za ocjenu nivoa sigurnosti koji se primjenjuje na zračni teret ili zračnu poštu namijenjene EU ili EEA koju provodi ACC3 ili za koju je odgovoran ACC3 ili zračni prijevoznik koji podnosi zahtjev za odobravanje oznake ACC3.

Izvještaj o validaciji dostavlja se u roku od najviše mjesec dana nakon provjere na licu mjesta nadležnom organu koji je odgovoran za izdavanje oznaka i subjektu koji je predmet validacije. Izvještaj o validaciji sadrži najmanje sljedeće dijelove:

— ispunjenu kontrolnu listu koju je potpisao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i, ako je primjenjivo, uz komentare subjekta koji je predmet validacije, i

— izjavu o obavezama (Prilog 6-H1 Provedbene uredbe (EU) 2015/1998) koju je potpisao subjekt koji imenuje, i

— izjavu o nezavisnosti (Prilog 11-A Provedbene uredbe (EU) 2015/1998) u pogledu subjekta koji je predmet koju je potpisao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU. Dokaz o cjelovitosti izvještaja o validaciji su numeriranje stranica, datum validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU, te paraf validatora i subjekta koji je predmet validacije na svakoj stranici. Izvještaj o validaciji sastavlja se na engleskom jeziku.

Dio 3. – Program sigurnosti zračnog prijevoznika, Dio 6. – Baza podataka, Dio 7. – Sigurnosni pregled i Dio 8. – Teret ili pošta visokog rizika (HRCM) ocjenjuju se prema zahtjevima iz pasusa 6.7 i 6.8 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998. Za druge dijelove, osnovni standardi su Standardi i Preporučene prakse (SARPs) iz Aneksa 17 Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i uputstva sadržane u Uputstvima o sigurnosti civilnog zrakoplovstva Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo ICAO (Doc 8973 – dokument s ograničenim pristupom).

Uputstva za ispunjavanje:

— moraju se ispuniti svi primjenjivi i relevantni dijelovi kontrolne liste, u skladu sa poslovnim modelom i aktivnostima subjekta koji se validira. Ako podaci nisu dostupni, to treba objasniti,

— validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU nakon svakog dijela zaključuje jesu li i u kojoj mjeri ispunjeni ciljevi tog dijela.

DIO 1.**Identifikacija subjekta koji je predmet validacije i validatora**

1.1 Datum(i) validacije	
Koristiti tačan format datuma, npr. od 01.10.2012. do 02.10.2012.	
dd/mm/yyyy	
1.2 Datum prethodne validacije i jedinstvena alfanumerička oznaka (UAI) ACC3 ako su dostupni	
dd/mm/yyyy	
UAI	
1.3 Podaci o validatoru sigurnosti civilnog zrakoplovstva	
Ime i prezime	
Preduzeće/organizacija/organ	
UAI	
Adresa elektronske pošte	
Broj telefona – uključujući međunarodne pozivne brojeve	
1.4 Naziv zračnog prijevoznika koji je predmet validacije	
Naziv	
Potvrda zračnog prijevoznika (AOC) izdata u (ime države):	
Kôd Međunarodnog udruženja zračnih prijevoznika (IATA) ili Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo (ICAO) ako taj zračni prijevoznik nema kôd IATA. Navesti o kojem je kodu riječ.	
Država odgovorna za odobravanje oznake ACC3 zračnom prijevozniku	
1.5 Pojednostosti o aerodromu u trećoj zemlji koji je predmet validacije ili objektima za teret ili poštu koji su s njim povezani	
Naziv	
Kôd IATA ili ICAO tog aerodroma	
Država	
1.6 Vrsta djelatnosti kojom se zračni prijevoznik bavi – moguće je prijaviti više od jedne djelatnosti	
(a) prijevoznik putnika i tereta/pošte (b) prijevoznik samo tereta i pošte (c) prijevoznik samo tereta (d) prijevoznik samo pošte (e) integrirani prijevoz (f) čarter	
1.7 Ime i prezime i pozicija odgovornog lica za sigurnost zračnog tereta ili zračne pošte iz treće zemlje	
Ime i prezime	
Naziv radnog mjesta	
Adresa elektronske pošte	
Broj telefona – uključujući međunarodne pozivne brojeve	
1.8 Adresa glavnog ureda zračnog prijevoznika na aerodromu koji se posjećuje	
Broj/jedinica/zgrada/aerodrom	
Ulica	
Grad	
Poštanski broj	
Savezna država/pokrajina (ako je primjenjivo)	
Država	
1.9 Adresa glavnog ureda zračnog prijevoznika, npr. sjedište preduzeća	
Broj/jedinica/zgrada/aerodrom	
Ulica	
Grad	
Poštanski broj	
Savezna država/pokrajina (ako je primjenjivo)	
Država	

DIO 2**Organizacija i odgovornosti ACC3 na aerodromu**

Cilj: Zračni teret ili pošta ne prevoze se u EU ni u EEA bez podvrgavanja sigurnosnim kontrolama. Podaci o takvim sigurnosnim kontrolama navedeni su u sljedećim dijelovima ove kontrolne liste. ACC3 ne prihvata teret ili poštu za prijevoz u zrakoplov koji putuje u EU ako regulirani agent odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU, poznati pošiljatelj odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU ili provjereni pošiljatelj kojeg je imenovao ACC3 ili regulirani agent odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU nije potvrdio i preuzeo odgovornost da

¹ Države članice Unije: Austrija, Belgija, Bugarska, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

² Zračni teret ili zračna pošta ili zrakoplov namijenjeni EU ili EEA u ovoj kontrolnoj listi za vrednovanje ekvivalentni su zračnom teretu ili zračnoj pošti ili zrakoplovu namijenjenima Uniji i Islandu, Norveškoj i Švajcarskoj.

je proveden pregled ili druge sigurnosne kontrole, ili se takve pošiljke podvrgavaju pregledu u skladu sa zakonodavstvom Unije.

ACC3 mora uspostaviti proces kojim se osigurava provođenje odgovarajućih sigurnosnih kontrola za sav zračni teret ili zračnu poštu koji se šalju prema EU ili EEA, osim ako je taj teret ili pošta izuzet od pregleda u skladu sa zakonodavstvom Unije i nakon toga zaštićen do utovara u zrakoplov. Sigurnosne kontrole sastoje se od:

— fizičkog sigurnosnog pregleda koji mora biti takvoga standarda da je dovoljan za primjereno osiguravanje da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti, ili

— ostalih sigurnosnih kontrola koje su dio sigurnosnog postupka u lancu snabdijevanja i kojima se primjereno osigurava da nijedan zabranjeni predmet nije skriven u pošiljci, a koje provode regulirani agenti odobreni za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU ili poznati pošiljatelj ili provjereni pošiljatelj koje je imenovao ACC3 ili regulirani agent odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU.

Vidjeti: tačku 6.8.3 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

2.1 Je li zračni prijevoznik uspostavio postupak kojim se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta podvrgavaju primjerenim sigurnosnim kontrolama prije utovara u zrakoplov koji putuje prema EU ili EEA?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
2.2 Obavlja li sigurnosne kontrole zračni prijevoznik ili ih u njegovo ime obavlja subjekt koji je obuhvaćen programom sigurnosti zračnog prijevoznika?	
Ako DA, navesti detalje	
Ako NE, koji subjekti koji nisu obuhvaćeni programom sigurnosti zračnog prijevoznika obavljaju sigurnosne kontrole zračnog tereta ili pošte koje taj zračni prijevoznik prevozi u EU ili EEA?	
Navesti vrstu tih subjekata i detalje: - privatno preduzeće koje pruža usluge opsluživanja - preduzeće koje regulira država - državna služba ili tijelo za obavljanje sigurnosnog pregleda - ostalo	
2.3 Kojim instrumentima i uputstvima (npr. nadzor, praćenje i kontrola kvaliteta) zračni prijevoznik osigurava da prethodno navedeni pružatelji usluga obavljaju sigurnosne kontrole na zahtijevani način?	
2.4 Je li zračni prijevoznik u mogućnosti zatražiti provođenje odgovarajućih sigurnosnih kontrola u slučaju da pregled obavljaju subjekti koji nisu obuhvaćeni programom sigurnosti zračnog prijevoznika, poput državnih službi?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti detalje	
2.5 Kojim instrumentima i uputstvima (npr. nadzor, praćenje i kontrola kvaliteta) zračni prijevoznik osigurava da ti pružatelji usluga primjenjuju sigurnosne kontrole na zahtijevani način?	
2.6 Da li je u državi gdje se nalazi aerodrom na kojem se provodi validacija na licu mjesta uspostavljen program reguliranog agenta ili poznatog pošiljatelja za zračni teret i poštu u skladu sa standardom ICAO?	
Ako DA, opisati elemente tog programa i kako je uspostavljen	
2.7 Zaključci i opšti komentari o pouzdanosti, uvjerljivosti i jasnoći postupka.	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 3

Program sigurnosti zračnog prijevoznika

Cilj: ACC3 mora osigurati da njegov program sigurnosti civilnog zrakoplovstva uključuje sve relevantne i dovoljne sigurnosne mjere za zračni teret i poštu koji se prevoze u Uniju.

Program sigurnosti i s tim povezana dokumentacija zračnog prijevoznika osnov su sigurnosnih kontrola koje se primjenjuju u skladu sa ciljem ove kontrolne liste. Zračni prijevoznik može razmotriti mogućnost da svoju dokumentaciju pošalje validatoru sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU prije provjere na licu mjesta,

čime se validatoru pomaže da se upozna s pojedinostima u vezi lokacija koje treba posjetiti.

Vidjeti: tačku 6.8.2.1 Aneksa i Prilog 6-G Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

Napomena: Sljedeće tačke navedene u Prilogu 6-G Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 moraju biti na odgovarajući način obuhvaćene:

- opis mjera za zračni teret i poštu;
- postupci za prihvatanje;
- modaliteti i kriteriji za reguliranog agenta;
- modaliteti i kriteriji za poznatog pošiljatelja;
- modaliteti i kriteriji za provjerenog pošiljatelja;
- standardi za sigurnosne preglede;
- mjesto sigurnosnog pregleda;
- pojediniosti o opremi za sigurnosni pregled;
- pojediniosti o operatoru ili pružatelju usluga;
- popis izuzeća od sigurnosnog pregleda;
- tretman tereta i pošte visokog rizika.

3.1 Program sigurnosti zračnog prijevoznika	
Datum – koristiti tačan format za datum dd/mm/gggg	
Verzija	
Je li program bio podnesen nadležnom organu EU ili EEA u ranijoj fazi? Ako DA, je li to bilo u svrhe imenovanja ACC3? U druge svrhe?	
3.2 Obuhvata li program sigurnosti dovoljno elementa navedenih na prethodno navedenoj listi?	
DA ili NE	
Ako NE, opisati detaljne razloge	
3.3 Jesu li mjere sigurnosti civilnog zrakoplovstva opisane u programu sigurnosti relevantne i dovoljne kako bi se garantovala sigurnost u skladu sa zahtijevanim standardima za zračni teret ili zračnu poštu koja se šalje u EU ili EEA?	
DA ili NE	
Ako NE, opisati detaljne razloge	
3.4 Zaključak: Je li program sigurnosti uvjerljiv, jasan i potpun?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 4

Zapošljavanje i obuka osoblja

Cilj: ACC3 imenuje odgovorno i stručno osoblje za rad u području zaštite zračnog tereta ili zračne pošte. Osoblje koje ima pristup zaštićenom zračnom teretu mora imati sva znanja i sposobnosti za izvođenje svojih poslova te mora biti odgovarajuće obučeno.

Za ispunjavanje tog cilja, ACC3 mora uspostaviti postupak kojim se osigurava da je sve osoblje (npr. trajno, privremeno, agencijsko osoblje, vozači) s direktnim i pristupom bez pratnje zračnom teretu ili zračnoj pošti za koje se primjenjuju ili su se primjenjivale sigurnosne kontrole:

- bilo predmet početne i periodične provjere prije zapošljavanja ili sigurnosne provjere koje su najmanje u skladu sa zahtjevima lokalnih organa na aerodromu za koji se vrši validacija, i

- završilo početnu i periodičnu obuku u području sigurnosti radi upoznavanja sa svojim odgovornostima u pogledu sigurnosti u skladu sa zahtjevima lokalnih organa na aerodromu za koji se vrši validacija.

Vidjeti: tačku 6.8.3.1 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

Napomena:

- sigurnosna provjera podrazumijeva provjeru identiteta lica i prethodnog iskustva, uključujući gdje je to zakonski dopustivo, eventualnih krivičnih djela kao dijela ocjene o primjerenosti lica

za provođenje sigurnosne kontrole ili pristup zoni ograničenog pristupa (definicija iz Aneksa 17 ICAO),

- provjerom prije zapošljavanja utvrđuje se identitet lica na osnovu dokumentiranog dokaza, utvrđuje zaposlenje, obuke i sve prekide tokom najmanje prethodnih pet godina, a od tog se lica zahtijeva da potpiše izjavu u kojoj daje detaljne podatke o eventualnim krivičnim djelima u svim državama boravišta tokom najmanje prethodnih pet godina (definicija Unije).

4.1 Postoji li postupak kojim se osigurava da sve osoblje s direktnim i pristupom bez pratnje zaštićenom zračnom teretu ili zračnoj pošti podliježe provjerama prije zapošljavanja kojom se ocjenjuju podobnost i stručnost?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti broj prethodnih godina koje se uzimaju u obzir za provjeru prije zapošljavanja i navesti naziv subjekta koji provodi provjeru.	
4.2 Uključuje li taj postupak	
— sigurnosnu provjeru? — provjeru prije zapošljavanja? — provjeru krivičnih evidencija? — intervju? — ostalo (navesti detalje)?	
Objasniti elemente, navesti koji subjekt provodi taj element i, ako je primjenjivo, navesti prethodni period koji se uzima u obzir.	
4.3 Postoji li postupak kojim se osigurava da lice koje je odgovorno za primjenu i nadzor provođenja sigurnosnih kontrola na toj lokaciji podliježe provjeri prije zapošljavanja kojom se ocjenjuju podobnost i stručnost?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti broj prethodnih godina koje se uzimaju u obzir za provjeru prije zapošljavanja i navesti naziv subjekta koji provodi provjeru.	
4.4 Uključuje li taj postupak	
— sigurnosnu provjeru? — provjeru prije zapošljavanja? — provjeru krivičnih evidencija? — intervju? — ostalo (navesti detalje)?	
Objasniti elemente, navesti koji subjekt provodi taj element i, ako je primjenjivo, navesti prethodni period koje se uzima u obzir.	
4.5 Obučava li se osoblje s direktnim i pristupom bez pratnje zaštićenom zračnom teretu ili zračnoj pošti za rad u području sigurnosti prije nego što mu se dopusti pristup zaštićenom zračnom teretu ili zračnoj pošti?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati elemente i trajanje obuke	
4.6 Obučava li se osoblje koje prihvata, pregleda ili štiti zračni teret ili zračnu poštu putem posebnih obuka u vezi s poslom?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati elemente i trajanje kurseva za osposobljavanje.	
4.7 Pohađa li osoblje iz tačaka 4.5 i 4.6 periodične obuke?	
DA ili NE	
Ako DA, naznačiti elemente i učestalost periodičnih obuka	
4.8 Zaključak: osiguravaju li mjere povezane sa zapošljavanjem i obukom osoblja da je sve osoblje s pristupom zaštićenom zračnom teretu ili zračnoj pošti na primjeren način raspoređeno i obučeno u skladu sa standardom koji je dovoljan za upoznavanje sa svojim odgovornostima u pogledu sigurnosti?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 5

Postupci za prihvata

Cilj: ACC3 mora imati uspostavljen postupak kojim se pri prihvatanju pošiljke procjenjuje i provjerava njen sigurnosni status u smislu prethodno provedenih kontrola.

Taj postupak mora uključivati sljedeće elemente:

(a) potvrđivanje da je subjekt koji isporučuje pošiljke naveden kao aktivan u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja za određeni aerodrom ili lokaciju;

(b) provjeravanje da je jedinstvena alfanumerička oznaka subjekta koji isporučuje pošiljku iz baze podataka Unije naznačena u pratećoj dokumentaciji;

(c) u slučaju pošiljaka koje se primaju od provjerenog pošiljatelja, provjeravanje da je subjekt naveden u bazi podataka zračnog prijevoznika.

Ako se u pratećoj dokumentaciji ne navodi oznaka, ili ako zračni prijevoznik ili subjekt koji isporučuje pošiljke nije naveden kao aktivan u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja, ili ako u slučaju provjerenih pošiljatelja subjekt nije u bazi podataka zračnog prijevoznika, smatra se da prethodno nisu provedene sigurnosne kontrole, a pošiljke mora pregledati ACC3 ili drugi RA3 odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU prije utovara u zrakoplov;

(d) provjeravanje je li pošiljku isporučilo lice koje je imenovao regulirani agent odobren za sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU ili poznati pošiljatelj koji je naveden u njegovoj bazi podataka ili provjereni pošiljatelj takvog reguliranog agenta ili provjereni pošiljatelj kojega je imenovao sam zračni prijevoznik;

(e) lice koje je imenovano je lice koje je zaduženo za dostavu zračnog tereta ili zračne pošte zračnom prijevozniku. Lice koje zračnom prijevozniku isporučuje pošiljku mora mu predložiti identifikacijsku iskaznicu, pasoš, vozačku dozvolu ili drugi dokument na kojem se nalazi njegova fotografija i koju je izdao ili priznao nacionalni nadležni organ;

(f) ako je primjereno, provjeravanje je li pošiljka stigla sa svim potrebnim podacima povezanim sa sigurnošću (zrakoplovni teretni list i podaci o sigurnosnom statusu u papirnom ili elektronskom obliku, opis pošiljke i njen jedinstveni identifikacijski broj, razlozi izdavanja sigurnosnog statusa, sredstva ili metode sigurnosnog pregleda ili razlog izuzeća od pregleda) koji odgovaraju pošiljkama zračnog tereta ili pošte koje se isporučuju;

(g) provjeravanje ima li na pošiljci bilo kakvih znakova narušavanja cjelovitosti; i

(h) provjeravanje treba li pošiljku tretirati kao teret ili poštu visokog rizika (HRCM).

Vidjeti: tačke 6.8.3.5, 6.8.3.6, 6.8.3.7 i 6.8.5.4 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

5.1 Kada direktno prihvata pošiljku, utvrđuje li zračni prijevoznik dolazi li pošiljka od reguliranog agenta, poznatog pošiljatelja ili provjerenog pošiljatelja koji je priznat u skladu sa zakonodavstvom Unije o zračnom teretu i koji je naveden u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja i u bazi podataka koju vodi zračni prijevoznik?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
5.2 Provjerava li zračni prijevoznik navođenje UAI u pratećoj dokumentaciji pošiljaka primljenih od drugog ACC3, RA3 ili KC3 i potvrđuje li aktivan status tog ACC3, RA3 ili KC3 u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja?	
DA ili NE	
5.3 Raspolaže li subjekt postupkom kojim se osigurava da se u slučaju da dokumentacija ne sadržava UAI ili subjekt od kojeg je teret primljen nema aktivan status u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja s pošiljkom postupa kao s pošiljkom koja dolazi iz nepoznatog izvora?	
DA ili NE	
5.4 Imenuje li zračni prijevoznik pošiljatelje kao AC3?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak i sigurnosne mjere koje zračni prijevoznik zahtijeva od pošiljatelja.	
5.5 Pri direktnom prihvatu pošiljke, utvrđuje li zračni prijevoznik je li njeno određite aerodrom u EU ili EEA?	
DA ili NE, objasniti	
5.6 Ako DA, podvrgava li zračni prijevoznik sav teret ili poštu istim sigurnosnim kontrolama kada je određite aerodrom u EU ili EEA?	
DA ili NE	

Ako DA, opisati postupak	
5.7 Pri direktnom prihvatu pošiljke, utvrđuje li zračni prijevoznik treba li se pošiljka smatrati teretom ili poštom visokog rizika (HRCM), uključujući za pošiljke koje se isporučuju drugim vrstama prijevoza osim zračnog?	
DA ili NE	
Ako DA, na koji način? Opisati postupak	
5.8 Utvrđuje li zračni prijevoznik, pri prihvatu zaštićene pošiljke, da je pošiljka bila zaštićena od neovlaštenog manipuliranja i/ili narušavanja cjelovitosti?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati (npr. plombe, brave).	
5.9 Ako zračni prijevoznik na predmetnoj lokaciji prihvata zračni teret ili zračnu poštu u tranzitu (teret ili pošta koja odlazi istim zrakoplovom kojim je stigla), utvrđuje li zračni prijevoznik na osnovu podataka koji mu se pruže treba li provesti dodatne sigurnosne kontrole?	
DA ili NE	
Ako DA, kako se to utvrđuje?	
Ako NE, koje se kontrole primjenjuju kako bi se osigurala zaštita tereta i pošte koji su namijenjeni EU ili EEA?	
5.10 Ako zračni prijevoznik na predmetnoj lokaciji prihvata zračni teret ili zračnu poštu u transferu (teret ili pošta koja odlazi različitim zrakoplovom od onog kojim je stigla), utvrđuje li zračni prijevoznik na osnovu podataka koji mu se pruže treba li provesti dodatne sigurnosne kontrole?	
DA ili NE	
Ako DA, kako se to utvrđuje?	
Ako NE, koje se kontrole primjenjuju kako bi se osigurala zaštita tereta i pošte koji su namijenjeni EU ili EEA?	
5.11 Zahtijeva li se od lica koje zračnom prijevozniku dostavlja zaštićeni zračni teret da pokaže službeni dokument s fotografijom?	
DA ili NE	
5.12 Zaključak: jesu li postupci za prihvata dovoljni da se njima može utvrditi da zračni teret/ zračna pošta dolaze iz sigurnog lanca snabdijevanja ili je potreban sigurnosni pregled?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 6

Baza podataka

Cilj: u slučajevima kada ACC3 nije obavezan stopostotno vršiti sigurnosni pregled zračnog tereta ili zračne pošte koja se šalje prema EU/EEA, ACC3 mora osigurati da teret ili pošta dolazi od odobrenog subjekta za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU kojeg je imenovao nadležni organ države članice EU kao reguliranog agenta iz treće zemlje (RA3) ili od poznatog pošiljatelja iz treće zemlje (KC3) ili od provjerenog pošiljatelja (AC3) kojeg je sam imenovao ili ga je imenovao regulirani agent iz treće zemlje.

Za praćenje traga provjere (audit) relevantnog za zrakoplovnu sigurnost, ACC3 provjerava aktivni status RA3 i KC3 u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja te vodi bazu podataka u kojoj se nalaze sljedeći podaci svakog subjekta ili lica od kojeg direktno prihvata teret ili poštu:

- status uključenog subjekta (regulirani agent ili poznati pošiljatelj),
- podaci o preduzeću, uključujući bona fide poslovnu adresu,
- priroda poslovanja, izuzev osjetljivih poslovnih informacija,
- podaci za kontakt, uključujući podatke za kontakt lica ili lica odgovornih za sigurnost,
- jedinstvena alfanumerička oznaka dodijeljena u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja ili, u slučaju da je subjekt AC3, matični broj preduzeća.

Pri primanju zračnog tereta ili pošte od RA3 ili KC3 ACC3 provjerava u bazi podataka Unije je li subjekt naveden kao aktivan i je li AC3 u bazi podataka zračnog prijevoznika. Ako status RA3 ili KC3 nije aktivan ili AC3 nije naveden u bazi podataka, zračni

teret ili zračna pošta koji on isporučuje mora se pregledati prije utovara.

Vidjeti: tačku 6.8.3.5(a) i tačku 6.8.5.4 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

6.1 Kada direktno prihvata pošiljku, utvrđuje li zračni prijevoznik dolazi li pošiljka od reguliranog agenta, poznatog pošiljatelja ili provjerenog pošiljatelja koji je priznat u skladu sa zakonodavstvom Unije o zračnom teretu i koji je naveden u bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja i u bazi podataka koju vodi zračni prijevoznik?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
6.2 Vodi li zračni prijevoznik bazu podataka koja uključuje, prema potrebi, prethodno navedene podatke o:	
— subjektima koji su imenovani kao regulirani agenti iz treće zemlje (RA3),	
— subjektima koji su imenovani kao poznati pošiljatelji iz treće zemlje (KC3),	
— subjektima koje je kao provjerene pošiljatelje imenovao RA3 ili zračni prijevoznik (AC3)?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati bazu podataka	
Ako NE, objasniti zašto	
6.3 Ima li osoblje koje zaprima zračni teret ili poštu lak pristup bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja i bazi podataka zračnog prijevoznika?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
6.4 Ažurira li se baza podataka redovno kako bi osoblje koje zaprima zračni teret i zračnu poštu imalo pouzdane podatke?	
DA ili NE	
Ako NE, objasniti	
6.5 Zaključak: vodi li zračni prijevoznik bazu podataka kojom se osigurava potpuna transparentnost njegovih veza sa subjektima od kojih direktno prima (sigurnosno pregledani ili sigurnosno kontrolirani) teret ili poštu za prijevoz u Uniju ili EEA?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 7

Sigurnosni pregled

Cilj: ako ACC3 prihvata teret i poštu od subjekta koji nije odobren za zaštitu zračnog prometa EU, ili zaprimljeni teret nije bio zaštićen od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene sigurnosnih kontrola, ACC3 mora osigurati da se zračni teret ili zračna pošta pregleda prije utovara u zrakoplov. ACC3 uspostavlja postupak kojim se osigurava da se zračni teret i zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA radi transfera, tranzita ili istovara na aerodromu Unije pregleda sredstvima ili metodama koji su navedeni u zakonodavstvu Unije u skladu sa nivoom koji je dovoljan za primjereno osiguravanje da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti.

Ako ACC3 ne pregleda zračni teret ili zračnu poštu sam, mora osigurati da se provede odgovarajući sigurnosni pregled u skladu sa zahtjevima Unije. Postupci sigurnosnog pregleda uključuju, ako je to primjenjivo, pregled tereta i pošte u transferu i tranzitu.

Ako je sigurnosni pregled zračnog tereta ili pošte obavio nadležni organ u trećoj zemlji ili je on obavljen u njegovo ime, ACC3 koji zaprima takav zračni teret ili zračnu poštu od subjekta tu činjenicu navodi u svom programu sigurnosti i navodi način kojim je osiguran adekvatan sigurnosni pregled.

Vidjeti: tačke 6.8.3.1, 6.8.3.2 i 6.8.3.3 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

7.1 Obavlja li sigurnosni pregled zračni prijevoznik ili ga u njegovo ime obavlja subjekt koji je obuhvaćen programom sigurnosti zračnog prijevoznika?	
Ako DA, navesti detalje	
Ako je primjenjivo, navedite podatke o subjektu ili subjektima obuhvaćenim programom sigurnosti zračnog prijevoznika:	
- ime i prezime	
- adresa na lokaciji	
- posjedovanje statusa ovlaštenog privrednog subjekta (AEO), ako je	

primjenjivo	
Ako NE, koji subjekti koji nisu obuhvaćeni programom sigurnosti zračnog prijevoznika obavljaju sigurnosni pregled zračnog tereta ili pošte koje taj zračni prijevoznik prevozi u EU ili EEA? Navesti vrstu tih subjekata i detalje: - privatno preduzeće koje pruža usluge opsluživanja - preduzeće koje regulira država - državna služba ili tijelo za obavljanje sigurnosnog pregleda - ostalo	
7.2 Je li subjekt u mogućnosti zatražiti provođenje odgovarajućih sigurnosnih kontrola u slučaju da pregled obavlja jedan od prethodno navedenih subjekata?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti detalje	
7.3 Kojim instrumentima i uputstvima (npr. nadzor, praćenje i kontrola kvaliteta) subjekt osigurava da takvi pružatelji usluga obavljaju sigurnosne kontrole na zahtijevani način?	
7.4 Koje se metode sigurnosnog pregleda upotrebljavaju za zračni teret i zračnu poštu? Navesti sve metode koje su upotrijebljene, uključujući detalje opreme korištene za sigurnosni pregled zračnog tereta i zračne pošte (proizvođač, vrsta, verzija softvera, standard, serijski broj)	
7.5 Je li oprema ili metoda (npr. psi za otkrivanje eksploziva) koja je korištena uvrštena na najnoviju listu usklađenosti EU, Evropske konferencije civilnog zrakoplovstva (ECAC) ili Uprave za sigurnost prometa SAD (TSA)?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti detalje	
Ako NE, navesti detalje o odobrenju opreme i datum odobrenja, kao i sve pokazatelje da je oprema u skladu sa normama EU za opremu	
7.6 Je li oprema korištena u skladu sa konceptom operacija proizvođača (CONOPS) i je li oprema redovno provjeravana i održavana?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
7.7 Ako se koriste psi za otkrivanje eksploziva, podvrgavaju li se oni početnoj i periodičnoj obuci, postupku odobrenja i postupku kontrole kvaliteta prema standardu koji je ekvivalentan onome prema zahtjevima EU i Uprave za sigurnost prometa SAD?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati cijeli postupak i povezanu dokumentaciju koja ide u prilog procjeni	
7.8 Ako se koriste psi za otkrivanje eksploziva, je li postupak sigurnosnog pregleda u skladu sa metodologijom upotrebe koja je ekvivalentna onoj prema standardima EU ili Uprave za sigurnost prometa SAD?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati cijeli postupak i povezanu dokumentaciju koja ide u prilog procjeni.	
7.9 Je li pri sigurnosnom pregledu uzeta u obzir vrsta pošiljke?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati kako je osigurano da metoda sigurnosnog pregleda koja je odabrana odgovara standardu za primjereno osiguravanje da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti	
7.10 Postoji li postupak za utvrđivanje razloga oglašavanja alarma opreme za sigurnosni pregled?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak utvrđivanja razloga oglašavanja alarma kojim se primjereno osigurava odsutnost zabranjenih predmeta	
Ako NE, opisati što se događa s pošiljkom.	
7.11 Jesu li neke pošiljke izuzete od sigurnosnog pregleda?	
DA ili NE	
7.12 Postoje li izuzeća koja nisu u skladu sa listom Unije?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti detalje	
7.13 Nadzire li se pristup području sigurnosnih pregleda kako bi se osiguralo da samo ovlašteno i obučeno osoblje ima pristup?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
7.14 Je li uspostavljena kontrola kvaliteta ili režim testiranja?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
7.15 Zaključak: jesu li zračni teret ili zračna pošta sigurnosno pregledani sredstvima ili	

metodama navedenima u tački 6.2.1 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 u skladu sa standardom koji je dovoljan za primjereno osiguravanje da u njoj nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti?

DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 8.

Teret ili pošta visokog rizika

Cilj: pošiljke koje potiču iz lokacija koje je EU okvalificirala kao lokacije visokog rizika ili su na tim lokacijama bile u transferu i pošiljke kojima je značajno narušena cjelovitost smatraju se teretom ili poštom visokog rizika (HRCM). Takve se pošiljke moraju pregledati u skladu sa posebnim uputstvima. Podatke o ishodištima visokog rizika i uputstva za pregled osigurava nadležni organ u EU/EEA koje je odobrio status ACC3. ACC3 uspostavlja postupak kojim se osigurava utvrđivanje je li teret namijenjen EU ili EEA HRCM i provođenje primjerenih kontrola tog HRCM kako je utvrđeno zakonodavstvom Unije.

Kako bi se osigurala dostupnost najnovijih informacija o ishodištima visokog rizika, ACC3 mora ostati u kontaktu s nadležnim organom koji je odgovoran za aerodrome u EU/EEA u koje prevozi teret.

ACC3 primjenjuje iste mjere nezavisno o tome prima li teret i poštu visokog rizika od drugog zračnog prijevoznika ili putem drugih vrsta prijevoza.

Vidjeti: tačke 6.7 i 6.8.3.6 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

Napomena: za teret i poštu visokog rizika odobrene za unos u EU ili EEA izdaje se sigurnosni status "SHR", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov u skladu sa zahtjevima povezanima s visokim rizikom.

8.1 Zna li osoblje zračnog prijevoznika koje je odgovorno za obavljanje sigurnosnih kontrola koji se zračni teret i pošta smatra teretom i poštom visokog rizika (HRCM)?

DA ili NE	
-----------	--

Ako DA, opišite

8.2 Je li zračni prijevoznik uspostavio postupke za identifikiranje tereta ili pošte visokog rizika?

DA ili NE	
-----------	--

Ako DA, opišite

8.3 Podliježu li teret i pošta visokog rizika postupcima sigurnosnog pregleda u skladu sa zakonodavstvom EU?

DA ili NE	
-----------	--

Ako NE, navesti postupke koji se primjenjuju

8.4 Izdaje li zračni prijevoznik nakon sigurnosnog pregleda izjavu o sigurnosnom statusu za SHR u pratećoj dokumentaciji pošiljke?

DA ili NE	
-----------	--

Ako DA, opisati kako se sigurnosni status izdaje i u kojem dokumentu

8.5 Zaključak: je li postupak koji je uspostavio zračni prijevoznik relevantan i dovoljan da bi se njime osigurao primjeren tretman tereta i pošte visokog rizika prije utovara?

DA ili NE	
-----------	--

Ako NE, navesti razlog

Komentari zračnog prijevoznika

Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU

DIO 9

Zaštita

Cilj: ACC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni EU ili EEA zaštite od neovlaštenog manipuliranja od trenutka kada se sigurnosni pregled ili druge sigurnosne kontrole primjenjuju ili od trenutka prihvata nakon primjene sigurnosnog pregleda ili sigurnosnih kontrola, do utovara.

Zaštita se može provoditi na različite načine, na primjer fizičkim sredstvima (npr. pregrade, zaključane prostorije),

raspoređivanjem ljudi (npr. patrole, obučeno osoblje) i tehnološkim sredstvima (npr. CCTV, uređaj za dojavljivanje provale).

Zaštićeni zračni teret ili pošta namijenjeni EU ili EEA trebali bi biti odvojeni od zračnog tereta ili pošte koji nisu zaštićeni.

Vidjeti: točku 6.8.3 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

9.1 Primjenjuje li zaštitu zaštićenog zračnog tereta i zračne pošte zračni prijevoznik ili je u njegovo ime obavlja subjekt koji je obuhvaćen programom sigurnosti zračnog prijevoznika?	
Ako DA, navesti detalje	
Ako NE, koji subjekti koji nisu obuhvaćeni programom sigurnosti zračnog prijevoznika primjenjuju sigurnosne mjere na zaštićeni zračni teret ili poštu koje taj zračni prijevoznik prevozi u EU ili EEA?	
Navesti vrstu tih subjekata i detalje:	
- privatno preduzeće koje pruža usluge opsluživanja	
- preduzeće koje regulira država	
- državna služba ili tijelo za obavljanje sigurnosnog pregleda	
- ostalo	
9.2 Jesu li uspostavljene sigurnosne kontrole i zaštite kojima se sprečava narušavanje cjelovitosti za vrijeme postupka sigurnosnog pregleda?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
9.3 Postoje li postupci kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni EU ili EEA na koje su primijenjene sigurnosne kontrole štite od neovlaštenog manipuliranja od trenutka zaštite do utovara?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti kako se štiti	
Ako NE, navedite razloge	
9.4 Zaključci: je li zaštita pošiljaka dovoljno snažna kako bi se spriječilo neovlašteno manipuliranje?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 10

Prateća dokumentacija

Cilj: ACC3 osigurava da prateća dokumentacija pošiljke, na koju je ACC3 primijenio sigurnosne kontrole (npr. sigurnosni pregled, zaštita), sadržava najmanje:

- jedinstvenu alfanumeričku oznaku koju je dobio od nadležnog organa za imenovanje,
- jedinstvenu oznaku pošiljke, kao što je broj (internog ili glavnog) zrakoplovnog teretnog lista, ako je primjenjivo; i
- opis sadržaja pošiljke; i
- sigurnosni status, označen na sljedeći način:
  - "SPX", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov, ili
  - "SCO", što znači sigurno samo za isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov, ili
  - "SHR", što znači sigurno za putnički, isključivo teretni i isključivo poštanski zrakoplov u skladu sa zahtjevima povezanim sa visokim rizikom.

Ako nema reguliranog agenta iz treće zemlje, izjavu o sigurnosnom statusu može izdati ACC3 ili zračni prijevoznik koji dolazi iz treće zemlje izuzete iz režima ACC3.

Ako sigurnosni status izdaje ACC3, zračni prijevoznik mora uz to navesti razloge za njegovo izdavanje, npr. korišteno sredstvo ili metodu sigurnosnog pregleda ili razlog za izuzeće pošiljke od sigurnosnog pregleda, primjenom standarda donesenih u okviru sistema izjava o sigurnosnom statusu pošiljaka.

U slučaju da je RA3 u prethodnom dijelu lanca snabdijevanja ili drugi ACC3 izdao sigurnosni status i izradio prateću dokumentaciju, ACC3 mora tokom postupka za prihvatanje

provjeriti jesu li prethodno navedene informacije sadržane u pratećoj dokumentaciji.

Prateća dokumentacija pošiljke može biti ili u obliku zrakoplovnog teretnog lista, ekvivalentne poštanske dokumentacije ili u posebnoj izjavi, u elektronskom ili u pisanom obliku.

Vidjeti: tačku 6.3.2.6(d), tačke 6.8.3.4, 6.8.3.5, 6.8.3.6 i 6.8.3.7 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

10.1 Osigurava li zračni prijevoznik izradu odgovarajuće dokumentacije, te uključuje li potrebne informacije iz tačke 6.3.2.6(d), točaka 6.8.3.4, 6.8.3.5 i 6.8.3.6 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998?	
DA ili NE	
Ako da, opišite sadržaj dokumentacije	
Ako NE, objasnite zašto i kako zračni prijevoznik tretira teret ili poštu kao "sigurne" ako se utovaraju u zrakoplov	
10.2 Je li u dokumentaciji navedena jedinstvena alfanumerička oznaka ACC3 zračnog prijevoznika?	
DA ili NE	
Ako NE, objasnite zašto	
10.3 Navodi li se u dokumentaciji sigurnosni status tereta i kako je taj status postignut?	
DA ili NE	
Opisati kako se navodi.	
10.4 Zaključak: je li dokumentacijski proces dovoljan za osiguravanje da se teret ili pošta opreme pravilnom pratećom dokumentacijom u kojoj je naveden tačan sigurnosni status i sve potrebne informacije?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari zračnog prijevoznika	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 11

Usklađenost

Cilj: nakon procjene prethodnih deset dijelova ove kontrolne liste, validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU mora zaključiti odgovara li ova provjera na licu mjesta sadržaju dijela programa sigurnosti zračnog prijevoznika u kojem se opisuju mjere za zračni teret ili zračnu poštu na putu za EU ili EEA, te provode li se sigurnosnim kontrolama u dovoljnoj mjeri ciljevi navedeni u ovoj kontrolnoj listi.

Zaključci mogu obuhvatati jedan od sljedeća četiri moguća glavna slučaja:

- program sigurnosti zračnog prijevoznika u skladu je sa Prilogom 6-G Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 i provjerom na licu mjesta potvrđena je usklađenost s ciljem iz kontrolne liste; ili
- program sigurnosti zračnog prijevoznika u skladu je sa Prilogom 6-G Provedbene uredbe (EU) 2015/1998, ali provjerom na licu mjesta nije potvrđena usklađenost s ciljem iz kontrolne liste; ili
- program sigurnosti zračnog prijevoznika nije u skladu sa Prilogom 6-G Provedbene uredbe (EU) 2015/1998, ali je provjerom na licu mjesta potvrđena usklađenost s ciljem iz kontrolne liste; ili
- program sigurnosti zračnog prijevoznika nije u skladu sa Prilogom 6-G Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 i provjerom na licu mjesta nije potvrđena usklađenost s ciljem iz kontrolne liste.

11.1 Opšti zaključak: navedite koji slučaj najviše odgovara situaciji koja je predmet validacije:	
1, 2, 3 ili 4	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	
Komentari zračnog prijevoznika	

Ime i prezime validatora:

Datum:

Potpis:

ANEKS

Lista lica i subjekata koji su posjećeni i sa kojima je obavljen intervju

Navesti naziv subjekta, ime i prezime i poziciju lica za kontakt i datum posjete ili intervjua.

Naziv subjekta	Ime i prezime lica za kontakt	Pozicija lica za kontakt	Datum posjete ili intervjua

PRILOG 6-C4

KONTROLNA LISTA ZA VALIDACIJU POZNATOG POŠILJATELJA IZ TREĆE ZEMLJE ODOBRENOG ZA SIGURNOST CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA EU

Subjekti iz trećih zemalja mogu postati član sigurnog lanca snabdijevanja ACC3 (zračnog prijevoznika tereta ili pošte koji obavlja prijevoz u Uniju sa aerodroma treće zemlje) podnošenjem zahtjeva za imenovanje poznatim pošiljateljem iz treće zemlje odobrenim za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (KC3). KC3 je subjekt za pružanje usluge opsluživanja teretom smješten u trećoj zemlji koji je bio predmet validacije i odobren kao takav na osnovu validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

KC3 osigurava da se sigurnosne kontrole provode na pošiljkama namijenjenima Evropskoj uniji ¹ i da su pošiljke zaštićene od neovlaštenog manipuliranja od trenutka primjene tih sigurnosnih kontrola do prijenosa ACC3 ili reguliranom agentu iz treće zemlje odobrenom za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU (RA3).

Preduvjeti za prijevoz zračnog tereta ili zračne pošte u Uniju (EU) ili Island, Norvešku i Švajcarsku propisani su Provedbenom uredbom (EU) 2015/1998.

Kontrolna lista je instrument koji validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU koristi za ocjenu nivoa sigurnosti koji se primjenjuje na zračni teret ili zračnu poštu ² namijenjenu za EU ili EEA od strane ili pod odgovornošću subjekta koji traži imenovanje kao KC3. Kontrolna lista koristi se samo u slučajevima navedenima pod 6.8.5.1(b) Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998. U slučajevima navedenima pod 6.8.5.1(a) tog aneksa, validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU upotrebljava kontrolnu listu ACC3.

Izvještaj o validaciji dostavlja se u roku od najviše mjesec dana nakon provjere na licu mjesta nadležnom organu koji je odgovoran za imenovanje i subjektu koji je predmet validacije. Izvještaj o validaciji sadržava najmanje sljedeće dijelove:

- ispunjenu kontrolnu listu koju je potpisao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i, ako je primjenjivo, uz komentare subjekta koji je predmet validacije, i
- izjavu o obavezama (Prilog 6-H3 Provedbene uredbe (EU) 2015/1998) koju je potpisao subjekt koji je predmet validacije; i
- izjavu o nezavisnosti (Prilog 11-A Provedbene uredbe (EU) 2015/1998) u pogledu subjekta koji je predmet validacije koju je potpisao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

Dokaz o cjelovitosti izvještaja o validaciji su numeriranje stranica, datum validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU, te paraf validatora i subjekta koji je predmet validacije na svakoj stranici.

KC3 mora imati mogućnost koristiti se izvještajem u svojim poslovnim vezama s bilo kojim ACC3 i RA3.

Standardni jezik izvještaja o validaciji je engleski.

Za one dijelove koji se ne mogu procijeniti prema zahtjevima Provedbene uredbe (EU) 2015/1998, osnovni standardi su Standardi i preporučene prakse (SARPs) iz Aneksa 17 Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i uputstva sadržana u Smjernicama o sigurnosti civilnog zrakoplovstva Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo ICAO (Doc 8973 – dokument s ograničenim pristupom).

Uputstva za ispunjavanje:

(1) moraju se ispuniti svi primjenjivi i relevantni dijelovi kontrolne liste, u skladu sa poslovnim modelom i aktivnostima subjekta koji je predmet validacije. Ako podaci nisu dostupni, to treba objasniti;

(2) validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU nakon svakog dijela zaključuje jesu li i u kojoj mjeri ispunjeni ciljevi tog dijela.

DIO 1

Organizacija i odgovornosti

1.1 Datum(i) validacije	
Koristiti tačan format datuma, npr. od 01.10.2012. do 02.10.2012	
dd/mm/yyyy	
1.2 Datum prethodne validacije, ako je primjereno	
dd/mm/yyyy	
Prijašnji matični broj KC3, ako je dostupan	
Certifikat AEO ili status C-TPAT ili druga certifikiranja, ako su dostupna	
1.3 Podaci o validatoru sigurnosti civilnog zrakoplovstva	
Ime i prezime	
Preduzeće/organizacija/tijelo	
Jedinstvena alfanumerička oznaka (UAI)	
Adresa e-pošte:	
Broj telefona – uključujući međunarodne pozivne brojeve	
1.4 Naziv subjekta	
Naziv	
Broj preduzeća (npr. identifikacijski broj u trgovačkom registru, ako je primjenjivo)	
Broj/jedinica/zgrada	
Ulica	
Grad	
Poštanski broj	
Savezna država/pokrajina (ako je primjenjivo)	
Država	
Broj poštanskog pretinca, ako postoji	
1.5 Glavna adresa organizacije (ako se razlikuje od mjesta vrednovanja)	
Broj/jedinica/zgrada	
Ulica	
Grad	
Poštanski broj	
Savezna država/pokrajina (ako je primjenjivo)	
Država	
Broj poštanskog pretinca, ako postoji	
1.6 Vrsta djelatnosti – vrste tereta koji se obrađuje	
Koja je vrsta djelatnosti – vrsta tereta koji se obrađuje u prostorijama podnosioca zahtjeva?	
1.7 Je li podnositelj zahtjeva odgovoran za:	
(a) pripremu;	
(b) pakiranje;	
(c) skladištenje;	
(d) otpremu;	
(e) ostalo (molimo navesti)	
1.8 Približan broj zaposlenih na lokaciji	
Broj	
1.9 Ime i prezime i pozicija odgovornog lica za sigurnost zračnog tereta ili zračne pošte iz treće zemlje	
Ime i prezime	
Naziv radnog mjesta	
Adresa e-pošte:	
Broj telefona – uključujući međunarodne pozivne brojeve	

¹ Države članice Unije: Austrija, Belgija, Bugarska, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

² Zračni teret ili zračna pošta ili zrakoplov namijenjeni EU ili EEA u ovoj kontrolnoj listi ekvivalentni su zračnom teretu ili zračnoj pošti ili zrakoplovu namijenjenima EU i Islandu, Norveškoj i Švajcarskoj.

DIO 2

Organizacija i odgovornosti poznatog pošiljatelja iz treće zemlje odobrenog za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU

Cilj: zračni teret ili zračna pošta ne prevoze se u EU ni EEA bez podvrgavanja sigurnosnim kontrolama. Teret ili pošta koji KC3 isporučuje ACC3 ili RA3 prihvataju se kao sigurni teret ili sigurna pošta ako je KC3 primijenio takve sigurnosne kontrole. Detalji takvih sigurnosnih kontrola navedeni su u sljedećim dijelovima ove kontrolne liste.

KC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava primjerena primjena sigurnosnih kontrola na sav zračni teret i na svu zračnu poštu namijenjene EU ili EEA, te zaštita sigurnog tereta ili sigurne pošte do prijenosa ACC3 ili RA3. Sigurnosnim kontrolama primjereno se osigurava da u pošiljci nisu skriveni nikakvi zabranjeni predmeti.

Vidjeti: tačku 6.8.3 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

2.1 Je li subjekt uspostavio program sigurnosti?	
DA ili NE	
Ako NE, prijedite direktno na tačku 2.5	
2.2 Informacije o programu sigurnosti subjekta	
Datum – koristiti tačan format dd/mm/gggg	
Verzija	
Je li program sigurnosti predat nadležnom organu države u kojoj se subjekt nalazi ili odobren od nadležnog organa države u kojoj se subjekt nalazi?	
Ako DA, molimo opisati postupak	
2.3 Obuhvata li program sigurnosti dovoljno elemenata navedenih u kontrolnoj listi (dijelovi od 4 do 11)?	
DA ili NE	
Ako NE, opišite zašto i iznesite detaljne razloge	
2.4 Je li program sigurnosti uvjerljiv, jasan i potpun?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razloge	
2.5 Je li subjekt utvrdio postupak kojim se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni EU ili EEA podvrgnu primjerenim sigurnosnim kontrolama prije prosljeđivanja tereta ili pošte ACC3 ili RA3?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati postupak	
2.6 Raspolaze li subjekt sistemom upravljanja (npr. instrumenti, uputstva) kojim se osigurava provođenje potrebnih sigurnosnih kontrola?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati sistem upravljanja i objasniti je li taj sistem odobren, provjeren ili osiguran od nadležnog organa ili drugog subjekta.	
Ako NE, objasniti kako subjekt osigurava primjenu sigurnosnih kontrola na zatraženi način.	
2.7 Zaključci i opšti komentari o pouzdanosti, uvjerljivosti i jasnoći postupka.	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 3

Zračni teret ili zračna pošta koji se mogu identificirati

Cilj: utvrditi tačku ili mjesto gdje se teret ili pošta mogu identificirati kao zračni teret ili zračna pošta.

3.1 Inspekcijom pripreme, pakiranja, skladištenja, odabira, otpreme i svih drugih relevantnih područja, ustanoviti gdje se i kako pošiljka zračnog tereta ili zračne pošte namijenjena EU ili EEA može identificirati kao takva.	
Opisati	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

Napominjemo da je u dijelovima od 6 do 9 potrebno pružiti detaljne informacije o zaštiti od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti zračnog tereta ili zračne pošte koji se mogu identificirati.

DIO 4

Zapošljavanje i obuka osoblja

Cilj: kako bi se osigurala primjena potrebnih sigurnosnih kontrola, KC3 imenuje odgovorno i stručno osoblje za rad u

području sigurnosti zračnog tereta ili zračne pošte. Osoblje koje ima pristup zračnom teretu koji se može identificirati mora biti stručno za izvođenje svojih poslova i imati završenu odgovarajuću obuku.

Za ispunjavanje tog cilja KC3 mora uspostaviti postupke kojima se osigurava da je sve osoblje (npr. trajno, privremeno, agencijsko osoblje, vozači) s direktnim i pristupom bez pratnje zračnom teretu ili zračnoj pošti za koji se primjenjuju ili su se primjenjivale sigurnosne kontrole:

(a) podvrgnuto početnim i periodičnim provjerama prije zapošljavanja ili sigurnosnim provjerama koje su najmanje u skladu sa zahtjevima lokalnih organa za prostorije KC3 koji je predmet validacije, i

(b) završilo početnu i periodičnu obuku u području zrakoplovne sigurnosti radi upoznavanja sa svojim odgovornostima u pogledu sigurnosti u skladu sa zahtjevima lokalnih organa za prostorije KC3 koji je predmet validacije.

Napomena:

- sigurnosna provjera podrazumijeva provjeru identiteta lica i prethodnog iskustva, uključujući gdje je to zakonski dopustivo, eventualnih krivičnih djela kao dijela ocjene o primjerenosti lica za provođenje sigurnosne kontrole ili pristup u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa (definicija iz Aneksa 17. ICAO),

- provjerom prije zapošljavanja utvrđuje se identitet lica na osnovu dokumentiranog dokaza, utvrđuje zaposlenje, obuke i sve prekide tokom najmanje prethodnih pet godina, a od tog se lica zahtijeva da potpiše izjavu u kojoj daje detaljne podatke o eventualnim krivičnim djelima u svim državama boravišta tokom najmanje prethodnih pet godina (definicija Unije).

Vidjeti: tačku 6.8.3.1 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

4.1 Postoji li postupak kojim se osigurava da sve osoblje s pristupom zračnom teretu ili zračnoj pošti koji se mogu identificirati podliježe provjeri prije zapošljavanja kojom se procjenjuje sigurnosna provjera i stručnost?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti broj prethodnih godina koje se uzimaju u obzir za provjeru prije zapošljavanja i navesti naziv subjekta koji provodi provjeru.	
4.2 Uključuje li taj postupak	
- sigurnosnu provjeru?	
- provjeru prije zapošljavanja?	
- provjeru krivičnih evidencija?	
- intervju?	
- ostalo (navesti detalje)?	
Objasniti elemente, navesti koji subjekt provodi taj element i, ako je primjenjivo, navesti prethodni period koji se uzima u obzir.	
4.3 Postoji li postupak kojim se osigurava da lice koje je odgovorno za primjenu i nadzor provođenja sigurnosnih kontrola na toj lokaciji podliježe provjeri prije zapošljavanja kojom se procjenjuje sigurnosna provjera i stručnost?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti broj prethodnih godina koje se uzimaju u obzir za provjeru prije zapošljavanja i navesti naziv subjekta koji provodi provjeru.	
4.4 Uključuje li taj postupak	
- sigurnosnu provjeru?	
- provjeru prije zapošljavanja?	
- provjeru krivičnih evidencija?	
- razgovore?	
- ostalo (navesti detalje)?	
Objasniti elemente, navesti koji subjekt provodi taj element i, ako je primjenjivo, navesti prethodni period koji se uzima u obzir.	
4.5 Obučava li se osoblje s pristupom zračnom teretu/zračnoj pošti koji se mogu identificirati prije nego što dobije pristup zračnom teretu ili zračnoj pošti koji se	

moгу identificirati?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati elemente i trajanje osposobljavanja	
4.6. Pohađa li osoblje iz tačke 4.5 periodične obuke?	
DA ili NE	
Ako DA, naznačiti elemente i učestalost periodičnih obuka	
4.7 Zaključak: osigurava li se mjerama povezanim sa zapošljavanjem i obukom osoblja da je sve osoblje s pristupom zračnom teretu ili zračnoj pošti namijenjenim za EU ili EEA koji se mogu identificirati na pravilan način zaposleno i obučeno u skladu sa standardom koji je dovoljan za upoznavanje sa svojim odgovornostima u pogledu sigurnosti?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 5

Fizička sigurnost

Cilj: KC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA koji se mogu identificirati zaštite od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti. Ako takav teret ili pošta nisu zaštićeni, ne mogu se prosljediti ACC3 ili RA3 kao sigurni teret ili pošta.

Subjekt mora pokazati kako je zaštićena njegova lokacija ili njegove prostorije te da su uspostavljeni odgovarajući postupci kontrole pristupa. Neophodno je da se kontrolira pristup području u kojem se obrađuje ili skladišti zračni teret ili zračna pošta koji se mogu identificirati. Sva vrata, svi prozori i ostale pristupne tačke sigurnom zračnom teretu ili sigurnoj zračnoj pošti namijenjenima za EU ili EEA moraju biti zaštićeni ili podložni kontroli pristupa.

Fizička zaštita može uključivati, ali se ne ograničava na:

- fizičke prepreke kao što su ograde ili pregrade,
- tehnologiju koja koristi alarme i/ili sisteme CCTV,
- zaštitu raspoređivanjem ljudi (osoblja odgovornog za provođenje aktivnosti nadzora).

Vidjeti: tačku 6.8.3.1 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

5.1 Jesu li sve pristupne tačke zračnom teretu/zračnoj pošti podložne kontroli pristupa i je li pristup dopušten samo ovlaštenim licima?	
DA ili NE	
Ako DA, kako se pristup nadzire? Objasniti i opisati. Moguće je napisati više od jednog odgovora.	
- nadzire ga osoblje osiguranja	
- nadzire ga ostalo osoblje	
- ručnim pregledom ako lica smiju pristupiti području	
- elektronskim sistemima za kontrolu pristupa	
- ostalo, navesti	
Ako DA, kako se osigurava da je lice ovlašteno ući u to područje? Objasniti i opisati. Moguće je napisati više od jednog odgovora.	
— korištenjem identifikacijske iskaznice preduzeća	
— korištenjem druge vrste identifikacijske iskaznice, poput pasoša ili vozačke dozvole	
— pomoću liste ovlaštenih lica koja je na raspolaganju osoblju fizičkog osiguranja	
— elektronskom autorizacijom, npr. pomoću čipa	
— dodjelom ključeva ili pristupnih šifri isključivo ovlaštenom osoblju	
— ostalo, navesti	
5.2 Jesu li osigurane sve pristupne tačke zračnom teretu ili zračnoj pošti koji se mogu identificirati? To uključuje pristupne tačke koje nisu u stalnoj upotrebi i tačke koje se obično ne koriste kao pristupne tačke, na primjer prozore.	
DA ili NE	
Ako DA, kako su osigurane te tačke? Objasniti i opisati. Moguće je napisati više	

od jednog odgovora.	
— prisustvom osoblja osiguranja	
— elektronskim sistemima za kontrolu pristupa koji istovremeno dopuštaju pristup samo jednom licu	
— pregradama, npr. rešetkama ili bravama	
— sistemom CCTV	
— sistemom za otkrivanje neovlaštenih lica	
5.3 Postoje li dodatne mjere kojima se uopšteno poboljšava sigurnost prostorija?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti i opisati koje su to mjere	
- ograde ili pregrade	
- sistem CCTV	
- sistem za otkrivanje neovlaštenih lica	
- nadzor i patrole	
- ostalo, navesti	
5.4 Je li zgrada čvrste konstrukcije?	
DA ili NE	
5.5 Zaključak: jesu li mjere koje je preduzeo subjekt dovoljne za sprečavanje neovlaštenog pristupa onim dijelovima lokacije i prostorija gdje se obrađuju ili skladište zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA koji se mogu identificirati?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 6

Priprema

Cilj: KC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni EU ili EEA koji se mogu identificirati zaštite od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme postupka pripreme. Ako takav teret ili pošta nisu zaštićeni, ne mogu se prosljediti ACC3 ili RA3 kao sigurni teret ili pošta.

Subjekt mora pokazati da se pristup području za pripremu nadzire i da je postupak pripreme pod nadzorom. Ako se tokom pripreme proizvod može identificirati kao zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA, subjekt mora pokazati da su preduzete mjere za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti od ove faze nadalje.

Odgovorite na ova pitanja ako proizvod može biti identificiran kao zračni teret/zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA tokom postupka pripreme.

6.1 Nadzire li se pristup području za pripremu i je li ograničen na ovlaštena lica?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti kako se pristup nadzire i ograničava na ovlaštena lica	
6.2 Nadzire li se postupak pripreme?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti način nadzora	
6.3 Jesu li uspostavljene kontrole za sprečavanje narušavanja cjelovitosti u fazi pripreme?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
6.4 Zaključak: jesu li mjere koje je preduzeo subjekt dovoljne za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte koji se mogu identificirati namijenjenih EU ili EEA od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme pripreme?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 7

Pakiranje

Cilj: KC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA koji se mogu identificirati zaštite od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme postupka pakiranja. Ako takav teret ili pošta nisu zaštićeni, ne mogu se prosljediti ACC3 ili RA3 kao sigurni teret ili pošta.

Subjekt mora pokazati da se pristup području za pakiranje nadzire i da je postupak pakiranja pod nadzorom. Ako se tokom pakiranja proizvod može identificirati kao zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA, subjekt mora pokazati da su preduzete mjere za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti od ove faze nadalje. Sva gotova roba mora se provjeriti prije pakiranja.

Odgovoriti na ova pitanja ako proizvod može biti identificiran kao zračni teret/zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA u postupku pakiranja.

7.1 Nadzire li se pristup području za pakiranje i je li ograničen na ovlaštena lica?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti kako se pristup nadzire i ograničava na ovlaštena lica	
7.2 Nadzire li se postupak pakiranja?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti način nadzora	
7.3 Jesu li uspostavljene kontrole radi sprečavanja narušavanja cjelovitosti u fazi pakiranja?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
7.4 Opisati gotovo vanjsko pakiranje:	
(a) Je li gotovo vanjsko pakiranje čvrsto?	
DA ili NE	
Opisati:	
(b) Je li gotovo vanjsko pakiranje takvo da se ne može otvoriti bez vidljivog oštećenja?	
DA ili NE	
Ako DA, opisati koji je postupak korišten za osiguravanje da se pakiranje ne može otvoriti bez vidljivog oštećenja, na primjer korištenjem numeriranih plombi, posebnih pečata ili sigurnosne trake itd.	
Ako NE, opisati koje su mjere zaštite preduzete kako bi se osigurala cjelovitost pošiljaka.	
7.5 Zaključak: jesu li mjere koje je preduzeo subjekt dovoljne za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte koji se mogu identificirati namijenjenih za EU ili EEA od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme pakiranja?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 8

Skladištenje

Cilj: KC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA koji se mogu identificirati zaštite od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme skladištenja. Ako takav teret ili pošta nisu zaštićeni, ne mogu se proslijediti ACC3 ili RA3 kao sigurni teret ili pošta.

Subjekt mora pokazati da se pristup području za skladištenje nadzire. Ako se tokom skladištenja proizvod može identificirati kao zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA, subjekt mora pokazati da su preduzete mjere za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti od ove faze nadalje.

Odgovoriti na ova pitanja ako proizvod može biti identificiran kao zračni teret/zračna pošta namijenjeni EU ili EEA tokom postupka skladištenja.

8.1 Nadzire li se pristup području za skladištenje i je li ograničen na ovlaštena lica?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti kako se pristup nadzire i ograničava na ovlaštena lica	
8.2 Skladišti li se gotov i zapakiran zračni teret ili zračna pošta na sigurnom i provjerava li se je li došlo do narušavanja cjelovitosti?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
Ako NE, objasnite kako subjekt osigurava zaštitu gotovog i zapakiranog zračnog tereta i zračne pošte namijenjenih EU ili EEA od neovlaštenog manipuliranja i narušavanja cjelovitosti.	
8.3 Zaključak: jesu li mjere koje je preduzeo subjekt dovoljne za zaštitu zračnog tereta	

ili zračne pošte koji se mogu identificirati namijenjenih za EU ili EEA od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme skladištenja?

DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 9

Otprema

Cilj: KC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA koji se mogu identificirati zaštite od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme postupka otpreme. Ako takav teret ili pošta nisu zaštićeni, ne smiju se proslijediti ACC3 ili RA3 kao sigurni teret ili pošta.

Subjekt mora pokazati da se pristup području za otpremu nadzire. Ako se tijekom otpreme proizvod može identificirati kao zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA, subjekt mora pokazati da su poduzete mjere za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti od ove faze nadalje.

Odgovorite na ova pitanja ako proizvod može biti identificiran kao zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU/EEA tijekom postupka otpreme.

9.1 Nadzire li se pristup području za otpremu i je li ograničen na ovlaštena lica?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti kako se pristup nadzire i ograničava na ovlaštena lica	
9.2 Ko ima pristup području u kojem se odvija otprema? Moguće je napisati više od jednog odgovora.	
- zaposleni kod subjekta - vozači - posjetitelji - podgovarači - ostali, navesti	
9.3 Je li postupak otpreme pod nadzorom?	
DA ili NE	
Ako DA, objasniti način nadzora	
9.4 Jesu li uspostavljene kontrole radi sprečavanja narušavanja cjelovitosti u području za otpremu?	
DA ili NE	
Ako DA, opišite	
9.5 Zaključak: jesu li mjere koje je poduzeo subjekt dostatne za zaštitu zračnog tereta ili zračne pošte koji se mogu identificirati namijenjenih EU ili EEA od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme postupka otpreme?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 10

Pošiljke iz drugih izvora

Cilj: KC3 mora uspostaviti postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta koji ne potiču od njega ne prosljeđuju ACC3 ili RA3 kao sigurni teret ili pošta.

KC3 može RA3 ili ACC3 proslijediti pošiljke koje ne potiču od njega ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) te su pošiljke odvojene od pošiljaka koje potiču od njega;
- (b) ishodište je jasno naznačeno na pošiljci ili na pratećoj dokumentaciji.

RA3 ili ACC3 mora pregledati sve takve pošiljke prije utovara u zrakoplov.

10.1 Prihvata li subjekt pošiljke tereta ili pošte koje su namijenjene za prijevoz zrakom od drugog subjekta?	
DA ili NE	
Ako DA, kako se te pošiljke čuvaju odvojeno od vlastitog tereta ili pošte preduzeća i kako ih regulirani agent ili prijevoznik prepoznaje?	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 11

Dokumentacija

Cilj: KC3 mora osigurati da prateća dokumentacija pošiljke na koju je KC3 primijenio sigurnosne kontrole (npr. zaštitu) sadržava najmanje:

(a) jedinstvenu alfanumeričku oznaku koju je dobio od nadležnog organa koji je odgovoran za imenovanje; i

(b) opis sadržaja pošiljke.

Prateća dokumentacija pošiljke može biti u elektronskom ili u pisanom obliku.

Vidjeti: tačku 6.8.3.4 Aneksa Provedbene uredbe (EU) 2015/1998.

11.1 Osigurava li subjekt izradu odgovarajuće dokumentacije koja sadržava UAI dobijen od nadležnog organa koji je odgovoran za imenovanje i opis pošiljke?	
DA ili NE	
Ako NE, objasniti	
11.2 Zaključak: je li dokumentacijski proces dovoljan za osiguravanje da se teret ili pošta opreme pravilnom pratećom dokumentacijom?	
DA ili NE	
Ako NE, navesti razlog	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 12

Prijevoz

Cilj: KC3 uspostavlja postupke kojima se osigurava da se zračni teret ili zračna pošta namijenjeni EU ili EEA koji se mogu identificirati zaštite od neovlaštenog manipuliranja ili narušavanja cjelovitosti za vrijeme prijevoza. Ako takav teret ili pošta nisu zaštićeni, ACC3 ili RA3 ne mogu ih prihvatiti kao sigurni teret ili poštu.

Tokom prijevoza KC3 je odgovoran za zaštitu sigurnih pošiljaka. To uključuje slučajeve kada prijevoz obavlja neki drugi subjekt, na primjer špediter, u njegovo ime. To ne uključuje slučajeve u kojima se pošiljke prevoze pod odgovornošću ACC3 ili RA3.

Odgovoriti na ova pitanja ako proizvod može biti identificiran kao zračni teret ili zračna pošta namijenjeni za EU ili EEA prilikom prijevoza.

12.1 Kako se zračni teret ili zračna pošta predaje ACC3 ili RA3?	
(a) Vlastitim prijevozom subjekta koji je predmet validacije?	
DA ili NE	
(b) Prijevozom ACC3/RA3?	
DA ili NE	
(c) To obavlja podizvođač kojeg koristi subjekt koji je predmet validacije?	
DA ili NE	
12.2 Pakira li se zračni teret ili zračna pošta na način da se ne može otvoriti bez vidljivog oštećenja?	
DA ili NE	
Ako DA, kako?	
12.3 Je li vozilo prije prijevoza zapečaćeno ili zaključano?	
DA ili NE	
Ako DA, kako?	
12.4 Ako se koriste numerirane plombe, nadzire li se pristup plombama i bilježe li se brojevi?	
DA ili NE	
Ako DA, navesti kako	
12.5 Ako je primjenjivo, potpisuje li dotični prijevoznik izjavu prijevoznika?	
DA ili NE	
12.6 Je li lice koje prevozi teret prošla posebne sigurnosne kontrole i obuku za svjesnost o sigurnosti prije nego što je ovlaštena za prijevoz zaštićenog zračnog tereta ili zračne pošte ili oboje?	
DA ili NE	
Ako DA, molimo opisati vrstu sigurnosnih kontrola (npr. provjera prije zapošljavanja, sigurnosna provjera) i vrstu obuke (npr. obuka za svjesnost o sigurnosti)	
12.7 Zaključak: jesu li mjere dovoljne za zaštitu	

zračnog tereta ili zračne pošte od neovlaštenog manipuliranja za vrijeme prijevoza?	
DA ili NE	
Ako NE, navedite razloge	
Komentari subjekta	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	

DIO 13

Usklađenost

Cilj: nakon procjene dvanaest prethodnih dijelova ove kontrolne liste, validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU mora zaključiti potvrđuje li njegova provjera na licu mjesta provođenje sigurnosnih kontrola u skladu sa ciljevima koji su navedeni u ovoj kontrolnoj listi za zračni teret ili zračnu poštu namijenjenu za EU ili EEA.

Moguća su dva različita scenarija. Validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU zaključuje da subjekt:

(1) ispunjava ciljeve iz ove kontrolne liste. Izvještaj o validaciji dostavlja se u roku od najviše mjesec dana nakon provjere na licu mjesta nadležnom organu koji je odgovoran za imenovanje i subjektu koji je predmet validacije;

(2) ne ispunjava ciljeve iz ove kontrolne liste. U tom slučaju, subjekt nije ovlašten isporučivati ACC3 ili RA3 zračni teret ili poštu za odredište u EU ili EEA, ako taj teret ili pošta nisu prošli sigurnosni pregled od strane ovlaštenog subjekta. Subjekt dobija kopiju ispunjene kontrolne liste s navedenim nedostacima.

Validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU mora imati na umu da se procjena zasniva na sveukupnoj objektivnoj metodologiji usklađenosti.

13.1 Opšti zaključak: navedite koji scenarij najbliže odgovara validiranoj situaciji.	
1 ili 2	
Komentari validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU	
Komentari subjekta	

Ime i prezime validatora:

Datum:

Potpis:

ANEKS

Lista lica i subjekata koji su posjećeni i sa kojima je obavljen intervju

Navesti naziv subjekta, ime i prezime i poziciju lica za kontakt i datum posjete ili intervjua.

Naziv subjekta	Ime i prezime lica za kontakt	Pozicija lica za kontakt	Datum posjete ili intervjua

PRILOG 6-F

TERET I POŠTA

6-Fi

TREĆE ZEMLJE, KAO I DRUGE ZEMLJE I PODRUČJA NA KOJE SE U SKLADU S ČLANOM 355. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EVROPSKE UNIJE NE PRIMJENJUJE GLAVA VI. DIJELA TREĆEG TOG UGOVORA I ZA KOJE SE PRIZNAJE DA PRIMJENJUJU STANDARDE SIGURNOSTI EKVALENTNE ZAJEDNIČKIM OSNOVNIM STANDARDIMA CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA

U pogledu tereta i pošte, za sljedeće treće zemlje priznaje se da primjenjuju standarde sigurnosti ekvivalentne zajedničkim osnovnim standardima sigurnosti civilnog zrakoplovstva:

Crna Gora

Republika Srbija
Kraljevina Norveška, konkretno aerodrom Svalbard
Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske

Komisija bez odgađanja obavještava mjerodavna tijela država članica ako dobije informacije koje ukazuju na to da standardi sigurnosti sa značajnim uticajem na cjelokupan nivo zrakoplovne sigurnosti u Uniji koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje više nisu ekvivalentni zajedničkim osnovnim standardima Unije.

Mjerodavna tijela država članica bez odgađanja se obavještavaju ako Komisija dobije informacije o radnjama, uključujući kompenzacijske mjere, kojima se potvrđuje da je ponovno uspostavljena ekvivalentnost odgovarajućih standarda sigurnosti koje primjenjuje treća zemlja ili druga predmetna zemlja ili područje.

6-Fii

TREĆE ZEMLJE, KAO I DRUGE ZEMLJE I PODRUČJA NA KOJE SE U SKLADU SA ČLANOM 355. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EVROPSKE UNIJE NE PRIMJENJUJE GLAVA VI. DIJELA TREĆEG TOG UGOVORA, ZA KOJE NIJE POTREBNA OZNAKA ACC3 NAVEDENE SU U PROVEDBENOJ ODLUCI KOMISIJE C(2015) 8005.

6-Fiii

AKTIVNOSTI TREĆIH ZEMALJA U VEZI SA VALIDACIJOM, KAO I DRUGIH ZEMALJA I PODRUČJA NA KOJA SE U SKLADU SA ČLANOM 355. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EVROPSKE UNIJE NE PRIMJENJUJE GLAVA VI. DIJELA TREĆEG TOG UGOVORA ZA KOJE SE PRIZNAJE DA SU EKVIVALENTNE VALIDACIJI ZRAKOPLOVNE SIGURNOSTI EU.

PRILOG 6-G

ODREDBE KOJE SE ODOSE NA TERET I POŠTU IZ TREĆIH ZEMALJA

U programu sigurnosti ACC3 iznijeće se, kako je primjenjivo, za svaki aerodrom iz treće zemlje ili, posebno kao opšti dokument u kojem se navode varijacije za imenovane aerodrome u trećoj zemlji:

- (a) opis mjera za zračni teret i poštu;
- (b) postupci za prihvatanje;
- (c) modaliteti i kriteriji za reguliranog agenta;
- (d) modaliteti i kriteriji za poznatog pošiljatelja;
- (e) modaliteti i kriteriji za provjerenog pošiljatelja;
- (f) standardi za preglede;
- (g) mjesto pregleda;
- (h) pojedinosti o opremi za pregled;
- (i) pojedinosti o operatoru ili pružatelju usluga;
- (j) popis izuzeća od sigurnosnog pregleda;
- (k) način postupanja sa teretom i poštom visokog rizika.

PRILOG 6-H1

IZJAVA O OBAVEZAMA – ACC3 ODOBREN ZA ZAŠTITU ZRAČNOG PRIJEVOZA EU

U ime [naziv zračnog prijevoznika] primam na znanje sljedeće:

Ovaj izvještaj utvrđuje nivo sigurnosti koji se primjenjuje na operacije prijevoza zračnog tereta namijenjenog EU ili EEA u pogledu standarda sigurnosti koji su navedeni u kontrolnoj listi ili se odnose na nju.

[naziv zračnog prijevoznika] može biti imenovan kao "zračni prijevoznik tereta ili pošte koji obavlja prijevoz u Uniju sa aerodrome iz treće zemlje" (ACC3) samo nakon što se u tu svrhu podnese izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i taj izvještaj prihvate nadležni organi države članice Evropske unije ili Islanda, Norveške ili Švajcarske, te se podaci tog ACC3 unesu u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

Ako nadležni organ države članice EU ili Evropska komisija utvrde neusklađenost s mjerama sigurnosti na koje se izvještaj

odnosi, to može dovesti do opoziva oznake ACC3 [naziv zračnog prijevoznika] za taj aerodrom, čime se sprečava da [naziv zračnog prijevoznika] prevozi zračni teret ili poštu u područje EU ili EEA sa tog aerodroma.

Izvještaj važi pet godina i stoga ističe najkasnije ...

U ime [naziv zračnog prijevoznika] izjavljujem:

(1) da će [naziv zračnog prijevoznika] prihvatiti odgovarajuće dalje mjere za potrebe praćenja standarda koji su potvrđeni izvještajem;

(2) nadležnom organu koji je odgovoran za imenovanje dostaviti potrebne podatke odmah ili najkasnije u roku od 15 dana ako:

(a) dođe do promjena u programu sigurnosti [naziv zračnog prijevoznika];

(b) ako se sveukupna odgovornost za sigurnost dodijeli bilo kome osim licu koje je navedeno u tački 1.7 Priloga 6-C3 Provedbene uredbe (EU) 2015/1998;

(c) bude bilo kakvih drugih promjena koje se odnose na prostorije ili postupke, a koje mogu značajno uticati na sigurnost;

(d) zračni prijevoznik prestane poslovati, ako prestane obavljati djelatnosti povezane sa zračnim teretom ili poštom namijenjenima Uniji ili ako više ne može ispunjavati zahtjeve odgovarajućeg zakonodavstva Unije koji su validirani u ovom izvještaju;

(3) [naziv zračnog prijevoznika] održavaće nivo sigurnosti koji je u ovom izvještaju potvrđen kao usklađen sa ciljevima utvrđenim u ovoj kontrolnoj listi i, prema potrebi, provesti i primijeniti sve dodatne mjere sigurnosti potrebne za imenovanje kao ACC3 ako su standardi sigurnosti kvalificirani kao nedovoljni do naknadne validacije aktivnosti [naziv zračnog prijevoznika];

(4) [naziv zračnog prijevoznika] obavijestit će nadležni organ odgovoran za imenovanje u slučaju da nije u mogućnosti tražiti, dobiti ili osigurati primjenu odgovarajućih sigurnosnih kontrola u pogledu tereta ili pošte koje prihvata za unos u područje EU ili EEA, ili ne može efikasno nadzirati svoj lanac snabdijevanja.

U ime [naziv zračnog prijevoznika] preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Ime i prezime:

Pozicija u preduzeću:

Datum:

Potpis:

PRILOG 6-H2

IZJAVA O OBAVEZAMA — REGULIRANI AGENT IZ TREĆE ZEMLJE KOJI IMA VALIDACIJU ZA ZRAKOPLOVNU SIGURNOST EU (RA3)

U ime [naziv subjekta] primam na znanje sljedeće:

Ovaj izvještaj utvrđuje nivo sigurnosti koji se primjenjuje na operacije prijevoza zračnog tereta namijenjenog EU ili EEA u pogledu standarda sigurnosti koji su navedeni u kontrolnoj listi ili se odnose na nju.

[naziv subjekta] može biti imenovan kao "regulirani agent iz treće zemlje koji ima validaciju za zrakoplovnu sigurnost EU" (RA3) samo nakon što se u tu svrhu podnese izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i taj izvještaj prihvate nadležni organi države članice Evropske unije ili Islanda, Norveške ili Švajcarske te se podaci RA3 unesu u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

Ako nadležni organ države članice EU ili Evropska komisija utvrde neusklađenost s mjerama sigurnosti na koje se izvještaj odnosi, to može dovesti do opoziva oznake RA3 [naziv subjekta] za te prostorije, čime se sprečava da [naziv subjekta] isporučuje zaštićeni zračni teret ili poštu za odredište u EU ili EEA ACC3 ili drugom RA3.

Izvještaj važi tri godine i stoga ističe najkasnije ...

U ime [naziv subjekta] izjavljujem:

(1) da će [naziv subjekta] prihvatiti odgovarajuće dalje mjere za potrebe praćenja standarda koji su potvrđeni izvještajem;

(2) nadležnom organu koji je odgovoran za imenovanje dostaviću potrebne podatke odmah ili najkasnije u roku od 15 dana ako:

(a) dođe do promjena u programu sigurnosti [naziv subjekta];

(b) ako se sveukupna odgovornost za sigurnost dodijeli bilo kome osim licu koje je navedeno u tački 1.9 Priloga 6-C2 Provedbene uredbe (EU) 2015/1998;

(c) bude bilo kakvih drugih promjena koje se odnose na prostorije ili postupke, a koje mogu značajno uticati na sigurnost;

(d) subjekt prestane poslovati, ako prestane obavljati djelatnosti povezane sa zračnim teretom ili poštom namijenjenima Evropskoj uniji ili ako više ne može ispunjavati zahtjeve odgovarajućeg zakonodavstva Unije koji su validirani u ovom izvještaju;

(3) [naziv subjekta] održaće nivo sigurnosti koji je u ovom izvještaju potvrđen kao usklađen s ciljevima utvrđenim u ovoj kontrolnoj listi i, prema potrebi, provesti i primijeniti sve dodatne mjere sigurnosti potrebne za imenovanje kao RA3 ako su standardi sigurnosti okvalificirani kao nedovoljni do naknadne validacije aktivnosti [naziv subjekta];

(4) [naziv subjekta] obavijestiće ACC3 i RA3 kojima isporučuje sigurnosni zračni teret i/ili zračnu poštu ako [naziv subjekta] prestane poslovati, ako prestane obavljati djelatnosti povezane sa zračnim teretom/zračnom poštom ili ako više ne može ispunjavati zahtjeve koji su validirani u ovom izvještaju.

U ime [naziv subjekta] preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Ime i prezime:

Funkcija u preduzeću:

Datum:

Potpis:

PRILOG 6-H3

IZJAVA O OBAVEZAMA — POZNATI POŠILJATELJ IZ TREĆE ZEMLJE KOJI IMA VALIDACIJU ZA ZRAKOPLOVNU SIGURNOST EU (KC3)

U ime [naziv subjekta] primam na znanje sljedeće:

Ovaj izvještaj utvrđuje nivo sigurnosti koji se primjenjuje na operacije prijevoza zračnog tereta namijenjenoga EU ili EEA u pogledu standarda sigurnosti koji su navedeni u kontrolnoj listi ili se odnose na nju.

[naziv subjekta] može biti imenovan kao "poznati pošiljatelj iz treće zemlje koji ima validaciju za zrakoplovnu sigurnost EU" (KC3) samo nakon što se u tu svrhu podnese izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i taj izvještaj prihvate nadležni organi države članice Evropske unije ili Islanda, Norveške ili Švajcarske te se podaci KC3 unesu u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

Ako nadležni organ države članice EU ili Evropska komisija utvrde neusklađenost s mjerama sigurnosti na koje se izvještaj odnosi, to može dovesti do opoziva imenovanja za KC3 [naziv subjekta] za tu prostoriju, čime se sprečava da [naziv subjekta] isporučuje zaštićeni zračni teret ili poštu za odredište u EU ili EEA ACC3 ili RA3.

Izvještaj važi tri godine i stoga ističe najkasnije ...

U ime [naziv subjekta] izjavljujem:

(1) da će [naziv subjekta] prihvatiti odgovarajuće dalje mjere za potrebe praćenja standarda koji su potvrđeni izvještajem;

(2) nadležnom organu koji je odgovoran za izdavanje oznaka dostaviću potrebne podatke odmah ili najkasnije u roku od 15 dana ako:

(a) dođe do promjena u programu sigurnosti [naziv subjekta];

(b) ako se sveukupna odgovornost za sigurnost dodijeli bilo kome osim licu koje je navedeno u tački 1.9 Priloga 6-C4 Provedbene uredbe (EU) 2015/1998;

(c) bude bilo kakvih drugih promjena koje se odnose na prostorije ili postupke, a koje mogu značajno uticati na sigurnost;

(d) subjekt prestane poslovati, ako prestane obavljati djelatnosti povezane sa zračnim teretom/poštom namijenjenima Evropskoj uniji ili ako više ne može ispunjavati zahtjeve odgovarajućeg zakonodavstva Unije koji su validirani u ovom izvještaju;

(3) [naziv subjekta] održaće nivo sigurnosti koji je u ovom izvještaju potvrđen kao usklađen s ciljevima utvrđenim u ovoj kontrolnoj listi i, prema potrebi, provesti i primijeniti sve dodatne mjere sigurnosti potrebne za imenovanje kao KC3 ako su standardi sigurnosti okvalificirani kao nedostadni do naknadne validacije [naziv subjekta];

(4) [naziv subjekta] obavijestiće ACC3 i RA3 kojima isporučuje zaštićeni zračni teret i/ili zračnu poštu ako [naziv subjekta] prestane poslovati, ako prestane obavljati djelatnosti povezane sa zračnim teretom/zračnom poštom ili ako više ne može ispunjavati zahtjeve koji su validirani u ovome izvještaju.

U ime [naziv subjekta] preuzimam potpunu odgovornost za ovu izjavu.

Ime i prezime:

Pozicija u preduzeću:

Datum:

Potpis:

11.1 ZAPOŠLJAVANJE

11.1.1

(d) validatori sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU, kako je navedeno u pasusu 11.6

Tačka (b) prvog odlomka primjenjuje se od 1. januara 2023. Prije tog datuma ta lica moraju proći proširenu ili standardnu sigurnosnu provjeru i u skladu sa tačkom 1.2.3.1. ili kako je utvrdio nadležni organ u skladu sa primjenjivim nacionalnim pravilima.

11.1.12 Sigurnosne provjere uspješno dovršene prije 31. decembra 2021. godine važeće su do isteka ili najkasnije do 30. juna 2024. godine, zavisno o tome što prije nastupi.

11.2.8.2 Nadležni organ, ili organ ili agencija iz tačke 1.7.4. utvrđuje ili odobrava sadržaj obuke.

11.6.2 Validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU

Validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU:

(a) može biti uvjet za dobijanje ili održavanje pravnog statusa u skladu sa Uredbom (EZ) br. 300/2008 i njenim provedbenim aktima;

(b) može ga provesti nadležni organ ili validator koji je odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU ili validator koji je priznat kao ekvivalentan validatoru koji je odobren za sigurnost civilnog zrakoplovstva EU, u skladu sa ovim pasusom;

(c) služi za ocjenu mjera sigurnosti koje se primjenjuju i za koje je odgovoran subjekt koji je predmet validacije ili dijelova tih mjera za koje subjekt traži validaciju. Validacija se sastoji najmanje od:

(1) ocjenjivanja dokumentacije koja se odnosi na sigurnost, uključujući program sigurnosti subjekta koji je predmet validacije ili ekvivalentan dokument; i

(2) provjere provođenja mjera sigurnosti civilnog zrakoplovstva, koja uključuje provjeru predmetnih operacija subjekta koji je predmet validacije na licu mjesta, osim ako je navedeno drugačije;

(d) priznaje se u svim državama članicama.

11.6.3 Uvjeti za odobravanje validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU

11.6.3.1 Države članice odobravaju validatore sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU na osnovu sposobnosti za procjenjivanje usklađenosti, koja obuhvata:

(a) nezavisnost od privredne grane koja je predmet validacije, osim ako je navedeno drugačije; i

(b) odgovarajuću stručnost osoblja u području sigurnosti koja je predmet validacije, kao i metode za održavanje te stručnosti na nivou iz tačke 11.6.3.5; i

(c) funkcionalnost i primjerenost procesâ vrednovanja.

11.6.3.2 Tamo gdje je to potrebno, pri odobravanju se uzimaju u obzir certifikati o akreditaciji koji se odnose na relevantne usklađene norme, poimence EN-ISO/IEC 17020, umjesto ponovnog procjenjivanja sposobnosti za procjenjivanje usklađenosti.

11.6.3.3 Validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU može biti svako fizičko ili pravno lice.

11.6.3.4 Nacionalno akreditacijsko tijelo uspostavljeno u skladu sa Uredbom (EZ) br. 765/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća može biti ovlašteno izdavati odobrenja za procjenjivanje usklađenosti pravnih subjekata u svrhe validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU, donositi upravne mjere u tom pogledu i izvršavati nadzor aktivnosti validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

11.6.3.5 Svako lice koje obavlja poslove validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU mora imati odgovarajuću stručnost i iskustvo te mora ispunjavati sve sljedeće zahtjeve:

(a) proći proširenu sigurnosnu provjeru u skladu sa tačkom 11.1.3;

(b) obavljati validaciju sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU nepristrasno i objektivno, razumjeti značenje nezavisnosti i primjenjivati metode za izbjegavanje situacija sukoba interesa kad je riječ o subjektu koji je predmet validacije;

(c) posjedovati dovoljno teorijskog znanja i praktičnog iskustva u području kontrole kvalitete, kao i odgovarajuće vještine i sposobnosti za prikupljanje, bilježenje i procjenu rezultata na osnovu kontrolne liste, posebno u pogledu:

(1) načela, postupaka i tehnika za praćenje usklađenosti;

(2) faktora koji utiču na radne učinke i nadzor;

(3) uloga i ovlaštenja validatora, uključujući o pitanjima sukoba interesa;

(d) dostaviti dokaz odgovarajuće stručnosti na osnovu obuke i/ili minimalnog radnog iskustva u sljedećim područjima:

(1) opšta načela sigurnosti civilnog zrakoplovstva Unije i standardi sigurnosti civilnog zrakoplovstva prema ICAO;

(2) posebni standardi koji se odnose na aktivnost koja je predmet validacije i kako se ti standardi primjenjuju na operacije;

(3) tehnologije za sigurnost i tehnike koje su relevantne za postupak validacije;

(e) pohađati periodične obuke onoliko često koliko je potrebno za osiguravanje održavanja postojećih kompetencija i sticanje novih kompetencija kako bi se osiguralo praćenje kretanja u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

11.6.3.6 Nadležni organ ili samo održava obuku za validatore sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU ili odobrava i održava listu primjerenih kurseva za osposobljavanje u području sigurnosti. Nadležni organ dostavlja validatorima koje odobri relevantne dijelove zakonodavstva i nacionalnih programa koji nisu javni, a odnose se na operacije i područja koja treba validirati.

11.6.3.7 Države članice mogu ograničiti odobrenje validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU na aktivnosti validacije koje se obavljaju isključivo na državnom području te države članice u ime nadležnog organa te države članice. U takvim slučajevima ne primjenjuju se zahtjevi iz tačke 11.6.3.8. Nadležni organ koji djeluje kao validator može provoditi validacije samo onih zračnih prijevoznika, operatora i subjekata koji su pod njegovom odgovornošću ili pod odgovornošću

nadležnog organa druge države članice, u slučaju da je taj organ izričito zatražio tu validaciju ili imenovao nadležni organ koji djeluje kao validator da ga provede.

11.6.3.9 Od datuma povlačenja Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Evropske unije na osnovu člana 50. UEU u pogledu validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU koje je odobrila ta država članica kako bi provodili validaciju zračnih prijevoznika, operatora i subjekata koji traže oznaku ACC3, RA3, odnosno KC3 primjenjuju se sljedeće odredbe:

(a) više se ne priznaju u Uniji;

(b) validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU koje su provedene prije datuma povlačenja Ujedinjenog Kraljevstva iz Unije, uključujući izvještaje o validaciji EU izdate prije tog datuma, ostaju važeći za potrebe imenovanja zračnih prijevoznika, operatora i subjekata koje su oni validirali;

11.6.3.10 Fizička i pravna lica iz prethodne tačke mogu zatražiti da ih nadležni organ države članice odobri kao validatore sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU. Država članica koja izdaje odobrenje:

(a) dobija od nadležnog tijela Ujedinjenog Kraljevstva potrebnu dokumentaciju na osnovu koje je fizičko ili pravno lice odobreno kao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU;

(b) provjerava ispunjava li podnositelj zahtjeva zahtjeve Unije iz ovog pasusa. Ako nadležni organ utvrdi da ih ispunjava, može odobriti fizičko ili pravno lice kao validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU za period koji nije duži od onog koji je odobrio nadležni organ Ujedinjene Kraljevine;

(c) bez odgađanja obavještava Komisiju koja će se pobrinuti za unos validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU u bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja.

11.6.3.11 Odobrenje validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU istječe nakon najviše pet godina.

11.6.4 Priznavanje i prestanak važenja odobrenja za validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU

11.6.4.1 Validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU:

(a) ne smatra se odobrenim sve dok njegovi podaci nisu navedeni u "Bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja";

(b) od nadležnog organa prima dokaz svojeg statusa ili mu se taj dokaz dostavlja u ime nadležnog organa;

(c) ne smije obavljati validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU ako ima status validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva u okviru ekvivalentnog sistema uspostavljenog u trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji, osim ako treća zemlja ili međunarodna organizacija odobri recipročne mogućnosti za validatore sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU unutar svog sistema.

Validatori sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU navedeni u "Bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja" za potrebe nadležnog organa mogu obavljati samo validacije zračnih prijevoznika, operatora ili subjekata pod odgovornošću tog nadležnog organa.

11.6.4.2 Odobrene validatore sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU priznaju sve države članice.

11.6.4.3 Ako država članica utvrdi da validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU više ne ispunjava zahtjeve iz tačaka 11.6.3.1 ili 11.6.3.5, ona opoziva odobrenje i briše validatora iz Baze podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja, ili obavještava nadležni organ koji ga je odobrio, uz objašnjenje razloga svoje zabrinutosti.

11.6.4.4 Industrijska udruženja i subjekti pod njihovom odgovornošću, koji primjenjuju kvalitetne programe osiguranja kvalitete, mogu biti odobrena kao validatori sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU, pod uvjetom da se ekvivalentnim mjerama iz tih programa osigurava nepristrasna i objektivna validacija.

Priznavanje se provodi u saradnji s nadležnim organima najmanje dvije države članice.

11.6.4.5 Komisija može priznati aktivnosti validacije koje su preduzeli nadležni organi ili validatori sigurnosti civilnog zrakoplovstva pod nadležnošću i uz priznanje treće zemlje ili međunarodne organizacije ako je moguće potvrditi njihovu ekvivalentnost s validacijom sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU. Njihova lista vodi se u Prilogu 6-Fiii.

11.6.5 Izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU ("izvještaj o validaciji")

11.6.5.1 U izvještaju o validaciji bilježi se validacija sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i on mora sadržavati najmanje:

(a) ispunjenu kontrolnu listu koju je potpisao validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU koja uključuje, ako se traže, komentare subjekta koji je predmet validacije, i

(b) izjavu o obavezama koju je potpisao subjekt koji je predmet validacije; i

(c) izjavu o nezavisnosti u odnosu na subjekta koji je predmet validacije koju je potpisalo lice koje provodi validaciju sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

11.6.5.2 Validator sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU utvrđuje nivo usklađenosti s ciljevima sadržanima u kontrolnoj listi i evidentirati te rezultate u odgovarajućem dijelu liste.

11.6.5.3 U izjavi o obavezama subjekt koji je predmet validacije izjavljuje da se obavezuje nastaviti s radom prema uspješno potvrđenim operativnim standardima.

11.6.5.4 Subjekt koji je predmet validacije može izjaviti svoje slaganje ili neslaganje s utvrđenim nivoom usklađenosti u izvještaju. Takva izjava postaje sastavni dio izvještaja o validaciji.

11.6.5.5 Dokaz o cjelovitosti izvještaja o validaciji su numeriranje stranica, datum validacije sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU i paraf validatora i subjekta koji je predmet validacije na svakoj stranici. Parafiranje na svakoj stranici može se zamijeniti elektronskim potpisom cijelog dokumenta.

11.6.5.6 Standardni jezik izvještaja o validaciji je engleski, a izvještaj se dostavlja nadležnom organu i subjektu koji je predmet validacije u roku od mjesec dana od validacije na licu mjesta.

Nadležni organ procjenjuje izvještaj o validaciji u roku od šest sedmica od njegova prijema.

Ako se izvještaj odnosi na zračnog prijevoznika, operatora ili subjekta koji je predmet validacije za potrebe postojećeg imenovanja koje ističe nakon perioda iz prethodnih stavova, nadležni organ može odrediti duži period za dovršetak procjenjivanja.

U tom slučaju, osim ako su za uspješan završetak procjenjivanja potrebne dodatne informacije i dokumentacija, nadležni organ dužan je pobrinuti se za završetak postupka prije isteka važenja statusa.

U roku od tri mjeseca od datuma prijema izvještaja, validatoru se u pisanom obliku dostavljaju povratne informacije o kvalitetu izvještaja te, prema potrebi, sve preporuke i primjedbe koje nadležni organ smatra potrebnima. Ako je primjenjivo, kopija takvih povratnih informacija dostavlja se nadležnom organu koji je odobrio validatora.

Za potrebe imenovanja drugih zračnih prijevoznika, operatora ili subjekata kako je propisano ovom uredbom, nadležni organ može zatražiti i mora u roku od petnaest dana dobiti kopiju cjelovitog izvještaja o validaciji na engleskom jeziku od nadležnog organa koji je sastavio izvještaj o validaciji na svojem nacionalnom jeziku ili je od validatora koji provodi validaciju zatražio da to učini.

PRILOG 11-A

IZJAVA O NEZAVISNOSTI – VALIDATORA SIGURNOSTI CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA EU

(a) Potvrđujem da sam utvrdio nivo usklađenosti subjekta koji je predmet validacije na nepristrasan i objektivčan način.

(b) Potvrđujem da nisam zaposlen kod subjekta koji je predmet validacije niti sam to bio tokom prethodne dvije godine.

(c) Potvrđujem da nemam ekonomskog ili drugog direktnog ili indirektnog interesa od ishoda aktivnosti validacije, subjekta koji je predmet validacije ili njegovih povezanih subjekata.

(d) Potvrđujem da nemam niti sam u proteklih 12 mjeseci imao poslovnih veza kao što je obuka i savjetovanje izvan postupka validacije sa subjektom koji je predmet validacije u područjima koja su povezana sa sigurnošću civilnog zrakoplovstva.

(e) Potvrđujem da se izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU zasniva na detaljnom procjenjivanju relevantne dokumentacije o sigurnosti, koje uključuje:

— program sigurnosti subjekta koji je predmet validacije ili ekvivalentan dokument i

— provjeru njegovog provođenja na licu mjesta.

(f) Potvrđujem da se izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU zasniva na procjeni svih sigurnosno relevantnih područja za koja validator mora dati mišljenje na osnovu relevantne kontrolne liste EU.

(g) Potvrđujem da sam primijenio metodologiju koja omogućava odvojene izvještaje o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU za svaki subjekt koji je bio predmet validacije i kojom se osigurava objektivnost i nepristrasnost utvrđivanja činjeničnog stanja i procjenjivanja, u slučajevima kada se više subjekata validiraju zajedno.

(h) Potvrđujem da nisam uzео nikakvu finansijsku ili drugu korist, osim primjerenog honorara za validaciju i naknadu putnih troškova i troškova smještaja.

Preuzimam potpunu odgovornost za izvještaj o validaciji sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU.

Naziv subjekta koji je bio predmet validacije:

Ime i prezime validatora sigurnosti civilnog zrakoplovstva EU:

Datum:

Potpis:

12.0.1.1 drugi pasus.

Informacije navedene u ovom poglavlju i klasificirane u skladu sa Odlukom (EU, Euratom) 2015/444 nadležni organ stavlja na raspolaganje proizvođačima na osnovu načela pružanja minimuma informacija neophodnih za rad.

12.0.2.1 Podložno odredbama tačke 12.0.5, sigurnosna oprema u nastavku može se ugraditi nakon 1. oktobra 2020. godine samo ako joj je dodijeljena oznaka "pečat EU" ili "pečat EU (u postupku)" iz tačke 12.0.2.5:

(a) metal-detektorska vrata (MDV);

(b) sistemi za otkrivanje eksploziva (EDS);

(c) oprema za otkrivanje tragova eksploziva (ETD);

(d) sistem za otkrivanje tečnog eksploziva (LEDS);

(e) detektori metala (MDE);

(f) sigurnosni skeneri;

(g) oprema za skeniranje obuće;

(h) oprema za otkrivanje eksplozivnih para (EVD);

(i) softver za automatizirano otkrivanje zabranjenih predmeta (APID).

12.0.2.2 Evropska komisija odobrava sigurnosnu opremu navedenu u 12.0.2.1 i dodjeljuje oznaku "pečat EU".

12.0.2.3 Oznaka "pečat EU" dodjeljuje se sigurnosnoj opremi ispitanoj u centrima za testiranje koji provode mjere kontrole kvaliteta u skladu sa zajedničkim postupkom evaluacije Evropske konferencije civilnog zrakoplovstva pod odgovornošću nadležnog organa.

12.0.2.4 Komisija može dodijeliti oznaku "pečat EU" za sigurnosnu opremu tek nakon što primi izvještaje o testiranju za tu

opremu ili izvještaje Nivoa 2 u skladu sa zajedničkim postupkom evaluacije Evropske konferencije civilnog zrakoplovstva.

Komisija može zatražiti dodatne informacije povezane s izvještajima o testiranju.

12.0.2.5 Komisija može dodijeliti oznaku "pečat EU" sigurnosnoj opremi koja je potvrđena u zajedničkom postupku evaluacije Evropske konferencije civilnog zrakoplovstva. Takvoj opremi automatski se može dodijeliti oznaka "pečat EU" i privremeno ima status "pečat EU (u postupku)" sve do konačnog odobrenja.

Dopuštena je ugradnja i upotreba sigurnosne oprema sa statusom "pečat EU (u postupku)".

12.0.3 Oznaka "pečat EU" i Baza podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja – sigurnosna oprema (Union database on supply chain security — security equipment)

12.0.3.1 Sigurnosna oprema navedena pod 12.0.2.1 kojoj je odobrena oznaka "pečat EU" unosi se u Bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja – sigurnosna oprema.

12.0.3.2 Proizvođač postavlja oznaku "pečat EU" na sigurnosnu opremu koju je odobrila Komisija tako da je vidljiva na jednoj strani ili na ekranu.

12.0.3.3. Verzije hardvera i softvera opreme koja nosi oznaku "pečat EU" odgovaraju opisima u Bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja – sigurnosna oprema.

12.0.3.4 Ne dovodeći u pitanje navedeno pod 12.0.4 i 12.0.5, sigurnosna oprema koja nosi oznaku "pečat EU" uzajamno se priznaje u svim državama članicama u pogledu dostupnosti, postavljanja i upotrebe.

12.0.3.5 Komisija održava Bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja – sigurnosna oprema.

12.0.3.6 Unos u Bazu podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja – sigurnosna oprema sastoji se od sljedećih informacija:

- (a) jedinstvenog alfanumeričkog identifikatora;
- (b) imena proizvođača;
- (c) oznake;
- (d) detaljne konfiguracije, uz navođenje barem:
  - (i) verzije hardvera;
  - (ii) algoritma za detektiranje;
- (iii) ako je potrebno, verzije softvera sistema;
- (iv) ako je potrebno, pomoćne verzije hardvera; i
- (v) ako je potrebno, verzije načina rada;
- (e) postignutog standarda;
- (f) statusa opreme, u kojem se navodi jedno od sljedećeg:
  - (i) "pečat EU";
  - (ii) "pečat EU (u postupku)";
  - (iii) "pečat EU (suspendiran)";
  - (iv) "pečat EU (povučeni)";
  - (v) "pečat EU (zastario)";
- (g) datuma izdavanja statusa opreme.

12.0.4 Suspendiranje i povlačenje oznake "pečat EU"

12.0.4.1 Na zahtjev država članica ili na vlastitu inicijativu, Komisija može suspendirati oznaku "pečat EU" i "pečat EU (u postupku)" za sigurnosnu opremu bez slanja prethodnog obavještenja kad primi obavještenje da oprema nije u skladu sa standardom za koji je bila odobrena. Komisija tako ažurira status u Bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja – sigurnosna oprema.

12.0.4.2 Sigurnosna oprema čija je oznaka "pečat EU" ili "pečat EU (u postupku)" koja je suspendirana ne može se više upotrebljavati, a dijelovi koji su već ugrađeni upotrebljavaju se uz primjenu kompenzacijskih mjera, zavisno od pojedinačnog slučaja. Pri suspenziji oznake "pečat EU" ili "pečat EU (u postupku)" Komisija može naznačiti mogu li se novi dijelovi

opreme čija je oznaka suspendirana uvoditi i upotrebljavati uz iste kompenzacijske mjere.

12.0.4.3 Na zahtjev država članica ili na vlastitu inicijativu, Komisija može povući oznaku "pečat EU" i "pečat EU (u postupku)" za sigurnosnu opremu ako više ne smatra da je sigurnosna oprema u skladu sa standardom za koji je bila odobrena.

12.0.4.4 Sigurnosna oprema čija je oznaka "pečat EU" i "pečat EU (u postupku)" povučena ili zastarjela ne može se više upotrebljavati nakon što joj je dodijeljen status koji je zabilježen u Bazi podataka Unije o sigurnosti lanca snabdijevanja – sigurnosna oprema.

12.0.4.5 Komisija može ponovno dodijeliti oznaku "pečat EU" i "pečat EU (u postupku)" kad primi informaciju da je oprema ponovno u skladu sa standardom za koji je bila odobrena.

12.0.5 Pojačane mjere o sigurnosnoj opremi i nacionalno odobrenje

12.0.5.1 Države članice mogu odstupiti od načela uzajamnog priznavanja primjenom pojačanih mjera za sigurnosnu opremu. Komisiju obavještavaju o tim mjerama, odobravanju sigurnosne opreme i mjerama koje su preduzete kako bi se osiguralo da je sigurnosna oprema koju odobre u skladu sa standardima navedenima u ovom poglavlju.

12.0.5.2 Države članice mogu odstupiti od načela uzajamnog priznavanja primjenom vlastitih nacionalnih mehanizama za odobravanje sigurnosne opreme. Komisiju obavještavaju o tom mehanizmu, odobravanju sigurnosne opreme i koracima koji su preduzeti kako bi se osiguralo da je sigurnosna oprema u skladu sa standardima navedenima u ovom poglavlju.

12.0.5.3 Sigurnosna oprema koja je odobrena na nacionalnom nivou na osnovu 12.0.5.1 ili 12.0.5.2 ne dobija oznaku "pečat EU".

12.1.2.1 Postoje četiri standarda za WTMD. Detaljni zahtjevi u vezi s tim standardima utvrđeni su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

12.3.1. (b) zadnji pasus.

Nadležni organ obavještava Komisiju o tome kada primjenjuje odredbe drugog stava.

12.4.2.1

(a) oprema ugrađena prije 1. septembra 2014. godine mora biti u skladu sa najmanje standardom 2;

12.4.2.2 Standard 2 prestaje važiti 1. septembra 2021. godine.

12.4.2.3 Za potrebe dopuštanja proširenja upotrebe EDS opreme standarda 2 postoje četiri kategorije aerodroma:

(a) kategorija I – aerodrom sa više od 25 miliona putnika u 2019. godini;

(b) kategorija II – aerodrom sa redovnim linijama prema najmanje jednoj od trećih zemalja navedenih u Prilogu 5-A ove uredbe, uz izuzetak Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske;

(c) kategorija III – aerodrom sa najvećom količinom prometa u 2019. godini u svakoj državi članici ako već nije navedena pod kategorijom I ili II;

(d) kategorija IV – ostali aerodromi.

12.4.2.4 Nadležni organ može dopustiti upotrebu EDS opreme standarda 2 ugrađenu od 1. septembra 2021. godine, u skladu sa sljedećom tabelom, do:

	EDS oprema standarda 2 ugrađena prije 1. januara 2011. godine	EDS oprema standarda 2 ugrađena između 1. januara 2011. i 1. septembra 2014. godine
Aerodromi kategorije I	1. marta 2022. godine	1. marta 2023.
Aerodromi kategorije II ili kategorije III	1. marta 2022. godine	1. septembra 2023.
Aerodromi kategorije IV	1. marta 2023. godine	1. marta 2024.

Dodatno, nadležni organ može dopustiti upotrebu EDS opreme standarda 2 za sigurnosni pregled tereta i pošte kao i pošte i materijala zračnog prijevoznika koji je predmet sigurnosne kontrole u skladu sa Poglavljem 6 najkasnije do 1. septembra 2022. godine.

12.4.2.5 Nadležni organ obavještava Komisiju kad dopusti nastavak upotrebe EDS opreme standarda 2 od 1. septembra 2021. godine.

12.6.1 zadnja rečenica.

Utvrđeni su standardi za ETD za uzorkovanje čestica. Detaljni zahtjevi u vezi s tim standardima utvrđeni su Provedbeno odluci Komisije C(2015) 8005.

12.7.2.1 Postoje tri standarda za LEDS opremu. Detaljni zahtjevi u vezi s tim standardima utvrđeni su u Provedbeno odluci Komisije C(2015) 8005.

12.8 METODE SIGURNOSNOG PREGLEDA UPOTREBOM NOVIH TEHNOLOGIJA

12.8.1 Država članica može dopustiti metodu sigurnosnog pregleda primjenom novih tehnologija, uz one navedene u ovoj uredbi, pod uvjetom:

(a) da se primjenjuje u svrhu ocjene nove metode sigurnosnog pregleda; i

(b) da ne utiče negativno na cjelokupan nivo postignute sigurnosti; i

(c) da se lica na koje ona utiče, uključujući putnike, obavijeste da se izvodi proba.

12.8.2 Prije planiranog uvođenja, predmetna država članica u pisanom obliku obavještava Komisiju i druge države članice o predloženoj metodi sigurnosnog pregleda koju namjerava dopustiti i prilaže procjenu u kojoj se navodi na koji će način garantovati da primjena nove metode ispunjava zahtjeve iz 12.8.1(b) ovog aneksa. Ovo obavještenje takođe sadrži detaljne informacije o lokaciji (lokacijama) na kojoj (kojima) se planira primjena, te metode sigurnosnog pregleda i o predviđenom periodu ocjenjivanja.

12.8.3 Ako Komisija državi članici pozitivno odgovori ili ako država članica ne primi nikakav odgovor u roku od tri mjeseca od prijema pisanog zahtjeva, država članica može dopustiti uvođenje metode sigurnosnog pregleda primjenom novih tehnologija.

Ako Komisija smatra da predložena metoda sigurnosnog pregleda ne daje dovoljne garancije da će se u Uniji održati cjelokupan nivo sigurnosti zrakoplovstva, Komisija o tome obavještava državu članicu u roku od tri mjeseca od obavještenja iz 12.8.2, uz objašnjenje razloga svoje zabrinutosti. U takvim okolnostima predmetna država članica ne započinje primjenjivati tu metodu sigurnosnog pregleda dok ne ispuni zahtjeve Komisije.

12.8.4 Najduži period procjenjivanja za svaku metodu sigurnosnog pregleda u kojoj se upotrebljavaju nove tehnologije je osamnaest mjeseci. Komisija može produžiti period ocjenjivanja za najviše dodatnih dvanaest mjeseci, pod uvjetom da država članica dostavi odgovarajuće obrazloženje za produženje.

12.8.5 Tokom perioda procjenjivanja, u vremenskim razmacima od najviše šest mjeseci, nadležni organ predmetne države članice dostavlja Komisiji izvještaje o napretku procjenjivanja. Komisija obavještava druge države članice o sadržaju izvještaja o napretku. Ako se izvještaji o napretku ne dostave, Komisija može od države članice zatražiti obustavljanje probe.

12.8.6 Ako Komisija na osnovu izvještaja smatra da metoda sigurnosnog pregleda koja se ispituje ne pruža dovoljne garancije da se u Uniji održava zahtijevani nivo sigurnosti zrakoplovstva, Komisija obavještava državu članicu da se ispitivanje mora obustaviti dok se ne osiguraju takve garancije.

12.8.7 Period procjenjivanja ne može biti duži od trideset mjeseci.

12.9 PSI ZA OTKRIVANJE EKSPLOZIVA

12.9.1 Opšta načela

12.9.1.1 Pas za otkrivanje eksploziva (EDD) u stanju je otkriti i ukazati na određene i veće pojedinačne količine eksplozivne materije.

12.9.1.2 Otkrivanje je nezavisno od oblika, položaja ili orijentacije eksplozivne materije.

12.9.1.3 EDD se oglašava alarmom, u obliku pasivne reakcije, kada otkrije eksplozivnu materiju iz Dodatka 12-D Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005.

12.9.1.4 EDD i njegov vodič mogu se koristiti za sigurnosni pregled ako su oboje odobreni pojedinačno i u kombinaciji kao tim.

12.9.1.5 EDD i njegov vodič se podvrgavaju početnoj obuci i periodičnoj obuci kojima se osigurava da se potrebne sposobnosti usvoje i održavaju i prema potrebi nauče nove.

12.9.1.6 Da bi bio odobren, EDD tim koji se sastoji od psa i njegovog vodiča ili psa i više vodiča, mora uspješno da završi obuku.

12.9.1.7 EDD tim dobija odobrenje od, ili u ime, nadležnog organa u skladu sa Dodatkom 12-E i Dodatkom 12-F Provedbene odluke C(2015) 8005. Nadležni organ može dopustiti raspoređivanje i upotrebu EDD timova koje je osposobio i/ili odobrio nadležni organ druge države članice, pod uvjetom da se službeno s nadležnim organom koje je dalo odobrenje dogovorilo o odgovarajućim ulogama i odgovornostima u osiguravanju ispunjavanja svih zahtjeva iz pasusa 12.9 ovog aneksa, u skladu sa Dodatkom 12-P ovog aneksa. U nedostatku takvog dogovora, punu odgovornost za ispunjavanje svih zahtjeva iz pasusa 12.9 ovog aneksa snosi nadležni organ države članice u kojoj je EDD tim raspoređen i u kojoj se upotrebljava.

12.9.1.8 Nakon odobrenja BHDCA, EDD tim se može koristiti za sigurnosni pregled metodom slobodnog traganja i metodom praćenja traga udaljenog eksploziva.

12.9.2 Standardi za EDD

12.9.2.1 Zahtjevi u pogledu sposobnosti pasa za otkrivanje eksploziva (EDD)

propisani su u Dodatku 12-D Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005;

12.9.2.2 EDD tim koji se koristi za sigurnosni pregled lica, ručnog prtljaga, predmeta koje nose lica koja nisu putnici, vozila, zrakoplova, zaliha za korištenje tokom leta i zaliha za korištenje na aerodromu i sigurnosnih zona ograničenog pristupa aerodroma ispunjava standard 1 za otkrivanje.

12.9.2.3 EDD tim koji se koristi za sigurnosni pregled predatog prtljaga, pošte zračnog prijevoznika, materijala zračnog prijevoznika, tereta i pošte ispunjava standard 2 za otkrivanje.

12.9.2.4 EDD tim koji je odobren za otkrivanje eksplozivnih materija metodom otkrivanja traga udaljenog eksploziva može se koristiti samo za sigurnosni pregled tereta, ali ne i za pregled drugih područja koja su uključena u standard 2.

12.9.2.5 Pas koji se koristi za otkrivanje eksplozivnih materija oprema se odgovarajućim sredstvima koja služe za jedinstvenu identifikaciju tog psa.

12.9.2.6 Pri obavljanju poslova otkrivanja eksploziva, pas uvijek ima pratnju vodiča koji ima odobrenje za rad s tim psom.

12.9.2.7 Pas za otkrivanje eksploziva koji ima odobrenje za rad metodom slobodnog traganja ima samo jednog vodiča. Jedan vodič može imati odobrenje za vođenje najviše dva psa za otkrivanje eksploziva.

12.9.2.8 Psa za otkrivanje eksploziva, koji ima odobrenje za rad metodom otkrivanja udaljenog eksploziva, mogu voditi najviše dva vodiča za svakog psa.

12.9.3 Zahtjevi u pogledu obuke

Opšte obaveze u pogledu obuke

12.9.3.1 Obuka tima za EDD uključuje elemente koji su teoretski, praktični i elemente obuke na radnom mjestu.

12.9.3.2 Sadržaj obuke određuje ili odobrava BHDCA. Teorijska obuka vodiča uključuje odredbe utvrđene u Poglavlju 11.2. ovog aneksa za pregled određenog područja ili određenih područja u kojima je odobren EDD tim.

12.9.3.3 Obuka se provodi od strane ili u ime BHDCA i provode je instruktori obučeni u skladu sa navedenim pod 11.5. ovog aneksa.

12.9.3.4 Psi koji se obučavaju za otkrivanje eksploziva koriste se samo za tu svrhu.

12.9.3.5 Tokom obuke koriste se nastavna sredstva koja predstavljaju eksplozivne materije.

12.9.3.6 Sva lica koja rukuju nastavnim sredstvima završavaju obuku kako bi se spriječila kontaminacija.

Početna obuka za EDD timove

12.9.3.7 EDD tim predmet je početne obuke u skladu sa zahtjevima propisanim pod 12.9.3 Priloga IX ovog pravilnika.

12.9.3.8 Početna obuka EDD tima mora uključivati praktični dio u budućem radnom okruženju.

Periodična obuka EDD timova

12.9.3.9 EDD i njegov vodič predmet su periodične obuke, pojedinačno i u kombinaciji kao tim.

12.9.3.10 Periodičnom obukom održava se postojeći nivo sposobnosti koji se zahtijeva početnom obukom i one sposobnosti koje se stiču u skladu sa razvojem u području sigurnosti.

12.9.3.11 Periodična obuka EDD tima provodi se u razmacima svakih najmanje šest sedmica. Minimalno trajanje periodične obuke je najmanje četiri sata tokom svakog perioda od šest sedmica.

12.9.3.12 Tačka 11 ovog aneksa ne primjenjuje se u slučaju kada je EDD predmet obuke za prepoznavanje svih materija iz Dodatka 12-D Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005 najmanje svake sedmice.

Zapisi o obuci EDD timova

12.9.3.13 Zapisi o početnoj i periodičnoj obuci psa za otkrivanje eksploziva i njegovog vodiča čuva se najmanje tokom trajanja njihovog ugovora o radu i stavlja se na raspolaganje BHDCA na zahtjev.

Operativna obuka EDD timova

12.9.3.14 Kada se EDD tim rasporedi na dužnosti sigurnosnog pregleda, EDD je predmet operativne obuke kako bi se osiguralo da zadovoljava zahtjeve u pogledu sposobnosti iz Dodatka 12-D Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005.

12.9.3.15 Operativna obuka izvodi se na stalnoj nasumičnoj osnovi tokom perioda kad je EDD raspoređen na dužnost, i njome se mjeri sposobnost otkrivanja EDD pomoću odobrenih nastavnih sredstava.

12.9.4 Postupci za odobrenje

12.9.4.1 Postupkom za odobrenje osigurava se mjerenje svih sljedećih kompetencija:

(a) sposobnost EDD da ispuni zahtjeve u pogledu sposobnosti otkrivanja eksploziva propisanih u Dodatku 12-D Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005;

(b) sposobnost EDD da pasivno signalizira prisutnost eksplozivnih materija;

(c) sposobnost EDD i njegovog vodiča/njegovih vodiča da funkcioniraju kao tim;

(d) sposobnost vodiča da ispravno vodi psa, tumači njegove reakcije i na odgovarajući način reagira na reakciju psa na prisutnost eksplozivne materije.

12.9.4.2 U postupku odobrenja simuliraju se sva radna okruženja u kojima EDD tim radi.

12.9.4.3 EDD tim uspješno završava obuku u svakom području za koje se odobrenje traži.

12.9.4.4 Postupci odobrenja provode se u skladu sa dodacima 12-E i 12-F Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005.

12.9.4.5 Važenje svakog odobrenja ne može biti duže od 12 mjeseci.

12.9.5 Kontrola kvaliteta

12.9.5.1 EDD tim predmet je mjera kontrole kvaliteta iz Dodatka 12-G Provedbene odluke Komisije C(2015) 8005.

12.9.6 Metodologija sigurnosnog pregleda

Dalji detaljni zahtjevi sadržani su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

12.11.1 zadnji pasus.

Sigurnosni skeneri za sigurnosni pregled putnika postavljaju se i upotrebljavaju u skladu sa Preporukom Vijeća 1999/519/EZ i Direktivom 2013/35/EU Evropskog parlamenta i Vijeća.

12.11.2 Standardi za sigurnosne skenera

Zahtjevi koji se odnose na performanse sigurnosnih skenera utvrđeni su u Dodatku 12- K, koji je klasificiran kao "POVJERLJIV UE/EU" (CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL) i sa kojim se postupa u skladu sa Odlukom (EU, Euratom) 2015/444.

Sigurnosni skeneri ispunjavaju standarde utvrđene u Dodatku 12-K od dana stupanja na snagu ove uredbe.

12.11.2.1 Svi sigurnosni skeneri moraju zadovoljavati standard 1.

Standard 1 prestaje važiti 1. januara 2022. godine.

12.12.2.1 Detaljni zahtjevi u vezi s tim standardima utvrđeni su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

12.12.3.1 Detaljni zahtjevi u vezi s tim standardima utvrđeni su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

12.13.2.1 Detaljni zahtjevi u vezi s tim standardima utvrđeni su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

12.14.2.3 Detaljni zahtjevi u vezi s tim standardima utvrđeni su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-A

Detaljne odredbe koje se odnose na zahtjeve u pogledu radnih karakteristika metal-detektorskih vrata (WTMD) i detektora metala za obuču (SMD) utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-B

Detaljne odredbe koje se odnose na zahtjeve u pogledu radnih karakteristika sistema za otkrivanje eksploziva (EDS) utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-C

Detaljne odredbe koje se odnose na zahtjeve u pogledu radnih karakteristika opreme za pregled tečnosti, aerosola i gelova (LAG) utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-D

Detaljne odredbe koje se odnose na zahtjeve u pogledu sposobnosti pasa za otkrivanje eksploziva (EDD) utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C (2015) 8005.

PRILOG 12-E

Detaljne odredbe koje se odnose na zahtjeve u pogledu odobrenja EDD utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-F

Detaljne odredbe o područjima u kojima se obavlja ispit za postupak odobrenja EDD i uvjetima u ispitima za postupak odobrenja EDD utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-G

Detaljne odredbe o zahtjevima u vezi s kontrolom kvalitete učinka EDD utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-H

Detaljne odredbe o "Pregledu EDD metodom slobodnog prolaženja – standardima za metodologiju upotrebe" utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

DODATAK 12-I

Detaljne odredbe o "Pregledu EDD metodom otkrivanja udaljenog eksploziva – standardima za metodologiju upotrebe" utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-J

Detaljne odredbe o zahtjevima u pogledu radnih karakteristika detektorâ metala (MDE) utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-K

Detaljne odredbe o zahtjevima u pogledu radnih karakteristika zaštitnih skenera utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-L

Detaljne odredbe o zahtjevima u pogledu radnih karakteristika opreme za otkrivanje tragova eksploziva (ETD) utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C (2015) 8005.

PRILOG 12-M

Detaljne odredbe o zahtjevima u pogledu radnih karakteristika APID utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-N

Detaljne odredbe o zahtjevima u pogledu radnih karakteristika SED utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-O

Detaljne odredbe o zahtjevima u pogledu radnih karakteristika EVD utvrđene su u Provedbenoj odluci Komisije C(2015) 8005.

PRILOG 12-P

PISMO NAMJERE IZMEĐU NADLEŽNIH ORGANA KOJI PRUŽAJU PODRŠKU RASPOREĐIVANJU EDD TIMOVA

Ovo pismo namjere sastavljaju sljedeće strane:

nadležni organ koje prima podršku za raspoređivanje EDD timova:

.....

nadležni organ ili organi koja pružaju podršku za raspoređivanje EDD timova:

.....

Za utvrđivanje sljedećih uloga¹ kako bi se osiguralo da raspoređivanje EDD timova ispunjava zahtjeve EU:

Uloga nadležnog organa zaduženog za određivanje ili odobravanje sadržaja kursa osposobljavanja:

.....

Uloga nadležnog organa zaduženog za odobravanje EDD timova:

.....

Uloga nadležnog organa zaduženog za vanjsku kontrolu kvaliteta:

.....

Za sljedeći period važenja:

Datum:

Potpisi:

¹ Ukoliko postoji potreba, ovo pismo o razumijevanju može se dopuniti dodatnim detaljima i po potrebi izmijeniti kako bi se precizirale uloge nadležnih organa i odredio opseg njegove primjene.